

PROGRAMMABEGROTING 2016 - 2019

Colofon

Samenstelling:	Hoofdafdeling Financiën en Control
Informatie:	0492 - 58 72 37, www.helmond.nl
Ontwerp:	Outputcentrum gemeente Helmond
Fotografie:	Pressvisuals.com, John Mirkes, woCom en waterschap Aa en Maas.
Druk:	Outputcentrum gemeente Helmond
Oplage:	300 stuks

Inhoudsopgave

1	BELEIDSSAMENVATTING	1
1.1	Algemene inleiding	1
1.2	Behandelprocedure	2
1.3	Autorisatie en opzet begroting	3
2	BUDGETTAIR KADER EN FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Budgettair kader	5
2.3	Structurele ontwikkelingen	7
2.4	Incidentele ontwikkelingen	11
2.5	Investeringsprogramma's	14
2.6	Strategische projecten / investeringen	18
3	BELEIDSPROGRAMMA'S.....	19
3.1	Programma 01: Veiligheid en handhaving	19
3.2	Programma 02: Werk en inkomen	27
3.3	Programma 03: Zorg en welzijn	35
3.4	Programma 04: Jeugd en onderwijs	47
3.5	Programma 05: Cultuur	57
3.6	Programma 06: Sport en recreatie	65
3.7	Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid	71
3.8	Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	79
3.9	Programma 09: Stedelijke vernieuwing	89
3.10	Programma 10: Verkeer en mobiliteit	97
3.11	Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming	105
3.12	Programma 12: Milieu	111
3.13	Programma 13: Bestuur en organisatie	119
4	ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	129
4.1	Lokale heffingen	131
4.2	Algemene uitkeringen	131
4.3	Ruimte Onvoorziene uitgaven	132
5	VERPLICHTE PARAGRAFEN	133
5.1	Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	134
5.2	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	147
5.3	Paragraaf bedrijfsvoering	152
5.4	Paragraaf verbonden partijen	157
5.5	Paragraaf grondbeleid	171
5.6	Paragraaf financiering	175
5.7	Paragraaf Lokale heffingen	180
6	TOTAALOVERZICHT BATEN EN LASTEN.....	187
7	BIJLAGEN	189
7.1	EMU-saldo	189
7.2	Overzicht incidentele baten en lasten	190
7.3	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	191
7.4	Reserves en Voorzieningen	192
7.5	Investeringsprogramma totaal	196
7.6	IVP kansrijke investeringen totaal	199
7.7	Lijst van afkortingen	200

1 Beleidssamenvatting

1.1 Algemene inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2016 inclusief meerjarenbegroting aan. Als raad heeft u in de Voorjaarsnota 2015 de kaders vastgesteld die in deze Programmabegroting nader uitgewerkt zijn. Bij de opmaak van de begroting, september 2015, tekenden zich ontwikkelingen af die bepalend zijn voor het financieel perspectief van de gemeente Helmond. Denk daarbij aan de zich langzaam herstellende economie, maar ook aan maatregelen die van rijkswege aan ons opgelegd worden. Natuurlijk hebben wij ook die ontwikkelingen meegenomen in de uitwerking van de Programmabegroting. Bij de Programmabegroting 2015 is het bezuinigingsplan 2015-2018 vastgesteld. De effecten voor de begroting 2016 zijn in desbetreffende programma's meegenomen. Het resultaat: een sluitende begroting en een gedragen en financieel gezond meerjarenbeleid.

Externe ontwikkelingen

Nederland is langzaam herstellende van een langdurige recessie. De economische conjunctuur is na een aantal crisisjaren voorzichtig aan het oprabbelen. Dat vertaalt zich ook door in het Helmondse: de werkgelegenheid binnen de gemeente Helmond vertoont dit jaar een lichte stijging. Maar we zijn er nog niet. Landelijke bezuinigingsmaatregelen vanuit het rijk – bijvoorbeeld de bezuinigingen die gepaard gaan met de drie decentralisaties – hebben gevolgen voor de Helmondse inwoners, bedrijven en instellingen en geven een budgettaire druk op onze gemeente. We zien landelijke een afvlakking van de stijging van de sociale zekerheidsvoorzieningen. Er is nog steeds sprake van leegstand van kantoor- en winkelruimte. Midden- en kleinbedrijf ervaart nog steeds de gevolgen van de aanhoudende economische crisis.

Mensen maken de stad

De ambities voor Helmond zoals vastgelegd in het coalitieakkoord 'Mensen maken de stad' vormden het vertrekpunt voor de Voorjaarsnota en dus ook voor de Programmabegroting 2016. We kiezen voor een sociale, toekomstbestendige stad; een stad waarin iedereen kan meedoen. Ons sociaal beleid stimuleert de eigen kracht van mensen, en we bieden een vangnet aan hen die dat echt nodig hebben. Helmond is daarnaast een ondernemende stad. Een volwaardige speler binnen Brainport en centrumstad binnen de Peel. Het is van belang dat Helmond zich economisch blijft ontwikkelen: bedrijvigheid betekent banen voor onze inwoners en kansen voor onze jeugd.

Investeren in de toekomst

Naast het realiseren van belangrijke ambities uit het coalitieakkoord – investeren in een sociaal innovatief fonds en armoedebeleid – stond de begroting in 2015 vooral in het teken van bezuinigen. Samen met u als raad en met de stad hebben we die bezuinigingen verder uitgewerkt; in deze begroting vindt u het resultaat daarvan terug. Dat zorgt er mede voor, dat we in 2016 de blik weer op vooruit kunnen richten. We willen investeren in de toekomst van Helmond! Al in de Voorjaarsnota stelden wij een aantal investeringen voor, die in het belang zijn voor de toekomstbestendigheid en economische aantrekkelijkheid van onze stad. In deze begroting zijn deze voorstellen verder uitgewerkt. Zo investeren we nadrukkelijk in het versterken van lokale netwerken, via een Stadslab en een Stadsleerbedrijf, en investeren we in de Leonardusbuurt. Ook Automotive, Green & Smart Mobility en Food blijven belangrijke speerpunten. We investeren in onze eigen gemeentelijke organisatie; dat is nodig om als overheid mee te kunnen bewegen met een maatschappij in verandering. Nieuw in

deze begroting is het Cofinancieringsfonds, waardoor 2 miljoen euro beschikbaar komt voor het inspelen op nieuwe kansen. Daarnaast spreken wij de intentie uit om de komende jaren fors te investeren in het hart van onze stad: het centrum en het Havenpark.

Gelijkblijvende lastendruk

We houden vast aan het uitgangspunt uit het coalitieakkoord: de gemeentelijke lastendruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor de inwoners gaat in zijn totaliteit – exclusief de inflatiecorrectie – in deze bestuursperiode niet omhoog. Dat betekent voor 2016 dat er alleen een inflatiecorrectie plaatsvindt.

Vernieuwde financiële kaders

Mede op verzoek van de commissie Financiën was de Voorjaarsnota 2015 meer kaderstellend van karakter dan voorheen. De Voorjaarsnota was daardoor budgettair ook niet sluitend, maar gaf kaders en afwegingen aan die het college diende mee te nemen in de Programmabegroting 2016-2019. In deze Programmabegroting vindt u de uitwerking daarvan terug; met name in hoofdstuk 2 vindt u hiervan een overzicht. Daarnaast is een aantal verbeteringen doorgevoerd in de opzet en structuur van de diverse programma's, zodat de begroting in zijn totaliteit logischer en toegankelijker is geworden. Bovendien geeft een grondige herijking van de reserves en voorzieningen ons de kans om de eerder genoemde investeringen daadwerkelijk te realiseren.

Nieuw: de digitale begroting

In het coalitieakkoord hebben wij nadrukkelijk de ambitie geuit om meer in samenspraak met de stad te besturen. Voor wat betreft de gemeentefinanciën hebben we daartoe vorig jaar een eerste aanzet gedaan, door middel van de stadsgesprekken over de bezuinigingen. Wij hebben dit traject ervaren als een prettige manier van samenwerken met de stad, die inmiddels ook op andere beleidsterreinen navolging krijgt. Ook de maandelijkse wijkbezoeken van het college zorgen ervoor dat we het gesprek met de stad gaande houden. Voor wat betreft de begroting hebben wij er dit jaar voor gekozen om met name te werken aan de toegankelijkheid van de informatie zelf. Via de gemeentelijke website kan de begroting voortaan ook digitaal geraadpleegd worden. De digitale begroting kent een meer visuele, interactieve opzet dan de papieren versie, zodat de informatie toegankelijker en begrijpelijker is en de lezer bovendien meer gericht kan zoeken naar precies die informatie die hem of haar interesseert.

1.2 Behandelprocedure

Ook dit jaar wordt er een **hooravond** gehouden voor inwoners van Helmond en vertegenwoordigers van verenigingen en instellingen. Zij krijgen op dinsdag 13 oktober 2015 de gelegenheid om hun mening te geven aan de raadsleden over de (concept)begroting voor 2016. Insprekers dienen zich vooraf te melden bij de griffie.

Raadsleden krijgen de gelegenheid om **technische vragen** te stellen over de Programmabegroting. Deze bijeenkomst van de commissie Financiën is gepland op donderdag 15 oktober 2015 vanaf 19.30 uur. De vragen zullen worden beantwoord door de leden van het managementteam van de gemeente Helmond.

In een extra bijeenkomst van de commissie Financiën op woensdag 21 oktober bespreekt de commissie een aantal **aanvullende documenten**. Dat betreft de jaarplanning P&C 2016, de financiële verordening ex artikel 212 gemeentewet (geactualiseerde versie), de nota investeringsbeleid, de nota reserves en voorzieningen, de belastingverordening en het treasurystatuut

Bestuurlijke of beleidsmatige verklaringen en beleidsmatige vragen worden behandeld in de raadsvergadering van donderdag 5 november 2015. In deze vergadering is de **inhoudelijke behandeling** van de Programmabegroting 2016 gepland. Voor de behandeling wordt de volgende procedure voorgesteld:

- 13.00 uur : Aanvang raadsvergadering
- 13.00 – 15.30 uur : Mondelinge reactie raadsfracties op de Programmabegroting 2016
- 15.30 – 17.00 uur : Schorsing
- 17.00 – 19.30 uur : Beantwoording door het college en debat
- 19.30 – 20.30 uur: Schorsing (diner)
- 20.30 uur : Stemming over moties, amendementen en Programmabegroting, inclusief het afleggen van stemverklaringen.

1.3 Autorisatie en opzet begroting

Autorisatie

Bij deze begroting autoriseert de raad het college op het niveau van programma's voor het doen van uitgaven. Dit geldt afzonderlijk voor het totale begrotingsbudget per programma en voor het investeringsbudget per programma inclusief bijbehorende mutaties over reserves en de instelling van dekkingsreserves. Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van het betreffende programma. Voorwaarde daarbij is dat het college bij de besteding van de budgetten binnen de grenzen van de geautoriseerde budgetten blijft. Binnen deze grenzen is het college bevoegd om de wijze van besteding van een programmabudget aan te passen (uiteraard wel met inachtneming van de te bereiken resultaten van het betreffende programma). Bij de jaarrekening legt het college verantwoording af aan de raad over de uitvoering (en dus de besteding van de budgetten en de bereikte resultaten) van het betreffende programma. Tussentijds wordt hierover gerapporteerd bij de bestuursrapportages (Beraps).

Opzet begroting

De Voorjaarsnota 2015 had een gewijzigde opzet. In de nu voorliggende Programmabegroting is deze ontwikkeling op de volgende manier voortgezet:

- De oude hoofdstukken (algemeen, algemene beleidskaders en algemene financiële kaders) worden vervangen door twee nieuwe hoofdstukken. In deze twee hoofdstukken worden de hoofdpunten van het beleid en de ontwikkelingen voor het komende begrotingsjaar toegelicht en wordt de financiële samenvatting gegeven. Beide hoofdstukken zijn zelfstandig leesbaar, zodat ze een goede samenvatting vormen voor datgene wat er in de Programmahoofdstukken staat.
- De indeling van de 13 beleidsprogramma's is iets aangepast. Daardoor worden de programma's logischer en sluiten ze bovendien beter aan bij de opzet van de digitale begroting. Zo wordt bijvoorbeeld voortaan begonnen met de toelichting van het strategisch doel van het programma. Het onderscheid in strategisch ("Wat willen we bereiken"), tactisch/operationeel ("Wat gaan we daarvoor doen") en financieel ("Wat mag het kosten") wordt strikter toegepast. Tenslotte wordt in de financiële tabellen zichtbaar aangesloten bij de voorgaande vastgestelde begroting.
- In de (verplichte) paragrafen is een aantal verbeteringen doorgevoerd. Zo wordt nu ook een overzicht opgenomen van het (meerjarige) formatieverloop inclusief de daarmee gemoeide kosten.

- Als bijlage is een overzicht opgenomen van de voorgenomen verrekeningen met de reserves (meerjarig) en wordt het Investeringsplan opgenomen. Deze onderdelen stonden tot nu toe in aparte nota's die tegelijkertijd met de Programmabegroting werden aangeboden.

Budgettaire kader en financiële ontwikkelingen

2 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het budgettair kader geschetst alsmede de hierop van invloed zijnde financiële ontwikkelingen die de kaders hebben gevormd bij het opstellen van voorliggende Programmabegroting.

Deze zijn aan de ene kant gebaseerd op de kaders zoals opgenomen in de door uw raad vastgestelde Voorjaarsnota. Aan de andere kant op de ons bekende ontwikkelingen na het verschijnen van de Voorjaarsnota, zoals onder meer opgenomen in de begin juni gepubliceerde Junicirculaire van het Rijk. Wij presenteren u daarmee het geactualiseerde budgettair perspectief 2016-2019 voor een gedragen en financieel gezond meerjarenbeleid.

Mede op verzoek van de commissie Financiën is aan de Voorjaarsnota voor 2016 voor het eerst een meer kaderstellend karakter gegeven. De Voorjaarsnota was daardoor budgettair ook niet sluitend, maar gaf de kaders en afwegingen aan waarvoor het College zich gesteld zag bij het opstellen van de Programmabegroting 2016-2019. Om te komen tot een sluitende Programmabegroting 2016-2019 heeft het College nog voor het zomerreces richtinggevende besluiten genomen die vervolgens zijn uitgewerkt en in voorliggende Programmabegroting zijn opgenomen. In dit hoofdstuk worden deze voorstellen, zoals deze ook in de afzonderlijke hoofdstukken zijn verwerkt, in samenhang gepresenteerd. De toelichting op de individuele voorstellen zijn in de verschillende programmahoofdstukken opgenomen.

2.2 Budgettair kader

2.2.1 Gewijzigd budgettair beeld na Voorjaarsnota

Het budgettair beeld zoals opgenomen in de Voorjaarsnota was € 1,3 mln negatief in 2016 oplopend tot zo'n € 1,6 mln in 2019. Ten opzichte van de Voorjaarsnota is het meerjarige budgettaire beeld gewijzigd. Aan de ene kant is dit beeld positiever geworden door de ontwikkelingen in het Gemeentefonds zoals opgenomen in de juni-circulaire en door de opbrengsten uit het verwachte extra OZB accres en de indexering van 1,75%. Aan de andere kant zijn er onontkoombare structurele knelpunten bijgekomen voor € 1,37 mln vanaf 2017. Het gewijzigde budgettaire beeld na deze aanpassingen is daardoor licht negatiever dan het beeld zoals eerder gepresenteerd bij de Voorjaarsnota.

In de rest van dit hoofdstuk wordt dit budgettaire beeld verder toegelicht. Dit gebeurt integraal, dus inclusief de eerder in de Voorjaarsnota opgenomen ontwikkelingen.

2.2.2 Samenvattend budgettair beeld Programmabegroting

De Programmabegroting 2016-2019 is zoals u van ons mocht verwachten meerjarig sluitend. Dat is gelukt door een aantal extra structurele oplossingsmaatregelen mee te nemen voor een bedrag van € 0,9 mln in 2016 oplopend tot zo'n € 1,8 mln vanaf 2019. Daarnaast hebben we incidentele middelen

vrij gespeeld om daarmee een aantal incidentele knelpunten te kunnen oplossen, maar vooral politieke wensen en ambities te kunnen realiseren in de komende jaren. In de samenvattende tabel zijn de hoofdlijnen van de voorstellen weergegeven.

V = Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Budgettair beeld	2016	2017	2018	2019
Stand ontwerpbegroting 2015				
Lasten	356.711	355.652	355.038	354.296
Baten	348.824	345.917	345.302	344.560
<i>Saldo lasten en baten</i>	-7.887 N	-9.735 N	-9.736 N	-9.736 N
Bezuinigingsplan 2015-2018	6.197 V	10.197 V	10.373 V	10.373 V
Inzet incidentele middelen	1.690 V			
Amendementen Raad	0	-117 N	-117 N	-117 N
<i>Bijstellingen begroting 2015-2018</i>	7.887 V	10.080 V	10.256 V	10.256 V
Actueel beeld begroting 2015-2018	0	345 V	520 V	520 V
Nieuwe ontwikkelingen begroting 2016-2019:				
<i>Structurele ontwikkelingen</i>				
Ontwikkelingen Gemeentefonds	830 V	270 V	265 V	397 V
Autonome bijstellingen	424 V	442 V	587 V	407 V
Knelpunten/intensiveringen structureel	-177 N	-177 N	-177 N	-177 N
Onontkoombare knelpunten structureel	-1.269 N	-2.669 N	-2.900 N	-2.966 N
<i>Saldo structurele ontwikkelingen</i>	-192 N	-2.134 N	-2.225 N	-2.339 N
<i>Oplossingen/maatregelen</i>				
Oplossingen binnen organisatie	330 V	440 V	670 V	737 V
Aanvullende bezuinigingsmaatregelen overig	600 V	1.599 V	1.135 V	1.082 V
<i>Saldo oplossingen/maatregelen</i>	930 V	2.039 V	1.805 V	1.819 V
<i>Incidentele ontwikkelingen</i>				
Overige vrijval	5.127 V	0	0	0
Vrijval reserves	9.431 V	0	0	0
Knelpunten/intensiveringen incidenteel	-15.296 N	-250 N	-100 N	0
<i>Saldo incidentele ruimte</i>	-738 N	-250 N	-100 N	0
Saldo nieuwe ontwikkelingen begroting 2016-2019	0	-345 N	-520 N	-520 N
Saldo begroting 2016-2019	0	0	0	0
Stand ontwerpbegroting 2016				
Lasten	396.461	340.403	337.988	335.467
Baten	396.461	340.403	337.988	335.467
Saldo lasten en baten	0	0	0	0

Het actuele budgettaire beeld uit de bestaande begroting is vanaf 2017 positief oplopend tot € 0,52 mln vanaf 2018. In de bovenste regels van de tabel is de aansluiting met de vorige ontwerpbegroting gegeven. Hierover heeft dus al besluitvorming plaats gevonden. Daaronder zijn de nieuwe - in voorliggende Programmabegroting opgenomen - ontwikkelingen weergegeven naar

categorieën. Daarbij is het onderscheid tussen structureel en incidenteel nadrukkelijk meegenomen. De structurele ontwikkelingen zijn met structurele oplossingen en maatregelen opgevangen. De incidentele knelpunten en intensiveringen zijn vooral met incidentele middelen gefinancierd.

2.3 Structurele ontwikkelingen

2.3.1 Gemeentefonds ontwikkelingen

De diverse ontwikkelingen in het Gemeentefonds laten per saldo een meerjarig positief effect zien. De eerder veronderstelde negatieve bijstelling van het Gemeentefonds heeft zich niet voorgedaan. Met name de junicirculaire toont een positiever beeld dan eerder verwacht. Daarnaast zijn er diverse taakmutaties te vermelden die per saldo een budgettair neutraal effect hebben omdat ze conform de bestendige gedragslijn binnen Helmond worden verrekend met de bijbehorende programmabudgetten.

Structurele ontwikkelingen PB 2016-2019	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
	2016	2017	2018	2019
Gemeentefonds				
Decembercirculaire	0	204 V	45 V	170 V
Meicirculaire	830 V	66 V	220 V	227 V
Gereserveerde loon- en prijscompensatie	1.600 V	1.600 V	1.600 V	1.600 V
Inzet loon- en prijscompensatie	-1.600 N	-1.600 N	-1.600 N	-1.600 N
Taakmutatie: Bodemsanering	481 V	481 V	481 V	481 V
Taakmutatie: Huishoudelijke hulp toelage (1e berap)	0	0	0	0
Taakmutatie: Sociaal Domein: Participatiewet	-1.498 N	-3.054 N	-4.357 N	-5.304 N
Taakmutatie: WMO integratie-uitkering	-555 N	-555 N	-555 N	-555 N
Taakmutatie: Sociaal Domein: WMO	2.540 V	3.062 V	3.178 V	3.479 V
Taakmutatie: Sociaal Domein: Jeugd	-3.137 N	-3.681 N	-3.613 N	-3.585 N
Taakmutatie: mutatie vrouwenopvang tov septcirc 2016	-40 N	-40 N	0	0
Taakmutatie: Eigen Kracht (alleen 2016)	30 V	0	0	0
Taakmutatie: WE CAN Young (1e berap)	0	0	0	0
Taakmutatie: mutatie MO t.o.v. sept circ 2014	-240 N	-479 N	-479 N	-479 N
Verwerking taakmutaties GF naar producten	2.419 V	4.266 V	5.345 V	5.963 V
<i>Saldo ontwikkelingen GF</i>	<i>830 V</i>	<i>270 V</i>	<i>265 V</i>	<i>397 V</i>

De in de begroting gereserveerde loon- en prijscompensatie (€ 1,6 mln structureel vanaf 2016) wordt ingezet voor de indexering van de loon- en prijsgevoelige producten. Daarbij worden de volgende percentages voor indexering toegepast: prijsindex 0,00%, subsidie-index 1,58%, tarieven 1,75% en loon 2,00%. Waar deze bedragen nog niet aan de producten zijn toebedeeld (ivm onduidelijkheid verwachte cao-ontwikkeling bijvoorbeeld) zijn ze vastgehouden op een stelpost voor een mogelijke toedeling later in het jaar.

Over de jaren 2016 tot en met 2019 wordt op basis van de meicirculaire een incidenteel voordeel voorzien van € 830.000 in 2016, € 66.000 in 2017, € 220.000 in 2018 en € 227.000 in 2019, waarna het beeld vanaf 2020, op basis van de huidige gegevens, negatief omslaat.

Deze zijn conform bestaand beleid verrekend met de diverse beleidsterreinen en worden binnen de programma's nader toegelicht.

2.3.2 Autonome ontwikkelingen

In de Programmabegroting zijn de onderstaande autonome ontwikkelingen meegenomen. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich min of meer autonoom voordoen en waar de gemeente weinig tot geen invloed op kan uitoefenen. Daarnaast worden de extra opbrengsten als gevolg van de gehanteerde loon- en prijsindices hiertoe gerekend. De in onderstaande tabel opgenomen ontwikkelingen waren voor het grootste deel al bij Voorjaarsnota bekend en zijn daarin ook reeds toegelicht.

Nieuwe ontwikkelingen PB 2016-2019	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
	2016	2017	2018	2019
Autonome ontwikkelingen				
Autonome ontwikkelingen				-180 N
Areaalontwikkeling		-114 N	-114 N	-114 N
OZB-indexering	333 V	333 V	333 V	333 V
Bijdrage veiligheidsregio	91 V	223 V	368 V	368 V
Saldo autonome ontwikkelingen	424 V	442 V	587 V	407 V

2.3.3 Onontkoombare knelpunten

Onontkoombare knelpunten zijn onvermijdelijke kosten die zich op zeker voordoen en die niet via maatregelen op het betreffende terrein zijn te redresseren of vermijden. Ze worden daarom in het budgettaire beeld verwerkt.

Nieuwe ontwikkelingen na Voorjaarsnota	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)			
	2016	2017	2018	2019
Onontkoombare knelpunten structureel				
Veiligheidshuis	30 V	-70 N	-70 N	-70 N
Leges kinderopvang	-12 N	-12 N	-12 N	-12 N
Kermissen	-133 N	-133 N	-133 N	-133 N
Markten	-9 N	-9 N	-9 N	-9 N
Ondernemersfonds; OZB-deel gemeente	-40 N	-40 N	-40 N	-40 N
Waboleges, minderopbrengst	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N
Samenwerking G32 contributie e.d.	-35 N	-35 N	-35 N	-35 N
Fluctuatie rijbewijzen / reisdocumenten	0	0	-231 N	-297 N
Vorming Werkbedrijf, structurele formatie		-1.300 N	-1.300 N	-1.300 N
Bibob leges	-70 N	-70 N	-70 N	-70 N
Saldo onontkoombare knelpunten	-1.269 N	-2.669 N	-2.900 N	-2.966 N

Ten opzichte van de eerder in de Voorjaarsnota opgenomen lijst zijn er twee onontkoombare knelpunten bijgekomen die het budgettaire beeld negatief beïnvloeden. Het eerste knelpunt betreft een bedrag van € 1,3 mln structureel vanaf 2017 in verband met het feit dat een deel van de over te hevelen formatie van de afdeling Werk & Inkomen naar het nieuwe Werkbedrijf Atlant niet structureel gefinancierd was. Omdat in het gehanteerde rekenmodel uitgegaan wordt van deze formatie is dit bedrag in het budgettaire beeld verwerkt. Een ander knelpunt, waarover uw Raad inmiddels separaat is

geïnfomeerd, betreft het als gevolg van een rechterlijke uitspraak niet meer kunnen opleggen van de zogenaamde Bibob-leges (€ 70.000). Het totaalbedrag aan in het budgettaire beeld verwerkte onontkoombare knelpunten bedraagt daarmee € 1,3 mln in 2016 oplopend tot € 3,1 mln vanaf 2019.

2.3.4 Structurele wensen, ambities, knelpunten

Er zijn twee (niet onontkoombare) structurele voorstellen verwerkt in de Programmabegroting 2016-2019 met in totaal een effect van € 0,177 mln structureel. De hogere kosten voor de Stadswacht worden veroorzaakt door het feit dat het tot nu toe gehanteerde tarief te laag is geweest en deze omhoog moet worden bijgesteld. De uren van formatieve inzet worden gelijk gehouden zodat de kwaliteitsgraad gehandhaafd kan blijven. Het tweede voorstel betreft de exploitatiekosten voor de livestream van de Raad. De eenmalige kosten voor livestream zijn investeringen en komen terug bij de investeringsvoorstellen. Met betrekking tot het parkeerbeleid wordt een aantal knelpunten binnen het beleidsterrein zelf opgelost.

Knelpunten en intensiveringen structureel	2016	2017	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)	
			2018	2019
Kosten Stadswacht ivm verhogen tarieven	-170 N	-170 N	-170 N	-170 N
Parkeerbeleid:				
- <i>Gepast parkeren voortzetten</i>	25 V	25	25 V	25 V
- <i>Dekking: ruimte exploitatie parkeren of verhoging voordeel tarief</i>	-25 N	-25	-25 N	-25 N
- <i>Bezoekersregeling</i>		50 V	50 V	50 V
- <i>Dekking: voordeel aanbesteding uitbesteding parkeerbeheer</i>		-50 N	-50 N	-50 N
Fonteinen		-25 N	-25 N	-25 N
Recognities (Prorail, NS)		25 V	25 V	25 V
Exploitatie livestream Raad	-7 N	-7 N	-7 N	-7 N
<i>Saldo knelpunten/intensiveringen structureel</i>	<i>-177 N</i>	<i>-177 N</i>	<i>-177 N</i>	<i>-177 N</i>

2.3.5 Aanvullende maatregelen/oplossingen

Oplossingen/maatregelen	2016	2017	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)	
			2018	2019
Oplossingen/ maatregelen				
Verlagen budget onvoorzien	800 V	800 V	800 V	800 V
Herijking kosten- en financieringstructuur	300 V	299 V	335 V	282 V
Kasschuif 2016-2017	-500 N	500 V		
<i>Saldo oplossingen/maatregelen</i>	<i>600 V</i>	<i>1.599 V</i>	<i>1.135 V</i>	<i>1.082 V</i>
Extra maatregelen tlv organisatie				
Maatregelen i.v.m. Wabo-leges	330 V	440 V	440 V	440 V
Maatregelen i.v.m. rijbewijzen			230 V	297 V
<i>Saldo extra maatregelen organisatie</i>	<i>330 V</i>	<i>440 V</i>	<i>670 V</i>	<i>737</i>
Totaal oplossingen/maatregelen	930 V	2.039 V	1.805 V	1.819 V

Om de Programmabegroting 2016-2019 structureel sluitend te maken zijn aanvullende structurele maatregelen noodzakelijk gebleken. Daarbij is geprobeerd om pijnlijke maatregelen zoveel mogelijk te

voorkomen. Waar dat niet mogelijk bleek zijn de maatregelen zoveel mogelijk daar gevonden waar de problematiek lag.

Verlagen budget post onvoorzien (€ 0,8 mln S)

De post onvoorzien zit voor € 1,3 mln structureel in de begroting. Op basis van een herijking van onze uitgangspunten met betrekking tot het gebruik van deze post (vooral voor calamiteiten en niet voorziene knelpunten) en het feit dat we willen gaan werken met een weerstandsvermogen om onze gekwantificeerde risico's op te kunnen vangen is deze post met € 0,8 mln verlaagd. In de praktijk bleef er ook altijd een fors bedrag van deze post jaarlijks over.

Herijking kosten- en financieringstructuur (€ 0,3 mln)

In de Voorjaarsnota zijn herijkingen aangekondigd op zowel het investeringsbeleid als op het beleid rond de vorming en benutting van reserves. Daarnaast wordt onze financiële administratie m.i.v. 2016 volledig heringericht en voorzien van een eenvoudiger wijze van kostentoe rekening. Door al deze maatregelen is een structurele taakstellende besparing van € 0,3 mln realiseerbaar.

Kasschuif 2016-2017 (neutraal)

Om een incidenteel resterend tekort over 2017 van € 0,5 mln te kunnen oplossen wordt een kasschuif voorgesteld ten laste van 2016.

In de Voorjaarsnota is een tweetal structurele onontkoombare knelpunten verwerkt in het budgettaire beeld die voor een deel kunnen worden opgelost door maatregelen binnen de organisatie. Hierdoor wordt de eerder aan de organisatie opgelegde taakstelling van € 3 mln (vanaf 2017) hoger. Dit heeft verband met de Wabo-leges en de rijbewijzen.

Wabo-leges

Het knelpunt Wabo-leges (knelpunt € 1,0 mln) kan voor een bedrag van € 0,36 mln worden opgelost door personele reducties door te voeren en voor € 0,08 mln door een lagere vastgestelde bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Rijbewijzen e.d.

Voor de rijbewijzen is een personele reductie mogelijk binnen het Stadskantoor van € 0,23 mln vanaf 2018 oplopend tot € 0,3 mln vanaf 2019.

2.4 Incidentele ontwikkelingen

2.4.1 Incidentele ruimte

V = Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Incidentele ruimte	2016	2017	2018	2019
Vrijval reserves ivm herijking				
Inzet reserve strategische investeringen	7.725 V			
Vrijval reserves ivm herijking	5.990 V			
Toevoeging aan Algemene reserve	-4.284 N			
Effect herijking Investeringskader	PM			
<i>Saldo vrijval reserves</i>	<i>9.431 V</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Overige vrijval				
<i>Saldo Jaarrekening 2014</i>	<i>5.127 V</i>			
<i>Saldo overige ontwikkelingen</i>	<i>5.127 V</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal incidentele ruimte	14.558	0	0	0

Tijdens het opstellen van de Programmabegroting 2016-2019 is ook gekeken naar de incidentele ruimte die er is om incidentele knelpunten, wensen en ambities te kunnen financieren. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen. In de eerste plaats is er bij de Jaarrekening 2014 een bedrag beschikbaar gekomen van € 5,1 mln (overige vrijval) waarvan uw Raad besloten heeft dit te betrekken bij de Programmabegroting 2016-2019.

In de Voorjaarsnota is verder aangekondigd dat onderzocht zou worden in hoeverre er door een herijking van het reservebeleid er bestemmingsreserves kunnen vrijvallen. Daarbij is de motie van Lokaal Sterk aangenomen, waarin het college wordt opgedragen de resultaten van de "stofkamstudie" voor 1 oktober aan de raad voor te leggen. De herijking van het reservebeleid is afgerond en is verwerkt in de bijlage reserves. Het aantal reserves dat op dit moment kan vrijvallen is echter nog beperkt omdat een groot deel van de bestemmingsreserves ingezet wordt voor het structureel (kunnen) financieren van de begroting (via de structurele bespaarde rente) of voor het afdekken van risico's. Deze laatste categorie reserves is opgeheven en het saldo is toegevoegd aan de categorie Algemene Reserves. De omvang van de algemene reserves moet voldoende zijn om de door de gemeente te lopen risico's te kunnen opvangen. Aan de hand van de nieuwe opzet zal moeten blijken of en in hoeverre verdere vrijval van middelen t.z.t. mogelijk en verantwoord is.

De bestemmingsreserves die nu wel kunnen vrijvallen bedragen gezamenlijk zo'n € 6 mln. De reserves zelf zijn anders gerubriceerd. Het nieuwe beleid ten aanzien van de reserves (en de voorzieningen) is opgenomen in de nieuwe nota reserves en voorzieningen die tegelijkertijd met deze begroting aan de raad is aangeboden. Doordat dit een beleidsnota is zal deze niet ieder jaar weer opnieuw hoeven te worden vastgesteld. Het overzicht van de reserves en voorzieningen en de voorgenomen verrekeningen met de reserves zijn nu opgenomen in de bijlage van deze Programmabegroting.

Daarnaast kan in verband met de herijking van het investeringsbeleid de reserve strategische investeringen op termijn worden ontmanteld. In deze begroting wordt deze strategische reserve

(deels) ingezet voor strategische wensen en ambities binnen de exploitatie (ander deel wordt ingezet voor financiering IVP). Het hiermee gemoeide bedrag is € 7,725 mln.

Een bedrag van € 4,3 mln is in 2016 na de incidentele vrijval zoals hierboven genoemd nog vrij aanwendbaar. Deze is toegevoegd aan de Algemene Reserve om daarmee het weerstandsvermogen van de gemeente Helmond op peil te brengen. Feitelijk wordt daarmee een flink deel van het rekeningresultaat 2014 alsnog aan de Algemene Reserve toegevoegd, hetgeen een gangbare verrekening is.

2.4.2 Incidentele wensen ambities en knelpunten

In onderstaande tabel staan de incidentele of meerjarig beperkte knelpunten en wensen opgenomen die in voorliggende Programmabegroting worden verwerkt. Een deel ervan was als opgenomen in de Voorjaarsnota. Voor een inhoudelijke toelichting op de individuele voorstellen wordt verwezen naar de verschillende programmahoofdstukken.

Progr	Beleidsintensiveringen en knelpunten (beperkt) incidenteel	2016	2017	V = Voordelig, N = Nadelig (bedragen x € 1.000)	
				2018	2019
	Knelpunten/intensiveringen (beperkt) incidenteel				
2	Incid. kosten ivm overhead W&I (winstuitkering via reserve achtervang)	0			
3	Besparingsverlies bezuinigingen accommodatiebeleid	-250 N			
3	Sociaal raadslidenwerk (uit BR WMO)	0			
3	Gezondheidsbevorderende initiatieven (uit BR Preventie Welzijn)	0			
5	Bekostiging bedrijfsplan Cacaofabriek (via BR)	-580 N			
5	Exploitatie Orgelhuismuseum	-50 N			
5	Cultuur (besparingsverlies bezuinigingen)	-450 N	-250 N	-100 N	
6	Bestemmingsreserve Groene Peelvallei (o.a. Berkendonk)	-1.000 N			
7	Onderzoek (ruimtelijke) oriëntatie toekomst Vlisco	-50 N			
7	Gemeentelijke bijdrage aan het programma Food (via BR)	-270 N			
7	Helmond stagestad (dekking uit BR WWB)	0			
7	50+ beleid arbeidsmarkt (dekking vanuit BR WWB)	0			
7	High Tech Automotive Campus (uit BR strategische investeringen)	-4.725 N			
9	Buurtbeheer	-71 N			
10	Diverse initiatieven mobiliteit/verkeersveiligheid (via BR en vanuit BR)	-1.000 N			
11	Motie natuur- en onderhoudsvriendelijk groen (via BR)	-300 N			
11	Parkeerbeleid:				
	- Fietsenstalling station (voortzetting gratis)	284 V	291 V		
	- Dekking: subsidie Beter Benutten 2.0 (2016/2017)	-284 N	-291 N		
	- Bezoekersregeling		43 V		
	- Dekking: eenmalige kosten 2017 uit reserve parkeren		-43 N		
13	Egalisatiereserve verkiezingen (met vulling 1 verkiezing)	-125 N			
13	Actualisatie Rijbewijzen (incl. ER voor opvangen fluctuerende opbr.)	-425 N			
13	Cofinancieringsfonds (via Br uit BR strategische investeringen)	-2.000 N			
	Friciekosten ontvlechting W&I				
13	Doorontwikkeling organisatie	-4.000 N			
	<i>Saldo knelpunten/intensiveringen incidenteel</i>	<i>-15.296 N</i>	<i>-250 N</i>	<i>-100 N</i>	<i>0</i>

Voor een aantal incidentele intensiveringen is besloten om bestemmingsreserve voor dat betreffende specifieke doel te vormen in plaats van de vorming van een algemene bestemmingsreserve voor dit begrotingsjaar, hetgeen voorheen gebruikelijk was. Dit vloeit voort uit de wijzigingen zoals opgenomen in de nieuwe nota "reserves en voorzieningen" zoals deze ook aan uw Raad zal worden voorgelegd.

Specifieke bestemmingsreserves die nu worden gevormd zijn o.a. 'Mobiliteit en Verkeersveiligheid', 'Natuur- en onderhoudsvriendelijk groen', 'Programma Food', 'Groene Peelvallei', 'High Tech Automotive Campus' en het 'Cofinancieringsfonds'. Voor 'Rijbewijzen' en 'voor 'Verkiezingen' worden egalisatiereserves ingesteld om daarmee schommelingen in de kosten en opbrengsten te kunnen opvangen.

In totaal zijn incidenteel voor 2016 voor ruim € 15 mln aan incidentele wensen en knelpunten in beeld gebracht en in deze begroting verwerkt. De wensen en knelpunten met de grootste omvang betreffen : initiatieven mobiliteit/verkeersveiligheid voor € 1 mln, de vorming van een bestemmingsreserve voor

de Groene Peelvallei ad € 1 mln, de vorming van een cofinancieringsfonds voor € 2 mln, de vorming van een bestemmingsreserve voor de “High Tech Automotive Campus” ad € 4,7 mln en € 4 mln om te investeren in de kwaliteit van de organisatie en de dienstverlening verder te optimaliseren.

2.5 Investeringsbeleid

Investeringsbeleid

Investeren is het aanschaffen of zelf produceren van bedrijfsmiddelen. Hierbij is het de bedoeling de bedrijfsmiddelen meerdere jaren te gebruiken. Een investeringskrediet is een bedrag wat door de gemeenteraad of het college beschikbaar is gesteld voor het doen van een investering.

In de Voorjaarsnota is een herijking van ons investeringsbeleid aangekondigd, mede in verband met de noodzakelijke bezuinigingen en de toekomstbestendigheid van onze systematiek. Feitelijk willen we een eigen afwegingskader introduceren voor de zogenaamde investeringsbeslissingen, naast de afwegingen binnen de reguliere begroting.

In het kort komt dit neer op:

- Een betaalbaar en toekomstbestendig investeringsbeleid
- Een integraal afwegingskader van alle investeringen, inclusief de strategische investeringen
- Bestuurlijke flexibiliteit om jaarlijks de investeringswensen bij te sturen

In de voorjaarsnota is dit nieuwe afwegingskader voor het investeringsbeleid gepresenteerd. In deze begroting zijn de gevolgen van het nieuwe afwegingskader verwerkt.

Het uitgangspunt dat wordt gehanteerd is dat we naar een systematiek gaan waarbij nieuwe investeringen bekostigd worden uit de (vrijval) van bestaande kapitaallasten en daarmee budgettaire neutraal passen binnen de meerjarenraming. De investeringen vergen daardoor geen extra middelen en leggen ook geen extra druk op het meerjarenperspectief. Hiermee blijft het investeringsbeleid betaalbaar en wordt deze daarmee ook toekomstbestendig.

Kapitaallastenplafond / investeringsniveau

Vanuit het hiervoor geschetst uitgangspunt blijft de omvang van de totale kapitaallasten gelijk. Dit wordt ook wel het kapitaallastenplafond genoemd. Hiermee wordt de beschikbare ruimte binnen de bestaande kapitaallasten bepalend voor de investeringsruimte voor nieuwe investeringen.

Dit is een verandering t.o.v. de huidige werkwijze, waarbij een jaarlijks investeringsniveau van ruim € 8 miljoen het uitgangspunt was, ongeacht of deze ruimte er al dan niet was. Bij het ontbreken van budgettaire ruimte drukte dit op het meerjarenperspectief en kon zo leiden tot (extra) bezuinigingen.

Het is de bedoeling om op termijn naar de budgettaire neutrale situatie van het kapitaallastenplafond toe te groeien. In de voorjaarsnota is daarop geanticipeerd door voor 2019 niet langer uit te gaan van een vast investeringsniveau van € 8 miljoen, maar uit te gaan van een investeringsniveau dat aansluit bij de vrijval van kapitaallasten in 2019. Op basis van de huidige inzichten gaat het om een vrijval van € 303.000, hetgeen correspondeert met een investeringsniveau van ongeveer € 4 miljoen in 2019.

Investeringsbeslissingen worden in de nieuwe werkwijze nadrukkelijk afgewogen binnen het voor het investeringsplan beschikbare ruimte (i.c. vrijval kapitaallasten). Het gaat om de zogenaamde

onrendabele investeringen, dus investeringen die leiden tot een beslag op kapitaallasten binnen de reguliere exploitatie.

Binnen het investeringsprogramma wordt verder een onderscheid gemaakt gebracht tussen onrendabele investeringen en rendabele investeringen. Voor laatstgenoemde categorie investeringen is andere dekking/financiering voor handen, bijvoorbeeld uit reserves of subsidies. Hiervoor geldt het kapitaallastenplafond dus niet. Wel zullen er vanuit het nieuwe beleid inzake reserves geen nieuwe bestemmingsreserves worden gevormd voor de financiering van investeringen. Bestaande reserves op dat terrein worden afgebouwd.

Bij de opstelling van toekomstige investeringsprogramma's zal nadrukkelijk getoetst worden of voorgestelde uitgaven voldoen aan de definitie van investeringen om vermenging bij van afweging van investeringen en niet-investeringen (exploitatie-uitgaven) te voorkomen.

Integrale afweging investeringen, inclusief strategische investeringen

Tot op heden hanteren we een werkwijze waarbij we de strategische investeringen afsplitsen van de overige investeringen. Dit gebeurt door strategische investeringen te dekken uit de bestemmingsreserve strategische investeringen, terwijl een groot deel ook weer gevoed wordt uit de jaarlijkse ruimte uit het investeringsprogramma. Dit "rondpompen" van geld wordt afgebouwd.

In deze begroting is dit verder uitgewerkt door ingaande 2016 geen stortingen meer te doen in de reserve strategische investeringen, hierdoor blijven deze middelen beschikbaar in de algemene ruimte van het investeringsprogramma. Gelijktijdig zijn de toekomstige claims op deze reserve opgenomen in het investeringsprogramma. Verder worden in deze begroting voorstellen gedaan zowel in de exploitatie- als investerings sfeer waarbij middelen uit deze reserve worden ingezet, hetgeen een afbouw van de reserve tot gevolg heeft.

Focus op Investeringen 2016, kansrijke investeringen 2017 en later

Zoals toegelicht in de voorjaarsnota wordt onderscheid gemaakt in investeringen voor het eerste komende jaar i.c. 2016 en de kansrijke investeringen die in beeld zijn voor 2017 (en soms al de jaren daarna). Deze laatste categorie worden op een "lijst met kansrijke investeringsprojecten" gezet. Definitieve toekenning van deze kansrijke investeringen gebeurt op basis van een gedegen voorbereiding van het investeringsvoorstel voor het betreffende jaar. Daar worden nu dus nog geen investeringsbedragen aan toegekend. Dit betekent dat alle voorheen in het investeringsprogramma opgenomen voorstellen vanaf 2017 onderdeel uitmaken van de lijst met kansrijke investeringen. Hiermee komt de focus te liggen op de investeringen voor het komende jaar. De kansrijke investeringen voor 2017 en later zijn op basis van een verdere uitwerking onderwerp bij de volgende voorjaarsnota. Daarna kunnen deze worden voorbereid voor het begroting 2017 voor zover deze ook daadwerkelijk in dat jaar tot uitvoering komen.

2.5.1 Investeringsprogramma 2016

Naast de voorstelde wijziging van het investeringsprogramma is bij de voorbereiding van de begroting ook kritisch gekeken naar de eerder opgenomen investeringsprojecten. Op basis hiervan zijn de volgende projecten komen te vervallen.

Programma	Inv.Project	Toelicht	Investeringen 2015	Investeringen 2016	Investeringen 2017	Investeringen 2018	Totaal	Kap.lasten 2015	Kap.lasten 2016	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Prog. 04.	Peuterspeelzaal in 3e en 4e school Brandevoort	Uit ruimte IVP			831.491		831.491			47.811	47.811	47.135
	Peuterspeelzaal in 3e en 4e school Brandevoort	Uit ruimte IVP			31.074		31.074			4.117	4.117	4.016
	Peuterspeelzaal in 3e en 4e school Brandevoort, eenmalige inventarissubsidie	Uit ruimte IVP			296.580		296.580			17.053	17.053	16.812
	Peuterspeelzaal en kinderopvang Brandevoort	Uit ruimte IVP	309.828				309.828					
	Verordening huisvestingsvoorziening	Dekking: Reserve Suytkade sporthal	1.140.203	1.140.203								
Totaal Progr. 04.			1.450.031	1.140.203	1.159.145		3.749.379	82.665	165.329	163.847	160.883	157.918
Prog. 06.	Kosten sloop citysporthal	Dekking: Reserve Suytkade sporthal			980.000		980.000					
Totaal Progr. 06.					980.000		980.000					
Prog. 08.	Groene Peelvallei	Uit ruimte IVP	1.015.500				1.015.500	73.624	73.624	72.304	70.983	69.663
Totaal Progr. 08.			1.015.500				1,015,500	73.624	73.624	72.304	70.983	69.663
Prog. 09.	Fietsenstallingen Centrum Parkeergarages centrum	Uit ruimte IVP Dekking: Tarieven parkeren			605.067 15.233.670		605.067 15.233.670			39.834	39.834	39.178
Totaal Progr. 09.					15.838.737		15.838.737			39.834	39.834	39.178
Prog. 10.	Reconstructie Zuidende	Dekking: Reserve strategische investeringen	1.200.000				1.200.000					
	Reconstructie Zuidende	Dekking: Bijdragen derden	400.000				400.000					
Totaal Progr. 10.			1.600.000				1.600.000					
Endtotaal			4.065.531	1.140.203	17.977.882	0	23.183.616	156.288	238.953	344.966	340.681	334.723

Door het vervallen van deze projecten wordt het beslag op de beschikbare ruimte kleiner en is er ook weer ruimte voor het opvoeren van nieuwe investeringsvoornemens.

2.5.2 Nieuwe investeringsvoorstellen 2016

Uitgangspunt voor het nieuwe investeringsprogramma zijn de investeringsvoornemens 2016 uit het bestaande investeringsprogramma met een bijstelling van de vervallen projecten. Aanvullend hierop worden nu op basis van de Voorjaarsnota en de verdere uitwerking bij deze begroting de volgende nieuwe investeringsvoorstellen voor de jaarschijf 2016 voorgelegd en opgenomen in het investeringsprogramma 2016.

V = Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Programma	Inv.Project	Investerings 2016	Kap.lasten 2016	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Prog. 09.	Aanpassing Kantine Speeltuin Leonardus	210.000	13.825	13.825	13.598	13.370
	Leonardus: Wijkperspectief 2016-2021	4.070.000	47.025	47.025	46.099	45.173
Totaal Progr. 09.		4.280.000	60.850	60.850	59.697	58.543
Prog. 10.	Verbeteringsprogramma overwegen	1.370.000	45.381	45.381	44.268	43.155
	Beter benutten 2	1.370.000				
	Smart-mobility	300.000				
	Beter benutten logistiek	50.000				
Totaal Progr. 10.		3.090.000	45.381	45.381	44.268	43.155
Prog. 13.	Duurzame maatregelen gemeentelijk vastgoed	1.275.000				
	Asbestsanering Kasteel	1.200.000	99.000	99.000	97.050	95.100
	Livestream	85.000	19.763	19.763	19.210	18.658
Totaal Progr. 13.		2.560.000	118.763	118.763	116.260	113.758
Eindtotaal		9.930.000	224.994	224.994	220.225	215.456

Tabel 4.1: Nieuwe investeringen, jaartranche 2016

In de betreffende programma's zijn de nieuwe projecten toegelicht en in samenhang gepresenteerd met de reeds bestaande projecten 2016. Daarnaast is in de bijlage bij deze begroting een totaaloverzicht opgenomen van het nieuwe investeringsprogramma inclusief bijbehorende dekking.

2.5.3 Investeringsvoorstellen t.i.v. lijst kansrijke investeringen (2017 e.v.)

Conform de nieuwe werkwijze worden de investeringswensen voor de jaren ná 2016, voor zover gewenst en kansrijk geacht, op de lijst kansrijke investeringen geplaatst (het zogenaamd voorportaal). Hieraan worden nu nog geen middelen toegekend en de besluitvorming hierover vindt plaats bij de voorbereiding van het betreffende (investerings-) jaar.

De voorgenomen investeringen voor 2017 en verder (onderdeel oud investeringsprogramma) zijn na opschoning van de vervallen projecten als kansrijk overgenomen. Dit zijn de volgende projecten en vormen de lijst van bestaande kansrijke investeringen.

Tabel 4.2 Bestaande lijst met kansrijke investeringen

Programma	Inv. Project	Investerings 2017	Investerings 2018	Investerings 2019	Totaal	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Progr. 04.	Verordening huisvestingsvoorziening	454.000			454.000			
Totaal Progr. 04.		454.000	0	0	454.000	0	0	0
Progr. 06.	Kosten sloop citysportal		2.200.000		2.200.000			
Totaal Progr. 06.			2.200.000		2.200.000	0	0	0
Prog. 10.	Flankerende maatregelen Noord-Oost Corridor	1.350.000	1.350.000	1.350.000	4.050.000	88.875	177.750	265.163
	Vervanging VR's	193.453			193.453	25.633	25.633	25.004
Totaal Progr. 10.		1.543.453	1.350.000	1.350.000	4.243.453	114.508	203.383	290.167
Prog. 11.	Opwaarderen openbare verlichting, woonwijken	112.000			112.000	7.373	7.373	7.252
	Vervangen van camera's	16.000			16.000			
	Vervanging sluis 8	3.500.000	3.500.000		7.000.000	253.750	507.500	502.950
Totaal Progr. 11.		3.628.000	3.500.000	0	7.128.000	261.123	514.873	510.202
Prog. 13.	Reguliere vervangingssystemen I&A	149.000	95.000		244.000			
Totaal Progr. 13.		149.000	95.000	0	244.000	0	0	0
Eindtotaal		5.774.453	7.145.000	1.350.000	14.269.453	375.631	718.256	800.369

Vanuit de Voorjaarsnota en op basis van een nadere afweging bij uitwerking van deze begroting worden de volgende toevoegingen aan de lijst met kansrijke investeringen gedaan.

Tabel 4.3: Toevoegingen aan lijst met kansrijke investeringen

Programma	Inv. Project	Investeringen 2017	Investeringen 2018	Investeringen 2019	Totaal	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Progr. 10.	<i>Fietsbeleidsplan ná 2016</i>							
	Beter benutten 2	300.000			300.000	39.750	39.750	38.775
	Smart-mobility	450.000	750.000	750.000	1.950.000	59.625	159.000	256.913
Totaal Progr. 10.		750.000	750.000	750.000	2.250.000	99.375	198.750	295.688
Progr. 11.	Vervanging sluis 9 in 2020-2021				0			
	Herinrichting Mierloseweg	1.825.000			1.825.000			
	Centrumontwikkeling (o.a. Havenpark)	2.000.000	1.000.000	1.000.000	4.000.000	145.000	217.500	287.400
Totaal Progr. 11.		3.825.000	1.000.000	1.000.000	5.825.000	145.000	217.500	287.400
	<i>Eindtotaal</i>	<i>4.575.000</i>	<i>1.750.000</i>	<i>1.750.000</i>	<i>8.075.000</i>	<i>244.375</i>	<i>416.250</i>	<i>583.088</i>

Voor verder inzicht in de kansrijke investeringen wordt verwezen naar de programma's en de bijlage investeringsprogramma 2016.

2.6 Strategische projecten / investeringen

Zoals aangegeven maken de strategische investeringen voortaan integraal onderdeel uit van het investeringsprogramma. Daarmee wordt de reserve strategische investeringen ook niet meer gevoed en zal deze afgebouwd worden. Bij de Voorjaarsnota zijn de lopende projecten, die ten laste van deze reserve komen, tegen het licht gehouden. Op basis hiervan werd een extra ruimte voorzien van € 9,8 miljoen door wegvallende projecten. Samen met de bestaande ruimte en rekening houdend met de genoemde verschuivingen naar het investeringsprogramma is het nog beschikbare saldo per 1 januari van deze reserve € 13,2 miljoen.

Bij deze begroting worden voorstellen gedaan zowel in de exploitatie- als investeringsfeer waarmee het grootste gedeelte van deze reserve, namelijk € 11,7 miljoen, wordt ingezet.

Om inzicht te geven in de strategische keuzes volgt onderstaand een recapitulatie:

- Automotive € 4,725 miljoen (begroting 2016)
- Vorming reserve mobiliteit/verkeersveiligheid € 1,3 miljoen (begroting 2016)
- Instelling reserve cofinanciering € 2,0 miljoen (begroting 2016)
- Wijkperspectief Leonardusbuurt € 1,8 miljoen (investeringsprogramma 2016)
- Investering Mierloseweg € 1,825 miljoen (IVP kansrijke investeringen 2017)

Hiermee kiezen we nadrukkelijk voor strategische projecten met een grote impact en meerwaarde voor onze stad. Dit wordt nog versterkt doordat dit pakket onze inzet en belangen veilig stelt voor een reeks van jaren en op het onderdeel van de Leonardusbuurt zelfs een doorlooptijd heeft tot 2022.

Programma 1

Veiligheid en handhaving

3 Beleidsprogramma's

3.1 Programma 01: Veiligheid en handhaving

Burgemeester Mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel: Portefeuillehouder gehele programma

3.1.1 Wat willen we bereiken?

Gemeente Helmond zet in op een reductie van het gevoel van onveiligheid onder haar burgers.

Daartoe hanteert ze de volgende ambities:

- Daling van het aantal geweldsdelicten de komende jaren;
- Verlagen van het aantal woninginbraken en van ervaren woonoverlast;
- Recidive verminderen van jeugd die zich schuldig maakt aan strafbare gedragingen;
- Georganiseerde criminaliteit in Helmond trachten te weren door ondermeer versterkte regionale samenwerking;
- Reduceren van ongelukken in het verkeer en het bieden van een veilige ruimte voor mobiliteit;
- Afname van ervaren overlast veroorzaakt door drank- en drugsgebruikers;
- Afname van het aantal fietsendiefstallen en vergroten van aangiftebereidheid;
- Borgen van een goede veiligheid bij evenementen;
- Preventie van polarisatie en radicalisering.

Meerjarig beleidsperspectief

Het integrale veiligheidsbeleid draagt bij aan minder criminaliteit en overlast, minder onveiligheidsgevoelens bij inwoners en het op een acceptabel niveau houden van de fysieke risico's.

We focussen daarbij op de vijf beleidsvelden waarin de integrale veiligheid wordt ingedeeld, te weten:

- veilige woon- en leefomgeving;
- jeugd en veiligheid;
- bedrijvigheid en veiligheid;
- fysieke veiligheid;
- integriteit en veiligheid.

We zien verbeteringen op het terrein van veiligheid, onder meer in de veiligheidsbeleving en het aantal aangiften. Om deze positieve trends te borgen is een blijvende extra inspanning nodig. We beginnen nu pas een eerste beeld te krijgen van de impact van de ondermijnende criminaliteit. De aanpak hiervan vraagt toekomstig ook van lokale overheden verhoogde inspanning.

Samen met onze veiligheidspartners, de stad en de gemeenteraad hebben we in de Kadernota Integrale Veiligheid Peelland / Helmond 2015-2018 het meerjarig veiligheidsbeleid beschreven. Samen zijn prioriteiten gekozen, die onderdeel uitmaken van de vijf beleidsvelden integrale veiligheid, die in deze kadernota zijn opgenomen. Het belangrijkste uitgangspunt in de Kadernota is dat veiligheid een collectieve verantwoordelijkheid is van burgers, bedrijven, instellingen en de overheid. Samen maken we de stad. De gekozen prioriteiten zijn hieronder kort aangeduid. Deze prioriteiten worden aangepakt aan de hand van projectplannen.

Op het terrein van veiligheid werken we intensief samen met de Peelgemeenten en met alle gemeenten van Oost-Brabant, en daarnaast met de Taskforce Brabant-Zeeland en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Oost Brabant.

Het college streeft naar nieuwe vormen van samenwerking en participatie. Het gebiedsgericht werken wordt geïntensiveerd. Dit zal ook bij het ontwikkelen en uitvoeren van veiligheidsbeleid leiden tot een aanpassing van werkwijzen. Burgers zullen met name bij de aanpak van overlast en veiligheidsproblemen in hun woonomgeving nadrukkelijk worden betrokken. Cumulatie van problemen kan een voedingsbodem vormen voor criminele activiteiten. Aanpak daarvan vergt een gebiedsgerichte benadering waar criminaliteitsbestrijding integraal onderdeel van uitmaakt.

Prioriteiten in de Kadernota Integrale Veiligheid Peelland/Helmond 2015-2018

Geweld

Geweld, in allerlei vormen, komt te veel voor. Overvallen, straatroof, uitgaansgeweld, geweld tegen werknemers met een publieke taak en relationeel geweld zijn binnen het delict “geweld” als prioriteit gekozen. Deze geweldsdelicten hebben één duidelijke overeenkomst: de grote impact op de slachtoffers. Het aantal geweldsdelicten moet de komende jaren dalen.

Woninginbraken

Binnen Helmond is het aantal woninginbraken in 2013 en 2014 gedaald. De aanpak van woninginbraken blijft een belangrijke prioriteit gezien de grote impact die het misdrijf heeft op de slachtoffers. Doel is het verder verlagen van het aantal woninginbraken. Dit bereiken we door meer inzet op preventie, vergroting van het aantal aanhoudingen op heterdaad en ontwikkeling van incident-gestuurd werken naar informatie-gestuurd werken. Bovendien zetten we strakker in op de aanpak van heling onder het motto “geen helers, geen stellers”.

Problematische jeugd en jeugdgroepen

Sommige jeugdigen en groepen jongeren veroorzaken onveiligheid, intimideren buurtbewoners, hulpverleners en overige overheidsmedewerkers.

Decentralisatie van de jeugdzorg biedt meer mogelijkheden voor een intensievere samenwerking tussen de zorgketen en veiligheid. Hierdoor kan het aantal inwoners dat overlast ondervindt verminderen. Het Veiligheidshuis speelt een belangrijke rol als schakel tussen de zorgketen en veiligheid.

Voor jeugd die zich schuldig maken aan strafbare gedragingen geldt dat het doel is om recidive te verminderen en willen we voorkomen dat jongeren terecht komen in zware criminaliteit. Preventie, ook voor de andere gezinsleden, staat daarbij voorop.

Georganiseerde (ondermijnende) criminaliteit

Het gevaar van vermenging van "onderwereld en bovenwereld" vraagt meer bestuurlijke interventiemogelijkheden en handhaving. Ook om ervoor te zorgen dat Helmond geen aantrekkelijke stad is voor criminelen, is het van belang mee te gaan in de ontwikkelingen in de regio. Er wordt binnen Peelland een programma opgesteld om de ondermijnende criminaliteit tegen te gaan. Het RIEC ondersteunt en versterkt de integrale en bestuurlijke aanpak van de ondermijnende criminaliteit.

Verkeersveiligheid

Doel is het reduceren van ongelukken in het verkeer, maar ook het bieden van een veilige ruimte voor mobiliteit en het reduceren van onderling ervaren overlast (gekoppeld aan rijden en parkeren).

Drank- en Drugsoverlast

Drugsoverlast heeft een grote invloed op de subjectieve veiligheid en leefbaarheid. Middelengebruik is één van de belangrijkste factoren die bijdraagt aan uitgaansoverlast en uitgaansgeweld. Ook de opkomst van nieuwe soorten drugs is een zorg. Het effect dat we willen bereiken is een afname van de ervaren overlast veroorzaakt door drank- en drugsgebruikers.

Woonoverlast

Overlast in de buurt beïnvloedt de veiligheidsgevoelens van inwoners negatief. Er is een toename van woonoverlast-incidenten waarbij mensen zijn betrokken met verwardheid en/of psychiatrische stoornissen. Steeds meer mensen blijven langer zelfstandig wonen en dit geeft meer kans op botsende leefstijlen. De aanpak van de problemen die hierdoor ontstaan vragen om een goede samenwerking van de instanties die zich bezig houden met zorg en welzijn en met veiligheid.

Fietsendiefstal

In 2014 is het aantal fietsendiefstallen afgenomen, maar het zit nog boven het niveau van 2011. De aanpak van fietsendiefstal richt zich op de locaties en gelegenheden waar de diefstallen plaatsvinden en op het toezicht op deze locaties. Verder is het de bedoeling om de aangiftebereidheid te vergroten en om wordt de helingbestrijding te intensiveren.

Evenementen en veiligheid

Veiligheid bij evenementen krijgt landelijk en lokaal steeds meer aandacht en is binnen Helmond een van de speerpunten. Veiligheid is een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk evenementenbeleid. Het landelijk handboek evenementenveiligheid vormt in 2016 onder meer de basis voor het projectplan evenementen en veiligheid Helmond.

Polarisatie en radicalisering

Door recente mondiale ontwikkelingen was het noodzakelijk de aanpak van polarisatie en radicalisering direct als afzonderlijk projectplan bij de Kadernota integrale veiligheid Peelland/Helmond 2015-2018 te voegen. In dit projectplan wordt preventie als een van de belangrijkste taken gezien bij het tegengaan van polarisatie, radicalisering en jihadisme. De uitvoering van het projectplan is inmiddels gestart en zal in 2016 verder worden uitgewerkt.

Strategische indicatoren

Strageische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	Meting: Jaar, peildatum en bron
Plaats Helmond op de AD misdaad-monitor (1=minst goede score)	17	20	21	28	18	jaarlijks, april/mei, AD
Percentage mensen dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt in Helmond		23%	23%	20%	20%	jaarlijks, Veiligheidsmonitor

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

3.1.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Beleidsresultaten Prog 01	
	Realisatie
<p>De projectplannen prioriteiten Kadernota Integr.Veiligheid Peelland/ Helmond 2015-2018 zijn gereed</p> <p>In 2016 zijn alle projectplannen die voortvloeien uit de prioriteiten van de Integrale Kadernota Veiligheid Peelland/Helmond 2015-2018 gereed en wordt de uitvoering van de projectplannen verder voortgezet.</p>	31-12-2016
<p>Ontwikkelen van een informatieknooppunt voor Peelland</p> <p>Voor een goede aanpak van de signalen over (ondermijnende) criminaliteit is informatie essentieel. Informatie wordt momenteel geleverd door het informatieknooppunt binnen de gemeente Helmond. In het licht van onder meer ondermijnende criminaliteit is het belangrijk om het informatieknooppunt voor Helmond door te ontwikkelen naar een informatieknooppunt met een regionale insteek. Deze doorontwikkeling is een onderdeel van de verdere aanpak ondermijnende criminaliteit.</p>	31-12-2016
<p>Regionale interventie strategie</p> <p>Binnen Peelland zullen we samenwerking zowel op gebied van veiligheid als op het gebied van handhaving sterk intensiveren. Het Helmond Interventieteam (HIT) wordt daarom in 2016 omgevormd naar een Peelland Interventieteam (PIT).</p>	31-12-2016
<p>Visie op integrale handhaving</p> <p>De inzet van handhaving is sterk aan verandering onderhevig door ontwikkelingen als de veranderende rol van de overheid, de aankomende invoering van de Omgevingswet, de landelijke invoering van het private toezicht, de landelijke kwaliteitscriteria voor vergunningverlening en handhaving, en de verdere deregulering. Ook ontwikkelingen binnen organisaties als de Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost, de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant, de Nationale Politie, Peel 6.1. en de Stichting Stadswacht Helmond zijn van invloed op de inzet van handhaving. De ambitie is om met ingang van 2016 het instrument (toezicht en) handhaving binnen de gemeente meer doelgericht en efficiënt te gaan inzetten, om hiermee de leefbaarheid, volksgezondheid en de veiligheid op peil te houden en daar waar nodig te verbeteren. Voor het bereiken van deze ambitie doen we in toenemende mate een beroep op de verantwoordelijkheid van onze inwoners, instellingen en bedrijven. We zoeken daarbij naar innovatieve methode.</p>	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 1 Veiligheid en Handhaving		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
110	Veiligheidshuis	-30	70	70	70
110	Kosten Stadswacht ivm verhogen tarieven	170	170	170	170
Totaal nieuwe ontwikkelingen Veiligheid en Handhaving		140	240	240	240

110 Veiligheidshuis

Vooruitlopend op de ontwikkeling en verdere regionalisering van het veiligheidshuis is in het meerjarenperspectief tot en met 2016 een (incidenteel) bedrag opgenomen van € 100.000. Inmiddels is het veiligheidshuis ingebed en uitgegroeid tot het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. De structurele bijdrage van Helmond bedraagt op basis van een nieuw vastgestelde verdeelsleutel € 70.000. Voor (2015 en) 2016 betekent dit overigens een incidentele meevaller voor onze gemeente van € 30.000.

110 Kosten Stadswacht i.v.m. verhogen tarieven

Stichting Stadswacht (SSH) voert in opdracht van de gemeente diverse toezichts- en handhavingstaken uit. Het stichtingsbestuur van de stadswacht heeft besloten om de tarieven per 1-1-2016 te verhogen. Wij willen hetzelfde aantal uren van de SSH blijven afnemen. Dit betekent een structurele opfocusing van het beschikbare budget met € 170.000.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Veilig woon- en leefomgeving	Aantal wijken met rapportcijfer 6,5 of hoger van de inwoners voor veiligheid				6,5		In 2018 alle 11 wijken min. 6,5	vierjaarlijks, veiligheidsmonitor
	Aantal aangiften m.b.t. inbraken (code1.1.1)	740	577	475	464	446	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	Criminaliteit met Geweld (aangiften)	1.807	1.928	2.036	1.891	2.073	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	Incidenten overlast i.v.m. drugs (E38)	48	33	91	99	131	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
Jeugd en veiligheid*	Meldingen bij politie van overlast door jeugd (E35)	637	451	356	500	564	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	Overlast jeugd meldingen meldpunt gemeente MOeD	eerste meting beschikbaar over jaar 2015						te meten vanaf 2015 MOeD
	Aantal verdachten 12-17 jaar	101	120	89	73		verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLPD (cijfers in mei bekend)
	Aantal verdachten 18-24 jaar	259	255	243	215	NB		
Bedrijvigheid en veiligheid	Aantal verdachten 18-24 jaar met allochtone achtergrond	100	99	108	89			
	Misdrijven winkeldiefstal en winkelinbraak in Helmondse Centrum (buurten 1000 en 1007)		142	137	163	177	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	Rapportcijfer van inwoners Helmond voor veiligheid in het Centrum		6,9		6,9		minimaal handhaven tot 2018	tweejaarlijks, najaar inwonersenquête
	Misdrijven diefstal/inbraak bedrijven, kantoren en instellingen (buurten 1000 en 1007)		23	15	21	22	minimaal handhaven tot 2018	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
Fysieke veiligheid	Misdrijven diefstal/inbraak bedrijven, kantoren en instellingen op bedrijventerreinen (Hoogeind, BZOB, De Weyer en Groot Schooten)		58	58	50	40	minimaal handhaven tot 2018	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant
	% inwoners dat veel overlast ervaart van te hard rijden			21%	23%	23%	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, veiligheidsmonitor
	% inwoners dat veel overlast ervaart van parkeerproblemen			22%	22%	23%	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, veiligheidsmonitor
Integriteit en veiligheid	% Helmondse opkopers met opkoopregister						In 2018 100%	Nnb

* gezien de inspanningen die op dit gebied vanuit zowel dit programma als programma 4 Jeugd en onderwijs worden gedaan, zijn deze indicatoren bij beide programma's opgenomen.

3.1.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	8.039.362	8.204.162	8.005.815	7.684.761	7.450.878	7.463.576
Baten	614.777	953.639	774.635	774.635	774.635	774.635
Saldo	-7.424.585	-7.250.523	-7.231.180	-6.910.126	-6.676.243	-6.688.941

Verrekening met reserves

Storting						
Onttrekking						

Saldo	-7.424.585	-7.250.523	-7.231.180	-6.910.126	-6.676.243	-6.688.941
-------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP110	Integraal veiligheidsbeleid algemeen	1.511.610	401.526	-1.110.084
HP120	Handhavingsbeleid	1.126.842	204.544	-922.298
HP125	Integraal veiligheidsbeleid en horeca	460.278		-460.278
HP140	Brandweer	4.907.085	168.565	-4.738.520
Totaal Veiligheid en handhaving		8.005.815	774.635	-7.231.180

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Lasten:				
Primitieve begroting 2015-2018	7.865.401	7.677.701	7.690.201	7.702.701
Eerste wijziging begroting	-124.368	-224.368	-324.368	-324.368
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	7.741.033	7.453.333	7.365.833	7.378.333
Raadswijzigingen	126.616	126.616	126.616	126.616
Actuele stand lasten PB 2015-2018	7.867.649	7.579.949	7.492.449	7.504.949
Autonome ontwikkelingen	-91.000	-223.000	-368.000	-368.000
Onontkoombare knelpunten	-30.000	70.000	70.000	70.000
Beleidsintensivering	170.000	170.000	170.000	170.000
Technische mutaties	89.166	87.812	86.429	86.627
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	138.166	104.812	-41.571	-41.373

Totaal lasten PB 2016-2019	8.005.815	7.684.761	7.450.878	7.463.576
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Baten:				
Primitieve begroting 2015-2018	570.091	570.091	570.091	570.091
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	570.091	570.091	570.091	570.091
Raadswijzigingen	204.544	204.544	204.544	204.544
Actuele stand baten PB 2015-2018	774.635	774.635	774.635	774.635
Autonome ontwikkelingen				
Onontkoombare knelpunten				
Beleidsintensivering				
Technische mutaties				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten				

Totaal baten PB 2016-2019	774.635	774.635	774.635	774.635
---------------------------	---------	---------	---------	---------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-7.231.180	-6.910.126	-6.676.243	-6.688.941
------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Investerings

Niet van toepassing

Programma 2

Werk en inkomen

3.2 Programma 02: Werk en inkomen

Wethouder Dhr. J. van Bree: Portefeuillehouder Sociale Zaken

Wethouder Mevr. N. van der Zanden: Portefeuillehouder Armoedebestrijding

3.2.1 Wat willen we bereiken?

Ons hoofddoel is het versterken van de regionale arbeidsmarkt. Daartoe sturen we onder meer op het bevorderen van een effectieve arbeidsmobiliteit en reductie van werkloosheid

Meerjarig beleidsperspectief

Het takenpakket van de gemeente Helmond is binnen het Sociaal Domein aanzienlijk toegenomen. Naast invoering Participatiewet zijn de gehele keten van Zorg voor Jeugd en diverse extramurale functies overgeheveld naar de gemeenten. De Peelgemeenten hebben besloten dit gezamenlijk uit te gaan voeren. En voor de uitvoering van de Participatiewet is daar de gemeente Geldrop-Mierlo aan toegevoerd (cf. arbeidsmarktregio). Daarmee is er een gezamenlijke aanpak op het terrein van werk en uitkeringen die ook de afgelopen jaren succesvol is geweest. Het streven is om vanaf 2016 deze laatste taken gebundeld uit te laten voeren door een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling (GR).

Het doel van de Participatiewet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen. Tot de doelgroep van de wet behoren mensen die voorheen in de WWB, de WSW en de Wajong zaten. Gemeenten richten samen met UWV, Werkgevers, Werknemers en Onderwijs (regionaal) een Werkbedrijf in om mensen die niet het wettelijk minimumloon kunnen verdienen te plaatsen op de banen die werkgevers beschikbaar stellen. De gemeenten binnen de arbeidsmarktregio De Peel hebben reeds besloten dit in een GR Werkbedrijf Atlant De Peel (hierna te noemen Werkbedrijf) vorm te geven. De hierbij behorende nadere besluitvorming hierover vindt plaats in de tweede helft van 2015. Parallel daaraan wordt gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van het Werkbedrijf, waarbij als richtdatum 1 januari 2016 is genomen.

De visie van het Werkbedrijf is dat alle activiteiten zijn gericht op het versterken van de regionale arbeidsmarkt. Sleutelbegrippen zijn een effectievere arbeidsmobiliteit en een gezonde balans tussen flexibiliteit en duurzame inzetbaarheid. Doordat werkgevers worden ontzorgd, ondersteund en voorzien van het personeelsaanbod dat aansluit bij hun specifieke vraag en behoefte, kunnen zij maximaal inzetten op ondernemerschap. Daardoor ontstaan meer kansen voor werkzoekenden en voor werknemers die van werkplek willen of moeten switchen of zich willen ontwikkelen. Daarnaast biedt het Werkbedrijf een platform voor de ontwikkeling van arbeidsmarktprojecten waarmee (sectorale en regionale) knelpunten worden aangepakt (bv gerelateerd aan opleiding en training). Het Werkbedrijf wil het aanspreekpunt- en coördinatiepunt zijn dat uitstekend bekend staat bij werkgevers, waar zij volop vertrouwen in hebben en waar zij intensief gebruik van maken. Dit realiseren wij door steeds sensitief te blijven voor de heersende vraag in de markt en door voorop te lopen als het gaat om de continue ontwikkeling en innovatie van onze aanpak, producten en diensten. Niet de regelgeving staat daarbij centraal, maar de gerealiseerde effecten en oplossingen. Het nemen van een zeker ondernemersrisico is daarbij een noodzakelijke randvoorwaarde.

Om de mismatch tussen vraag en aanbod op de markt op te lossen werken we aan de vraagzijde middels werkgeversarrangementen en de aanbodzijde middels een goede cliëntbenadering (diagnose en aanbodversterking)

Het vertrekpunt van de participatieactiviteiten is de marktvraag in combinatie met de capaciteit die door het Werkbedrijf geleverd kan worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de ervaringen van de Atlantgroep van de afgelopen jaren. Daaruit blijkt dat de marktvraag zich toespitst op de volgende branches: Facilitaire Ondersteuning, Schoonmaak, Assemblage en Verpakking (+VAL), Groen, Horeca en Detailhandel. Het Werkbedrijf zal middels leerwerktrajecten binnen deze branches de aanbodversterking vormgeven.

Het traject van instroom, doorstroom en uitstroom van werkzoekenden wordt vormgegeven binnen het Werkbedrijf. Dit zal leiden tot de volgende uitstroombmogelijkheden:

- Reguliere plaatsing in een ongesubsidieerde baan (geniet altijd de voorkeur);
- Plaatsing in een reguliere gesubsidieerde baan. In deze situatie worden de betrokkenen doorgaans geplaatst op een garantiebaan;
- Plaatsing in een (groeps)detachering
- Plaatsing in Beschut Werken

De essentie ligt op het creëren van voldoende leerwerkplekken om deze doorstroom en plaatsingen mogelijk te maken. Het Werkbedrijf zal daarbij de expertise van haar partners aanspreken en benutten, waarbij de vraag van de werkgevers het uitgangspunt vormt.

Binnen de instroomfase maakt het Werkbedrijf gebruik van instrumenten als Dariuz en Matchcare, Peelland@Work en ADTC (Atlant Training en Diagnose Centre). Binnen de doorstroomfase wordt met name gekeken naar het vergroten van de vak- en werknemersvaardigheden. Hiervoor worden participatiecoaches ingezet, waarbij zo veel als mogelijk gezocht wordt naar een passende leerwerkplek. De uitstroomfase geven we vorm door ons te richten op het ontzorgen en ondersteunen van werkgevers en voorzien in het personeelsaanbod dat aansluit bij hun specifieke vraag en behoefte. Hiermee vergroten wij hun ondernemerschap en ontstaan meer kansen voor werkzoekenden. De afgelopen jaren zijn instrumenten ontwikkeld die hiervoor zullen worden ingezet, namelijk:

- Jobcarving
- Proces herontwerp
- Organisatie-innovatie
- Reshoring
- Financiële concepten
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Ontzorgen (waaronder inzetten van no-riskpolissen)
- Creëren van garantiebanen

Het Werkbedrijf zal in haar uitvoering de relatie zoeken met de andere decentralisaties AWBZ/WMO en Jeugdzorg. Daar waar in ieder geval een raakvlak aanwezig is met de decentralisatie AWBZ is de arbeidsmatige dagbesteding. Deelnemers participeren zo maatschappelijk mogelijk hetgeen gunstig is voor hun gevoel van eigenwaarde en de druk op de zorg(kosten) wordt daardoor verlaagd. Daarnaast is ook een sterk raakvlak met de andere decentralisaties binnen het taakveld Tegenprestatie. Het primaire doel is dat iemand maatschappelijk nuttige activiteiten verricht. Daarnaast mag tegenprestatie bijdragen aan arbeidsinschakeling. De tegenprestatie wordt breed gedefinieerd m.b.t. maatschappelijk nuttige activiteiten. Dit betekent dat ook deelnemen aan beweegtraining, leefstijlprogramma's, het werken aan problemen als schulden of psychische problematiek onderdeel uit kan maken van de tegenprestatie naar vermogen of zelfs geheel als tegenprestatie kan worden aangemerkt.

In de huidige ontwikkelingen is de Participatiewet niet los te zien van de transitie Jeugdzorg. Prioriteitstelling in de Peelregio moet er toe leiden dat de jongeren worden opgeleid en aan het werk worden geholpen. Dat begint al in een heel vroeg stadium. De meer specifieke verbanden tussen Jeugdzorg en Participatiewet zijn nog niet ingevuld en moeten verder worden uitgewerkt in de verbinding en toegang tot de 3 decentralisaties.

Daarnaast ligt er nog een sterke verbinding met Onderwijs. De Wet Passend Onderwijs streeft er naar om alle jongeren zo thuis-nabij mogelijk onderwijs te bieden. De onderwijsbehoefte van jongeren staat hierbij centraal. Een school die niet in staat is een jongere passend onderwijs te bieden heeft de verantwoordelijkheid voor het vinden van een school die dat wel kan. Passend Onderwijs en de Participatiewet zijn gescheiden verantwoordelijkheden die verbinding krijgen in het Werkbedrijf voor jongeren die dit nodig hebben om een werkplek te verwerven op de (regulier) arbeidsmarkt.

Armoedebeleid: schulddienstverlening, minimabeleid en bijzondere bijstand

In 2015 is de kadernota Schulddienstverlening aangenomen, alsmede de beleidsregel. De komende jaren zal uitvoering worden gegeven aan de uitgangspunten die in de nota zijn vastgesteld.

Vanaf 2015 zien we een stabilisatie van het aantal aanvragen voor schulddienstverlening. Vanwege de duur van de trajecten is er wel een forse toename van de werkvoorraad c.q. het aantal lopende trajecten. Verwachting is de komende jaren een zelfde beeld geven.

In 2015 is tevens de nota Minimabeleid 2015-2018 aangenomen waarbij onder andere, per amendement, besloten is tot een structurele financiering van de Super Sociaal en de Let's Ruilwinkel uit de middelen armoede. Dit besluit is in het financieel meerjarig perspectief van de begroting budgettair neutraal verwerkt.

In de afgelopen jaren hebben we een forse toename gezien van het aantal aanvragen (en toekenningen) op het terrein van minimabeleid en bijzondere bijstand. 2015 bleek hierin geen uitzondering. De verwachting is dat de komende jaren het aantal aanvragen onverminderd hoog zal zijn. In 2015 is een aanvang gemaakt met een aantal organisatorische aanpassingen binnen het proces van de aanvraagbehandeling. Doel is in een eerder stadium burgers kenbaar te kunnen maken of er wel of geen recht bestaat op financiële ondersteuning.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantal bijstandsuitkeringen	2.183	2.275	2.331	2.371	2.531	2.631*****	jaarlijks, 1-1, Werk en Inkomen, Gemeente Helmond
Aantal bijstandsgerechtigden				2.737	2.911	3.031***	
Aantal WW-uitkeringen	1.810	1.720	2.290	2.720	2.647		Jaarlijks 31-12 Regionale Kencijfers Nederland (t/m 2013) daarna UWV
% Bijstandsgerechtigden t.o.v. beroepsbevolking				5,80%	6,30%	6,60%	jaarlijks, 1-1, Werk en Inkomen, Gemeente Helmond
% WW-uitkeringen t.o.v. de feitelijke beroepsbevolking	4,10%	3,30%	4,90%	5,80%	5,80%		jaarlijks, 31-12, UWV-werkbedrijf***
% WW-uitkeringen jeugd potentiële beroepsbevolking (15 t/m 24 jaar)	0,90%	0,70%	1,50%	1,70%	1,20%		Atlas sociale verzekeringen 31-12, cijfer 2014: UWV werkbedrijf
% Particuliere hh met een inkomen tot							jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
105%	van sociaal minimum	10,60%	10,90%	11,50%	11%**	11%**	
110%		13,40%	13,50%	14,20%	13%**	14%**	
120%		17,70%	17,70%	18,40%	18%**	18%**	
Werkend en laaginkomen: aantal huishoudens die actief zijn op de arbeidsmarkt en een inkomen tot 105% van het sociaal minimum hebben	930	930	1.040				jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO
kinderen in minimahuishoudens (105%): aandeel kinderen dat opgroeit in minimahuishouden	9,50%	9,80%	10,60%				jaarlijks, met vertraging van 2-jaar, CBS-RIO

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

** Betreft raming op basis van Stimulansz Minimascan

*** Voorlopig cijfer

**** Helemaal nieuwe reeks vanaf 2010 omdat definitie beroepsbevolking is gewijzigd.

***** Eindstand dec was 2.573. Inmiddels is stand begin januari 2.610 (wordt steeds bijgesteld) en nu dus 2.631 (juli)

3.2.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Beleidsresultaten Prog 02	
	Realisatie
<p>Uitvoering minimanota "Meer voor wie minder heeft".</p> <p>In 2016 gaan we invulling geven aan de pilot opkopen van schulden voor huishoudens met kleine problematische schulden, vindt de implementatie plaats van de eenmalige inkomenstoets en zetten we onze inzet voort op samenwerkingsafspraken voor wat betreft de vroegsignalering en aanpak van schulden. Een grote rol is weggelegd voor ervaringsdeskundigen bij het adviseren en ondersteunen van inwoners bij het rondkomen met weinig inkomen. Wij stimuleren en faciliteren de inzet van ervaringsdeskundigen en zelfhulp.</p>	31-12-2016

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 603	Aanvragen bijzondere bijstand en overige inkomensondersteunende maatregelen	85% van de aanvragen wordt tijdig afgehandeld.
PROD 604	Schulddienstverlening	Voldoen aan de wettelijke eisen t.a.v. de maximale wachttijd van 4 weken.

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 2 Werk en inkomen		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
602	Vorming Werkbedrijf, structurele formatie		1.300	1.300	1.300
621	Taakmutatie gemeentefonds Sociaal Domein: Participatiewet	-1.498	-3.054	-4.357	-5.304
Totaal nieuwe ontwikkelingen Werk en inkomen		-1.498	-1.754	-3.057	-4.004

602 Structurele formatie voor vorming Werkbedrijf

De vorming van het Werkbedrijf in het kader van de uitvoering van de Participatiewet heeft - uitgaande van de door het Werkbedrijf benodigde formatie – vanaf 2017 structureel € 1.3 miljoen aan extra middelen nodig. Dit bedrag is in de huidige begroting tot en met 2016 incidenteel opgenomen. Vanaf 2017 wordt dit bedrag in verband met de overgang naar het Werkbedrijf nu structureel meegenomen.

621 Taakmutatie gemeentefonds Sociaal Domein: Participatiewet

De verdeling van de integratie-uitkering Sociaal Domein is ten opzichte van de septembercirculaire 2014 gewijzigd en laat voor de Participatiewet een verlaging zien. Deze verlaging heeft te maken met de afbouw van de sociale werkvoorziening.

De Participatiewet gaat uit van bezuinigingen. Het gemiddelde subsidiebedrag in de Wsw wordt door het Rijk in stappen verlaagd naar 100% Wettelijk Minimum Loon (WML). De Wsw CAO kent echter hogere loonschalen en de risico's daarvan alsmede de toenemende pensioenrechten komen ten laste van de gemeenten.

Ook op de verschillende Rijksbudgetten worden bezuinigingen doorgevoerd. In de begroting van het Werkbedrijf is met deze ontwikkelingen rekening gehouden voor zover bekend op moment van vaststellen concept begroting juli 2015. Voor 2016 is er een sluitende (licht positief) begroting neergelegd door het Werkbedrijf.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Bijstand	Ontwikkeling in aantal bijstandsuitkeringen per jaar Helmond	7%	-2,70%	0,90%	6,80%	1,70%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	jaarlijks, 31-12 CBS –Statline
	Ontwikkeling in aantal bijstandsuitkeringen per jaar Zuidoost-Brabant	6%	-0,90%	3,00%	7,60%	4,70%		
Werkloosheid	Ontwikkeling in aantal ww-rechten per jaar Helmond	-8,10%	-5,00%	33,10%	18,80%	-2,70%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	Jaarijks 31-12 CBS Regionale Kerncijfers Nederland (t/m 2013) daarna UWV
	Ontwikkeling in aantal ww-rechten per jaar Zuidoost-Brabant	-7,90%	-2,00%	23,30%	24,10%	0,40%		
	Ontwikkeling in aantal ww jeugd (tot 25 jaar) Helmond	-33%	0%	75%	14%	-25%	Ontwikkeling gelijk aan Zuidoost-Brabant	CBS ww-uitkeringen per regio
	Ontwikkeling in ww jeugd (tot 25 jaar) Zuidoost-Brabant	-34%	26%	49%	14%	-26%		

3.2.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	87.953.364	85.292.594	84.603.795	81.098.909	79.802.770	78.204.651
Baten	75.052.479	44.519.136	43.147.503	43.147.503	43.147.503	43.147.503
Saldo	-12.900.885	-40.773.458	-41.456.292	-37.951.406	-36.655.267	-35.057.148

Verrekening met reserves

Storting		3.600.000				
Onttrekking	2.772.907	6.840.000	2.735.000	210.000	190.000	190.000

Saldo	-10.127.978	-37.533.458	-38.721.292	-37.741.406	-36.465.267	-34.867.148
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Specificatie per hoofdproduct		2016	2016	2016
		Lasten	Baten	Saldo
HP602	Uitvoering uitkeringsregelingen	46.800.167	42.528.764	-4.271.403
HP603	Bijzondere bijstand	5.739.142	489.193	-5.249.949
HP604	Schulddienstverlening	1.763.034	472.589	-1.290.445
HP618	Werkgelegenheidsbeleid	19.596.734	-184.331	-19.781.065
HP619	Minima beleid	1.680.346	1.680.346	
HP621	Participatie	9.024.372	895.942	-8.128.430
Totaal Werk en inkomen		84.603.795	45.882.503	-38.721.292

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	89.420.856	87.315.856	87.294.361	86.645.361
Eerste wijziging begroting	1.009.157	1.009.157	1.009.157	1.009.157
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	90.430.013	88.325.013	88.303.518	87.654.518
Technische mutaties	-52.809	-52.809	-52.809	-52.809
Raadswijzigingen	-5.709.467	-5.654.397	-5.625.943	-5.625.943
Actuele stand lasten PB 2015-2018	84.667.737	82.617.807	82.624.766	81.975.766
Onontkoombare knelpunten		1.300.000	1.300.000	1.300.000
Technische mutaties	1.433.848	234.718	235.145	233.328
Gemeentefonds	-1.497.790	-3.053.616	-4.357.141	-5.304.443
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-63.942	-1.518.898	-2.821.996	-3.771.115

Totaal lasten PB 2016-2019	84.603.795	81.098.909	79.802.770	78.204.651
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	76.082.582	74.757.582	74.737.582	74.737.582
Eerste wijziging begroting	43.448	43.448	43.448	43.448
Baten vastgestelde PB 2015-2018	76.126.030	74.801.030	74.781.030	74.781.030
Technische mutaties	-26.695.652	-26.695.652	-26.695.652	-26.695.652
Raadswijzigingen	-4.923.217	-4.923.217	-4.923.217	-4.923.217
Actuele stand baten PB 2015-2018	44.507.161	43.182.161	43.162.161	43.162.161
Onontkoombare knelpunten				
Technische mutaties	1.375.342	175.342	175.342	175.342
Gemeentefonds				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	1.375.342	175.342	175.342	175.342

Totaal baten PB 2016-2019	45.882.503	43.357.503	43.337.503	43.337.503
---------------------------	------------	------------	------------	------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-38.721.292	-37.741.406	-36.465.267	-34.867.148
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Investerings

Niet van toepassing

Programma 3

Zorg en welzijn

3.3 Programma 03: Zorg en welzijn

Wethouder Mevr. N. van der Zanden: Portefeuillehouder WMO

Wethouder Mevr. M.M. de Leeuw-Jongejans: Portefeuillehouder Gezondheid

3.3.1 Wat willen we bereiken?

We willen de eigen kracht van onze inwoners benutten en hen in staat stellen om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Daartoe zetten we onder meer in op het bevorderen van zelfregie, preventie en vroegsignalering, inzet van sociale netwerken (o.a. mantelzorg en vrijwilligerswerk) en gebiedgerichte aanpak.

Meerjarig beleidsperspectief

Met de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) heeft de gemeente meer taken en verantwoordelijkheden gekregen. Kansen om dichterbij onze inwoners maatwerk te leveren, om meer gebruik te maken van voorzieningen in de wijk en om preventiever en slimmer samen te werken.

Per 1 januari 2015 zijn begeleiding, dagbesteding, kort verblijf en beschermd wonen onderdeel van de WMO geworden en gedecentraliseerd naar de gemeenten. De uitvoering ligt bij de uitvoeringsorganisatie Zorg en Ondersteuning, onderdeel van Peel 6.1. De uitvoering van de begeleiding is op schaal van de Peelregio ingekocht door middel van bestuurlijke aanbesteding. De unit Zorg en Ondersteuning beoordeelt de toegang tot en verzorgt de administratieve afwikkeling. Peel 6.1 informeert ons over de voortgang (kwalitatief en kwantitatief) middels managementrapportages en kwartaalgesprekken. Lokaal zijn de wmo-consulenten van Peel 6.1 degene die de toegang beoordelen. Zij zullen in 2016 hierin gaan samenwerken met andere sociale professionals in een gebiedsgericht kernteam, dat ruimte en mandaat krijgt als het gaat om inzet van zorg en ondersteuning. Helmond kent 4 gebieden waarin professionals dichtbij, preventief en integraal de burger van Helmond bedienen.

Gelet op de vele ontwikkelingen en werkzaamheden die horen bij alle nieuwe taken, is in 2014 besloten te werken met een tweejarige overgangperiode, 2015-2016. Voor deze periode is een ontwikkelagenda opgesteld die samen met de partners in de stad en regio wordt uitgevoerd. Als gevolg van alle veranderingen in de taken en in de omvang van de ondersteuning merken we dat er in de praktijk druk staat op de uitvoering. We verwachten dat dit in 2016 ook zo zal zijn. We blijven streven een goede dienstverlening en zullen de resultaten monitoren.

Een aantal thema's op deze ontwikkelagenda raken ook jeugd en de Participatiewet, en worden dan ook in samenhang opgepakt.

Het beleidskader WMO in de Peelregio 2015-2017 en het WMO beleidsplan Helmond bieden hiervoor de kaders. De missie is inwoners te laten meedoen en in staat te stellen om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen (de sociale stad). Wij geloven in de kracht en creativiteit van mensen en geven daaraan maximaal ruimte. We stimuleren de eigen kracht waarbij wij een sociaal vangnet bieden aan hen die dat echt nodig hebben.

Door het stimuleren en faciliteren van meer zelfregie, sterkere sociale netwerken en een groter gebruik van collectieve voorzieningen (in plaats van individuele voorzieningen) kunnen veel meer ondersteuningsvragen door inwoners zelf of met lichte (eerstelijns) ondersteuning worden opgelost. Op die manier hoeven we onze inwoners minder vaak een beroep te laten doen op (financiële) ondersteuning van de gemeente of dure professionele zorg en blijft deze beschikbaar voor die mensen die daar een beroep op moeten doen.

Wij vragen de professionals om meer aandacht te hebben voor preventie en vroegsignalering. Elkaar kennen is een voorwaarde voor de vereiste afstemming en samenwerking. Met een gebiedsgerichte aanpak gaan we samen met onze partners op zoek naar slimme(re) manieren van ondersteuning en samenwerking. Samenhangend, laagdrempelig, effectiever en efficiënter met activering van de eigen kracht. Een kernteam, dat we gaan ontwikkelen, krijgt hierin een belangrijke rol.

Eén van onze aandachtspunten is meer inzet van zelfhulp en ervaringsdeskundigheid in onze stad. Zelfhulp en ervaringsdeskundigheid richt zich op de inzet van lotgenoten en ervaringsdeskundigen die met mensen praten over hun mogelijkheden en herstel gericht op het versterken van eigen kracht en eigen regie. Ervaringsdeskundigen, zelfhulpcoaches en zelfhulpgroepen kunnen worden ingezet voor het delen van ervaringen en het leggen van verbindingen. Dit versterkt de zelfredzaamheid en kan het beroep op professionele individuele vormen van ondersteuning en zorg doen afnemen.

In 2015 lag de focus op het bieden van continuïteit van zorg voor de mensen die het nodig hebben. In de komende jaren verbinden we de transitie van de WMO nadrukkelijker met de andere transities (Jeugdzorg en Participatiewet) en zetten we in op de transformatieopgave. Dit betekent dat we waar kunnen ondersteuningsvragen licht en dichtbij mensen invullen en op die manier minder een beroep hoeven doen op dure vormen van specialistische zorg.

Aan de hand van de indeling in onderstaande piramide lichten we hieronder de invulling van programma 3 voor 2016 toe.

De brede basis in de piramide omvat de zelfredzaamheid én de hulp en ondersteuning uit de eigen omgeving, van vrienden, familie, burens, mantelzorgers, vrijwilligers. Bijvoorbeeld een buurman die ook even de boodschappen doet voor zijn hulpbehoevende buurvrouw. Ook wijk- en buurtverenigingen, sportverenigingen en scouting behoren tot de sociale netwerken. Komende jaren stimuleren we dat hun activiteiten een grotere bijdrage leveren aan het versterken van sociale contacten en de leefbaarheid in de wijk. Ook (gesubsidieerde) vrijwilligersorganisaties kunnen hier een grotere bijdrage aan leveren. Wij bekijken op welke wijze hier mogelijkheden voor zijn. Verder faciliteren we de totstandkoming van laagdrempelige steunstructuren, zoals lotgenotencontacten, de ondersteuning door ervaringsdeskundigen en stimuleren het gebruik van online informatie en dienstverlening, zoals Guido en Ditisonzewijk.nl).

Basisvoorzieningen

De basisvoorzieningen zoals opbouwwerkers en ouderenwerkers (wijkwerkers van LEV), buurtcoaches, maar ook wijkhuizen en beweegtuinten vormen de basisvoorzieningen op de tweede trede. Deze voorzieningen leveren een belangrijke bijdrage als het gaat om het krijgen en onderhouden van sociale contacten (ontmoeting), preventie en vroegsignalering.

Stadslab

Ook het op te zetten stadslab valt onder de basisvoorzieningen. Vanuit het Stadslab kunnen projecten worden bedacht en uitgevoerd, projecten worden opgestart door inwoners die de stad leuker, leefbaarder en aantrekkelijker willen maken. We streven naar een broedplaats waar de stad nog jaren plezier van zal hebben. En we verwachten dat het bedrijfsleven, het onderwijs en andere maatschappelijke organisaties partner en sponsor zijn voor ideeën die vanuit het Stadslab ontwikkeld worden.

Ook de gemeente Helmond is partner en sponsor. De gemeente heeft een nadrukkelijke vraag aan het Stadslab voor wat betreft een duurzame versteviging van het lokale netwerk in onze stad, waardoor inwoners vaker oplossingen vinden voor hun ondersteuningsbehoefte, zonder een beroep te doen op professionele en individuele voorzieningen.

Maatschappelijke ondersteuning

Op de derde trede vinden we de vrij toegankelijke ondersteuning voor mensen die het (tijdelijk) niet op eigen kracht of met steun vanuit basisvoorzieningen redden. Gedacht kan worden aan de ondersteuning door het maatschappelijk werk, de Wmo-consulent of de participatiecoach. De ontwikkeling en opzet van een breed gebieds- of kernteam, waarin naast de hiervoor genoemde professionals ook de opvoedondersteuners en de wijkverpleegkundigen vertegenwoordigd zijn, versterkt een integrale aanpak en kennisuitwisseling in het sociale domein. Ook het stimuleren of faciliteren van wooninitiatieven voor specifieke doelgroepen die aangewezen zijn op begeleiding behoren tot onze aandachtspunten komend jaar.

Stadsleerbedrijf

Ook het op te zetten stadsleerbedrijf valt maatschappelijke ondersteuning. In het stadsleerbedrijf kunnen bewoners hun talenten en capaciteiten inzetten voor de leefbaarheid van onze wijken. Het stadsleerbedrijf is een plek waar mensen zich verder kunnen ontwikkelen en ontplooiën en van waaruit allerlei diensten kunnen worden gecoördineerd om de leefbaarheid in de wijken in zijn volle breedte te versterken.

Specialistische ondersteuning

Specialistische hulp en ondersteuning blijven beschikbaar voor degenen die het echt nodig hebben. Om de kwaliteit te verstevigen gaan we alle diensten die hier onder vallen (bijvoorbeeld in het kader van het Regionaal Kompas) met ingang van 2017 inkopen. In 2016 geven we dit inhoud met de betrokken partijen. Doel is het realiseren van een sluitende keten van zorg en maatschappelijke dienstverlening: de gemeente wil kwetsbare mensen laagdrempelig hulp bieden bij psychosociale problematiek, om ernstiger problemen of escalatie van problemen te voorkomen. Ook werken we eraan met onze partners om de instroom in de opvangvoorzieningen te beperken en de uitstroom en doorstroom te bevorderen.

Met het nieuw opgezette Veilig Thuis bestrijden we huiselijk geweld daadkrachtig. We zetten samen met onze partners (politie, hulpverlening, betrokkenen en hun omgeving) in op het voorkomen, eerder signaleren, stoppen en voorkomen van herhaling en intergenerationele overdracht van huiselijk geweld en kindermishandeling.

In tegenstelling tot de jeugdzorg – waarbij alle vormen van ondersteuning en zorg overgeheveld zijn naar de gemeenten - worden nog veel specialistische vormen van zorg geleverd/ gefinancierd door de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet.

Monitoring

Om vast te stellen of we erin slagen de (zorg)piramide te kantelen en meer (hulp)vragen laag in de piramide op te lossen, monitoren we samen met Peel 6.1 3-D breed (WMO, Participatie en Jeugdhulp) de zorgconsumptie, zorguitgaven, kwaliteit en klanttevredenheid. Daarbij sluiten we maximaal aan bij de informatie die wij en onze aanbieders beschikbaar moeten stellen aan het rijk. In eerste instantie monitoren we op stedelijk niveau. Dit bouwen we uit naar een monitor waarmee we ook op gebiedsniveau vinger aan de pols houden en kostenbewustzijn bij verwijzers in het kernteam stimuleren. Wanneer er voldoende cijfers beschikbaar zijn benoemen we streefwaarden. Ook lichten we met partners steekproefsgewijs én dwars door de piramide heen casuïstiek om te evalueren en van te leren.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	Meting: jaar, peildatum en bron
% Inwoners van 12-18 jaar dat mantelzorg verricht		11%				GGD-enquête, vier jaarlijks
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat mantelzorg verricht	18%	17%		20%		onderzoek zorgzame stad/inwonersenquête, tweejaarlijks
% Inwoners van 18 jaar en ouder dat vrijwilligerswerk verricht	26%	28%		32%		onderzoek zorgzame stad/inwonersenquête, tweejaarlijks
% Inwoners (18-64 jarigen) in Helmond dat de eigen gezondheid als matig of slecht beoordeeld	14%			12%		onderzoek zorgzame stad, driejaarlijks
% 65-plussers in Helmond dat de eigen gezondheid als matig of slecht beoordeeld	20%			20%		onderzoek zorgzame stad, driejaarlijks
% mensen dat gebruik maakt van een of meerdere individuele Wmo-voorzieningen	6,9%	7,3%	7,6%	7,8%	7,7%	Jaarlijks, jaarcijfers, O&S

*Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd.

3.3.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Besluitvorming nota continuering waardering en ondersteuning mantelzorgers Eind 2015 zal op basis van de ervaringen die zijn opgedaan met betrekking tot de mantelzorgwaardering en de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers, een voorstel worden opgesteld voor de mantelzorgondersteuning en -waardering in 2016 en verder. Begin 2016 zal dit voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.	01-04-2016
Besluitvorming actualiseren subsidiebeleid vrijwilligersorganisaties Door de ontwikkelingen binnen het sociaal domein wordt een steeds groter beroep gedaan op de eigen kracht en het versterken van lokale netwerken. Ook vrijwilligersorganisaties kunnen hier een rol in hebben. In het subsidiebeleid voor de vrijwilligersorganisaties zal dit een grotere rol gaan spelen.	30-04-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 03	
	Realisatie
<p>Verstevigen integrale wijkaanpak van gezondheidsachterstanden (Gezond In De Stad) In de leeftijdsperiode van 2 tot en met 6 jaar vindt bij kinderen de grootste ontwikkeling van de motoriek plaats. Gestimuleerd wordt dat alle kinderen in de groepen 1 en 2 van het basisonderwijs een beweegdiploma (voor een goede motorische basis) behalen. Het streven is dat eind 2017 tenminste 5 basisscholen in de aandachtswijken en 4 VO/MBO schoollocaties een gezonde schoolvignet hebben. Daarvoor worden allerlei activiteiten georganiseerd om kinderen en ouders bewust te maken van gezonde voeding en leefstijl. Eind 2016 vindt er een tussentijdse evaluatie plaats.</p>	31-12-2016
<p>Meer jongeren op een gezond gewicht (JOGG) (Jong Helmond Lekker Gezond) Het streven is om meer jongeren op een gezond gewicht te krijgen. Via de JOGG aanpak is het percentage jongeren zonder overgewicht in 2017 hoger dan in 2014 (2014: groep 7 = 84%, 12 - 18 jarigen in aandachtswijken = 86%). Eind 2016 vindt er een tussentijdse evaluatie plaats.</p>	31-12-2016
<p>Stimuleren en faciliteren van zelfhulp dmv ervaringsdeskundigen en zelfhulp Het versterken en beter benutten van het netwerk voor zelfhulp en ervaringsdeskundigheid willen we stimuleren en faciliteren. Met de inzet van ervaringsdeskundigen/ -werkers binnen de doelgroep met zware multiproblematiek willen we een groep bereiken die nog niet of niet meer open staat voor professionele ondersteuning (zorgwekkende zorgmijders).</p>	31-12-2016
<p>Besluitvorming verbreden Zorg- en Gemaksdiensten (ZEG) Zorg- en gemaksdiensten (zoals boodschappen, was- en strijkservice, maaltijdbereiding) worden geleverd door inwoners met een uitkering en vrijwilligers (jaarlijks 16.000 uren voor ZEG diensten, met een uitstroom van gemiddeld 18 inwoners uit de uitkering). Onze ambitie in 2016 is de verbreding van de diensten waardoor het aantal uren ZEG-diensten zal stijgen en het beroep op individuele WMO-voorzieningen kan dalen. Ook willen wij meer wijkgericht gaan werken. Hierbij kan een koppeling worden gemaakt met het stadsleerbedrijf.</p>	30-04-2016
<p>Eerste opbrengsten van het Stadslab voorleggen (sociaal innovatief fonds) Vanuit het Stadslab kunnen projecten ook worden bedacht en uitgevoerd, projecten opgestart door inwoners die de stad leuker en mooier willen maken. We streven een broedplaats waar de stad nog jaren plezier van zal hebben. En we hopen dat het bedrijfsleven, het onderwijs en andere maatschappelijke partners zich opwerpen als partner en sponsor voor ideeën die vanuit het Stadslab ontwikkeld worden. Ook de gemeente Helmond is partner en sponsor. De gemeente heeft een nadrukkelijke vraag aan het Stadslab voor wat betreft een duurzame versteviging van het lokale netwerk in onze stad, waardoor inwoners vaker oplossingen vinden voor hun ondersteuningsbehoefte, zonder een beroep te doen op professionele en individuele voorzieningen. In 2016 genereert het Stadslab hiertoe een aantal ideeën/initiatieven.</p>	30-04-2016
<p>Oprichting en verdere vormgeving van een stadsleerbedrijf (sociaal innovatief fonds) In het stadleerbedrijf kunnen bewoners hun talenten en capaciteiten inzetten voor de leefbaarheid van onze wijken. Het stadsleerbedrijf is een plek waar mensen zich verder kunnen ontwikkelen en ontplooiën en van waaruit allerlei diensten kunnen worden gecoördineerd om de leefbaarheid in de wijken in zijn volle breedte te versterken.</p>	30-04-2016
<p>Realisatie van nieuwe woonvoorzieningen</p>	01-12-2016

<p>Steeds meer mensen zijn aangewezen op begeleiding. Het aantal woningen dat vrijkomt voor deze doelgroep - zoals zwerfjongeren en jongeren met een niet aangeboren hersenletsel (NAH) - is niet toereikend en ook niet altijd geschikt. Behoeftte is aan het realiseren van wooninitiatieven met corporaties en andere aanbieders. Voor een aantal doelgroepen ontbreken nu woonvoorzieningen, zoals harddrugsgebruikers in combinatie met een stoornis. Om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen, is er vraag naar nieuwe levensloopbestendige woonvormen. Wij kunnen deze initiatieven stimuleren en faciliteren. Bovenstaande wordt betrokken bij de opstelling van de nieuwe woonvisie.</p>	
<p>Doorontwikkeling monitoring sociaal beleid In 2015 is gestart met de opzet van een monitor Sociaal Domein. In 2016 wordt de monitor sociaal domein i.s.m. Peel 6.1 doorontwikkeld zodat we op het niveau van de gehele piramide én voor de vier zorggebieden zicht en sturing houden op de zorgconsumptie, zorguitgaven, kwaliteit van de hulp en ondersteuning en bedrijfsvoering in relatie tot de gewenste (beleids)effecten. Verder evalueren we periodiek met onze partners casuïstiek om van te leren en in een continue verbeterproces werkprocessen aan te scherpen. In 2016 evalueren we minimaal 5 casuïstieken.</p>	31-12-2016
<p>Verbreden inzet/gebruik Jobfactory De Jobfactory is nu met name bestemd voor (potentiele) bewoners van de maatschappelijke opvang (SMO). Deze voorziening willen we toegankelijk maken voor een bredere doelgroep.</p>	30-06-2016

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 690	Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo, exclusief HO	Van alle aanvragen overige Wmo voorzieningen (excl. Huishoudelijke Ondersteuning) wordt 90% tijdig afgehandeld.
PROD 695	Opzetten van een kernteam Sociaal Domein	In 2016 vormen de WMO-consulent met o.a. de opvoedondersteuners, participatiecoach en de wijkverpleegkundige de integrale toegang vanuit de wijken naar de voorzieningen in het sociale domein.
PROD 695	Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo, HO	Van alle aanvragen (incl. verlengingen) Huishoudelijke Ondersteuning wordt 95% tijdig afgehandeld.
PROD 695	Verwerken maatwerkvoorzieningen Wmo Begeleiding	Van alle aanvragen (incl. verlengingen) Begeleiding wordt 90% tijdig afgehandeld.

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 3 Zorg en welzijn		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
641	Besparingsverlies bezuinigingen accommodatiebeleid	250			
645	Sociaal raadslidenwerk	312			
645	Dekking: Bestemmingsreserve WMO	-312			
708	Gezondheidsbevorderende initiatieven	100			
708	Dekking: Bestemmingsreserve gezondheidsbeleid	-100			
695	Taakmutatie gemeentefonds: WMO integratie-uitkering	-555	-555	-555	-555
695	Taakmutaties gemeentefonds Sociaal Domein: WMO	2.540	3.062	3.178	3.479
707	Taakmutatie gemeentefonds: Vrouwenopvang	-40	-40		
645	Taakmutatie gemeentefonds: Eigen Kracht	30			
707	Taakmutatie gemeentefonds: Maatschappelijke Opvang	-240	-479	-479	-479
Totaal nieuwe ontwikkelingen Zorg en welzijn		1.985	1.988	2.144	2.445

641 Besparingsverlies bezuinigingen accommodatiebeleid

De in de voorjaarsnota 2015 voorgestelde structurele bezuiniging dient voor een deel gerealiseerd te worden door een besparing op de kosten voor beheer en voor een deel door sluiting/fusie van wijkaccommodaties. Dit betekent dat beheerders van de accommodaties worden herplaatst of contracten worden ontbonden. Daar waar het vaste contracten betreft, brengt dit mogelijk frictiekosten met zich mee. Verder is bekend dat er één accommodatie leeg komt te staan totdat er nieuwe huurders zijn gevonden. Dit brengt leegstandskosten met zich mee. Om bovengenoemde kosten de komende tijd op te kunnen vangen is het noodzaak om hiervoor een frictiebudget van € 250.000 te vormen.

645 Sociaal raadslidenwerk

Sociaal Raadsliden beantwoorden vragen over sociale voorzieningen, wetten en regelingen. Daarnaast geven zij informatie over juridische onderwerpen. Sociaal raadsliden ondersteunen tevens de Formulierenbrigade bij vragen die de vrijwillige inzet overstijgen. Deze Formulierenbrigade bestaat uit getrainde vrijwilligers die burgers helpen bij het invullen van formulieren, het op orde brengen van de thuisadministratie en ondersteunen bij lichte financiële problematiek. De benodigde middelen zullen in 2016 gedekt worden uit het WMO-budget. Indien het WMO-budget hiervoor voldoende ruimte biedt, kan deze lijn vanaf 2017 worden doorgezet. Mocht het WMO-budget onvoldoende ruimte bieden, dan zullen wij in het kader van de begroting 2017 een alternatief voorstel aan u voorleggen.

695 Taakmutatie gemeentefonds: WMO integratie-uitkering

De daling van het WMO-budget vanaf 2016 is het gevolg van de korting op het budget voor huishoudelijke hulp zoals was afgesproken in het regeerakkoord. Zoals aangegeven in de raadsinformatiebrief bij de mei- en septembercirculaire 2014, was de 2^e tranche van € 145 miljoen vanaf 2016 nog niet eerder verwerkt. Dat is nu in de meicirculaire 2015 wel gebeurd en het gevolg is dat de WMO integratie-uitkering vanaf 2016 daalt met afgerond € 555.000. In de jaren 2015 en 2016 worden nog wel aanvullend middelen voor huishoudelijke hulp toelage beschikbaar gesteld. Dit voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp om zodoende zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. Deze middelen waren al in de begroting opgenomen.

695 Taakmutatie gemeentefonds: Sociaal Domein WMO

Deze middelen zijn bestemd voor de nieuwe taken die de (centrum)gemeenten per 1 januari 2015 moeten uitvoeren. Op grond van de meicirculaire 2015 stijgen deze middelen per saldo. Vanaf 2016 is met betrekking tot de middelen die alle gemeenten ontvangen het objectieve verdeelmodel van toepassing, waarbij er wel sprake is van een ingroepad.

707 Taakmutatie gemeentefonds: Vrouwenopvang

De mutatie op vrouwenopvang is het gevolg van een wijziging in een verdeling van deze middelen in 2016 en 2017. Voor deze jaren wordt een historische verdeling gevolgd; vanaf 2018 is er sprake van een objectieve verdeling.

645 Taakmutatie gemeentefonds: Eigen Kracht

In 2016 ontvangt de gemeente Helmond eenmalig € 30.000. Deze middelen worden ingezet voor het activeren van vrouwen met een afstand tot de arbeidsmarkt richting werk.

707 Taakmutatie gemeentefonds: Maatschappelijke opvang

Aan het budget voor maatschappelijke opvang zijn met ingang van 2015 de middelen uit de voormalige AWBZ toegevoegd. De verdeling in 2015 vindt plaats op basis van een historische verdeling. Vanaf 2016 worden de middelen verdeeld via het objectieve verdeelmodel; in 2016 de helft op basis van de historische budgetverdeling en de helft op basis van de objectieve verdeelsleutel. Vanaf 2017 is de verdeling volledig objectief.

Voor wat betreft de WMO is met name Beschermd wonen, waarvoor Helmond de centrumgemeente is en de middelen beheert, een dossier waar nog veel onduidelijk is. Het is een complex onderwerp met financiële risico's. Het budget beschermd wonen voor 2015 is herverdeeld volgens een nieuw model op basis van de bestanden van de gegevensoverdracht inclusief het effect van een op verzoek van gemeenten toegepaste 'reality check'. Voorts is afgesproken dat er een nadere onafhankelijke toets op de nieuwe verdeling plaats zal vinden. Op basis daarvan kunnen eventueel nog bijstellingen plaatsvinden, die vervolgens - bij overeenstemming - in de septembercirculaire 2015 worden verwerkt. Voor 2016 geldt voor de verdeling het nieuwe bovenbeschreven model, met eventuele bijstellingen conform de septembercirculaire 2015.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Mantelzorg en vrijwilligerswerk	% Mantelzorgers dat problemen ervaart	36%	44%		35%		Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête
Zelfstandig functioneren	% Helmonders dat sterke belemmeringen in het dagelijks leven ervaren	6%	6%		6%		Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête
	% Helmonders dat lichte belemmeringen in het dagelijks leven ervaren	20%	19%		17%		Minimaal handhaven % 2014 (geenmeting)	Zorgzame stadenquête
Deelnemen	Ervaart door lichamelijke/geestelijke gezondheid beperkingen om deel te nemen aan mts. leven				alleen nog voor Helmond beschikbaar	3%	Zelfde als andere steden	Waar staat je gemeente

3.3.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	27.467.977	55.256.880	57.064.054	56.248.728	56.405.063	55.206.065
Baten	3.570.075	3.233.881	3.239.381	3.222.381	3.222.381	3.222.381
Saldo	-23.897.902	-52.022.999	-53.824.673	-53.026.347	-53.182.682	-51.983.684

Verrekening met reserves

Storting	3.486.379	1.549.460				
Onttrekking	651.119	2.116.460	1.637.000	1.500.000	1.500.000	

Saldo	-26.733.162	-51.455.999	-52.187.673	-51.526.347	-51.682.682	-51.983.684
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP630	Subsidieprogramma (excl jeugd)	312.000		-312.000
HP641	Sociale netwerken	5.184.672	1.700.341	-3.484.331
HP644	Individuele maatschappelijke ondersteuning	1.552.150		-1.552.150
HP645	Basis voorzieningen	1.361.408	335.000	-1.026.408
HP690	WMO individuele voorzieningen	4.343.284	484.479	-3.858.805
HP695	WMO persoonlijke ondersteuning	38.250.589	1.993.404	-36.257.185
HP707	Specialistische ondersteuning	4.608.874	363.157	-4.245.717
HP708	(Boven) peelregionale jeugdhulpvoorzieningen	1.436.614		-1.436.614
HP720	Lijkbezorging	8.601		-8.601
HP722	Begraafplaatsen	5.862		-5.862
Totaal Zorg en welzijn		57.064.054	4.876.381	-52.187.673

Aansluiting met de vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	55.765.305	55.756.445	55.756.445	55.756.445
Eerste wijziging begroting	-4.285.511	-4.159.511	-4.159.511	-4.159.511
Amendementen en moties		117.000	117.000	117.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	51.479.794	51.713.934	51.713.934	51.713.934
Technische mutaties	1.224.000	1.224.000	1.224.000	1.224.000
Raadswijzigingen	700.384	-354.098	-354.098	-354.098
Actuele stand lasten PB 2015-2018	53.404.178	52.583.836	52.583.836	52.583.836
Beleidsintensivering	250.000			
Technische mutaties	1.674.791	1.676.462	1.676.462	176.462
Gemeentefonds	1.735.084	1.988.429	2.144.764	2.445.766
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	3.659.875	3.664.891	3.821.226	2.622.228

Totaal lasten PB 2016-2019	57.064.054	56.248.728	56.405.063	55.206.065
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	1.839.866	1.819.866	1.819.866	1.819.866
Eerste wijziging begroting	159.515	159.515	159.515	159.515
Amendementen en moties				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	1.999.381	1.979.381	1.979.381	1.979.381
Technische mutaties	1.243.000	1.243.000	1.243.000	1.243.000
Raadswijzigingen	134.000			
Actuele stand baten PB 2015-2018	3.376.381	3.222.381	3.222.381	3.222.381
Beleidsintensivering				
Technische mutaties	1.500.000	1.500.000	1.500.000	

Gemeentefonds				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	1.500.000	1.500.000	1.500.000	
Totaal baten PB 2016-2019	4.876.381	4.722.381	4.722.381	3.222.381
Saldo Programmabegroting 2016-2019	-52.187.673	-51.526.347	-51.682.682	-51.983.684

Investerings

Niet van toepassing

Programma 4

Jeugd en onderwijs

3.4 Programma 04: Jeugd en onderwijs

Wethouder Mevr. M.M. de Leeuw-Jongejans: Portefeuillehouder gehele programma

3.4.1 Wat willen we bereiken?

We willen dat alle kinderen en jongeren uit Helmond gezond en veilig kunnen opgroeien tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers. We zetten in op een totale ondersteuning voor jeugdhulp, vanuit het perspectief van de jeugdigen en hun gezin. Dat betekent laagdrempelig, dichtbij en zoveel mogelijk onder de verantwoordelijkheid en regie van de Helmonders zelf en wanneer nodig met ondersteuning van een generalist/regisseur. Om deze ambitie waar te maken werken we onder meer aan een goede start op de basisschool, terugdringen van schooluitval, bevorderen van het percentage jongeren met een startkwalificatie, terugdringen van alcoholgebruik, terugdringen van kinderen en jongeren met overgewicht en bevorderen van veiligheid voor jeugd.

Meerjarig beleidsperspectief

De volledige zorg voor jeugd is begin 2015 gedecentraliseerd naar de gemeenten. De uitvoering van de jeugdhulp wordt op drie niveaus aangevlogen, lokaal, sub-regionaal in de Peelregio, en op niveau van 21 gemeenten in Zuidoost Brabant.

Op schaal van 21 gemeenten regelen we de inkoop van zeer specialistische jeugdhulp, bijvoorbeeld Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, Veilig Thuis, Verblijf, Crisisdienst en Spoedeisende Zorg. Op schaal van de Peelregio worden alle ambulante zorgvormen ingekocht middels bestuurlijk aanbesteden. Ook de administratieve afwikkeling is belegd bij Peel6.1, alsook de besluitvorming omtrent de individuele jeugdhulpvoorzieningen. Peel 6.1 informeert ons over de voortgang (kwalitatief en kwantitatief) middels managementrapportages en kwartaalgesprekken.

Lokaal zijn onze opvoedondersteuners de toegang tot jeugdhulp. Zij zullen in 2016 hierin gaan samenwerken met andere sociale professionals in een gebiedsgericht kernteam, dat ruimte en mandaat krijgt als het gaat om inzet van zorg en ondersteuning.. Helmond kent 4 gebieden waarin professionals dichtbij, preventief en integraal de burger van Helmond bedienen.

Gelet op de vele ontwikkelingen en werkzaamheden die horen bij alle nieuwe taken, is in 2014 besloten te werken met een tweejarige overgangperiode, 2015-2016. Voor deze periode is een Ontwikkelagenda opgesteld die samen met de partners in de stad en regio wordt uitgevoerd. Een aantal thema's op deze agenda raken ook de Wmo en de Participatiewet, en worden dan ook in samenhang opgepakt.

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Van preventie, ondersteuning, hulp bij opvoedproblemen en psychische problemen tot kinderscherming en jeugd-reclassering. Het beleidsplan Jeugdhulp in de Peelregio (2015 – 2016) en het WMO beleidsplan leggen de basis voor deze taken. De missie: alle kinderen en jongeren uit Helmond kunnen gezond en veilig opgroeien tot verantwoordelijke en zelfstandige burgers.

De ambitie is hoog. We willen de ondersteuning samenhangend, vanuit het perspectief van de jeugdigen en hun gezin, regelen. Laagdrempelig, dichtbij en zoveel mogelijk, onder de verantwoordelijkheid en regie van de Helmonders zelf en wanneer dat nodig is met een

generalist/regisseur. De jeugdige en zijn (gezin)situatie staan centraal bij het zoeken van een evenwicht tussen optimale kwaliteit van ondersteuning en het beschikbare budget.

In 2015 lag de focus op het bieden van continuïteit van zorg voor de mensen die het nodig hebben. Komende jaren blijven we inzetten op transformatie, opdat het stelsel gaat werken zoals beoogd: dichtbij, normaliserend, integraal, maatwerk, efficiënt en effectief met activering van eigen kracht. We verbinden de transitie jeugdzorg daarbij nadrukkelijker met de andere transities (WMO en Participatiewet) en Passend Onderwijs. Hieronder lichten we aan de hand van de piramide de accenten toe. De algemene teksten in dit programma laten een overlap zien met de teksten in Programma 3 vanwege de gemeenschappelijke basis in ons sociaal beleid. De invulling van de teksten is wel toegespitst op in dit geval jeugd en gezin.

Sociale netwerken

De brede basis in de piramide omvat de zelfredzaamheid én de hulp en ondersteuning uit de eigen omgeving, van vrienden, familie, burens, mantelzorgers, vrijwilligers. Bijvoorbeeld ouders die elkaar opvoedtips geven. Ook wijk- en buurtverenigingen, sportverenigingen, scouting behoren tot de sociale netwerken. Komende jaren stimuleren we dat hun activiteiten nog meer toegankelijk zijn voor jeugdigen (en volwassenen) met een beperking (inclusiviteit). Verder faciliteren we totstandkoming van laagdrempelige steunstructuren, zoals lotgenotencontacten, en maken we werk van het ontsluiten van online informatie en dienstverlening om de zelfredzaamheid van jeugdigen en opvoeders te ondersteunen (onder andere Guido en de website van het Centrum voor Jeugd en Gezin).

Basisvoorzieningen

Op de tweede trede vinden we basisvoorzieningen als jeugdgezondheidszorg, (voor)scholen, jongerenwerk, combinatiefunctionarissen en leerplichtambtenaren. Het is onze insteek de voorzieningen op peil te houden en de komende jaren hun bijdrage aan preventie te versterken. We stimuleren alertheid op signalen van ongewenste en problematische ontwikkelingen én oplossingsgericht werken. Zo houden we samen vinger aan de pols bijvoorbeeld bij dreigend verzuim, dreigende taal- en ontwikkelingsachterstanden, jongerenoverlast, overgewicht. Verder werken we aan een sluitend preventie-aanbod voor een gezonde leefstijl en weerbaarheid, met een doorlopende lijn voor verschillende leeftijdscategorieën. Preventie-activiteiten gericht op school, de ouders/jongeren én de wijk dienen elkaar uiteindelijk zo veel mogelijk te versterken.

Maatschappelijke ondersteuning

Op de derde trede vinden we de vrij toegankelijke ondersteuning voor mensen die het (tijdelijk) niet op eigen kracht of met steun vanuit basisvoorzieningen redden. De opvoedondersteuner neemt hierin voor opvoeders en jeugdigen een belangrijke plek in. De komende jaren ontwikkelt de opvoedondersteuner zich tot een deskundige in het normaliseren, signaleren en bespreekbaar maken

van vragen en problemen oplossen. Een partner met toegevoegde waarde voor ouders/jeugdigen, scholen, huisartsen, politie, Veilig Thuis en een duidelijke rol op de snijvlakken van de diverse transitie en de stelselwijziging Passend Onderwijs. De ontwikkeling en opzet van een breed gebieds- of kernteam, waarin naast de opvoedondersteuners, maatschappelijk werker en participatiecoaches ook de WMO-consulenten en de wijkverpleegkundigen vertegenwoordigd zijn versterkt een integrale aanpak en kennisuitwisseling in het sociale domein.

Specialistische ondersteuning en hulp

Specialistische hulp en ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen blijven beschikbaar voor degenen die het nodig hebben. De verwachting is dat de huidige behoefte aan specialistische ondersteuning en zorg geleidelijk zal verminderen, als de nieuwe werkwijze van het sociale domein zijn beslag krijgt. Samen met Peel 6.1, Eindhoven en onze aanbieders zetten we bij de inkoop in op kwaliteit en innovatie in het aanbod. We zien ruimte voor meer flexibilisering in zorgvormen, zodat er meer maatwerk mogelijk is en beter wordt aangesloten op de lokale infrastructuur.

Monitoring

Om vast te stellen of we erin slagen de (zorg)piramide te kantelen en meer (hulp)vragen laag in de piramide op te lossen, monitoren we samen met Peel 6.1 3-D breed (WMO, Jeugdhulp en Participatie) de zorgconsumptie, zorguitgaven, kwaliteit en klanttevredenheid. Daarbij sluiten we maximaal aan bij de informatie die wij en onze aanbieders beschikbaar moeten stellen aan het rijk. In eerste instantie monitoren we op stedelijk niveau. Dit bouwen we uit naar een monitor waarmee we ook op gebiedsniveau vinger aan de pols houden en kostenbewustzijn bij verwijzers in het kernteam stimuleren. Wanneer er voldoende cijfers beschikbaar zijn benoemen we streefwaarden. Ook lichten we met partners steekproefsgewijs én dwars door de piramide heen casuïstiek om te evalueren en van te leren.

Tot slot

Deze transformatie vraagt tijd en een grote mate van “loslaten van het bekende”. Deze transformatiefase vraagt van opdrachtgevers, professionals en vrijwilligers veel inzet en verantwoordelijkheid. Een cliënt- en oplossingsgerichte aanpak stellen we daarbij centraal in plaats van de reflex van regels en regelgeving.

We transformeren samen en we stellen ons steeds de vraag op basis van ervaringen hoe het beter kan. Als er zaken niet lopen zoals zou moeten, zoeken we samen constructief naar oplossingen.

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

3.4.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Vaststelling toekomstscenario gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen Vanwege lokale ontwikkelingen, landelijke beleidsontwikkeling rondom harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk én een nieuwe verdeling van OAB-middelen (Onderwijsachterstandenbeleid) vanaf 2017 verkennen we alternatieve toekomstscenario's voor gesubsidieerde voorschoolse voorzieningen.	30-06-2016
Vaststelling herijking Onderwijsachterstandenbeleid Eind 2016 loopt de huidige convenantsperiode met het rijk af. Komend jaar wordt	31-12-2016

duidelijk hoe het rijk verder wil met het onderwijsachterstandenbeleid. Op basis hiervan wordt lokaal OAB-beleid herijkt.	
---	--

2016 Beleidsresultaten Prog 04	
	Realisatie
<p>Realisatie streefnormen Voorkomen voortijdig schoolverlaten</p> <p>Jaarlijks werken we samen met het onderwijs aan het realiseren van de landelijke streefnormen (percentage uitschrijvingen) voor de diverse onderwijsniveaus. Voor 2016 streven we naar een gemiddeld percentage uitschrijvingen zonder startkwalificatie van 2% (2,3% in 2014). Verzuim is een goede indicator van voortijdig school verlaten. Om de doelstelling te realiseren vragen we scholen in 2016 meer werk te maken van verzuim(meldingen). Verder zetten wij leerplicht en regionaal meldpunt coördinatie (RMC) in om verzuim mee aan te pakken en schakelt zo nodig de opvoedondersteuner in.</p>	31-12-2016
<p>Verminderen overlast door jongeren</p> <p>Jaarlijks heeft het Jeugdpreventieteam alle jeugdgroepen in Helmond in beeld. Dit is ook in 2016 het streven. Waar nodig wordt een groepsaanpak uitgezet. De trajectregisseur risicojeugd voert procesregie op de aanpak van individuele jongeren uit deze groepen en overige risicojeugd die een persoonsgerichte aanpak krijgt vanuit de insteek openbare orde en veiligheid.</p>	31-12-2016
<p>Verminderen taalachterstanden van kinderen</p> <p>In 2012 hebben G33 en Rijk bestuursafspraken gemaakt in het kader van Voor- en Vroegschoolse Educatie voor de periode 2012 t/m 2015. De convenantsperiode is met een jaar verlengd. Tijdens een tussentijdse bestandsopname in 2014 bleek dat Helmond goed op koers ligt om de bestuursafspraken te behalen. In 2016 ligt de focus op het borgen van de gerealiseerde afspraken met de partners in onder andere een handboek.</p>	31-12-2016
<p>Versterken zelfredzaamheid en sociale netwerken</p> <p>In 2016 faciliteren we verenigingen, scouting met kennis en expertise over de licht verstandelijk beperkte doelgroep zodat hun activiteiten nog meer voor hen toegankelijk zijn. Verder ondersteunen we laagdrempelige contacten tussen opvoeders en jeugdigen onderling om ervaringen uit te wisselen en elkaar te adviseren (bijvoorbeeld rondom echtscheiding, omgaan met autisme). Ook optimaliseren we Guido en de website van het Centrum voor Jeugd&Gezin en ontsluiten relevante online informatie en dienstverlening voor jeugdigen en opvoeders, zoals gratis online cursussen, doe het zelf checks, chatfuncties, apps).</p>	31-12-2016
<p>Versterken bijdrage preventie basisvoorzieningen</p> <p>In 2016 versterken we de rol van vindplaatsen in de vroegsignalering, bijvoorbeeld op het terrein van huiselijk geweld en kindermishandeling (wettelijk verplicht). We maken hierover afspraken met onze partners. Daarnaast coördineren we de totstandkoming van een sluitende preventie aanpak om een verantwoorde leefstijl (van voeding en bewegen, alcohol en drugs tot omgaan met geld) en (seksuele) weerbaarheid onder jeugdigen te bevorderen. We streven naar een doorlopende leerlijn en een aanpak waarbij preventie-activiteiten gericht op school, ouders, jeugdigen én de wijk elkaar zoveel mogelijk versterken.</p>	31-12-2016
<p>Maatschappelijke ondersteuning: doorontwikkeling opvoedondersteuning</p> <p>De positionering en werkwijze van de opvoedondersteuner is uitgekristalliseerd. Er zijn heldere samenwerkingsafspraken met partners in het lokale veld zoals (voor)scholen, politie, huisartsen en met regionale partners als Veilig Thuis en Spoedeisende Zorg en</p>	31-12-2016

er wordt conform gewerkt. Opvoedondersteuners zijn in staat normaliserend te werken, eigen kracht en netwerk te activeren en maken gebruik van voorliggende voorzieningen en schalen tijdig af.	
Maatschappelijke ondersteuning: verbinden 3 decentralisaties op uitvoeringsniveau In 2016 maken we met onze partners (Werkbedrijf, onderwijs, Centrum voor Jeugd&Gezin, Zorg&Ondersteuning, Jeugdgezondheidszorg, Leerplicht/RMC) werkafspraken voor professionals die zich inzetten voor kwetsbare jongeren op het snijvlak van de vier stelselwijzigingen (Passend Onderwijs, Jeugdzorg, Wmo en Participatiewet). Deze werkafspraken geven - op de snijvlakken - duidelijkheid over rollen, verantwoordelijkheden, mandaten en werkprocessen, zodat er cliëntgericht en slagvaardig kan worden gehandeld.	31-12-2016
Organiseren simulatie-oefening in kader van calamiteiten Jeugdhulp Om voorbereid te zijn bij een eventuele calamiteit voeren we in 2016 met alle relevante betrokkenen een simulatie-oefening uit. Zonodig passen we op basis hiervan ons communicatieprotocol aan.	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 4 Jeugd en Onderwijs		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
660	Leges kinderopvang	12	12	12	12
408	Taakmutatie gemeentefonds Sociaal Domein: Jeugd	-3.137	-3.681	-3.613	-3.585
Totaal nieuwe ontwikkelingen Jeugd en Onderwijs		-3.125	-3.669	-3.601	-3.573

660 Leges Kinderopvang

Uw Raad heeft via raadsbesluit 2015-28 van 31 maart 2015 besloten om de legesheffing op kinderopvang bij te stellen, met name om daarmee de gastouderopvang minder te belasten. De opbrengsten zijn hierdoor structureel € 12.000 per jaar lager. Dit is verwerkt in het budgettaire kader, waarmee het saldo op dit programma structureel is verhoogd met € 12.000. Wij monitoren het aantal aanvragen voor gastouderschap om te zien of de heffing van leges consequenties heeft op het aantal vestigingen.

408: Taakmutatie gemeentefonds: Sociaal Domein Jeugd

De verdeling van de integratie-uitkering Sociaal Domein is ten opzichte van de septembercirculaire 2014 gewijzigd en laat voor Jeugd een verlaging zien. Cliënten hadden de keuze om hun behandeling onder de Wet Langdurige Zorg door te zetten of in te stromen bij de gemeente. Het gevolg hiervan is dat er minder cliënten onder Jeugd zijn komen te vallen en als gevolg hiervan is de integratie-uitkering Sociaal Domein structureel verlaagd. Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen van toepassing.

In de meicirculaire 2015 heeft het Rijk het macrobudget bekend gemaakt dat beschikbaar komt voor de uitvoering van jeugdhulp in 2016. Hierop is een korting toegepast ten opzichte van het budget 2015. Deze korting proberen we te ondervangen door een goede lokale infrastructuur, zodat problemen in een vroeg stadium worden gesignaleerd, en dat er voldoende preventief aanbod is dat hierbij aansluit. Hierdoor willen we de vraag naar dure vormen van jeugdhulp beperken.

Naast de lokale opvoedondersteuners, kunnen ook wettelijke verwijzers toegang geven tot jeugdhulp:

- Huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten;
- Jeugdbeschermingsmaatregelen opgelegd door de rechter

Door goede samenwerkingsafspraken en overleg met huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten, en met de Gecertificeerde Instellingen die Jeugdbescherming leveren, houden we een vinger aan de pols.

Mocht het budget ontoereikend blijken in 2016 (transformeren kost tijd, waardoor deze maatregelen nog niet volledig hun effect zullen hebben), dan is er een reserve beschikbaar.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron	
Een goede start op de basisschool	% doelgroep leerlingen nemen deel aan VVE			Nog te ontwikkelen				VVE-monitor	
Start-kwalificatie	% jongeren van 22 jaar dat een startkwalificatie heeft	65%	67%	Geen info	Geen info	71%	toename t.o.v. 2013	jaarlijks, peildatum 1-10, LLA	
Terugdringen schooluitval	aantal en % jongeren op Vo niveau van 15-22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie	71 (1,5%)	81 (1,7%)	71 (1,5%)	24*** (0,5%)	17*** (0,3%)	in 2018 niet gestegen t.o.v. 2013	per school jaar, cijfers 2008 betrekking op schooljaar 2007-2008, www.vsvverkenner.nl	
	aantal en % jongeren op MBO niveau van 15-22 jaar dat jaarlijks de school verlaat zonder startkwalificatie.	219 (11,2%)	210 (11,1%)	222 (11,1%)	155*** (7,8%)	113*** (5,5%)			
Gezondheid	% Jongeren (12-18 jaar) in Helmond dat hun eigen gezondheid als (heel) goed beoordeeld		86%				neemt af t.o.v. 2011	GGD, 4 jaarlijks*	
	% Ouders/opvoeders in Helmond dat de gezondheid van hun kinderen als (heel) goed beoordeeld			96%			blijft minimaal constant t.o.v. 2012	GGD, 4 jaarlijks	
	% Kinderen in Helmond dat geen overgewicht heeft			94%			blijft minimaal constant t.o.v. 2012	GGD, 4 jaarlijks	
	% Jongeren in Helmond dat geen overgewicht heeft		89%				blijft minimaal constant t.o.v. 2011	GGD, 4 jaarlijks*	
Terugdringen alcohol gebruik	12-15 jarigen die nooit alcohol drinken		80%				afname van het alcohol gebruik	GGD, 4 jaarlijks*	
Ondersteuning	% jeugdigen dat beroep doet op specialistische jeugdzorg	Met de start van decentralisatie jeugdzorg komt dit in beeld						In 2018 minder dan in 2015	
	% jeugdigen met JR of JB-maatregel	Met de start van decentralisatie jeugdzorg komt dit in beeld						In 2018 minder dan in 2015	
Jeugd en veiligheid**	Meldingen bij politie van overlast door jeugd (E35)	637	451	356	500	564	verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers, GIDS-Politie Zuidoost-Brabant	
	Aantal verdachten 12-17 jaar	101	120	83	73				
	Aantal verdachten 18-24 jaar	261	257	255	215		verminderen t.o.v. 2013	jaarlijks, jaarcijfers HKS – bewerkt door KLDP (cijfers in mei bekend)	
	Aantal verdachten 18-24 jaar met allochtone achtergrond	100	99	108	91				

* de GGD-enquête onder jongeren zal op afzienbare tijd jaarlijks op VO scholen worden afgenomen. De indicator wordt dan aangepast.

** gezien de inspanningen die op dit gebied vanuit zowel dit programma Jeugd als programma 1 Veiligheid worden gedaan, zijn deze indicatoren bij beide programma's opgenomen.

***Vanaf het schooljaar 2012/2013 wordt er een nieuwe definitie van startkwalificatie en vsv-er gebruikt. Hierdoor vallen de aantallen een stuk lager uit dan in voorgaande jaren.

3.4.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	20.508.160	48.949.875	43.132.066	42.597.766	42.675.847	42.626.528
Baten	3.378.460	4.609.267	2.479.736	2.479.736	2.479.736	2.479.736
Saldo	-17.129.700	-44.340.608	-40.652.330	-40.118.030	-40.196.111	-40.146.792

Verrekening met reserves

Storting						
Onttrekking	444.500	132.750	3.000			

Saldo	-16.685.200	-44.207.858	-40.649.330	-40.118.030	-40.196.111	-40.146.792
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP408	Peelregionale jeugdhulpvoorzieningen	24.772.093		-24.772.093
HP409	Basisvoorzieningen	3.692.972		-3.692.972
HP410	Huisvesting onderwijs	6.853.207		-6.853.207
HP450	Maatschappelijke ondersteuning	2.047.896	1.997.835	-50.061
HP465	Leerlingenvervoer	1.182.879	5.713	-1.177.166
HP470	Voorkomen voortijdig schoolverlaten	1.120.772	370.109	-750.663
HP478	Techniekeducatie	80.000		-80.000
HP480	Educatieve voorzieningen	120.438		-120.438
HP575	Openbare speelgelegenheden	313.191	6.397	-306.794
HP660	Basisvoorzieningen	969.643	3.000	-966.643
HP670	Jeugd en speelaccommodaties	646.323	99.682	-546.641
HP671	Basisvoorzieningen	1.332.652		-1.332.652
Totaal Jeugd en onderwijs		43.132.066	2.482.736	-40.649.330

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	46.689.216	46.730.913	46.738.312	46.658.312
Eerste wijziging begroting	-625.000	-660.000	-660.000	-660.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	46.064.216	46.070.913	46.078.312	45.998.312
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	25.131	25.131	25.131	25.131
Actuele stand lasten PB 2015-2018	46.089.347	46.096.044	46.103.443	46.023.443
Onontkoombare knelpunten				
Technische mutaties	179.991	182.722	185.403	188.084
Gemeentefonds	-3.137.272	-3.681.000	-3.613.000	-3.585.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-2.957.281	-3.498.278	-3.427.597	-3.396.916

Totaal lasten PB 2016-2019	43.132.066	42.597.766	42.675.847	42.626.528
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	2.467.736	2.464.736	2.464.736	2.464.736
Eerste wijziging begroting	27.000	27.000	27.000	27.000
Baten vastgestelde PB 2015-2018	2.494.736	2.491.736	2.491.736	2.491.736
Technische mutaties				
Raadswijzigingen				
Actuele stand baten PB 2015-2018	2.494.736	2.491.736	2.491.736	2.491.736
Onontkoombare knelpunten	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Technische mutaties				
Gemeentefonds				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000

Totaal baten PB 2016-2019	2.482.736	2.479.736	2.479.736	2.479.736
---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-40.649.330	-40.118.030	-40.196.111	-40.146.792
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

Investerings 2016-2019 (x € 1.000)		B=bestaand, N=nieuw	
Product	Onderdeel		invest. 2016
410	Investerings onderwijsgebouwen	B	908
	TOTAAL		908

Vervallen investeringen

Investerings 2016-2019 (x € 1.000)							
Product	Onderdeel	invest. 2016	invest. 2017	invest. 2018	invest. 2019	Totaal 2016-2019	
410	Peuterspeelzaal en kinderopvang Brandevoort (3e school)		297			297	
410	Peuterspeelzaal en kinderopvang Brandevoort (3e school) (uit ruimte IVP)	1.140				1.140	
410	Nieuwbouw peuterspeelzaal 3e en 4e school Brandevoort		831			831	
410	Nieuwbouw peuterspeelzaal 3e en 4e school Brandevoort, eenmalige inventarissubsidie		31			31	
	TOTAAL	1.140	1.159	0	0	2.299	

Toelichting vervallen investeringen

De 3^e school Brandevoort (Mondomijn) is in 2014 opgeleverd. De middelen die nog in het Investeringsprogramma 2016-2019 staan, zijn derhalve niet meer nodig. Op basis van de leerling prognoses 2015-2019, zal pas in 2024 een investering nodig zijn voor de 4^e school Brandevoort. Op dit moment kunnen deze investeringen dus vervallen. Er zal ter zijner tijd een nieuwe aanvraag gedaan worden.

Programma 5

Cultuur

3.5 Programma 05: Cultuur

Wethouder Dhr. F.P.C.J.G. Stienen: Portefeuillehouder Cultuur

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Toerisme

3.5.1 Wat willen we bereiken?

Ons doel is om - gegeven de bezuinigingstaak - gestelde ambities op gebied van culturele voorzieningen en evenementen in samenwerking te realiseren. Naast het herijken van het cultuurbeleid, bibliotheekvoorzieningen, het ontwikkelen van integrale visie op collecties en museale activiteiten wordt ingezet op professionalisering van cultuurinstellingen.

Meerjarig beleidsperspectief

De Helmondse Cultuur willen we waar mogelijk laten passen bij de omvang en ambities van de stad. Tegelijkertijd ligt er een bezuinigingsopgave die samen met het culturele veld in Helmond is opgepakt. De Helmondse instellingen zullen een deel van deze bezuinigingen opvangen. De mate waarin zij samen diverse taken (backoffice, pr, programmering etc) kunnen oppakken en synergie kunnen vinden zal mede bepalend zijn voor hun positie in de toekomst en hun taakuitvoering. Mede gezien de bezuinigingstaak wordt bekeken hoe gestelde ambities door middel van nieuwe manier van samenwerking kan worden bereikt, of dat deze moeten worden aangepast. Dit is dan ook terug te vinden in het meerjarig beleidsperspectief van programma 5 en de doelstellingen die hiertoe behoren.

Herijken beleid

Zo is gestart met het herijken van het archeologie-, monumenten- en cultuurbeleid. Deze zullen in 2016 verder vorm gaan krijgen. Binnen de uitvoering van het beleid staat samenwerking met partners centraal, dit kunnen Helmondse instellingen zijn, maar uiteraard ook de samenwerking met B5 steden. Gezien de opgave waar we gezamenlijk voor staan is deze samenwerking ontzettend belangrijk. Er wordt gekeken om contacten en samenwerking tussen de diverse instellingen te intensiveren. In het kader van de bezuiniging wordt hier zowel praktisch als inhoudelijk naar samenwerking gezocht. Een voorbeeld hiervan is de gezamenlijke directeur voor het Speelhuis en de Cacaofabriek die in september 2015 is gestart.

Doorontwikkeling instellingen

Daarnaast zullen ook onderwerpen als talentontwikkeling, gezamenlijke festivals, en productie-initiatieven op de agenda staan. Belangrijk hierbij is om te kijken op welke wijze de professionaliteit van de instellingen verder ontwikkeld worden. Op deze wijze kan de professionalisering van de instellingen verder ontwikkeld worden. Daarnaast stimuleren we de instellingen om sterker te sturen op ondernemerschap en –binnen de kaders- andere partners te zoeken en inkomsten te genereren. Dit is een traject dat meerdere jaren in beslag neemt. Een mogelijke bron van inkomsten is Brabant C. We blijven partijen hierin begeleiden en enthousiasmeren.

Vernieuwen van de subsidievoorwaarden voor evenementen

Het afgelopen jaar is gestart met de inventarisatie en evaluatie van het (culturele) evenementenbeleid. Hierin zijn niet alleen de culturele subsidies meegenomen maar ook de overige financiële bijdragen aan diverse evenementen én de overige inzet die de gemeente levert. Naar aanleiding van de analyse

die in 2015 is gemaakt, wordt dit jaar gestart met het ontwikkelen van een nieuwe systematiek die in de komende jaren geïmplementeerd wordt.

Integrale visie op de diverse collecties en museale activiteiten binnen Helmond

Naast de gemeentelijk museumcollectie bevinden zich in Helmond meerdere waardevolle collecties en erfgoeditems. Deze zijn in het bezit van, en worden beheerd door, externe partijen. Denk hierbij aan de draaiorgels of de collecties in het Jan Vissermuseum. Rondom deze collecties ontstaan meerdere vraagstukken. Enerzijds de vraagstukken betreffende beheer en opslag en presentatie, maar ook onderhoud. Onvermijdelijk wordt daarmee vervlochten de waarde van de betreffende collecties voor Helmond in de eerste plaats, maar ook als erfgoed- en kunstitem voor de Collectie Nederland. We willen ten aanzien van deze collecties actief gaan onderzoeken welke waarde ze zowel voor Helmond als meer in het algemeen hebben, en wat de beste mogelijkheden voor beheer, behoud en presentatie in de toekomst zijn. In 2015 is de waarde hiervan in beeld gebracht. In 2016 wordt uitgewerkt hoe we het beste met het beheer en behoud van deze collecties om kunnen gaan.

Gemeentemuseum Helmond toekomstbestendig

In 2016 zal Gemeentemuseum Helmond, locatie kasteel, grotendeels gesloten zijn. In het eerste deel van het jaar wordt een belangrijke asbestsanering uitgevoerd. Hiermee wordt meteen de kans gegrepen verouderde tentoonstellingen te vernieuwen en noodzakelijk onderhoud aan het kasteel te plegen. Deze sluiting heeft effect op de te verwachten bezoekerscijfers in 2016. Daar tegenover staat dat het museum na de heropening nieuwe bezoekersgroepen kan aanspreken met de kasteelpresentaties. Daarbij is aandacht voor cultureel ondernemerschap, het dynamisch tonen van de collecties en de bezoeker meer een echte 'kasteelbelevens' te geven.

Theater Speelhuis

In 2015 is een definitief ontwerp uitgewerkt door architectenbureau Van Dongen – Koschuch voor het permanent maken van theater Speelhuis in de OLV kerk. Na afronding van de onderhandelingen met het bisdom en de verzekeringsmaatschappijen vindt uiterlijk eind 2016 de start van de aanpassing plaats. Voor de verbouwing is het doorlopen van een bestemmingsplanprocedure, aanbestedingsprocedure en vergunningentraject bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed noodzakelijk.

Met ingang van september 2015 worden De Cacaofabriek en theater Speelhuis aangestuurd door een gezamenlijke directeur. In 2016 gaan we in de praktijk ervaren wat de voordelen zijn van samenwerking.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2013	Meting: jaar, peildatum en bron
Gemiddeld rapportcijfer op de vraag hoe inwoners van Helmond het culturele klimaat van Helmond beoordelen	6,9	6,7	6,9	tweejaarlijks, inwonersenquête
Tevredenheid met het aantal, de kwaliteit en variatie aan culturele voorzieningen (van degenen met oordeel)		76%	85%	tweejaarlijks, inwonersenquête

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

3.5.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
<p>Nota herijking archeologiebeleid opleveren</p> <p>De uitvoering van het archeologiebeleid en daarmee samenhangend de inzet van de archeoloog vragen gezien de bezuiniging om een herijking. Daarnaast wordt ook de archeologische beleidskaart vernieuwd.</p>	01-07-2016
<p>Nota Monumentenbeleid opleveren</p> <p>De uitvoering van monumentenzorgen en industrieel erfgoed krijgt in 2016 te maken met minder middelen voor onderhoud monumenten i.v.m. de bezuinigingen. De uitvoering van het beleid moet opnieuw uitgewerkt worden inclusief een nieuwe manier van werken en financiering.</p>	01-07-2016
<p>Visie op Helmondse Collecties aan raad voorgelegd</p> <p>In Helmond bevinden zich diverse kleinere private musea en collecties. In 2015 is de waarde hiervan in beeld gebracht. In 2016 willen we verder uitwerken hoe in de toekomst het beste met het beheer en behoud van de waardevolle delen van deze collecties (inclusief de collectie draaiorgels) omgegaan kan worden.</p>	31-12-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 05	
	Realisatie
<p>(2013) Gaviolizaal</p> <p>De stichting Draaiorgels Helmond heeft tijd en middelen gekregen om van de collectie een goed lopende expositie te maken. Daarnaast zal in samenspraak met de gemeente gezocht worden naar een oplossing voor de huisvesting.</p>	01-01-2017
<p>Inzet en toekomst adviescommissies</p> <p>Zowel op het gebied van monumenten als Beeldende Kunst kunnen de komende tijd door geringere middelen minder initiatieven uitgevoerd worden. Dit vraagt om een herziening van de inzet van de adviescommissies.</p>	01-07-2016
<p>Subsidiesystematiek grote instellingen</p> <p>Momenteel worden de grote instellingen jaarlijks gesubsidieerd. De teruglopende middelen in de komende jaren zullen de opdracht beïnvloeden. I.r.t. de bezuiniging willen wij de opdracht aan de instellingen opnieuw ijken. Hiermee is in 2015 gestart en krijgt zijn vervolg in 2016.</p>	31-12-2016
<p>Cultuurbeleid inclusief accountmanagement grote instellingen herijken</p> <p>In beginsel zijn er afspraken gemaakt om dit mogelijke gelijk op te laten gaan met het nieuwe cultuurbeleid van de overige B5 steden. Daarnaast wordt irt de bezuiniging de invulling van het accounthouderschap als de opdracht aan de grote instellingen herijkt.</p>	31-12-2016
<p>Subsidievoorwaarden evenementen vernieuwen</p> <p>Naar aanleiding van de analyse uit 2015 wordt een nieuwe subsidiesystematiek ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 5 Cultuur		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
542	Bekostiging bedrijfsplan Cacaofabriek (via BR)	580			
515	Exploitatie Orgelhuis museum	50			
542	Cultuur (besparingsverlies bezuinigingen)	450	250	100	
525	Kermissen	133	133	133	133
Totaal nieuwe ontwikkelingen Cultuur		1.213	383	233	133

542 Bekostiging bedrijfsplan Cacaofabriek

In het door Stichting De Cacaofabriek ingediende bedrijfsplan is uitgegaan van een extra gemeentelijke subsidie van € 1 miljoen. Voor de periode 2016-2019 gaat het om een restantsubsidie van € 580.000. Ter dekking van de extra subsidie 2016-2019 wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve van € 580.000 te vormen.

515 Exploitatie Orgelmuseum

Voor de huisvesting van het Orgelmuseum is in 2015 éénmalig € 50.000 ingezet. Dit bedrag is ook in 2016 nodig. Zolang de orgels in de huidige locatie (Gaviolizaal) blijven staan, zal de in het verleden ingeboekte bezuiniging van € 50.000 i.v.m. de sloop van de Gaviolizaal, niet worden gerealiseerd.

542 Cultuur (besparingsverlies bezuinigingen)

In de voorjaarsnota 2015 (pag. 14) is uiteengezet hoe de structurele bezuiniging op Cultuur wordt gerealiseerd. Zoals het er nu naar uitziet kan de voorgenomen structurele bezuiniging niet volledig in 2016 worden gerealiseerd. Hiervoor is een ingroeiscenario nodig. Dit ingroeiscenario vergt incidentele middelen ter overbrugging.

525 Kermissen

De kermisexploitatie staan al een aantal jaren onder druk. Er is sprake van teruglopende inkomsten en licht oplopende kosten, waardoor er bij de beraps al meerdere keren melding gemaakt is van een tekort. De inkomsten komen tot stand op basis van inschrijvingen en zijn daardoor moeilijk te beïnvloeden. Het is daarom niet langer reëel om rekening te houden met een voordelig saldo van € 133.000 op dit product. Ons beleid en eventuele maatregelen richten we op het tenminste realiseren van een evenwicht tussen de kosten en opbrengsten. Het positieve saldo van € 133.000 wordt daarom naar nul bijgesteld.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische doelstelling	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
	Bezoekersaantallen Speelhuis, incl. Scalazaal en verhueringen	58.125	53.108	15.123 **	32.349**	49.684	Aantallen 2013 handhaven	2005-2010 seizoen cijfers (2009 = sept. '08-aug '09, 2011 jaarcijfer, Speelhuis
	Bezoekersaantallen gemeentemuseum	45.832	35.115	32.611	29.311	35.644	Door tijdelijke sluiting van locatie kasteel 18.000 bezoekers in 2016	jaarcijfers, gemeentemuseum
	Bezoekersaantallen Cacaofabriek				Filmzaal	15.900		jaarcijfers, registratie Cacaofabriek
					Popzaal	9.000		
Cultureel actief								
	Aantal leden gesub-sidieerde amateurkunst (van fanfare tot koor tot dansvereniging)	1.842	1.819	1.793	1.793	1.750	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, peildatum 31-12 verenigingen
	Aantal inwoners dat amateurkunst beoefent		15%		16%		handhaving niveau 2013	1e meting 2011
	Aantal deelnemers kunstkwartier	2.843	2.514	2.477	2.109	1.926	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Dienst SE, afdeling Kunst en Cultuur
	Helmondse leden openbare bibliotheek* =	19.300	18.500	17.800*	16.400	14.900	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
	Gem. aantal geleende boeken / 1000 inwoners	516	515	425*	441	415	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
	Aantal bezoekers openbare bibliotheek Watermolenwal				154.274	162.257	handhaving niveau 2013	jaarcijfers, Openbare bibliotheek
Evenementen	Oordeel inwoners over de kwaliteit, variëteit en aantal evenementen (van degenen met een oordeel)		85%		85%		handhaving niveau 2013	tweejaarlijks, inwonersenquête

*in 2012 zijn 3 vestigingen van de Helmondse bibliotheek gesloten

**door brand geen volledig jaar, in 2013 start in de kerk

3.5.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	12.655.713	12.360.209	11.554.720	11.260.520	11.011.520	10.858.020
Baten	2.570.203	1.464.507	1.356.507	1.356.507	1.356.507	1.356.507
Saldo	-10.085.510	-10.895.702	-10.198.213	-9.904.013	-9.655.013	-9.501.513
Verrekening met reserves						
Storting	143.000		580.000			
Onttrekking	110.000		240.000	190.000	100.000	50.000
Saldo	-10.118.510	-10.895.702	-10.538.213	-9.714.013	-9.555.013	-9.451.513

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP502	Stichting kunstkwartier	1.737.561		-1.737.561
HP505	Beeldende kunst en vormgeving	121.264		-121.264
HP510	Museum	1.950.448	128.463	-1.821.985
HP515	Speelhuis Gaviolizaal	2.814.277	961.038	-1.853.239
HP520	Bibliotheek helmond-peel	2.195.920		-2.195.920
HP522	Amateur.kunstbeoefening	211.897		-211.897
HP525	Evenementen festiviteiten	630.896	267.006	-363.890
HP530	Monumentenzorg en archeologie	589.957		-589.957
HP540	Toeristische aangelegenheden	195.752		-195.752
HP542	Overige culturele aangelegenheden	1.686.749	240.000	-1.446.749
Totaal Cultuur		12.134.721	1.596.507	-10.538.214

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	11.653.807	11.666.607	11.666.607	11.663.107
Eerste wijziging begroting	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	10.653.807	10.666.607	10.666.607	10.663.107
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	-49.000	-56.000	-65.000	-65.000
B en W wijzigingen	132.702	132.702	132.702	132.702
Actuele stand lasten PB 2015-2018	10.737.509	10.743.309	10.734.309	10.730.809
Onontkoombare knelpunten	25.000	25.000	25.000	25.000
Beleidsintensivering	1.080.000	250.000	100.000	
Technische mutaties	292.212	242.212	152.212	102.212
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	1.397.212	517.212	277.212	127.212

Totaal lasten PB 2016-2019	12.134.720	11.260.520	11.011.520	10.858.020
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	1.464.507	1.464.507	1.464.507	1.464.507
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	1.464.507	1.464.507	1.464.507	1.464.507
Technische mutaties				
Raadswijzigingen				
B en W wijzigingen				
Actuele stand baten PB 2015-2018	1.464.507	1.464.507	1.464.507	1.464.507
Onontkoombare knelpunten	-108.000	-108.000	-108.000	-108.000
Beleidsintensivering				

Technische mutaties	240.000	190.000	100.000	50.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	132.000	82.000	-8.000	-58.000

Totaal baten PB 2016-2019	1.596.507	1.546.507	1.456.507	1.406.507
----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-10.538.213	-9.714.013	-9.555.013	-9.451.513
---	--------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Investeringen

Voorgenomen investeringen 2016

	Investeringen 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
510	Museum verlichting	B	50
525	Orgelhuis	B	300
	TOTAAL		350

Programma 6

Sport en recreatie

3.6 Programma 06: Sport en recreatie

Wethouder Dhr.F.P.C.J.G. Stienen: Portefeuillehouder Sport

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Recreatie

3.6.1 Wat willen we bereiken?

We beogen met dit programma dat Helmonders voldoende bewegen en sporten en tevreden zijn over de vrijetijdsvoorzieningen. Daarnaast willen we de gezondheidsachterstanden binnen aandachtswijken terugdringen. In lijn met de Strategische Sportnota 2013-2020 wordt ingezet op een leven lang sporten, sterke (amateur) sportverenigingen en een goede sportinfrastructuur.

Meerjarig beleidsperspectief

Dit programma draagt bij aan de realisatie van de speerpunten jeugd, onderwijs, gezondheid en sociale participatie door te bevorderen dat meer inwoners van onze stad participeren in sport- en bewegingsactiviteiten. Uitgaande van de sociale sportinfrastructuur, waarin amateursportverenigingen het voortouw hebben, dient binnen de gemeente ook ruimte te zijn voor anders georganiseerde sport- en bewegingsactiviteiten. Zij kunnen immers de drempel tot de georganiseerde sportbeoefening verlagen, maar vooral ook een middel zijn om bepaalde maatschappelijke doelen te verwezenlijken.

We ondersteunen de verenigingen daar waar mogelijk bij het vervullen van deze maatschappelijke functie. We blijven investeren in een goed onderhoud van de huidige accommodaties. We verwachten een positief effect van de inzet van de buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen in samenwerking met de sportverenigingen, de scholen en overige betrokkenen. Extra aandacht is er voor het terugdringen van de gezondheidsachterstanden binnen aandachtswijken.

Daarnaast draagt programma zes bij aan het versterken van het woon-, werk- en leefklimaat in Helmond, als onderdeel van de Peel en de Brainportregio, door meer en betere vrijetijds- en toeristisch- recreatieve voorzieningen te ontwikkelen.

De Strategische Sportnota 2013-2020 zet in op een leven lang sporten, sterke sportverenigingen en een goede sportinfrastructuur.

Om bovenstaande te kunnen vertalen worden onder andere de volgende accenten gelegd:

- Stichting Jibb ondersteunt de inwoners van Helmond – jong en oud - en de sportverenigingen om met (nieuwe) sporten kennis te maken. In de aandachtswijken wordt sportdeelname extra gestimuleerd.
- De deelname van vrijwilligers in sportorganisaties en sportevenementen wordt gestimuleerd en gewaardeerd.
- De gemeentelijke sportaccommodaties worden steeds meer multifunctioneel gebruikt en zijn van goede kwaliteit. Vitale sportverenigingen zijn het uitgangspunt en vernieuwende concepten binnen sportverenigingen en sportinfrastructuur worden ondersteund.
- Creëren van voldoende ruimte voor ontspanning en recreatie.
- Het realiseren van een nieuwe zwemvoorziening door particulier initiatief (in 2015 is hiertoe een marktconsultatie gestart).

Ontwikkelingen op het gebied van leisure dragen bij aan het genereren van meer arbeidsplaatsen en aan de verdere versterking van het woon-, werk- en leefklimaat van onze stad . Om hier invulling aan te geven worden ondernemers met initiatieven voor nieuwe leisurevoorzieningen of voor de doorontwikkeling van bestaande leisurevoorzieningen door de gemeente waar mogelijk gefaciliteerd.

Groene peelvallei

De gewijzigde marktsituatie en het nieuwe coalitieakkoord hebben geleid tot een andere benadering van het project Groene Peelvallei. Hierbij zijn de uitgangspunten gebaseerd op duurzaamheid, natuur en recreatie. Daarbij kunnen ontwikkelingen gestimuleerd worden die in dagrecreatie en eventueel verblijfsrecreatie resulteren.

Natuurpoort Stiphout

De ontwikkelingen van de natuurpoort Stiphout zijn in volle gang. Het betreft zowel de ontwikkeling van het recreatieconcept als de bouwplannen. In 2015 lopen de planologische procedures en in 2016 kan de bouw gestart worden en het recreatieconcept geïmplementeerd.

Strategische indicatoren

Deels facilitair programma, ambities liggen deels in het realiseren van een aantal voorzieningen.

Strategische indicatoren*	2011	2012	2013	Meting: jaar, peildatum en bron
% Van de Helmonders van 12-18 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen	75%			vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmonders van 19-64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm te voldoen		71%		vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmonders ouder dan 64 jaar dat aangeeft aan de beweegnorm voor 55 te voldoen		64%		vierjaarlijks, GGD
% Van de Helmondse volwassenen dat sport	65%		63%	tweejaarlijks, inwonersenquête

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

3.6.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Besluitvorming nieuwe zwemvoorziening De bouw van een nieuw zwembad wordt overgelaten aan de markt. In de tweede helft van 2015 is hiervoor een marktconsultatie gestart. Op grond van de uitkomsten vindt besluitvorming plaats en wordt het vervolgtraject vastgesteld.	30-04-2016
Haalbaarheidsonderzoek verplaatsing Knippenbergcollege naar Sportpark de Braak Op verzoek van OMO is in samenwerking met de gemeente een haalbaarheidsonderzoek opgestart naar de verplaatsing van het Knippenbergcollege naar de Braak. Het haalbaarheidsonderzoek bestaat in grote lijn uit 3 opgaves, de conceptuele (onderwijs & sport), ruimtelijke en financiële.	01-03-2016

Faciliteren visieontwikkeling amateurvoetbal in Helmond Aan de Helmondse voetbalverenigingen is gevraagd om te komen tot een gezamenlijke visie en uitvoeringsplan voor het amateurvoetbal in Helmond tot 2020. Vanuit de gemeente wordt dit proces gefaciliteerd.	31-07-2016
Onderzoek en realisatie camperplaatsen De mogelijkheid voor realisatie van een camperlocatie in Helmond wordt onderzocht, in samenwerking met particuliere initiatiefnemers. Op grond van het haalbaarheidsonderzoek (inclusief locatie) wordt de raad geïnformeerd en het vervolgtraject bepaald.	31-07-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 6 Sport en recreatie		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
572	Berkendonk	1.000			
Totaal nieuwe ontwikkelingen Sport en recreatie		1.000	0	0	0

572 Berkendonk

Voorgesteld wordt om met ingang van 2016 een bestemmingsreserve Groene Peelvallei te vormen. Zolang er geen commercieel beheer op Berkendonk is, is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht, beheer en onderhoud. De hiermee gepaard gaande kosten worden gedekt uit deze bestemmingsreserve.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2104	2015	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Sporten	Aantal jeugdleden gesubsidieerde sportverenigingen	7.912	7.940	7.708	7.691	7.762	7.611	handhaven aantallen 2014	jaarlijks
	Aantal gehandicapte leden gesubsidieerde sportverenigingen	25	116	158	164	157	160	handhaven aantallen 2014	jaarlijks
Vrije tijd	% Van de inwoners (18 jaar en ouder) dat een oordeel heeft over en (zeer) tevreden is met het aantal, de kwaliteit en de variatie in vrijetijdsvoorzieningen.		72%		71%			handhaving niveau 2009	tweejaarlijks, inwonersenquête

3.6.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	6.057.477	5.750.773	5.828.154	5.775.691	5.675.691	5.675.691
Baten	759.143	742.118	742.118	742.118	742.118	742.118
Saldo	-5.298.334	-5.008.655	-5.086.036	-5.033.573	-4.933.573	-4.933.573

Verrekening met reserves

Storting			1.000.000			
Onttrekking	719.000		300.000	300.000	200.000	200.000

Saldo	-4.579.334	-5.008.655	-5.786.036	-4.733.573	-4.733.573	-4.733.573
-------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP550	Sport en recreatie	5.427.036	736.831	-4.690.205
HP570	Groenvoorzieningen - recreatie	122.443		-122.443
HP572	Recreatiegebieden	1.278.674	305.287	-973.387
Totaal Sport en recreatie		6.828.153	1.042.118	-5.786.035

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	5.533.530	5.561.016	5.561.016	5.561.016
Eerste wijziging begroting	24.525	-55.475	-55.475	-55.475
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	5.558.055	5.505.541	5.505.541	5.505.541
Actuele stand lasten PB 2015-2018	5.558.055	5.505.541	5.505.541	5.505.541
Beleidsintensivering	1.000.000			
Technische mutaties	270.099	270.150	170.150	170.150
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	1.270.099	270.150	170.150	170.150

Totaal lasten PB 2016-2019	6.828.154	5.775.691	5.675.691	5.675.691
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	742.118	742.118	742.118	742.118
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	742.118	742.118	742.118	742.118
Actuele stand baten PB 2015-2018	742.118	742.118	742.118	742.118
Beleidsintensivering				
Technische mutaties	300.000	300.000	200.000	200.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	300.000	300.000	200.000	200.000

Totaal baten PB 2016-2019	1.042.118	1.042.118	942.118	942.118
----------------------------------	------------------	------------------	----------------	----------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-5.786.036	-4.733.573	-4.733.573	-4.733.573
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

Niet van toepassing.

Vervallen investeringen

Investerings 2016-2019 (x € 1.000)						
Pro- duct	Onderdeel	invest. 2016	invest. 2017	invest. 2018	invest. 2019	Totaal 2016-2019
550	Kosten sloop citysporthal		980			980
	TOTAAL	0	980	0	0	980

Vervallen Investering Citysporthal

De geplande investering voor de Citysporthal bevat zowel de sloop van de hal als ook het afboeken van de restantboekwaarde. De sloop is echter enkele jaren uitgesteld waardoor de boekwaarde ook aanzienlijk lager is dan aanvankelijk verwacht. Daardoor kan er € 980.000 van de voorgenomen investering vervallen.

Programma 7

Economisch beleid en werkgelegenheid

3.7 Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid

Wethouder Dhr. J. van Bree: Portefeuillehouder gehele programma

3.7.1 Wat willen we bereiken?

Met dit programma willen we het ondernemersklimaat en vestigingsklimaat verbeteren, het aantal arbeidsplaatsen in Helmond bevorderen en de speerpuntsectoren food en automotive versterken.

Meerjarig beleidsperspectief

Algemene ontwikkeling

Ondertussen kunnen we spreken over een voorzichtig economisch herstel. Alhoewel; niet alle sectoren hebben zich (nog) volledig hersteld.. De werkloosheid steeg nog in de eerste helft van 2015, en laat in de tweede helft een afname zien. Het aantal faillissementen en bedrijfsoprichtingen blijft stabiel. De uitdaging is nu vooral om het vernieuwde economisch fundament vast te houden en deze waar mogelijk verder te versterken.

Belangrijk hierbij is de mate waarin we in staat zijn het veranderingsproces, waarbij onze traditionele industrie plaats maakt voor een meer kennisgeoriënteerde industrie, na de periode van crisis te behouden en verder te faciliteren.

Binnen de Helmondse economische visie 2012-2016 en binnen de Brainport-2020-agenda staat de doorontwikkeling van de speerpuntsectoren Automotive en Food Technology voorop, met koppelingen naar andere samenhangende sectoren als de metaal, machinebouw en de creatieve industrie. De Automotive Campus en het Food Tech Park Brainport vormen daarbij voorname ankerpunten.

Automotive en Smart & Green mobility

Het speerpunt automotive richt zich op het automotive ecosysteem waarin R&D, onderwijs en ondernemerschap elkaar vinden en waaruit belangrijke innovatieve oplossingen ontwikkeld worden. Kenmerkend daarin is het opereren in elkaars aanwezigheid, onderlinge samenwerking en gebruikmakend van gezamenlijke onderzoeks- en testfaciliteiten. De afgelopen jaren zijn hiermee belangrijke randvoorwaarden geschapen voor open innovatie en een betere aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. In 2014 zijn de automotive ambities voor de toekomst vastgelegd in het koersdocument 'Automotive Campus: Driven to move the Future'. Het automotive bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en overheden bundelen hun krachten met het oog op een nieuwe benadering van mobiliteit: slimmer, veiliger en groener. Daarbij zetten we in op 'Technology, Talent and Traffic', waaronder het specifieke thema van Smart & Green Mobility. Hierop heeft Helmond de afgelopen jaren ook een koploperspositie opgebouwd als 'City of Smart Mobility'. Met inzet op innovatieve projecten en met aandacht voor strategische promotie en acquisitie wordt Helmond in nationaal én internationaal gezien als de Smart mobility hotspot in Nederland.

Hiermee heeft Helmond nadrukkelijk een impuls gegeven aan de uitstraling en imago als centrumstad in een moderne en innovatieve economie. Maar ook buiten Helmond wordt automotive, en smart mobility in het bijzonder, omarmd en gezien als een economische kans. De komende jaren werken we met volle overgave aan de verdere realisatie van de ambities. Het innovatieprogramma voor Smart & Green mobility bouwen we verder uit. Innovatieve oplossingen op het gebied van automotive en mobiliteit worden hierbij getest in de dagelijkse Helmondse praktijk. Automotive wordt daarmee

zichtbaar in de stad en daarbuiten. De campagne *Driven* is daar bijvoorbeeld op gericht. Daarnaast kan de Gemeente Helmond een voorbeeldfunctie vervullen door zelf voorbeeldprojecten te initiëren. Een dergelijk proefproject is 'Helmond All Electric Street' (HAES).

Food Tech Park Brainport

Op het Food Tech Park Brainport worden faciliteiten aangeboden aan MKB ondernemers in de Food industrie om hun innovatieproces te kunnen versnellen.

Dit kan door gebruik te maken van de pilot faciliteiten die aanwezig zijn op het park, maar ook door gebruik te maken van de ontmoetingsmogelijkheden en toegang tot kennis over de nieuwste technologieën.

Het is belangrijk om het speerpunt Food constant te positioneren in de landelijke en provinciale programma's en met een gerichte inzet op innovatieprojecten. De inzet van de gemeente betreft in 2016 een innovatieprogramma en inspanningen gericht op strategische marketing, acquisitie & promotie en innovatieprojecten. Ook wordt op dit speerpunt samengewerkt met de regio wat resulteert in een gezamenlijk Agro Food agenda.

Vestigings- ondernemersklimaat

Maar ook het overall vestigingsklimaat van Helmond en het faciliteren van het bestaande bedrijfsleven en sectoren die niet direct binnen de Brainport-context vallen blijft van belang (bijv. de textielsector, de detailhandel, de zorg, de horeca). Stimulering van deze bedrijvigheid en sectoren is een randvoorwaarde voor de verdere versterking van het woon-, werk- en leefklimaat en indirect dus ook voor het vestigingsklimaat en de economische concurrentiepositie van de stad (een combinatie van structuurversterking en structuurverbreding). Of het nu om gevestigde of startende ondernemers gaat, we streven ernaar om de kwaliteit van onze dienstverlening aan ondernemers vast te houden en waar wenselijk verder te verbeteren.. Niet alleen de basisdienstverlening (bijv. vergunningen) rekenen we hiertoe maar ook het gemeentelijk accountmanagement en de samenwerking met andere partijen als Brainport Development, financiële instellingen en de Kamer van Koophandel. De 'rode loper' wordt verder uitgerold.

In dat kader wordt de komende jaren ook sterk ingezet op kwaliteitsimpulsen van de bestaande Helmondse bedrijven- en werklocaties, met de herstructurering van het Induma-terrein als speerpunt. Om dit te realiseren is het nodig de vraaggestuurde werkwijze van de gemeente Helmond voort te zetten en uit te breiden naar andere ruimtelijk-economische projecten. En vanzelfsprekend in nauwe samenwerking met het Helmondse bedrijfsleven, maar ook met partners als de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij en de provincie Noord-Brabant.

Samenwerking centraal

Bij de uitvoering van het economisch beleid staat een open en constructieve samenwerking met ondernemers, onderwijs en collega-overheden centraal. Deze positieve grondhouding heeft in het verleden geleid tot aansprekende resultaten, en blijft nodig om de economische uitdagingen die Helmond nog altijd kent effectief aan te pakken. Helmond heeft zich nadrukkelijk ontwikkeld tot het tweede economisch centrum van Zuidoost-Brabant. De economische structuur is verbreed en versterkt. Een centrum met een verbindende kracht naar andere economische (Eur)regio's. De complexe economische uitdagingen zijn veelal grensoverschrijdend. Vandaar dat regionaal economische samenwerking bij het realiseren van de Helmondse agenda van groot belang is. Brainport, de Metropoolregio en de samenwerking van de vier campusgemeenten worden beschouwd als voorname pijlers voor die samenwerking. De economische samenwerking binnen de Peelregio (Brainport-Oost) en de positionering ervan in bovenregionaal verband worden met onze partners in de regio verder ingevuld.

Dit vraagt om een integrale beleidsontwikkeling en verklaart de raakvlakken met de andere programma's uit de programmabegroting. Economisch beleid en werkgelegenheid heeft een integraal en tevens verbindend karakter in de beleidsvorming op zowel sociaal, cultureel, economisch als ruimtelijk gebied.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners Helmond	472	468	467	467	454	jaarlijks 1-4 Vestigingenregister Gemeente Helmond/ GBA
Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners Helmond (inclusief uitzendkrachten)	490	486	487	487	477	jaarlijks 1-4 Vestigingenregister Gemeente Helmond/ GBA
Aantal arbeidsplaatsen per 1.000 inwoners referentiesteden * (inclusief uitzendkrachten)	572	569	560	550	539	jaarlijks 1-4 Vestigingenregister Gemeente Helmond/ GBA

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

**Eindhoven, Breda, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Hengelo (Ov.), Vlaardingen, Emmen, Roosendaal, Oss, Almelo, Schiedam, Venlo, Sittard-Geleen en Heerlen.

3.7.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Uitvoeren programma Smart en Green mobility In 2016 wordt gestart met het uitvoeren van het specifieke Smart en Green Mobility programma, onder andere het project met Heijmans en Daan Roosegaarde en de automated driving testen.	31-12-2016
Uitvoeringsprogramma Agrofood De Peel 2016 wordt opgeleverd Opstellen en uitvoeren regionaal programma agrofood voor de Peel.	01-02-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 07	
	Realisatie
Gebiedsontwikkeling en inrichting openbare ruimte Automotive Campus uitvoeren De uitvoering van het in 2013 opgestelde Ruimtelijk Ontwikkelings Plan wordt doorgezet, zoals het upgraden van panden en het verbeteren van de bereikbaarheid van de campus.	31-12-2017
Plan opleveren herstructurering Induma West De herstructurering omvat 2 onderdelen. Als eerste het herprofilieren van de openbare ruimte. Als tweede het stimuleren dat vastgoedeigenaren en ondernemers zelf ook investeren in het gebied. In 2016 wordt het plan ontwikkeld voor de herstructurering waarmee eind 2016 gestart wordt met de uitvoering.	31-12-2017
Professionaliseren site- en acquisitiemanagement Automotive Campus In 2016 zal de nieuwe manier van werken voor sitemanagement van de campus worden geïmplementeerd in samenwerking met Automotive NL, vastgoedeigenaren en bewoners van de campus.	31-12-2016
Intensiveren samenwerking partners FTPB nationaal en internationaal	31-12-2016

In 2016 wordt de samenwerking met diverse nationale en internationale foodpartners geïntensiveerd. Dit wordt mede gedaan door samen project op te zetten. In 2016 worden de internationale projecten Triple F en Feel Good uitgevoerd.	
Doorontwikkelen innovatiecentrum plantaardige reststromen FTPB In 2015 is gestart met het opzetten van het innovatiecentrum rondom plantaardige reststromen. In 2016 wordt het innovatiecentrum verder uitgebreid met een proeffabriek rondom plantaardige reststromen.	31-12-2016
Uitvoering projecten Techniekeducatie Techniekeducatie (en promotie) brengt jongeren ook in 2016 in aanraking met techniek met het oog op de verwachte toekomstvraag in technische beroepsgroepen en de nu al ontstane tekorten. Ook speelt mee dat de instroom in technische gerichte opleidingen achterblijft. Het gaat er vooral om dat jongeren op de momenten in hun (school)carrière een weloverwogen keuze kunnen maken om al dan niet te kiezen voor techniek.	31-12-2016
Uitvoeren onderdelen Brainport, zoals Brainport International Programme en Dutch Technology Week Met het mee organiseren van de DTW laten we zien wat voor unieke prestaties op het gebied van High Tech Helmond te bieden heeft. Ook in 2016 worden diverse activiteiten georganiseerd door Helmond tijdens de DTW.	31-07-2016
Helmond Stagestad doorontwikkelen In 2016 zal de Week van Helmond Stagestad worden georganiseerd. Het evenement zal worden verbreed naar MBO leerlingen.	31-08-2016
Optimaliseren ondernemersklimaat Helmond In 2015 is een plan van aanpak opgeleverd om de dienstverlening richting bedrijven, organisaties en instellingen te verbeteren. In 2016 zal dit plan van aanpak uitgevoerd worden op de onderdelen starters, communicatie en accountmanagement.	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
340	Ondernemersfonds, OZB-deel gemeente	40	40	40	40
340	Onderzoek (ruimtelijke) oriëntatie toekomst Vlisco	50			
340	Vorming bestemmingsreserve Food	270			
340	Helmond stagestad	25			
340	Dekking: Bestemmingsreserve WWB	-25			
360	Markten	9	9	9	9
340	50+ beleid arbeidsmarkt	298			
340	Dekking: Bestemmingsreserve WWB	-298			
340	Vorming res. High Tech Automotive Campus (uit BR str. inv.)	4.725			
Totaal nieuwe ontwikkelingen Economisch beleid en werkgelegenheid		5.094	49	49	49

340 Ondernemersfonds: OZB-deel gemeente

Het ondernemersfonds is ingevoerd in 2013. Het ondernemersfonds ontvangt jaarlijks een gemeentelijke subsidie van circa € 550.000. De gemeente financiert deze subsidie door een verhoging van de OZB op niet-woningen. Daardoor moet de gemeente zelf ook jaarlijks € 60.000 extra aan OZB betalen. Hiervan was voor € 20.000 structurele dekking aanwezig en voor de huidige looptijd tot en met 2015 was € 40.000 incidentele dekking beschikbaar. De voorzetting betekent dat een bedrag van € 40.000 per 2016 structureel moet worden meegenomen in het budgettaire beeld.

340 Onderzoek (ruimtelijke) oriëntatie toekomst Vlisco

Vlisco is een belangrijke partner voor onze stad. De gemeente is met Vlisco in gesprek met als doel om Vlisco een ideale thuisbasis in Helmond te blijven bieden zodat het bedrijf zich verder kan ontwikkelen waardoor de economische en maatschappelijke betekenis voor de toekomst behouden blijft.

340 Gemeentelijke bijdrage aan programma Food

De gemeente Helmond heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan het Programma Food. Gelet op de resultaten sinds 2012 (het jaar waarin het Food Tech Park Brainport startte) wordt voorgesteld om ook de komende 3 jaar hier aan bij te dragen voor € 90.000 per jaar. Voorgesteld wordt om hiervoor een bestemmingsreserve van € 270.000 te vormen.

340 Helmond stagestad

Het doel van Helmond stagestad is een betere aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs te realiseren. Hiervoor zijn geen structurele middelen beschikbaar vandaar dat wordt voorgesteld om de middelen die vrijvallen (€ 25.000) uit het project "Van school naar werk" in te zetten voor Helmond stagestad aangezien de doelstellingen voor beide initiatieven in elkaars verlengde liggen.

360 Markten

Al een aantal jaren is er sprake van een tekort op de exploitatie van de markten. Dat komt met name door de herinrichting van het centrum en het inpassen van terrassen tussen de marktkramen, waardoor het marktterrein verkleind is. Als gevolg hiervan en als gevolg van een lagere bezettingsgraad blijven de opbrengsten achter bij de raming. Het jaarlijkse tekort bedraagt ca. € 30.000. Met maatregelen zoals het verzelfstandigen van kleine markten (op vrijdag Brouwhuis en op woensdag Centrum) kan dit tekort worden teruggebracht tot € 9.000.

340 50+ beleid arbeidsmarkt

In april 2015 is met de Commissie Bestuur en Economie en de Commissie Maatschappij een bijeenkomst gehouden om gewenste acties op het gebied van arbeidsmarktbeleid te verkennen en waar mogelijk te initiëren (of bestaande acties te versterken). Daarbij is in het bijzonder stil gestaan bij de groep 50-plussers. In 2016 wordt de aanpak 50+ uitgebreid met onder andere werkcheques en stageplaatsen. Maar ook wordt gewerkt aan het wegnemen van vooroordelen van 50-plussers bij werkgevers. Als laatste wordt deelgenomen aan het project 'maak een punt met je leeftijd' waarbij 50-plussers, die langer dan één jaar op zoek zijn naar werk, geleerd wordt om zich beter te profileren in de markt.

340 High Tech Automotive Campus

Het doel is om de Automotive Campus in de nabije toekomst nog meer dé toonaangevende campus te laten zijn dan het nu al is, nationaal én internationaal. Een campus waar onderwijs, onderzoek en kennisuitwisseling samengaan met commerciële activiteiten voor starters, doorgroeiërs en topspelers op het gebied van automotive en mobiliteit. Inmiddels zijn meer dan 35 bedrijven en organisaties op de campus gevestigd, met meer dan 500 medewerkers, maar de ambities gaan verder. Deze ambities zijn in 2014 nogmaals onderstreept door het koersdocument 'Automotive Campus: Driven to move the Future', dat samen met het bedrijfsleven en onderwijsveld is opgesteld. Om dit te bereiken is ook van de gemeente Helmond een verdere inzet nodig. Hiervoor zijn tot en met 2016 middelen beschikbaar. Voorgesteld wordt om voor de periode 2017-2021 jaarlijks € 945.000 beschikbaar te stellen en hiervoor een nieuw te vormen bestemmingsreserve van € 4.725.000 te vormen.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Vestigingsklimaat	Relatieve ontwikkeling in het aantal bedrijfsvestigingen per jaar in Helmond 2004 =100	146%	149%	149%	149%	154%		
	% Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Helmond t.o.v. voorgaand jaar (inclusief ZZP-ers)	1,40%	2,00%	0,30%	-0,10%	2,90%	ontwikkeling Helmond gelijk of beter dan in Brabant-Zuidoost	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	Relatieve ontwikkeling in het aantal bedrijfsvestigingen per jaar in Zuidoost Brabant 2004 =100	138%	141%	145%	148%	149%		
	% Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen Zuidoost Brabant t.o.v. voorgaand jaar (inclusief ZZP-ers)	4,40%	2,10%	2,60%	2,30%	0,80%		
Ondememersklimaat	Oordeel ondernemingsklimaat in Helmond	Nieuwe landelijke meting KING					score minimaal vergelijkbaar gemiddelde NL	landelijke monitor, tweejaarlijks
Versterken speerpuntsectoren: food- en automotie	Aantal bedrijven in de foodsector	126	123	108	111	158	stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	Aantal arbeidsplaatsen in de foodsector	1.827	1.855	1.859	1.974	1.856*	stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	Aantal bedrijven in de automotivesector	44	52	51	50	48**	stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register
	Aantal arbeidsplaatsen in de automotivesector	1.590	1.634	1.765	1.746	1.808**	stijging t.o.v. 2013	jaarlijks, 1-4 Vestigingen Register

*Landelijk is er een tendens dat het aantal Food (tech) bedrijven stijgen, maar het aantal werkzame personen daalt. Ook zit er groei en stijgende omzet bij de bedrijven. Maar doordat ze effectiever produceren is er minder mankracht nodig."

** Voorlopig cijfer.

3.7.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	3.138.103	3.264.988	2.971.508	3.131.906	3.131.906	3.041.906
Baten	266.444	307.572	277.572	277.572	277.572	277.572
Saldo	-2.871.659	-2.957.416	-2.693.936	-2.854.334	-2.854.334	-2.764.334

Verrekening met reserves

Storting	54.790		4.995.000			
Onttrekking	405.446	642.000	413.000	1.035.000	1.035.000	945.000
Saldo	-2.521.003	-2.315.416	-7.275.936	-1.819.334	-1.819.334	-1.819.334

Specificatie per hoofdproduct		2016	2016	2016
		Lasten	Baten	Saldo
HP340	Economische en industriële zaken	7.735.114	478.000	-7.257.114
HP360	Markten	217.439	208.011	-9.428
HP370	Energie opwekken	13.955	4.561	-9.394
Totaal Economisch beleid en werkgelegenheid		7.966.508	690.572	-7.275.936

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	2.621.807	2.216.607	2.216.607	2.216.607
Eerste wijziging begroting	-87.000	-87.000	-87.000	-87.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	2.534.807	2.129.607	2.129.607	2.129.607
Technische mutaties	-31.819	-31.819	-31.819	-31.819
Raadswijzigingen				
Actuele stand lasten PB 2015-2018	2.502.988	2.097.788	2.097.788	2.097.788
Onontkoombare knelpunten	19.000	19.000	19.000	19.000
Beleidsintensivering	5.045.000			
Technische mutaties	399.520	1.015.118	1.015.118	925.118
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	5.463.520	1.034.118	1.034.118	944.118

Totaal lasten PB 2016-2019	7.966.508	3.131.906	3.131.906	3.041.906
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	307.572	307.572	307.572	307.572
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	307.572	307.572	307.572	307.572
Technische mutaties				
Raadswijzigingen				
Actuele stand baten PB 2015-2018	307.572	307.572	307.572	307.572
Onontkoombare knelpunten	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Beleidsintensivering				
Technische mutaties	413.000	1.035.000	1.035.000	945.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	383.000	1.005.000	1.005.000	915.000

Totaal baten PB 2016-2019	690.572	1.312.572	1.312.572	1.222.572
---------------------------	---------	-----------	-----------	-----------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-7.275.936	-1.819.334	-1.819.334	-1.819.334
------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Investeringen

Voorgenomen investeringen 2016

	Investeringen 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
320	Hich Tech Automotive Campus	B	455
	TOTAAL		455

Programma 8

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

3.8 Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wethouder Dhr. P.H.M. Smeulders: Portefeuillehouder Grondzaken

Wethouder Dhr. F.P.C.J.G. Stienen: Portefeuillehouder Volkshuisvesting

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Stedelijk Beheer (incl. Bouw- en woningtoezicht en handhaving)

3.8.1 Wat willen we bereiken?

Dit programma zet in op een versterking van de centrumpositie van Helmond in de regio, een toename van het aantal woningen, gedifferentieerd woningaanbod, goede groenvoorziening en de realisatie van een ecologische verbindingzone.

Meerjarig beleidsperspectief

Ruimtelijke Ordening

Met inachtneming van het rijks-, provinciaal en regionaal beleid en de daarin geformuleerde doelstellingen en randvoorwaarden blijft Helmond de komende jaren werken aan de integrale ontwikkeling van de stad door middel van een actualisatie van kaderstellende beleidsnota's, planontwikkeling, plantoetsing en –uitvoering. Kernthema is daarbij een nieuwe, evenwichtige afstemming tussen de vraag naar woningen, bedrijventerreinen, voorzieningen, groen en recreatie tot stand te brengen die rekening houdt met een groot aantal maatschappelijke, economische en demografische lange termijn ontwikkelingen met tegelijkertijd aandacht voor de actuele uitdagingen die de huidige zorgelijke marktsituatie stelt.

Met de koers van de Structuurvisie Helmond 2030 wordt ingespeeld op de veranderde economische en maatschappelijke omstandigheden. Het plan geeft een flexibel perspectief door met een 'adaptieve' aanpak de kansen die zich voordoen tegemoet te treden. Dit biedt ruimte voor co-creatie met particuliere initiatiefnemers bedrijfsleven en maatschappelijke instellingen om samen te bewerkstelligen dat Helmond een prettige en aantrekkelijke stad is om te wonen, te werken en te recreëren. De thema's die in deze Structuurvisie worden uitgewerkt sluiten nauw aan bij de ambities van het huidige collegeprogramma en waar nodig zullen partiële wijzigingen volgen. Voor kwesties als duurzaamheid, kracht van samenwerking, aantrekkelijk woon- en werkklimaat, leefbaarheid zijn in deze structuurvisie de ruimtelijke voorwaarden en programmatische uitgangspunten uitgewerkt voor een langere periode.

Naast deze ruimtelijke koersbepaling blijft het van groot belang om te beschikken over een actueel bestemmingskader om dagelijkse ontwikkelingen en initiatieven adequaat te kunnen beantwoorden. Maar om de actualiteit van de bestemmingsplannen ook in de toekomst op peil te kunnen houden is - middels een jaarlijkse programmering- een continue inspanning noodzakelijk. Hierbij is het van belang dat deze plannen de Ladder Duurzame Verstedelijking volgen (bepaling Bro). Dit vraagt niet alleen om een actuele afstemming van de plancapaciteit op gemeentelijk niveau maar zeker ook op regionaal niveau. Hiervoor wordt op dit schaalniveau momenteel intensief overleg gevoerd die dit jaar naar verwachting zal zijn afgerond.

Omdat een actueel bestemmingsplankader, naast een handhavings- en toetsingsfunctie, ook een strategisch doel heeft, worden daarnaast voortdurend bestemmingsplannen opgesteld om kleinere

dan wel grotere initiatieven van particulieren en bedrijven - al of niet samen met de gemeente - mogelijk te maken binnen de regionale en lokale plancapaciteit

De nieuwe Omgevingswet is onlangs door de tweede kamer aangenomen. Het betreft een ingrijpende wetgeving in het gehele ruimtelijk-fysieke domein en heeft tot doel tot een betere afstemming en minder regeldruk in de complexe ruimtelijke ordeningswereld te komen en vooral voor de burger een snellere en inzichtelijke vergunningssituatie op te leveren. Medio 2018 zal deze wet naar verwachting van kracht worden. Inmiddels is gestart met een verkenning van de implicaties van deze nieuwe wetgeving alsook het opzetten van een implementatietraject. Via de G32 participeert Helmond in een projectgroep die deze implementatie begeleidt.

De zorg voor voldoende ruimtelijke plannen om nieuwe ontwikkelingen en herstructureringen te faciliteren wordt door de toenemende complexiteit en financiële afhankelijkheid in steeds sterkere mate een regionale opgave. Deze komt vooral tot uiting in de Regionale Gebiedsvisie voor de Brainportregio. Deze ruimtelijke visie wordt op zijn beurt weer ingebed in het zogenaamde MIRT-traject (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) dat met de rijksoverheid is uitgezet om de grote ruimtelijke investeringen (waaronder infrastructuur) voor de lange termijn met de betrokken regio's in beeld te brengen. Deze worden in de zogenoemde Gebiedsagenda Brabant vastgelegd die een keer per jaar met de Minister wordt besproken. Voor de Brainportregio Eindhoven, het tweede economische cluster van Nederland waarvan ook Helmond deel uitmaakt, is het MIRT-onderzoek voor de zone Brainport Avenue aan de westzijde van Eindhoven (tegenwoordig Brainport City genoemd)- waarin ondermeer de ontsluiting van Airport Eindhoven en de internationale verbindingen van Brainport (spoor, wegen) worden uitgewerkt - ook voor de positie van onze stad van groot belang.

Daarnaast vinden voor de ontwikkeling van de oostkant van de Brainport regio diverse overleggen plaats over de bereikbaarheid, economische ontwikkeling en de woningbouwprogrammering. Met het niet doorgaan van de Ruit Eindhoven-Helmond is het van groot belang om regionaal en met provincie en rijk afspraken te maken over de alternatieven.

De gemeente voert de laatste jaren een terughoudend actief grondbeleid voor het uitvoeren van de ruimtelijke plannen. De uitvoering daarvan is door de economische situatie en de stagnerende vastgoedmarkt onder druk komen te staan. Binnen de contouren van deze marktsituatie worden planeconomische opzetten gemaakt, bewaakt en afgewikkeld, waarbij zoveel mogelijk marktconforme grondprijzen worden gehanteerd. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de nieuwe grondexploitatiewet biedt en de koppeling met de wetgeving op het terrein van de ruimtelijke ordening.(zie ook de paragraaf Grondbedrijf). Een belangrijk onderdeel van dit actuele grondbeleid is ook het weerstandsvermogen en de beheersing van onvoorzienbare risico's.

Specifieke ruimtelijke ontwikkelingen:

Naast de grote regionale projecten en de majeure stedelijke vernieuwingsopgaven (hoofdstuk 9) staan voor de komende jaren de gewenste uitbreiding van Brandevoort (woningbouw en bedrijventerrein), de uitvoering van de Structuurvisie Stiphout (centrumontwikkeling, verkeersstructuur, woningbouw), de uitbouw van de beide campussen Automotive Campus NL (op Schooten) en het Food Technology Park (in Suytkade) en de invulling van het Havenpark centraal.

Een goed woon- en leefklimaat in de bestaande stad en de beschikbaarheid van een aantrekkelijk natuur en landschap worden steeds belangrijker vestigingsfactoren. De ambitie van Helmond op dit gebied komt vooral tot uiting in planvorming en -uitwerking voor de Goorloopzone en in het opstellen dan wel uitwerken van diverse (zgn. stad-land-) gebiedsvisies (bv. Groene Peelvallei en Stiphout-Croy). Ook realiseert Helmond op basis van de Kaderrichtlijn water voor 2018 de natte ecologische

verbindingszones (Goorloop, Nieuwe Aa, Astense Aa en de Schootense Loop). Recentelijk is daartoe het noordelijk deel van het nieuwe Goorlooppark opgeleverd.

Wonen

Gebaseerd op de nieuwste provinciale prognoses voor de bevolkingsomvang en –samenstelling en de daarvan af te leiden toename van de woningvoorraad, gaat het gemeentebestuur uit van een beheerste groei voor de periode tot 2030 en van een versterking van de centrumpositie van Helmond in de regio. Naar verwachting zal dit leiden tot een bevolkingsomvang van circa 95.000 inwoners omstreeks 2030. In het licht van de weliswaar verbeterde, maar nog steeds onzekere marktomstandigheden staan de kwaliteitsdoelstellingen van deze opgave echter boven de kwantitatieve resultaten.

In de Woonvisie 2012-2020 wordt voor de middellange termijn een verdere uitwerking van het beleid op het gebied van woningbouw gegeven. Voor wat betreft de woningbouwproductie wordt ondanks de moeilijke marktomstandigheden, om strategische redenen vastgehouden aan de in regionaal verband vastgestelde taakstelling van (bruto) 500 woningen per jaar. Deze taakstelling wordt globaal verdeeld in: 150 woningen uitleggebieden (Brandevoort), 150 woningen transformatiegebieden (Suytkade, Groene Loper, Centrum en Heiakker), 150 woningen herstructureringsgebieden (Binnenstad en Helmond-West) en 50 woningen overig.

Eind 2015 / begin 2016 zal de nieuwe Woonvisie 2016 - 2020 ter vaststelling worden aangeboden. Aanleiding voor een nieuwe Woonvisie is de 4-jaarlijkse cyclus en de invoering van de Herziening van de Woningwet. Op basis van de nieuwe visie dienen de woningcorporaties voor 1 juli 2016 aan te geven wat hun bijdrage is in de realisering van de Woonvisie. Voor 1 december 2016 dienen vervolgens nieuwe prestatieafspraken te worden afgesloten.

Met de marktpartijen en woningcorporaties verenigd in de Taskforce Woningbouw wordt periodiek overleg gepleegd over de verdeling/fasering/prioritering van deze woningbouwtaakstelling. In deze begroting wordt de bruto taakstelling van 500 woningen per jaar vertaald naar een meer realistische feitelijke (netto) toevoeging van 300 woningen per jaar.

Rekening houdend met sloop/onttrekkingen is de verwachting dat bij een verder herstel van de woningmarkt de komende jaren de netto woningbouwproductie naar een hoger niveau kan groeien. De huidige signalen van een oplevende woningmarkt zullen naar verwachting in onze contreien echter nog enige tijd vragen voordat deze zich vertalen in een structureel toegenomen oplevering van nieuwe woningen.

Brandevoort

Specifiek aandacht met betrekking tot de woningbouwproductie wordt gegeven aan het uitleggebied Brandevoort. Doelstelling is, rekening houdend met sloopaantallen elders in de gemeente, om in Brandevoort minimaal 200 woningen per jaar te realiseren. Dit aantal is echter sinds de woningmarktcrisis niet meer gehaald.

Er wordt echter momenteel veel energie gestoken in het vlottrekken van de diverse bouwprojecten in Brandevoort. Daarnaast gaat de hierboven aangehaalde oplevende woningmarkt ook niet aan Brandevoort voorbij. In 2015 zijn voor het eerst sinds lange tijd weer 200 woningen in aanbouw genomen. De inspanningen zijn er op gericht om dit een structureel karakter te laten krijgen.

Dit alles vraagt om een strategische oriëntatie op de verdere ontwikkelingsmogelijkheden voor deze woningbouwversnelling in Brandevoort. Met diverse acties en nieuwe initiatieven (op het gebied van bijv. collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO) en duurzame woningbouw) wordt momenteel geprobeerd dit praktisch te vertalen. Mogelijk zal dit leiden tot de aanpassing van enkele gemeentelijke kaders, hetgeen aan uw raad zal worden voorgelegd.

Ter uitwerking van het rapport Duurzaam Betaalbaar Wonen zullen 2 pilot projecten uit de gepresenteerde concepten nader worden onderzocht en zo mogelijke gerealiseerd. In 2016 zal worden gestart met een tweetal voorbeeld woningbouwprojecten. Dit gebeurt via de lijn van integraal ontwerpen waarbij marktpartijen en stakeholders nauw bij het proces worden betrokken.

Medio 2015 heeft de 3-daagse conferentie “alle lichten op groen” plaats gevonden. De gemeente heeft de ambitie uitgesproken om in 2035 klimaatneutraal te zijn. Daartoe zullen ook in de bestaande woningvoorraad aanpassingen moeten worden gepleegd. Met de woningcorporaties worden hierover nadere afspraken gemaakt die moeten leiden tot een aantal voorbeeldprojecten. Hierbij is de energieneutraliteit en de zogenaamde Nul op de Meter (NOM) van de woning uitgangspunt. Op 9 juli 2015 is door de gemeente Helmond de deal vanuit de Brabantse Stroomversnelling ondertekend. Stroomversnelling Brabant is een initiatief van de provincie Noord-Brabant, de vijf grote gemeenten (B5), bouwers, adviseurs, kennisinstituten en opdrachtgevers. Gezamenlijk gaan deze partijen er voor zorgen dat dat in 2050 de Brabantse woningvoorraad energieneutraal is. Dat betekent dat in de komende 35 jaar maar liefst 800.000 woningen Nul Op de Meter (NOP) worden gemaakt. Ook de ontwikkeling rondom woonlasten en Energieprestatievergoeding (EVP) spelen hierbij een voorname rol. Het wetsvoorstel over deze EVP is er op gericht de verhuurder en de huurder de mogelijkheid te bieden om in het kader van het energiezuinig maken van de woonruimte een energieprestatievergoeding overeen te komen. De energieprestatievergoeding is een vaste vergoeding per vierkante meter van de woning voor een gegarandeerd lage warmtevraag en een gegarandeerde minimale productie van duurzaam opgewekte energie.

Duurzaamheid en de beheersbaarheid van woonlasten worden steeds meer belangrijke thema's. In het afgelopen jaar 2015 heeft dit onder meer vorm gekregen door het uitbreiden van het budget voor de duurzaamheidslening waardoor aan de groeiende vraag om het energetisch verbeteren van de bestaande particuliere woningmarkt kan worden voldaan. In 2016 wordt deze duurzaamheidslening voortgezet, waarvoor nog ca. € 400.000 beschikbaar is.

Voor het afgelopen begrotingsjaar 2015 is besloten de Starterslening te beperken tot nieuwbouwwoningen (en daarbij het maximaal te lenen bedrag te beperken tot € 25.000) vanwege het feit dat het budget door het terug treden van rijk en provincie inmiddels beperkt is. Voor het nieuwe begrotingsjaar 2016 is geen nieuw budget voorzien, en zullen dus slechts startersleningen kunnen worden verstrekt voor zover na afloop van 2015 nog een restant gemeentelijk budget beschikbaar is.

Vergunningen

Binnen de gemeente Helmond is de afgelopen jaren gewerkt aan het verkrijgen van een beter evenwicht tussen de legesraming in de begroting en de daadwerkelijke legesopbrengsten vanuit de wabo-aanvragen en de daarmee gepaard gaande kosten van de behandeling van de aanvragen. Het realiseren van de legesopbrengsten is sterk afhankelijk van de grotere bouwaanvragen (woningbouwprojecten en bedrijfsgebouwen). Uiteraard is de conjunctuur hierop sterk van invloed. De legesraming is in de voorliggende begroting 2016 naar beneden bijgesteld met 1 miljoen om een meer realistische situatie te creëren, dit gezien de werkelijke legesopbrengsten van de afgelopen jaren.

Met ingang van 2017 zal naar verwachting de zogenaamde private toets gefaseerd gaan worden ingevoerd, te beginnen met de bouwplannen die vallen onder de risicoklasse 1 (kleine bouwwerken), met daarna de zwaardere risicoklassen, zodat uiteindelijk in 2019 alle bouwplannen onder de private toets vallen. Dit houdt in dat een deel van het toetsen (technische eisen uit het bouwbesluit) van een aanvraag omgevingsvergunning en het toezicht op realisatie van een bouwwerk door private partijen zal worden gedaan.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantal inwoners	88.285	88.575	88.766	89.022	89.253	89.726	jaarlijks peildatum 1-1
Ontwikkeling in aantal inwoners		290	191	256	231	473	jaarlijks t.o.v. 1-1 jaar ervoor
Aantal dagen dat een woning te koop staat voor verkoop in Helmond	161	153	212	164	198		jaarlijks, cijfers over jaar, Funda (SRE)
Gecombineerde score op basis van de mening van inwoners over de aanwezigheid van groen in en rond de stad en Helmond als groene stad		6,2		6,3			inwonersenquête najaar

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

3.8.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Bestemmingsplan Brandevoort Zuid-west (actualisatie)	30-11-2016
Bestemmingsplan Vossenbergh - Zonnekwartier I (actualisatie)	31-12-2016
Bestemmingsplan Dierdonk I (actualisatie)	30-06-2016
Bestemmingsplan Hoogeind - Engelseweg-oost (actualisatie)	31-03-2016
Bestemmingsplan Automotive Campus NL	31-12-2016
Woonvisie 2016 - 2020	31-03-2016
Bestemmingsplan Brandevoort Noord (actualisatie)	30-11-2016
Bestemmingsplan Suytkade I (actualisatie)	01-03-2016
Actualisatie nota grondbeleid	31-12-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 08	Realisatie
Woningbouwproductie Jaarlijks richten we ons op bruto realisatie van 500 woningen.	31-12-2016
Prestatieafspraken Prestatieafspraken woningcorporaties (onderdeel Woonvisie).	31-12-2016
Woonruimteverdeling a. Invoeren 1 urgentiesysteem in stedelijk gebied in 2016 b. Monitoren gevolgen gewijzigde wetgeving voor toewijzing op leefbaarheid wijken en	01-03-2016

buurten	
Duurzaamheid a. Vervolg uitrol "Helmond bespaart energie" over meerdere wijken b. Start aantal pilotprojecten "nul op de meter" zowel door de corporaties als particulieren	31-12-2016
Brandevoort Strategische herorientatie woningbouwversnelling Brandevoort.	31-03-2016

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 840	Wabovergunningen	Verlenen van 350 Wabo gerelateerde vergunningen.
PROD 840	Bouwinlichtingen	Verstrekken van 275 bouwinlichtingen.
PROD 840	Doorlooptijd reguliere Wabo aanvragen	Doorlooptijd van reguliere Wabo aanvragen is in 100% van de gevallen gelijk aan of lager dan 8 weken.
PROD 840	Starterslening / Duurzaamheidslening	In 2016 is het streven 25 startersleningen en 50 duurzaamheidsleningen te verstrekken.

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 8 Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
840	Waboleges	1.000	1.000	1.000	1.000
840	Maatregelen Wabo	-330	-440	-440	-440
Totaal nieuwe ontwikkelingen Ruimtelijke ontwikkeling en volkshuisvesting		670	560	560	560

840 Waboleges

De opbrengsten van de legesinkomsten voor Wabo-vergunningen zijn de laatste jaren minder en blijven fors achter bij de in de begroting opgenomen raming van afgerond € 3 miljoen. Dit heeft te maken met de economische ontwikkelingen en de stabilisatie op de huidige woningmarkt (bijvoorbeeld weinig grote projecten). De afgelopen jaren zijn er diverse stappen gezet om de inkomstenraming meer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid. Bijvoorbeeld is de raming van de inkomsten van de wabo-leges al naar beneden bijgesteld van ca. € 3,4 miljoen naar € 3 miljoen om deze beter te laten aansluiten bij de daadwerkelijke inkomsten. De kosten zijn ook al een aantal jaren fors verlaagd door het schrappen van formatie, het terugdringen van de indirecte kosten en het bezuinigen op overige kostenplaatsen in de kostentoerekening. Vooralsnog moeten we er rekening mee houden dat het opbrengstenniveau ook na een eventueel economisch herstel, beduidend lager zal blijven. We ontkomen er niet aan de raming van de opbrengsten aan te passen aan de praktijk en deze te verlagen met € 1 miljoen. Dit tekort kan voor een bedrag van € 0,36 miljoen worden opgelost door personele reducties en voor € 0,08 miljoen door een lagere bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Groei	Aantal opgeleverde woningen	195	310	462	441	194	toename gemiddeld 500 woningen	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	% van de woningvoorraad dat koopwoning is	53,10%	53,60%	53,70%	54,00%	53,80%	55 % koop eind 2018	jaarlijks, 1-1, woningcartotheek
Gedifferentieerd	% Van nieuwbouw dat wordt gerealiseerd als sociale koopwoning	7,20%	0%	12,80%	9%	16%	10 % van de nieuwbouw	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	Aantal woningen dat gerealiseerd wordt die mede geschikt zijn voor de huisvesting van senioren	3	76	156	238	10	circa 100 per jaar	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	Aandeel van de gerealiseerde woningen voor starters	9%	0%	12,80%	9%	20%	10% van de nieuwbouw	jaarlijks, cijfers over jaar, woningcartotheek
	Realisatie ecologische verbindingzone (onder meer Goorloop, Groene Peelvallei)*	0,25	0	0	2.0	0	In 2015 volledig gerealiseerd (19,4 km lengte)	jaarlijks, cijfers over jaar, projectregistratie afdeling

3.8.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	35.241.361	48.947.958	48.061.891	47.883.165	47.883.165	47.903.891
Baten	24.834.581	45.747.440	42.698.488	42.650.488	42.650.488	42.650.488
Saldo	-10.406.780	-3.200.518	-5.363.403	-5.232.677	-5.232.677	-5.253.403

Verrekening met reserves

Storting		1.793.327				
Onttrekking	220.000	220.000	220.000	220.000	220.000	220.000

Saldo	-10.186.780	-4.773.845	-5.143.403	-5.012.677	-5.012.677	-5.033.403
-------	-------------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016	2016	2016
		Lasten	Baten	Saldo
HP820	Ruimtelijke ordening stafafdelingen	128.268		-128.268
HP825	Ruimtelijke ordening algemeen	1.076.139	79.160	-996.979
HP830	Planproductie PBH	3.790.633	1.990.317	-1.800.316
HP840	Bouw- en woningtoezicht	3.895.244	2.041.557	-1.853.687
HP850	Volkshuisvesting	574.821	271.360	-303.461
HP860	Volkshuisvesting onderzoek en statistiek	66.292		-66.292
HP870	Woonwagenbeleid	18.648		-18.648
HP880	Grondexploitatie	38.511.846	38.536.094	24.248
Totaal Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		48.061.891	42.918.488	-5.143.403

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	50.184.720	50.115.994	50.115.994	50.136.720
Eerste wijziging begroting	33.916	33.916	33.916	33.916
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	50.218.636	50.149.910	50.149.910	50.170.636
Raadswijzigingen				
Actuele stand lasten PB 2015-2018	50.218.636	50.149.910	50.149.910	50.170.636
Onontkoombare knelpunten				
Oplossingen/maatregelen	-330.000	-440.000	-440.000	-440.000
Technische mutaties	-1.826.745	-1.826.745	-1.826.745	-1.826.745
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-2.156.745	-2.266.745	-2.266.745	-2.266.745

Totaal lasten PB 2016-2019	48.061.891	47.883.165	47.883.165	47.903.891
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	45.690.815	45.642.815	45.642.815	45.642.815
Eerste wijziging begroting	21.000	21.000	21.000	21.000
Baten vastgestelde PB 2015-2018	45.711.815	45.663.815	45.663.815	45.663.815
Raadswijzigingen				
Actuele stand baten PB 2015-2018	45.711.815	45.663.815	45.663.815	45.663.815
Onontkoombare knelpunten	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Oplossingen/maatregelen				
Technische mutaties	-1.793.327	-1.793.327	-1.793.327	-1.793.327
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	-2.793.327	-2.793.327	-2.793.327	-2.793.327

Totaal baten PB 2016-2019	42.918.488	42.870.488	42.870.488	42.870.488
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-5.143.403	-5.012.677	-5.012.677	-5.033.403
------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Investerings

Niet van toepassing

Programma 9

Stedelijke vernieuwing

3.9 Programma 09: Stedelijke vernieuwing

Wethouder Dhr. F.P.C.J.G. Stienen: Portefeuillehouder Stedelijke ontwikkeling

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Wijk- en buurtbeheer

3.9.1 Wat willen we bereiken?

Met dit programma willen we in Helmond een aantrekkelijke woonomgeving, een aantrekkelijk centrum met goede winkelveorzieningen en zo min mogelijk leegstand van retail bevorderen.

Meerjarig beleidsperspectief

Er zijn vier gebieden in Helmond waar herstructurering of transformatie aan de orde is: Binnenstad(- Oost), Helmond-West, Suytkade en het Stadscentrum. In de Binnenstad is de herstructurering al enkele jaren in uitvoering, terwijl in Helmond-West een integrale herstructureringsoperatie wordt uitgevoerd. De transformatie van Suytkade tot een multifunctionele wijk, die een onderdeel gaat vormen van de centrumzone, is reeds enige jaren in uitvoering maar heeft het afgelopen jaar nieuwe impulsen gekregen. De realisatie van het Masterplan Centrum is in de afgelopen jaren door de economische crisis gestagneerd en inmiddels niet meer haalbaar. Het masterplan uit 2005 is niet langer het vertrek- en ijkpunt voor de verdere invulling van het Centrum. Hiervoor in de plaats wordt er gewerkt aan een nieuw reëel en flexibel Centrumperspectief.

1. Binnenstad-Oost

Na de afronding van de herstructurering van het Zonnekwartier en de Vossenberglig thans de focus op de ontwikkeling van de Weverspoort. Verder dienen nog een aantal locaties aan de Heistraat bebouwd te worden. Daarnaast komt de Leonardusbuurt de komende jaren aan bod.

Na de realisatie van een aantal bouwblokken in de Weverspoort zijn er in 2015 ook een aantal bouwblokken in ontwikkeling genomen. Deze worden in 2016 opgeleverd. Het betreft met name woningen en appartementen (ca. 45 woonruimten) in een gebied ten oosten van het winkelplein. Tevens zal de omliggende bijbehorende openbare ruimte worden ingericht. Verder zal in 2016 ook de planvorming en realisatie starten van een aantal bouwblokken ten oosten van het in 2015 opengestelde Weverspark.

Nadat in 2015 het winkelplein-zuid aan de Heistraat is opgeleverd met, de vestiging van een Lidl, wordt in 2016 gewerkt aan een aantal eveneens aan de Heistraat gelegen projecten. Hierbij valt te denken aan het toekomstige woonplein, de westzijde van het winkelplein en aantal kleinere braakliggende locaties. Uitgangspunt bij de planvorming vormt de in 2015 uitgevoerde herijking van een aantal projecten van voor de economische crisis, welke stedenbouwkundig en programmatisch niet meer financieel haalbaar waren.

Voor wat betreft de Leonardusbuurt is tot op heden vooral inzet gepleegd om deze buurt "schoon, heel en veilig" te houden. Te denken valt o.a. aan kleine fysieke ingrepen en de huiskamergesprekken bij bewoners van deze buurt. De eind 2014 vastgestelde analyse van de Leonardusbuurt heeft een 10-tal maatschappelijke en fysieke bouwstenen opgeleverd welke worden uitgewerkt tot een wijkperspectief. Op basis van dit wijkperspectief worden jaarlijks diverse woonblokken gerenoveerd en wordt de openbare ruimte vernieuwd. Ook zullen in 2016 20 nieuwe woningen worden opgeleverd welke gelegen zijn op de zogenaamde SPOS-locatie (gelegen tussen Leonarduskerk en de begraafplaats). Verder wordt in 2016 de maatschappelijke inzet op deze buurt gecontinueerd waarbij versterking van

het leefklimaat hoog op de agenda staat. Als een in het oog springend project kan de verbouwing van de Leonardusschool tot centrum voor “bewegen en gezondheid” worden benoemd. Aanvang 2017 is de opening hiervan voorzien.

2 Helmond-West

In navolging van de Binnenstad Oost wordt sinds een aantal jaren ook de wijk Helmond West in al haar facetten vernieuwd. Naast nieuwe woningen is dit bijvoorbeeld ook zichtbaar in de heringerichte openbare ruimte (waaronder het Combicentrum) en wijkhuis brede school Westwijzer.

2016 zal in het teken staan van de verdere uitvoering van het wijkontwikkelingsprogramma voor deze wijk, waarbij met name de aandacht zal liggen op de aanpak van Oud West, de aanleg van de Kasteelherenlaan en de Goorloopzone. Daarnaast is er veel aandacht voor de aspecten leefbaarheid, veiligheid en beheer.

In Oud West wordt in 2016 het Markieshof opgeleverd (22 woningen) en worden plannen ontwikkeld voor de locatie van de voormalige Deken van de Hagschool. Tevens wordt de openbare ruimte verder vernieuwd.

Wij hebben het voornemen om in 2016 in 't Patronaat een ambachtscentrum te realiseren en in gebruik te nemen. Hiervoor zijn wij momenteel op zoek naar adequate dekkingsmogelijkheden. Inzet is de huisvesting van creatief ambachtelijke bedrijven. Na de verbouwing zal dit rijksmonument weer in ere hersteld zijn. Deze (startende) ondernemers zullen in de eerste jaren ondersteund worden om zo te kunnen uitgroeien tot sterke bedrijven.

De ecologische verbindingszone tussen het Groot Goor en de Warande wordt in 2016 afgerond. Het noordelijk deel van het nieuwe park (tussen Europaweg en Pres. Rooseveltlaan) is inmiddels geopend en in gebruik genomen. Aanleg van het zuidelijk deel is momenteel volop in aanleg. Zo zullen de ecopassages bij de Mierloseweg en de Houtse Parallelweg en het wijkpark komend jaar gereed zijn. Grenzend aan het Goorloopgebied worden in 2016 plannen ontwikkeld voor de locatie van het voormalige gesaneerde bedrijfsterrein van Houthandel Raaymakers. De komende jaren worden hier circa 100 woningen gebouwd.

Gelegen tussen Helmond West en de Goorloopzone zal de Kasteelherenlaan en de onderdoorgang bij het spoor worden opgeleverd. Met de aansluiting van de Kasteelherenlaan op de Heeklaan is dit deel van de stedelijke ring gereed. Tevens krijgt de nabijgelegen speeltuin Helmond West zijn uiteindelijke contouren.

Op maatschappelijk vlak worden o.a. activiteiten voor kinderen georganiseerd in het zogenaamde T+Lab en wordt een buurtpreventieproject opgestart. Verder blijft er aandacht voor veiligheid en beheer.

3. Suytkade

Na uittreding van ontwikkelaar Van Wijnen uit de GEM Suytkade in 2015 wordt de verdere ontwikkeling van Suytkade weer een gemeentelijk project onder eigen regie. Tegen de achtergrond van een aantrekkelijke woningmarkt en gebruik makend van een sterk verbeterde ligging (met een nieuwe onderdoorgang van het spoor naar een aantrekkelijke nieuwe stationsomgeving), biedt dit onmiskenbaar nieuwe kansen. Het stedenbouwkundig plan is - binnen de grenzen van het bestemmingsplan - aangepast aan de nieuwe situatie en afgestemd op de ruimtelijke mogelijkheden en kwaliteiten, de grondexploitatie en de woonvisie. Het geeft daarmee de gemeente de ruimte om het (flexibele) programma dat het voor ogen heeft te realiseren.

Het programma valt in grote lijnen in vier onderdelen uiteen:

- Woningbouw

Inmiddels hebben zich diverse partijen gemeld om een deel van het woningbouwprogramma te ontwikkelen. Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen gaat het hierbij niet meer uitsluitend om

appartementen maar voor een belangrijk deel om grondgebonden woningen. Dit is conform de huidige woonvisie.

- Food Tech Campus

Fase 1 van de Food Tech Campus heeft zich de afgelopen jaren sterk geprofileerd. In dat licht worden de kansen om fase 2 (en eventuele vervolgfases) uit te rollen, nader onderzocht. Daarbij wordt ook gekeken naar ruimte voor sector-gerelateerde bedrijven en kan mogelijk een relatie worden gelegd met de herontwikkeling van het Induma West-terrein. In dat kader wordt ook een samenwerking met de Peelregio op dit gebied verkend.

- Leisure fase 2

Fitland heeft het voornemen geuit om te komen tot invulling van de 2e helft van het leisurecomplex. Men denkt daarbij aan realisatie van een nieuwe zwemvoorziening, een commercieel theater en andere functies. Wat betreft de nieuwe zwemvoorziening zal de gemeente in het najaar van 2015 een brede marktconsultatie uitvoeren. Hieruit zal blijken of er partijen zijn die willen zorgdragen voor realisatie en exploitatie van een nieuwe zwemvoorziening in Helmond. Fitland zal worden uitgenodigd aan deze marktconsultatie deel te nemen.

- Overige

Er zijn nog diverse andere invullingen mogelijk op Suytkade. Zo zal ook worden gekeken naar alternatieve invullingen (bijvoorbeeld leisure) voor de kantoorlocaties in het bestemmingsplan waarvoor structureel geen markt meer aanwezig is. Tevens wordt er nog studie verricht naar de ontwikkeling van een horecapaviljoen en van een gezondheidscentrum. Doelstelling is hierover in 2016 duidelijkheid te verkrijgen.

4. Centrum

4.1 Centrum perspectief

Tegen de achtergrond van de financiële en economische crisis is de ontwikkeling van het centrum de afgelopen jaren (grotendeels) stilgevallen. Het Masterplan Centrum uit 2005 kan daarmee niet langer het vertrek- en ijkpunt zijn voor de verdere invulling van het Centrum. In de lijn van het nieuwe coalitieakkoord 'Mensen maken de stad' wordt gewerkt aan een bestuursopdracht om te komen tot een aangepast en meer reëel maar wel integraal en duurzaam perspectief op het centrum. In samenhang met een bijbehorend uitvoeringsprogramma moet dit perspectief passen bij de huidige veranderde omstandigheden en tegelijkertijd flexibel genoeg zijn om verschillende toekomstscenario's te kunnen uitwerken.

De focus van dit nieuwe Centrum perspectief zal liggen behalve op de versterking van het kernwinkelgebied (met thema's als beleving, leegstand retail, het 'nieuwe winkelen') en de invulling van het Havenpark ook op de samenhang met de Kanaalzone, de Spoorzone en Suytkade.

Op basis van dit nieuwe perspectief kan (gefaseerd) uitvoering gegeven worden aan een aantal noodzakelijke kwalitatieve projecten met als doel het verhogen van de verblijfskwaliteit, de ontsluiting en de aantrekkingskracht van het centrum. Dit perspectief moet daarnaast een nieuw inspiratie- en afwegingskader bieden voor de gemeente Helmond en partijen die willen investeren in Helmond. Oplevering van het centrum perspectief is voorzien in 2016

4.2 Centrumplan - retail

In plaats van de oorspronkelijk gedachte uitbreiding van het winkelapparaat met 22.500 m² wordt nu gekeken naar wat nog haalbaar is. Het succes is echter zeer afhankelijk van een positieve economische ontwikkeling en daarmee samenhangende retail- en woningmarkt. In 2016 zal de planvorming voor een eventueel beperkte uitbreiding en vernieuwing van het bestaande kernwinkelgebied ter hand worden genomen.

4.3 De Waart

Het nieuwe coalitieakkoord spreekt niet langer van grootschalige sloop en nieuwbouw maar juist van het behouden en opknappen van de Waart. Wij zijn nog in gesprek met woningbouwvereniging Woonpartners met betrekking tot de gevolgen van de afschaling van het oorspronkelijke programma. Omdat al meer dan 10 jaar nauwelijks is geïnvesteerd in deze buurt door zowel Woonpartners als de gemeente Helmond, is een nieuwe visie en plan van aanpak noodzakelijk die is gericht op het verbeteren van de leefbaarheid van de buurt. In 2014/2015 is een visie en plan van aanpak, samen met bewoners opgesteld. De uitvoering van dit plan van aanpak zal in 2016 (en jaren daarna) aan de orde zijn. Investering in zowel de fysieke (verbeteren kwaliteit openbare ruimte en renoveren merendeel woningen) als de sociale component (verbeteren veiligheid en minder overlast) moeten bijdragen aan het vergroten van de leefbaarheid. In 2014 en 2015 zijn al enkele quick wins geboekt: aanpak onveilige plekken door vervangen verlichting, extra onderhoud groen en aanpak zwerfvuil. In samenwerking met LEV-groep en bewoners is begonnen met het opzetten van buurtpreventie.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantal verkooppunten detailhandel per 1.000 inwoners in Helmond.	6,3	6,2	6	6	6	5,8	
% Leegstand (leegstaande verkooppunten afgezet tegen het totaal van verkooppunten (leegstand plus detailhandel en niet-detailhandel in het hoofdwinkelgebied (incl. Steenweg) in Helmond	8,0%	10,6%	11,8%	11,2%	10,2%	12,8%	jaarlijks, Locatus, peildatum januari
Verhouding winkelverkoopvloeroppervlak** centrum/periferie*** Helmond	25%	25%	25%	25%	26%	26%	Locatus, peildatum januari
Verhouding winkelverkoopvloeroppervlak** centrum/periferie*** 50-100.000 inwoners					36%	36%	Locatus, peildatum januari
Bezoekersaantallen centrum****				3.014.071	3.467.624		CityTraffic, jaarcijfers

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

**Betreft alleen detailhandel en leegstand

***% wvo in het centrum t.o.v. totale wvo

**** Optelsom van het aantal unieke shoppers (dus bezoekers tijdens openingstijden en –dagen van de winkels in het centrum) per dag in 2013

3.9.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Binnenstad Oost: Leonardusbuurt Vaststelling en uitvoering van het meerjarig wijkperspectief Leonardusbuurt.	31-12-2016
Centrum: CentrumPerspectief Oplevering van het centrumperspectief.	30-09-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 09	
	Realisatie
Binnenstad Oost: Weverspoort Verdere realisatie van de woningbouw en de openbare ruimte.	31-12-2016
Binnenstad Oost: Leonardusbuurt De 5e tranche van de huiskamergesprekken wordt uitgevoerd.	01-06-2016
Binnenstad Oost: Leonardusbuurt De Leonardusschool wordt verbouwd tot centrum voor "Bewegen en Gezondheid".	31-12-2016
Binnenstad Oost: Leonardusbuurt De kantine van de speeltuin van de Leonardusbuurt wordt gerenoveerd.	01-07-2016
Binnenstad Oost: Heistraat Herprogrammering bouwprojecten Heistraat. In het bijzonder Winkelplein West en Woonplein aan de Heistraat.	31-12-2016
Helmond West: Herstructuering Verdere realisatie van de woningbouw en de openbare ruimte.	31-12-2016
Helmond West: Wijkeconomie 't Patronaat wordt verbouwd tot een ambachtelijk bedrijvent centrum voor startende ondernemers.	01-07-2016
Helmond West: Goorloop Het Goorlooppark wordt ingericht en in gebruik genomen en de ecopassages bij de Mierloseweg en Houtse parallelweg worden gerealiseerd.	31-12-2016
Helmond West: Kasteelherenlaan De Kasteelherenlaan en de onderdoorgang bij het spoor worden opgeleverd.	31-12-2016
Suytkade: woningbouwproductie Verdere (her)ontwikkeling en invulling woningbouwprogramma Suytkade in samenwerking met diverse partijen. Uitwerking 3 deelplannen (waterburcht, noordoostkwadrant en groenkwartier-west).	31-12-2016
Suytkade: 2e en 3e fase leisurecomplex Onderzoek, beoordeling en zo mogelijk verdere uitwerking van de gemeentelijke medewerking aan particuliere initiatieven met betrekking tot de invulling van fase 2 en 3 leisurecomplex Suytkade.	31-12-2016
Centrum: Plan van Aanpak De Waart Ontwikkeling buurtperspectief voor de lange termijn. De reeds lopende aanpak, gericht op quick wins, zal worden gecontinueerd.	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 9 Stedelijke vernieuwing		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
810	Buurtbeheerders	71			
Totaal nieuwe ontwikkelingen Stedelijke vernieuwing		71	0	0	0

810 Buurtbeheerders

Bij de begroting 2015 was besloten om de bijdrage voor buurtbeheer met één jaar te verlengen. Achterliggende gedachte hierbij was dat de taken van buurtbeheer ingebracht zouden worden bij het nog op te richten Stadleerbedrijf. De opzet van het Stadleerbedrijf vraagt meer tijd en het is niet reëel te veronderstellen dat de taken van buurtbeheer al met ingang van 2016 kunnen worden ingepast in het Stadleerbedrijf. Om die reden wordt voorgesteld om bijdrage voor buurtbeheer ook in 2016 voort te zetten.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Aantrekkelijke woonomgeving	Het oordeel van inwoners over hun woonomgeving: het aantal van de 11 wijken met een rapportcijfer van minimaal 7 voor de leefbaarheid			8	8	2018 alle wijken scoren minimaal 7	vierjaarlijks veiligheidsmonitor
Aantrekkelijkheid centrum	Oordeel inwoners Helmond over centrum	7,1	7		6,9	Rapportcijfer in 2014 > 7	tweejaarlijks, inwonersenquête

3.9.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	4.281.178	4.373.336	4.215.455	4.144.455	4.144.455	4.144.455
Baten	178.745	262.179	262.179	262.179	262.179	262.179
Saldo	-4.102.433	-4.111.157	-3.953.276	-3.882.276	-3.882.276	-3.882.276

Verrekening met reserves

Storting	143.031					
Onttrekking						

Saldo	-4.245.464	-4.111.157	-3.953.276	-3.882.276	-3.882.276	-3.882.276
-------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP310	Centrum	635.553	133.290	-502.263
HP805	Stadsvernieuwing visie en strategie	333.999	128.889	-205.110
HP810	Stadsvernieuwing wijk en buurtbeheer	469.285		-469.285
HP815	Stadsvernieuwing algemeen	2.776.618		-2.776.618
Totaal Stedelijke vernieuwing		4.215.455	262.179	-3.953.276

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Lasten:				
Primitieve begroting 2015-2018	4.467.196	4.467.196	4.467.196	4.467.196
Eerste wijziging begroting	-189.860	-189.860	-189.860	-189.860
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	4.277.336	4.277.336	4.277.336	4.277.336
Actuele stand lasten PB 2015-2018	4.277.336	4.277.336	4.277.336	4.277.336
Beleidsintensivering	71.000			
Technische mutaties	-132.881	-132.881	-132.881	-132.881
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	-61.881	-132.881	-132.881	-132.881

Totaal lasten PB 2016-2019	4.215.455	4.144.455	4.144.455	4.144.455
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Baten:				
Primitieve begroting 2015-2018	262.179	262.179	262.179	262.179
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	262.179	262.179	262.179	262.179
Actuele stand baten PB 2015-2018	262.179	262.179	262.179	262.179
Beleidsintensivering				
Technische mutaties				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten				

Totaal baten PB 2016-2019	262.179	262.179	262.179	262.179
----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-3.953.276	-3.882.276	-3.882.276	-3.882.276
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

Investerings 2016-2019 (x € 1.000)		B=bestaand, N=nieuw	
Pro-duct	Onderdeel		invest. 2016
230	Overig stationskwartier	B	365
815	Goorloopzone	B	150
815	Aanpassing Kantine Speeltuin Leonardus	N	210
815	HW: Diverse sociaal-maatschappelijke maatregelen	B	160
815	HW Ruimtelijke struct., wonen en groen:	B	2.839
815	Aanpak Leonardusbuurt	N	4.070
	TOTAAL		7.794

Toelichting nieuwe investeringen:

670 Aanpassing Kantine Speeltuin Leonardus

Conform de hierover ingediende motie wordt het hoofdgebouw van de Leonardusspeeltuin bij de aanpak van de Leonardusbuurt betrokken. Voor de renovatie van het huidige gebouw wordt gerekend met een investeringsbedrag van € 210.000.

815 Aanpak Leonardusbuurt

Afgelopen periode is er een wijkperspectief voor deze wijk opgesteld met een programma van ingrepen en projecten op sociaal, fysiek en economisch vlak. Wij zijn van plan in 2016 te starten met de aanpak van de wijk. De uitvoering van het gehele programma strekt zich uit over de periode 2016 tot en met 2021. De kosten voor de gemeente bedragen afgerond € 4 miljoen, waarvan € 745.000 in 2016.

Vervallen investeringen

Investerings 2016-2019 (x € 1.000)						
Pro-duct	Onderdeel	invest. 2016	invest. 2017	invest. 2018	invest. 2019	Totaal 2016-2019
230	Parkeergarages centrum		15.233			15.233
230	Fietsenstallingen Centrum (fietsparkeren)		605			605
	TOTAAL	0	15.838	0	0	15.838

Toelichting vervallen investeringen:

230 Parkeergarages centrum en Fietsenstallingen centrum.

Met het niet doorgaan van het Masterplan Centrum uit 2005, kunnen de geplande investeringen voor zowel een grote parkeergarage als ook een nieuwe fietsenstalling (geplande vervanging van de te slopen fietsenstalling bij de Elzaspassage) komen te vervallen. Deze investering zou bekostigd worden uit extra parkeerinkomsten. Met het vervallen van deze post vervalt dus ook de bijbehorende dekking. De eventuele behoefte aan extra parkeerplaatsen of plekken om fietsen te stallen zullen integraal onderdeel zijn van het nog op te stellen nieuwe centrumperspectief.

Programma 10

Verkeer en mobiliteit

3.10 Programma 10: Verkeer en mobiliteit

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder gehele programma

3.10.1 Wat willen we bereiken?

Onze belangrijkste doelen zijn een goede bereikbaarheid van de stad, verkeersveiligheid voor alle weggebruikers en voldoende parkeervoorzieningen.

Meerjarig beleidsperspectief

Het huidige mobiliteitsbeleid in Helmond is vastgelegd in de mobiliteitsvisie "Helmond Mobiel 2015". Ingegeven door het nieuwe coalitieakkoord en het veranderde bereikbaarheidsperspectief voor deze regio wordt deze visie momenteel herzien.

Om in te kunnen spelen op de veranderende mobiliteitsbehoefte zal een geconcentreerde inzet op slimme bereikbaarheidsoplossingen centraal staan in deze actualisatie. Aspecten als innovatie en duurzaamheid vormen daarbij sleutelbegrippen.

Ook in het nieuwe beleid zal worden uitgegaan van het ruimte bieden aan alle vormen van mobiliteit. Alleen door het naast elkaar bestaan en het onderling verknopen van diverse vervoersmodaliteiten ontstaat een duurzaam en stabiel verkeers- en vervoerssysteem. Wel zal een extra impuls gegeven worden aan het fietsbeleid omdat dit toch op lokaal niveau als meest duurzame vervoersmiddel kan worden beschouwd.

Om de nog voorziene groei van de stad en de mobiliteitsbehoefte te kunnen opvangen - met behoud van de kwaliteit - zijn blijvende inspanningen nodig om de diverse vervoersnetwerken goed met elkaar te verknopen, zowel op regionaal als lokaal niveau. Sinds de vaststelling van de huidige visie in 2007 is veel geïnvesteerd in het op elkaar afstemmen van wegen, fietspaden, OV-knooppunten, verkeersveiligheid, parkeervoorzieningen en verkeersmanagementmaatregelen.

In de komende periode wordt er nog een verdere groei van de mobiliteit voorzien. Daarbij zal de focus verschuiven van het oplossen van knelpunten middels grootschalige ingrepen naar de inzet van slimme maatwerkoplossingen ("smart mobility"). Dit is ook mogelijk omdat de afgelopen jaren al veel ontbrekende schakels in het lokale netwerk zijn aangelegd. Belangrijke toevoegingen waaraan momenteel wordt gewerkt zijn bijvoorbeeld het nieuwe fietspad richting Nuenen-Eindhoven en het tracé van de Kasteelherenlaan (incl. spooronderdoorgang) ten behoeve van de Stadsring (voltooiing in 2015-2016). Het nog ontbrekende noordwestelijke deel van de centrumring zal worden gezien in het nieuw op te stellen perspectief voor het centrum.

De bereikbaarheidsopgave op regionale schaal, te weten een duurzaam hoofdwegennet ten behoeve van de bereikbaarheid binnen de Brainportregio maar ook ten behoeve van de verbinding van beide mainports met deze regio en met het Duitse achterland, is ook voor de economische positie van Helmond onverminderd actueel. Veranderend mobiliteitsgedrag, de mogelijkheden van smart mobility, het belang van gezondheid en leefbaarheid van de mensen in de regio vragen om aangepaste plannen en creatieve maatregelen.

Wij zien het als een uitdaging om -samen met alle betrokken partners in deze regio- te komen tot een duurzame en innovatieve mobiliteitsaanpak, die leidt tot een bereikbare, leefbare en aantrekkelijke stad en regio en die recht doet aan de status die wij hebben als Brainportregio.

Voor een nog betere benutting van de netwerkcapaciteit werkt Helmond actief mee aan pilots en demonstratieprojecten op het gebied van innovatieve verkeerstechnologieën. Hierdoor zal de ontwikkeling van deze technologieën worden bespoedigd en wordt ook vanuit het mobiliteitsbeleid een bijdrage geleverd aan de profilering van onze stad als innovatieve automotieve locatie binnen de Brainport regio. De komende periode is het zaak de succesvolle pilots daadwerkelijk te implementeren. Helmond wil voorop blijven lopen op het gebied van slimme mobiliteit en dient hierbij als 'living lab' voor de nieuwste ontwikkelingen.

Parkeerbeleid

Het in 2012 vastgesteld beleid (Masterplan Parkeren 2012 en aanvalsplan parkeergarages Centrum) voor de parkeergarages en het achteraf real time betaald parkeren in het centrum is de afgelopen jaren geïmplementeerd (gepast parkeren in Helmond). In 2013 is daarnaast het parkeerbeleid "Parkeerregulering en tarieven- en vergunningenbeleid Helmond" vastgesteld. Hierin staat onder andere een beslisboom opgenomen die de wijze aangeeft waarop de gemeente eventuele parkeerproblemen in woonwijken en winkelcentra aanpakt. Deze beslisboom zal gehanteerd worden om eventuele parkeeroverlast te bestrijden. Uitgangspunt daarbij is dat eventuele invoering in nieuwe woonwijken of winkelcentra budgettair neutraal moet zijn.

Regionale samenwerking

In het kader van de samenwerking Peel 6.1 zal overleg met de Peelgemeenten plaatsvinden. Indien nodig en gewenst zal advies en ondersteuning worden geboden op het vlak van verkeer en vervoersbeleid en uitvoeringsmaatregelen.

Door het feit dat het SRE de Wgr+ status heeft verloren is de positie van het SRE als vervoersautoriteit gewijzigd. De verdeling van de BDU middelen en het verlenen van de OV-vervoersconcessie is inmiddels opgepakt door de Provincie. Aan de precieze uitwerking van de overdracht wordt nog gewerkt.

De gemeente Helmond heeft de laatste jaren veel geld geïnvesteerd in de mobiliteitsopgaven in onze stad, en met een zeer positief resultaat. Voor de jaren na 2015 was geen investeringsruimte opgenomen voor nieuwe projecten in het investeringsprogramma. De kleinere mobiliteitsmaatregelen (bijv. op het gebied van veiligheidsverbetering in woonwijken, toevoegen van extra parkeervakken etc.) zullen vanaf 2016 gefinancierd worden uit een hiervoor beschikbare bestemmingsreserve.

Voor het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO) dat is ingesteld om de veiligheid aan bestaande overwegen te vergroten door een slimme inzet van maatregelen en het rijksprogramma Beter benutten 2.0 (t.b.v. verbetering van de doorstroming van de oost-west m.b.v. fietsmaatregelen en Smart Mobility) zijn inmiddels subsidieaanvragen in voorbereiding c.q. ingediend.

De hierboven aangekondigde herziening/actualisering van het mobiliteitsbeleid in onze stad zal uitsluitend moeten geven hoe belangrijke verkeers- en vervoersopgaven (regionaal en lokaal) en het beperkte investeringsvolume op elkaar afgestemd kunnen c.q. moeten worden.

De nieuwe mobiliteitsnota wordt eind 2015 / begin 2016 met uw raad besproken.

Strategische indicatoren

Strategische indicatoren*	2010	2011	2013	Meting: jaar, peildatum en bron
Tevredenheid met OV		67%	70%	tweejaarlijks, inwonersenquête
Helmond is een fietsvriendelijke stad (% (helemaal) mee eens	80%	86%	92%	tweejaarlijks, inwonersenquête
Vaak/altijd naar het centrum met:				tweejaarlijks, inwonersenquête
fiets	47%	50%	56%	
auto	48%	47%	46%	
lopend	22%	26%	32%	

* Voor deze indicatoren worden geen streefwaardes benoemd

3.10.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Helmond Mobiel 2025	01-03-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 10	
	Realisatie
Nieuw fietspad richting Nuenen – Eindhoven	31-12-2016
Uitvoering parkeerbeleid - invoering bezoeksregeling	31-12-2016
Aanpak gelijkvloerse overwegen (LVO-programma)	31-12-2016
Beter Benutten 2.0	31-12-2016
Uitvoeringsprogramma Helmond Mobiel 2016/2017	31-12-2016

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 10 Verkeer en mobiliteit		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
250	Diverse initiatieven mobiliteit/verkeersveiligheid (via BR en vanuit BR strategische investeringen)	1.000	0	0	0
Totaal nieuwe ontwikkelingen Verkeer en mobiliteit		1.000	0	0	0

250 Diverse initiatieven mobiliteit/verkeersveiligheid

Een goed mobiliteitsbeleid draagt bij aan een bereikbare, gezonde en duurzame stad en vormt daarmee een noodzakelijke basisvoorwaarde voor de ontwikkeling en kwaliteit van de regio en de stad. Voorheen werden de middelen hiervoor via het investeringsprogramma gefinancierd. Aangezien

het hier in feite gaat om jaarlijks terugkerende zaken, heeft het de voorkeur om deze budgetten in de begroting op te nemen. Dekking zal vanaf 2016 plaatsvinden via de hiervoor beschikbare bestemmingsreserve.

Voorbeelden van maatregelen die betaald worden uit deze budgetten zijn bijvoorbeeld de maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid (bijv. drempels en de aanleg van de schoolzones bij de basisscholen), daarnaast worden er op verzoek van buurtbewoners extra parkeervakken in woonwijken aangelegd, en de BVL (Brabants Verkeersveiligheidslabel voor scholen) subsidie wordt hieruit gefinancierd, tot slot worden ook kleine verbetermaatregelen aan de huidige infrastructuur (bijv. verlenging van de opstelstroken) hieruit gefinancierd. Waar mogelijk worden dit soort maatregelen gecombineerd met de uitvoering van het reguliere beheer en onderhoud vanuit het Programma Onderhoud Wegen (POW).

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2011	2012	2013	2014	Streven	Frequentie meting
Verkeers- veiligheid	aantal geregistreerde ongevallen	580	446	422		verminderen aantal ongevallen	Bestand geregistreerde Ongevallen Nederland
	Aandeel mensen dat (zeer) tevreden is met het aantal parkeerplaatsen in de buurt	52%		61%		waardering handhaven	tweejaarlijks, inwonersenquête
Parkeren	Waardering voor parkeermogelijkheden van auto in het centrum	56%		66%		waardering 2013 handhaven	tweejaarlijks, inwonersenquête
	Waardering voor parkeermogelijkheden van fiets in het centrum	82%		94%		waardering 2013 handhaven	twee jaarlijks, inwonersenquête
	Aandeel mensen dat vindt dat parkeeroverlast in de buurt vaak voorkomt		22%	22%	23%	% overlast afnemen t.o.v. 2013	Veiligheidsmonitor

3.10.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	1.347.438	1.267.223	1.906.581	1.906.581	1.906.581	1.906.581
Baten	243.747			0	0	0
Saldo	-1.103.691	-1.267.223	-1.906.581	-1.906.581	-1.906.581	-1.906.581

Verrekening met reserves

Storting	20.500		1.000.000			
Onttrekking	127.500		600.000	600.000	600.000	600.000

Saldo	-996.691	-1.267.223	-2.306.581	-1.306.581	-1.306.581	-1.306.581
-------	----------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP090	Regionale aangelegenheden brabantstad	68.623		-68.623
HP250	Verkeer en vervoer beleid	2.837.958	600.000	-2.237.958
Totaal Verkeer en mobiliteit		2.906.581	600.000	-2.306.581

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	1.267.223	1.267.223	1.267.223	1.267.223
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	1.267.223	1.267.223	1.267.223	1.267.223
Technische mutaties				
Actuele stand lasten PB 2015-2018	1.267.223	1.267.223	1.267.223	1.267.223
Beleidsintensivering	1.000.000			
Technische mutaties	639.358	639.358	639.358	639.358
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	1.639.358	639.358	639.358	639.358

Totaal lasten PB 2016-2019	2.906.581	1.906.581	1.906.581	1.906.581
-----------------------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018				
Baten vastgestelde PB 2015-2018				
Technische mutaties				
Actuele stand baten PB 2015-2018				
Beleidsintensivering				
Technische mutaties	600.000	600.000	600.000	600.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	600.000	600.000	600.000	600.000

Totaal baten PB 2016-2019	600.000	600.000	600.000	600.000
----------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-2.306.581	-1.306.581	-1.306.581	-1.306.581
---	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

	Investerings 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
250	Verbeteringsprogramma overwegen (LVO)	N	1.371
250	Beter benutten 2	N	1.370
250	Beter benutten logistiek	N	50
250	Smart-mobility	N	300
260	Vervanging VRI's □	B	194
	TOTAAL		3.285

250 Verbeteringsprogramma overwegen

Het Rijk wil met het Landelijke Verbeterprogramma Overwegen (LVO) een veilige en vlotte doorstroming van wegverkeer en treinen op overwegen bevorderen. Deze zijn ook gewenst en van toepassing op enkele Helmondse spoorwegovergangen. In het investeringsprogramma houden wij hiermee rekening door opname van totaal € 1,37 miljoen voor LVO. Ter dekking stellen Rijk en provincie 75% subsidie beschikbaar, zijnde ruim 1 miljoen. De overige dekking (25%) komt vanuit gemeentelijke investeringsmiddelen.

250 Beter Benutten 2

Helmond zet in op slimme en duurzame mobiliteit en op extra fietsbeleid. Daartoe is het pakket van investeringen ingediend voor Beter Benutten. Beter Benutten heeft als doel het terugdringen van het aantal vertraagde ritten op de oost-west as (in Helmond door stimulering van het gebruik van de fiets). Dit programma omvat o.a. de aanleg van nieuwe fietspaden. In het investeringsprogramma is hiermee rekening gehouden door opname van totaal € 1,67 miljoen (€ 1,37 miljoen in 2015 en € 0,3 miljoen in 2017) voor Beter Benutten. De dekking komt vanuit een Rijksbijdrage van € 0,67. De overige dekking komt vanuit gemeentelijke investeringsmiddelen.

250 Beter benutten logistiek

Beter Benutten Logistiek is een plan van aanpak waarmee op innovatieve wijze de logistieke sector in de regio wordt aangespoord om het logistieke proces te optimaliseren. Deze optimalisatie heeft tot doel te leiden tot een meer efficiënte bedrijfsvoering in de keten en daarmee tot een kostenreductie. Een tweede doelstelling is het realiseren van spitsmijdingen en daardoor verbeteren van de bereikbaarheid. Het project start met het inventariseren van gebruikte routes, aantallen vrachtritten en betrokken verladers, vervoerders en ontvangers, het zogenaamde 'truckspotten'. Deze stakeholders worden vervolgens door de projectorganisatie ondersteund bij het realiseren van de genoemde doelstellingen. De aanpak is gebaseerd op goede ervaringen in de regio Rotterdam en vormt een regionale uitwerking van de landelijke aanpak logistiek.

250 Smart-mobility

Vanuit het verkeersmanagementbudget werd onder andere de installatie van IMFLOW (benodigd voor het Compass 4D / connected rijden) gefinancierd en andere nieuwe verkeersmaatregelen geïnstalleerd die nodig zijn voor pilots. Er zijn nieuwe middelen nodig om dit systeem up to date te houden en uit te breiden; ook de datahuishouding zal op orde gebracht moeten worden als basis voor verdere uitrol van Smart Mobility. Daarnaast is er budget nodig om mee te doen aan nieuwe pilots. Daarnaast is men vanuit Brabantstad bezig met het uitwerken van het programma Beter Benutten ITS (subsidieprogramma van het rijk) om als Brabant een koploper positie op dit gebied te pakken. Voor

Helmond zou het goed zijn om ook hier als City of Smart Mobility de functie van 'living lab' te pakken. Via Beter Benutten ITS komt min. 45% subsidie beschikbaar. Dit programma biedt de kans om onze koploerspositie te behouden en te versterken. Daarbij is het doel, evenals bij het gedeelte Beter Benutten 2.0, om de meest vertraagde ritten aan te pakken. Bij het niet doorgaan van De Ruit is het zaak om ook hier maximaal op in te zetten.

Programma 11

Openbare ruimte en natuurbescherming

3.11 Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Stedelijk beheer en Groen, Mobiliteit

3.11.1 Wat willen we bereiken?

Dit programma heeft tot doel het realiseren van een goed onderhouden openbare ruimte en goed onderhouden groenvoorzieningen waar de burgers tevreden over zijn.

Meerjarig beleidsperspectief

Beheer openbare ruimte

Als belangrijk algemeen uitgangspunt voor ons beleid geldt het ontwikkelen en uitvoeren van een integraal meerjarenprogramma voor de instandhouding van de openbare ruimte vanuit de deelgebieden verkeer, vervoer, wegen, groen, bossen en water. Speerpunt in dit programma is het handhaven en zo mogelijk verbeteren van een schone, aantrekkelijke, veilige en duurzame leefomgeving tegen een haalbaar kostenniveau. Onder invloed van de noodzakelijke bezuinigingen staat dit speerpunt de komende jaren zeker onder druk en zal een kritische herijking van het gewenste onderhoudsniveau en -beeld onontkoombaar zijn. Voor sommige deelproducten van de begroting (na besluitvorming nader te benoemen) zal vooral veiligheid en functionaliteit als basis(niveau) gaan gelden.

De bezuinigingstaakstelling in de openbare ruimte bedraagt ca. € 1,5 miljoen. Dit bedrag wordt in de eerste plaats gevonden in het verlagen van het onderhoudsniveau. In het voorjaar van 2015 hebben wij uitvoerige stadsgesprekken gevoerd met betrokken bewoners en bedrijven. Daarbij lijkt het hanteren van het basisniveau als norm geaccepteerd te worden, zolang de veiligheid niet in het geding komt en er geen sprake is van verpaupering. Tijdens de Stadsgesprekken zijn er verschillende ideeën geopperd om het basisniveau te verhogen door het initiëren en activeren van betrokkenheid van burgers en bedrijven. Wij willen deze ideeën via de reeds lopende wijkgerichte aanpak verder uitwerken. Daarbij betrekken wij ook de door uw gemeenteraad aangenomen motie om het beheer van openbaar groen op een meer natuur- en onderhoudsvriendelijke manier aan te pakken, waarbij inwoners een grotere rol krijgen.

Door de bezuiniging op de openbare ruimte zal er ook minder ruimte zijn voor (grootschalige) renovatie- en reconstructieprojecten. De projecten die wel uitgevoerd kunnen worden, zullen nog steeds zoveel mogelijk (wijkgericht) integraal worden opgepakt met groen-, weg- en rioolreconstructies. Dit blijkt een doelmatige aanpak te zijn. Daarbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van 'beginspraak', dat wil zeggen dat de burgers en bedrijven aan de voorkant kunnen meepraten over de door hun gewenste inrichting.

Parkeren; exploitatie en beheer

In dit programma valt het parkeerbeheer en de parkeerexploitatie. Voor het beleidsmatige gedeelte van parkeren zie programma 10.

Het in 2012 vastgesteld beleid voor de parkeergarages en het achteraf real time betaald parkeren in het centrum is de afgelopen jaren geïmplementeerd (gepast parkeren in Helmond). In 2013 is daarnaast het parkeerbeleid "Parkeerregulering en tarieven- en vergunningenbeleid Helmond" vastgesteld.

Civieltechnische kunstwerken

In het Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken 2013-2017 zijn de uitgangspunten vastgelegd voor het te voeren beheer voor deze voorzieningen. Deze worden aangevuld met de budgettaire kaders van dit moment. Onderdeel van dit plan is een meerjarenprogramma voor grotere onderhouds- en renovatiewerkzaamheden. Aandachtspunten voor 2016 hierin zijn:

- Voorbereiding aanpak sluis 8:
In 2015 is een besluit genomen over de aanpak van sluis 8. In 2016 wordt dit vertaald in een concreet uitvoeringsplan, zodat in 2017 gestart kan worden met de uitvoering.
- De zwaardere normering voor brugconstructies:
Door het steeds zwaarder wordende verkeer, neemt de belasting op bruggen toe. De meeste bruggen zijn in het verleden ontworpen op andere verkeersklassen dan nu gangbaar zijn. Daarom moeten alle bestaande grotere bruggen getoetst gaan worden aan de nieuwe normen. Door een aantal niet-voorzienbare werkzaamheden die de afgelopen tijd prioriteit hebben gekregen, zijn deze herberekeningen naar achteren geschoven. In 2016 wordt deze achterstand ingehaald.

Onkruidbestrijding op verhardingen

Met ingang van 2012 is een geleidelijke omschakeling naar niet-chemische bestrijding gestart en in de afgelopen jaren, binnen de budgetkaders, verder voortgezet. Eind 2015 mogen chemische middelen voor het laatst worden ingezet en moet de omschakeling per 1 januari 2016 een feit zijn. De noodzakelijke omschakeling kan worden ingevuld binnen de middelen die in de begroting 2016 en later zijn voorzien. Het hiervoor wenselijke en mogelijke onderhoudsniveau en -beeld zal onderdeel zijn van de eerder genoemde herijking van het beheer(niveau) openbare ruimte die in relatie staat tot de hierboven genoemde bezuinigingstaakstelling.

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

3.11.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 210	Uitvoeren van het Programma Onderhoud Wegen 2016 (POW 2016)	Het uitvoeren van (integraal) onderhoud van de openbare ruimte op het gebied van wegen, riolering, groen, verlichting en verkeersmaatregelen.
PROD 270	Onderhoudsplan Kunstwerken (civ. techn.)	" Uitvoeringsplan Sluis 8 " Conserveren wanden Henri Dunanttunnel " Ontmantelen fontein 't Cour
PROD 270	Waterlopen onderhoud	" Groene Loper " Vijver Hortensiapark

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
580	Motie natuur- en onderhoudsvriendelijk groen (via BR)	300			
230	Parkeerbeleid:				
	- Gepast parkeren voortzetten	25	25	25	25
	- Dekking: ruimte exploitatie parkeren of verhoging voordeel tarief	-25	-25	-25	-25
	- Fietsenstalling station (voortzetting gratis)	284	291		
	- Dekking: subsidie Beter Benutten 2.0 (2016/2017)	-284	-291		
	- Bezoekersregeling		93	50	50
	- Dekking: voordeel aanbesteding uitbesteding parkeerbeheer		-50	-50	-50
	- Dekking: eenmalige kosten 2017 uit reserve parkeren		-43		
595	Fonteinen		25	25	25
210	Recognities (Prorail, NS)		-25	-25	-25
Totaal nieuwe ontwikkelingen Openbare ruimte en natuurbescherming		300	0	0	0

580 Motie natuur- en onderhoudsvriendelijk groen

Bij de behandeling van de begroting 2015 is een motie aangenomen om extra te investeren in natuur- en onderhoudsvriendelijk groen. Bij nieuwe plannen en herinrichtingen wordt dit derhalve als uitgangspunt gehanteerd. Voor het deels omvormen van bestaand openbaar groen naar meer onderhoudsarm groen zijn extra middelen voor personeel en uitvoering nodig. Voorgesteld wordt om de hiermee gepaard gaande kosten te dekken uit een nieuw te vormen bestemmingsreserve van € 300.000.

230 Parkeerbeleid

Gepast parkeren voortzetten;

De kosten van de voortzetting van gepast parkeren kunnen voornamelijk binnen de exploitatie worden opgevangen, aangezien de inkomsten conform raming zijn en zelfs iets hoger liggen dan vorig jaar. Zodra blijkt dat de kosten niet kunnen worden opgevangen binnen de exploitatie, dan zal te zijner tijd een voorstel aan de raad voorgelegd worden hoe hiermee om te gaan.

Fietsenstalling station;

De beheerlasten van de fietsenstalling station zijn middels subsidie Beter Benutten 2.0 tot en met 2017 gedekt. Daarna hebben we voornamelijk een tekort om de exploitatielasten te dekken. Voorgesteld wordt om de mogelijkheden en ontwikkelingen bij de begrotingsvoorbereiding 2017 en 2018 opnieuw te bezien.

Bezoekersregeling;

Voorgesteld wordt om met ingang van 2017 de bezoekersregeling in te voeren ten behoeve van bijvoorbeeld mantelzorgers in het centrum. De kosten voor 2017 worden geraamd op € 93.000 en zouden kunnen worden afgedekt door € 50.000 uit het aanbestedingsvoordeel op de uitbesteding van het parkeerbeheer en door eenmalig € 43.000 uit de reserve parkeren te onttrekken. De kosten vanaf 2018 kunnen worden gedekt door het aanbestedingsvoordeel op de uitbesteding van het parkeerbeheer.

595 Fonteinen / 210 Recognities

De bezuiniging van € 25.000 op fonteinen kan alleen worden gerealiseerd door het ontmantelen van alle fonteinen. Een dergelijke maatregel acht het college onwenselijk. Uitzondering hierop is de ontmanteling van de fontein 't Cour in verband met risico's ten opzichte van de onderliggende parkeerkelder. Als alternatief kan er € 25.000 structureel worden afgeraamd op het onderdeel Recognities (de jaarlijkse overeengekomen vergoedingen aan NS en ProRail voor beheer en

onderhoud spoorwegkruisingen, overwegen en tunnels). Deze verlaging is mogelijk doordat er met ingang van 2016 enkele verplichtingen zijn komen te vervallen.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Onderhoud	Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (grijs: straten, trottoirs, paden en pleinen in de buurt)	70%		71%		Ondanks bezuinigingen constant houden	tweejaarlijks, inwonersenquête
	Tevredenheid inwoners over onderhoud van openbare ruimte (groen)	69%		71%		Ondanks bezuinigingen constant houden	tweejaarlijks, inwonersenquête
	Aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over het onderhoud van openbare ruimte (blauw: waterpartijen) in de buurt.	74%		80%		Ondanks bezuinigingen constant houden	tweejaarlijks inwonersenquête
	Fysieke verloederding (% veel overlast)		28%	26%	23%	Ondanks bezuinigingen constant houden	jaarlijks, Veiligheidsmonitor

3.11.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	20.636.953	21.645.397	21.628.174	20.970.148	20.673.672	20.573.096
Baten	4.677.432	5.506.533	5.452.479	5.459.479	5.168.479	5.168.479
Saldo	-15.959.521	-16.138.864	-16.175.695	-15.510.669	-15.505.193	-15.404.617

Verrekening met reserves

Storting	410.254		300.000			
Onttrekking	316.000		100.000	143.000	100.000	

Saldo	-16.053.775	-16.138.864	-16.375.695	-15.367.669	-15.405.193	-15.404.617
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP210	Wegen	8.821.095	528.400	-8.292.695
HP220	Wegen – beheerkaart	163.714		-163.714
HP225	Wegen – reiniging	2.251.761	901.590	-1.350.171
HP230	Parkeervoorzieningen	2.918.101	3.759.843	841.742
HP260	Verkeer en vervoer uitvoering	1.167.899	25.026	-1.142.873
HP270	Binnenhavens en waterwegen	956.083	118.107	-837.976
HP580	Groenvoorzieningen & natuur excl.recrea.	5.515.332	200.366	-5.314.966
HP595	Groenvoorzieningen & natuur, fonteinen	134.188	19.147	-115.041
Totaal Openbare ruimte en natuurbescherming		21.928.173	5.552.479	-16.375.694

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Lasten:				
Primitieve begroting 2015-2018	21.942.720	21.920.694	21.958.219	21.957.643
Eerste wijziging begroting	-753.523	-1.553.523	-1.553.523	-1.553.523
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	21.189.197	20.367.171	20.404.696	20.404.120
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	77.928	77.928	77.928	77.928
Actuele stand lasten PB 2015-2018	21.267.125	20.445.099	20.482.624	20.482.048
Autonome ontwikkelingen		114.000	114.000	114.000
Beleidsintensivering	609.000	359.000	25.000	25.000
Technische mutaties	52.048	52.048	52.048	-47.952
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	661.048	525.048	191.048	91.048

Totaal lasten PB 2016-2019	21.928.174	20.970.148	20.673.672	20.573.096
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Baten:				
Primitieve begroting 2015-2018	5.143.479	5.143.479	5.143.479	5.143.479
Eerste wijziging begroting				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	5.143.479	5.143.479	5.143.479	5.143.479
Technische mutaties				
Raadswijzigingen				
Actuele stand baten PB 2015-2018	5.143.479	5.143.479	5.143.479	5.143.479
Autonome ontwikkelingen				
Beleidsintensivering	309.000	316.000	25.000	25.000
Technische mutaties	100.000	143.000	100.000	
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	409.000	459.000	125.000	25.000

Totaal baten PB 2016-2019	5.552.479	5.602.479	5.268.479	5.168.479
---------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-16.375.695	-15.367.669	-15.405.193	-15.404.617
------------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

	Investerings 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
210	Opwaardering openbare verlichting, woonwijken	B	114
210	Vervangen van camera's	B	66
	TOTAAL		180

Programma 12

Milieu

3.12 Programma 12: Milieu

Wethouder Dhr. P.H.M. Smeulders: Portefeuillehouder Duurzaamheid (incl. Milieu en afval)

Wethouder Dhr. E. de Vries: Portefeuillehouder Rioleringen

3.12.1 Wat willen we bereiken?

In deze collegeperiode leggen wij het fundament van een Helmond dat in 2035 klimaatneutraal zal zijn. Leefbaarheid en duurzaamheid, voor huidige en toekomstige generaties, zijn leidend in onze aanpak op het gebied van wonen, ondernemen en verblijven in onze stad. Belangrijk daarbij is de uitvoering van al onze taken vanuit de wet Milieubeheer.

Meerjarig beleidsperspectief

Milieubeleid

In de Milieuvisie Helmond 2025 is de volgende ambitie opgenomen:

Door het uitvoeren van een concreet milieubeleid werkt Helmond continu aan het verbeteren van de gezondheid, veiligheid en leefbaarheid van de stad. Hierbij wordt uiteraard voldaan aan de geldende wettelijke milieunormen. Daarnaast worden op een innovatieve en creatieve manier kansen benut die leiden naar een structureel hogere en duurzame milieukwaliteit.

De pijlers waar de visie op rust zijn zoals gesteld: 'gezondheid, veiligheid en leefbaarheid'. Het overkoepelende begrip 'duurzaam' geldt voor al deze drie pijlers omdat goed milieubeleid niet alleen essentieel is voor de huidige generaties, maar zeker ook moet bijdragen aan een bestendige leefkwaliteit van toekomstige generaties (op het terrein van wonen, werken en recreëren). De aanpak van de gemeente Helmond op strategisch niveau is daarbij gericht op voorkomen, saneren, verbeteren/stimuleren en profileren.

De eerste twee onderdelen, voorkomen en saneren, zijn vanzelfsprekend niet nieuw. Met deze strategieën wordt het beleid van de afgelopen jaren dan ook voortgezet. De basis daarvoor ligt veelal in de bestaande wet- en regelgeving.

In de periode tot 2025 wordt de focus echter verbreed naar het verbeteren van de milieukwaliteit en het stimuleren van duurzame ontwikkelingen en innovaties. Vooral met dit laatstgenoemde spoor wil Helmond zich nadrukkelijk ook meer profileren als gezonde, veilige en leefbare stad. De Milieuvisie Helmond 2025 is daarmee vooral een integrale visie en aanpak.

Het huidige Milieu Uitvoeringsprogramma Milieu (2012-2015) wat gekoppeld is aan de "Milieuvisie Helmond 2025, loopt t/m 2015. Voor de komende 4 jaar (2016-2019) wordt een nieuw Uitvoeringsprogramma opgesteld. Hiervoor is vooral input nodig van de vakspecialisten. De doelstellingen en ambities uit de Milieuvisie blijven leidend en zullen hooguit op punten bijgesteld worden als daar aanleiding voor is vanuit nieuwe ontwikkelingen. De wijze waarop de afgelopen jaren het programma gemonitord is zal geëvalueerd worden. Waarschijnlijk is een nieuwe aanpak nodig om de effecten van het gevolgde beleid efficiënt te monitoren. Daarbij moet ook meer aandacht worden besteed aan hoe feitelijke gegevens en beleving van inwoners zich tot elkaar verhouden.

In de Milieuvisie is als doelstelling opgenomen dat geuroverlast in de leefomgeving zoveel mogelijk dient te worden beperkt. Door het ontbreken van wetgeving omtrent cumulatie van geur van verschillende typen bedrijven is het risico van een verdere toename van geurklachten erg groot. Om dit te voorkomen is het opstellen van aanvullend geurbeleid noodzakelijk. Doelstelling voor geurbeleid is het waarborgen van een goede leef- en woonomgeving bij onze burgers. Het betreft het opstellen van een beleidsregel voor industriële bedrijven waarbij, naast de individuele toets van geur op basis van het provinciale geurbeleid, ook getoetst wordt aan cumulatieve geurhinder.

Op basis van het coalitieakkoord 2014-2018 – Mensen maken de Stad, is er in juni 2015, middels een Duurzaamheidsconferentie, samen met 120 partners in de stad, een eerste aanzet gemaakt voor een Versnellingsagenda Duurzaamheid. Tijdens deze conferentie zijn vanuit 10 thema's een groot aantal projecten benoemd waaraan de verschillende partners de komende jaren, al dan niet samen met de gemeente, zullen gaan werken. Via www.allelichtenopgroen.nl is een platform opgezet waar de (voortgang van de) projecten terug te vinden zijn en waar de verschillende partners elkaar makkelijk kunnen vinden. De tweede helft van 2015 wordt gebruikt om de daadwerkelijke Versnellingsagenda Duurzaamheid, vanuit de verschillende thema's, op te stellen en aan te bieden aan de raad. Om deze versnellingsagenda te faciliteren heeft het college in het coalitieakkoord in totaliteit € 1 miljoen vrij gemaakt, door naast de middelen voor de duurzaamheidsleningen een bedrag € 700.000 te storten in de reserve versnellingsprogramma duurzaamheid.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

In 2015 is er binnen de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant hard gewerkt aan de optimalisatie van de proces- en productkwaliteit. In 2016 zal dit proces verder worden doorgevoerd met inachtneming van de uitgangspunten die lokaal worden vastgesteld in het integrale beleidskader voor o.a. toezicht en handhaving binnen het fysieke domein.

Huishoudelijke afvalstoffen

Inspanningen binnen de gemeente op het gebied van afvalinzameling waren gericht op het realiseren van de doelstellingen in het Landelijk Afval Plan II (LAPII) en de ambities in de zgn. Mansveld-brief van januari 2014. Inmiddels is in 2015 het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) verschenen, waarin o.a. verhoogde landelijke ambities op gebied van beperking restafval (< 100 kg/inwoner) en verbeteren afvalscheiding (75%> in 2020) zijn opgenomen. De ambities van Helmond op dit vlak waren al vertaald in de Kadernotitie Afvalbeleid die op 11 maart 2014 door de raad is vastgesteld. Met een start in 2015 worden deze kaders en de nieuwe uitdagingen ten gevolge van het VANG-programma vertaald naar concrete doelen, passend bij de schaal en de mogelijkheden van Helmond. Via (deel)plannen voor de verschillende afvalstromen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's worden deze doelen daadwerkelijk op programmaniveau ingevuld. Bestuurlijke behandeling door uw Raad is voorzien medio 2016.

Voorgenomen investeringen op het gebied van (ondergrondse) basisvoorzieningen voor kunststofinzameling maken deel uit van de benodigde voorzieningen om de verplichtingen met betrekking tot deze afvalstroom adequaat in te kunnen vullen. Nieuwe afspraken hierover (inclusief vergoedingen voor de gemeenten), voortkomend uit het nieuwe Verpakkingsconvenant, zijn inmiddels op landelijk niveau gemaakt voor de periode 2015-2019. Tegen de achtergrond van de eerder genoemde (deel)plannen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's worden, indien noodzakelijk, hiervoor (en zo nodig voor andere afvalstromen) aanvullende voorstellen voorgelegd.

Rioleringen

De doelstellingen ten aanzien van riolering zijn vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2010-2015, beleidsmatig verlengd tot en met 2017) rekening houdend met de

verschillende landelijke en Europese beleids- en richtlijnen. In het GRP zijn de gemeentelijke beleidslijnen opgenomen met betrekking tot:

- inzameling en transport van stedelijk afvalwater
- doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater
- maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming te voorkomen of te beperken.

In 2015 is een nieuw kostendekkingsplan door uw raad vastgesteld, met een aangepast tarievenbeleid. Het nieuwe kostendekkingsplan was enerzijds nodig om de richtlijnen van de commissie BBV te kunnen implementeren. Anderzijds lag er een structurele bezuinigingstaakstelling van € 850.000 die opgenomen moest worden in de kostendekking.

Regionale samenwerking

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2011) hebben gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven een taakstelling gekregen om de verwachte kostenstijging in de waterketen tot 2020 met 75% af te buigen (€ 380 miljoen voor gemeenten en waterschappen). Dit moet gebeuren door meer samenwerking tussen de waterketenpartners, een (her)overweging op doelmatigheid van investeringen en toepassing van innovatieve technieken. Dit heeft geleid tot een intensieve samenwerking tussen de Peelgemeenten en Waterschap Aa en Maas, die in april 2013 is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. De regionale taakstelling is daarbij bepaald op € 5,5 miljoen. Een visitatiecommissie onder leiding van Karla Peijs heeft alle regio's op de voortgang beoordeeld. De regio 'Brabantse Peel' komt hierbij als goede middenmoter uit de bus. Daarbij is door de visitatiecommissie tevens geconstateerd, dat realisatie van de landelijke doelstelling mogelijk is, maar dat er druk op de uitvoering moet blijven.

Een duidelijk aandachtspunt zijn de klimaatontwikkelingen. Voor de aankomende decennia worden heftigere neerslagperiodes voorspeld, met name in de zomer. Dit zal leiden tot meer 'water op straat'-situaties. In het (verlengde) GRP 2010-2015 is aangegeven hoe de gemeente hiermee omgaat.

Begin 2016 wordt, zoals gewoonlijk, het operationeel programma riolering (OPR) 2016 vastgesteld en door ons college ter kennisname naar de raadscommissie Omgeving verstuurd. Het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) en een nieuw Waterplan is uitgesteld tot 2017, om te kunnen samenlopen met de plannings van de andere Peelgemeenten.

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

3.12.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Nota	Planning
Versnellingsagenda duurzaamheid	31-03-2016
Beleidsregel Geur	31-07-2016
Milieu Uitvoerings Programma 2016-2019	31-03-2016

2016 Beleidsresultaten Prog 12	
	Realisatie
Huishoudelijke afvalstoffen: (deel-)plannen voor de verschillende afvalstromen en bijbehorende uitvoeringsprogramma's.	01-07-2016

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 760	Uitvoeren van het OPR 2016	Vervanging/renovatie/onderhoud van riolen en gemalen conform het OPR 2016.

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 12 Milieu		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
780	Taakmutatie gemeentefonds: bodemsanering	481	481	481	481
Totaal nieuwe ontwikkelingen Milieu		481	481	481	481

780 Taakmutatie gemeentefonds: bodemsanering

Het jaar 2015 is het laatste jaar van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. Vanaf 2016 is er sprake van een decentralisatie-uitkering. Het bodembeleid voor deze periode is opgenomen in het convenant 'Bodem en ondergrond' van 17 maart 2015 en de beschikbare middelen zijn bestemd voor de uitvoering van de beleidsafspraken uit het convenant.

Tactische indicatoren

De Milieuvisie Helmond 2025, is in 2012 vastgesteld. Hierin zijn verschillende integrale beleidsdoelstellingen vastgesteld. Eind 2012 is hier tevens een Milieumonitor aan gekoppeld. Deze beleidsdoelstellingen zullen periodiek gemeten worden waardoor de ontwikkelingen van deze beleidsdoelen in de tijd goed te volgen zullen zijn. De periode 2012-2015 wordt gebruikt om de basis aan indicatoren, zoals opgesteld in 2012, over de volle breedte door te vertalen naar een totaal aan zinvolle set van strategische en tactische indicatoren. Onderstaande tabel laat daarom slechts een beperkte doorsnede zien.

Onderwerp	Tactische indicatoren	2010	2011	2012	2013	2014	Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
Bodem	Aantal nog te saneren cq. beheersten locaties met label spoed binnen de voorraad	46	19	7	13	8	Spoedlocaties in 2015 gesaneerd c.q. beheerst	Jaarlijks, bodeminformatiesysteem
Afval	Kilo's huishoudelijk restafval per inwoner	192	192	196	189	188	Maximaal 100 kg per inwoner per jaar vanaf 2020 (VANG)	Jaarlijks, afvalregistratie
	% afval dat gescheiden wordt ingezameld	20,0%	50,4%	49,2%	60,9%	59,8%	Minimaal 75% vanaf 2020 (VANG)	Jaarlijks, afvalregistratie

3.12.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	23.047.513	26.903.209	25.212.434	24.866.986	24.712.804	24.710.700
Baten	23.829.334	23.659.128	22.540.884	22.525.584	22.525.584	22.525.584
Saldo	781.821	-3.244.081	-2.671.550	-2.341.402	-2.187.220	-2.185.116

Verrekening met reserves

Storting	1.007.660		480.818	480.818	480.818	480.818
Onttrekking			300.000			

Saldo	-225.839	-3.244.081	-2.852.368	-2.822.220	-2.668.038	-2.665.934
-------	----------	------------	------------	------------	------------	------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP730	Huishoudelijke afvalstoffen	10.024.304	10.024.188	-116
HP750	Ontsmettingen en ov.reinigingen	471.723		-471.723
HP755	Reinigingen graffiti	245.019	173.961	-71.058
HP760	Rioleringen	9.790.920	9.790.920	
HP780	Milieubeheer	5.161.285	2.851.815	-2.309.470
Totaal Milieu		25.693.251	22.840.884	-2.852.367

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	26.486.518	26.417.294	26.185.463	26.094.951
Eerste wijziging begroting	-850.000	-850.000	-850.000	-850.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	25.636.518	25.567.294	25.335.463	25.244.951
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	3.000	3.000	3.000	3.000
Actuele stand lasten PB 2015-2018	25.639.518	25.570.294	25.338.463	25.247.951
Technische mutaties	-427.084	-703.309	-625.660	-537.251
Gemeentefonds	480.818	480.818	480.818	480.818
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	53.734	-222.491	-144.842	-56.433

Totaal lasten PB 2016-2019	25.693.252	25.347.804	25.193.622	25.191.518
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	24.238.626	24.223.326	24.223.326	24.223.326
Eerste wijziging begroting	-850.000	-850.000	-850.000	-850.000
Baten vastgestelde PB 2015-2018	23.388.626	23.373.326	23.373.326	23.373.326
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	3.000	3.000	3.000	3.000
Actuele stand baten PB 2015-2018	23.391.626	23.376.326	23.376.326	23.376.326
Technische mutaties	-550.742	-850.742	-850.742	-850.742
Gemeentefonds				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	-550.742	-850.742	-850.742	-850.742

Totaal baten PB 2016-2019	22.840.884	22.525.584	22.525.584	22.525.584
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Saldo Programmabegroting 2016-2019	-2.852.368	-2.822.220	-2.668.038	-2.665.934
------------------------------------	------------	------------	------------	------------

Investerings

Voorgenomen investeringen

	Investerings 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
730	Ondergrondse afvalvoorzieningen de Veste	B	64
	TOTAAL		64

Programma 13

Bestuur en organisatie

3.13 Programma 13: Bestuur en organisatie

Burgemeester Mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel: Portefeuillehouder Communicatie, Bestuursorganen, Onderzoek en Statistiek, Bestuurs-juridische zaken, Regionale Samenwerking, Bestuurlijke Vernieuwing

Wethouder Dhr. J. van Bree: Portefeuillehouder Organisatie (incl. informatie- en inkoopbeleid)

Wethouder Mevr. N. van der Zanden: Portefeuillehouder Stadswinkel.

Wethouder Dhr. P.H.M. Smeulders: Portefeuillehouder Vastgoed, Subsidie- en Fondsenwerving, Financiën

Wethouder Dhr. F.P.C.J.G. Stienen: Portefeuillehouder Stadsmarketing

3.13.1 Wat willen we bereiken?

In dit programma beogen we maximaal draagvlak voor het gemeentebestuur te creëren bij onze burgers, instellingen en samenwerkingspartners. Actief betrokken burgers, een goede informatievoorziening en zo laag mogelijke administratieve lasten achten we daarbij van belang.

Meerjarig beleidsperspectief

Participatie:

Samenwerken met de inwoners, organisaties en bedrijven uit de stad en gebruik maken van hun kracht en creativiteit is een van onze ambities. Daarbij zal, naast het hanteren van bestaande vormen van participatie die goed functioneren, aandacht moeten zijn voor de uitwerking van nieuwe vormen van samenwerking met de stad en van participatie/co-creatie. Extra aandacht zal er de komende periode zijn voor de betekenis van co-creatie voor de organisatie (zie organisatieontwikkeling). Er komt ruimte voor eigen initiatief, eigen verantwoordelijkheid en zelf organiserend vermogen, zowel voor partners (inwoners, bedrijven, instellingen) als voor de medewerkers van de gemeente. Oplossingen zullen meer gevonden worden vanuit het perspectief van de inwoner. Gebruik maken van de oploskracht van inwoners en lokale netwerken is daarbij cruciaal. Burgerparticipatie gaat langzaam over in overheidsparticipatie en dit geheel moet bijdragen aan draagvlak voor beleid, vertrouwen in het bestuur en meer actieve en betrokken burgers. Wij werken in nauw overleg met de gemeenteraad uit hoe participatie een grotere rol kan krijgen in de politieke besluitvorming over grote onderwerpen.

Dienstverlening

Als bewoner (of bedrijf of instelling) zie ik dat Gemeente Helmond er in al haar doen en laten blijk van geeft dat zij er voor mij is. Daarom heb ik vertrouwen in de gemeente Helmond en ben ik er trots op er te wonen en/of te werken.

Dat vertrouwen heeft zij verdiend, omdat:

1. Mijn vraag centraal staat en niet het aanbod van gemeente Helmond. Ik zie dat de medewerker in mijn huid kruipt en mij ook attendeert op andere producten en diensten die mogelijk voor mij van belang zijn of misschien nog wel beter dan het gevraagde bij mij passen.
2. Ik altijd bij gemeente Helmond terecht kan als ik er zelf niet uitkom. Of dit nu digitaal, telefonisch of face-to-face-contact is. Ook als ik tussentijds voor een ander kanaal kies, merk ik dat ook daar alle informatie over mijn zaak aanwezig is.
3. Ik zelf kan kiezen hoe ik contact leg met de gemeente Helmond. Voor algemene vragen is internet het makkelijkst, want dat is actueel en altijd te raadplegen. Ook kan ik via internet veel producten en/of diensten afnemen, zonder dat ik daarvoor naar een loket hoef. Als ik er op internet

niet uitkomt, kan ik bellen naar 140492 één centraal nummer. Voor ingewikkelde of meer specifieke informatie en producten wijst www.helmond.nl mij de weg, zodat ik weet bij welk loket ik terecht kan. Als ik geen tijd of zin heb om te wachten, dan maak ik vooraf een afspraak.

4. Ik verschillende zaken in één keer kan afhandelen. Ik hoef niet voor iedere afzonderlijke zaak een apart bezoek af te leggen.
5. Ik persoonlijke gegevens maar één keer hoef aan te leveren. Medewerkers van de gemeente Helmond vragen dus niet naar de bekende weg. Daarbij gaan de medewerkers van de gemeente Helmond ook integer om met mijn gegevens; zij gebruikt die alleen voor het doel waarvoor ik deze heb aangeleverd.
6. Ik door de medewerkers van de gemeente Helmond op een open en vriendelijke manier tegemoet wordt getreden: zij leggen mij in begrijpelijke taal uit waar ik wel of geen recht op heb, zodat ik een duidelijk resultaat ontvang.
7. Ik verneem hoe lang ik moet wachten op een gevraagd product en de gemeente Helmond mij compenseert wanneer zij zich niet aan de afgesproken termijn houdt.
8. Ik mijn zaken zelf kan volgen via mijn persoonlijke internetpagina en als ik bel of langs ga, ik precies dezelfde informatie krijg.
9. Ik snel antwoord krijg van de gemeente Helmond – en altijd binnen de aangegeven termijn – als ik een product of informatie heb aangevraagd, een melding heb gedaan of een klacht heb ingediend. Ik merk dat de gemeente Helmond haar en mijn kosten goed in de gaten houdt.

Overigens is dit vertrouwen wederzijds. De gemeente Helmond verwacht ook het nodige van haar bewoners en bedrijven:

1. Dat zij zoveel mogelijk zelf de verantwoording nemen en hun eigen netwerk gebruiken (zelfredzaamheid);
2. Dat zij zoveel mogelijk gebruik maken van het digitale kanaal;
3. Dat zij waar aangeboden gebruik maken van de mogelijkheid tot het maken van een afspraak;
4. Dat zij de relevante stukken meebrengen;
5. Dat zij zoveel mogelijk DigiD en e-Herkenning hanteren;
6. En dat zij zorgen dat hun persoonsgegevens (zoals bijvoorbeeld gegevens over huwelijk en geregistreerd partnerschap) in de Basisregistratie Personen (BRP) correct en volledig zijn.

Strategische indicatoren

Niet van toepassing

3.13.2 Wat gaan we er voor doen?

2016 Beleidsresultaten Prog 13	
	Realisatie
Visie en plan van aanpak Dienstverlening 2020 Vaststelling visie op en plan van aanpak dienstverlening 2020, met als doel in 2018 de beste dienstverlener van Brabant te zijn. Herijking van de visie op dienstverlening voor de gemeente Helmond wordt afgestemd met het Werkbedrijf en “Zorg Peel 6.1” en partners in de stad. Uitgangspunt zijn de landelijk opgestelde 6 ambities 2020 van de Vereniging Directeuren Dienstverlening.	01-05-2016
Vaststelling Plan van aanpak Moderne BRP Doel: voor 1 januari 2019 aansluiten bij de landelijke voorziening moderne basisregistratie personen (BRP).	01-04-2016

2016 Overige resultaten reguliere processen		
	Processen:	Productiecijfers en kwaliteitsdoelstellingen:
PROD 070	Behandelen klanten binnen Stadswinkel	80% van de klanten wordt binnen 5 minuten geholpen (gemeten vanaf de afspraaktijd). In de piekperiode (mei, juni en juli) ligt dit op 65%. Klant kan binnen 5 werkdagen op afspraak komen.
PROD 070	Opnemen van inkomende oproepen KCC	95% van de inkomende oproepen wordt opgenomen. De klant krijgt betrouwbare wachtrij informatie en heeft zo de keuze: wachten of een andere keer terug te bellen. De gemiddelde wachttijd is < 1 minuut.
PROD 070	Beantwoorden van inkomende oproepen KCC	20% van de inkomende oproepen wordt in 1 keer volledig door de dienstverlener van het KCC beantwoord. Uitdaging is om dit te verhogen. De overige oproepen worden middels een gericht terugbelverzoek doorgezet naar de klantbegeleider / consulent. Afspraak: klant wordt binnen 2 werkdagen teruggebeld. 40% van de mail wordt in het KCC in 1 keer goed beantwoord. De overige mail gaat via DIV (registratie) naar de vakafdeling. De klant wordt proactief geïnformeerd over de mogelijkheden in de E-dienstverlening.
PROD 070	Beantwoorden van twitterberichten KCC	Op werkdagen binnen 4 uur. Dit wordt samen met de afdeling communicatie verzorgd.
PROD 070	De website van de gemeente Helmond	De website van de gemeente Helmond is actueel en ingericht als een "Top taken website". Dit is een website, die alleen de meest bezochte informatie bevat en de informatie is gemakkelijk te vinden. Voor de klant wordt een zoekmachine ingericht om heel gemakkelijk de informatie te vinden op de 3 websites van Gemeente Helmond, Zorg Peel 6.1 en Werkbedrijf.
PROD 070	De E-dienstverlening Stadswinkel	Het aanbod E-formulieren is voor de klant aanzienlijk vergroot. De dienstverleningsprocessen worden uitgevoerd conform de vastgestelde visie op dienstverlening. In navolging van de Belastingdienst gaan we de landelijke Berichtenbox promoten als het kanaal om zaken met elkaar te doen.
PROD 070	Basisregistratie Personen (BRP)	De BRP is en blijft op orde. Streven een foutpercentage < 1%. In december een geslaagde zelfevaluatie voor de BRP en de reisdocumenten.
PROD 070	Uitvoeren klanttevredenonderzoek/analyses	Uitvoeren van klanttevredenheidsonderzoek / analyses voor de onderdelen: - E-Dienstverlening - dienstverlening aan bedrijven

Nieuwe ontwikkelingen

Programma 13 Bestuur en organisatie		(bedragen x € 1.000)			
Product	Nieuwe ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
010	Exploitatie livestream Raad	7	7	7	7
055	Doorontwikkeling organisatie	4.000			
066	BIBOB-leges	-70	-70	-70	-70
070	Egalisatiereserve verkiezingen	125			
070	Actualisatie rijbewijzen (incl. eg.res. i.v.m. fluctuerende opbr.)	425		-231	-297
928	Samenwerking G32 contributie e.d.	35	35	35	35
	Cofinancieringsfonds	2.000			
	<i>Dekking: reserve strategische investeringen</i>	-2.000			
Totaal nieuwe ontwikkelingen Bestuur en organisatie		4.522	-28	-259	-325

010 Exploitatie livestream Raad

Bij de raadsbehandeling van de begroting 2015 is een motie ingediend om een livestream voor raadsvergaderingen te realiseren. Argumenten voor een livestream zijn:

- Transparantie vergroten;
- Vergroten van betrokkenheid van burgers door het makkelijker kunnen volgen van een raadsvergadering;
- Verkleinen van de kloof tussen politiek en inwoners;
- Actief infomeren van inwoners;

De éénmalige kosten bedragen € 85.000 (zie de toelichting bij de voorgenomen investeringen 2016).

De structurele exploitatielasten bedragen € 7.000 per jaar.

055 Doorontwikkeling organisatie

De gemeente Helmond is volop in beweging. Externe ontwikkelingen maken ingrijpende veranderingen bij de gemeente noodzakelijk. Genoemd kunnen worden de drie decentralisaties, de intensivering van de samenwerking binnen de Peel, de komst van de Omgevingswet, maar bijvoorbeeld ook de bezuinigingen. Deze ontwikkelingen vragen om een nieuwe visie op de organisatie en een grotere mate van professionalisering. Daarbij is meer aandacht nodig voor de digitalisering van werkprocessen, het beter structureren van de informatievastlegging en het opleveren van managementinformatie. Teneinde de gewenste klantgerichte, flexibele en vernieuwende organisatie te kunnen worden zal een forse investering in tijd, menskracht en systemen de komende jaren nodig zijn. Voor 2016 is hiervoor een bedrag van € 4 mln benodigd.

066 BIBOB-leges

De rechtbank in Den Bosch heeft in mei 2015 uitspraak gedaan dat de gemeente geen leges mag heffen voor een BIBOB-onderzoek. De gemeente heeft in haar begroting hiervoor een bedrag van € 70.000 geraamd dat nu niet meer gerealiseerd kan worden.

070 Egalisatiereserve verkiezingen

In de begroting is jaarlijks een budget beschikbaar van € 79.000 voor het organiseren van de verkiezingen. Dit terwijl er in sommige jaren geen verkiezingen zijn en in andere jaren 2 verkiezingen zijn. Om te zorgen voor een gelijkmatige verdeling van de lasten over de jaren wordt voorgesteld een egalisatiereserve te vormen. Zo kan er in een jaar dat er geen verkiezingen zijn een bedrag worden toegevoegd aan de egalisatiereserve en in een jaar dat er 2 verkiezingen zijn een bedrag worden onttrokken aan de egalisatiereserve. Er is eenmalige voeding nodig van deze reserve, ter voorkoming van een tekort in de eerstvolgende jaren.

070 Actualisatie rijbewijzen (incl. egalisereserve voor opvangen fluctuerende opbrengsten)

De producten van de Stadswinkel kennen jaarlijks een behoorlijke fluctuatie. Met name als gevolg van het verlengen van de geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar, verschillen de jaarlijkse inkomsten behoorlijk. Om gemiddeld over de jaren heen goed uit te komen is er in 2018 € 231.000 en vanaf 2019 structureel € 297.000 extra benodigd. Het vormen van de egalisereserve is nodig om de jaarlijkse verschillen ten opzichte van dit gemiddelde te verrekenen. Een eenmalige voeding van deze reserve met € 425.000 is noodzakelijk om een negatieve stand van de reserve te voorkomen.

Samenwerking G32

De kosten voor samenwerkingen zoals de G32 (contributies e.d.) bedragen € 35.000 per jaar. De samenwerking G32 is voortgekomen uit het Grotenstedenbeleid (GSB). Tot nu toe werden deze kosten gedekt uit gereserveerde restant-GSB-middelen. Het gaat echter om een structurele kostenpost van € 35.000.

Cofinancieringsfonds

Verwacht wordt dat de vraag naar co-creatie en flexibele financieringsvormen in de nabije toekomst meer zal toenemen. Meer en meer zal er getracht worden om subsidies te verwerven. Vaak worden er aan het beschikbaar stellen van deze subsidies eisen gesteld op het gebied van cofinanciering. Het vormen van een cofinancieringsreserve heeft als doel subsidiemogelijkheden optimaal en sneller te kunnen benutten. Voorgesteld wordt om een nieuwe reserve cofinancieringsfonds te vormen en hierin een bedrag van € 2 miljoen te storten. In de bij deze begroting bijgevoegde nota reservebeleid treft u meer informatie aan over deze nieuw te vormen bestemmingsreserve.

Tactische indicatoren

Onderwerp	Tactische indicatoren	2014		Streven	Meting: jaar, peildatum en bron
		Helmond	50.000-100.000 inw.		
Draagvlak beleid	Vertrouwen manier waarop gemeente bestuurd wordt (% (heel) veel)	29%	28%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw.	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	Gemeente doet wat zij zegt (% (helemaal) eens)	26%	26%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Samenwerking met de stad	De gemeente luistert naar de mening van haar burgers (% (helemaal) eens)	32%	34%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	De gemeente betreft burgers voldoende bij haar plannen, activiteiten en voorzieningen (% (helemaal) eens)	33%	33%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	Burgers en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren	32%	34%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	Samenwerking met burgers (score 0-10)	6,0	5,9	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
	De gemeente stelt zich flexibel op als dat nodig is (% (helemaal mee eens)	26%	23%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Burgers actief betrokken	Aandeel burgers dat actief is geweest om de buurt te verbeteren	20%	23%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Administratieve lasten	De gemeente houdt voldoende toezicht op het naleven van regels (% (helemaal) eens)	33%	28%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Informatievoorziening	De gemeente gebruikt heldere taal	51%	60%	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente
Kwaliteit dienstverlening	Waardering dienstverlening burger (rapportcijfer)	6,7	6,7	minimaal vergelijkbare score gem. 50.000-100.000 inw	tweejaarlijks, waar staat je gemeente

3.13.3 Wat mag het kosten?

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	35.259.904	25.926.412	28.744.913	20.168.716	19.839.287	19.783.910
Baten	8.116.609	4.250.032	7.022.995	6.297.845	6.184.445	5.941.936
Saldo	-27.143.295	-21.676.380	-21.721.918	-13.870.871	-13.654.842	-13.841.974
Verrekening met reserves						
Storting	3.873.071	374.258	658.293	108.293	108.293	108.293
Onttrekking	19.588.241	5.887.457	1.920.100	1.962.591	1.927.961	1.915.388
Saldo	-11.428.124	-16.163.181	-20.460.111	-12.016.574	-11.835.174	-12.034.879

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP003-020	Bestuur	5.425.792	1.319	-5.424.473
HP025-914	Bestuurondersteuning	12.428.622	2.666.057	-9.762.565
HP070	Stadswinkel	4.817.092	1.459.384	-3.357.708
HP918-932	Financiering	6.731.700	4.816.335	-1.915.365
Totaal Bestuur en organisatie		29.403.206	8.943.095	-20.460.111

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Lasten:				
Primitieve begroting 2015-2018	14.353.695	12.839.139	12.858.339	12.807.993
Eerste wijziging begroting	6.837.942	6.141.942	6.241.942	6.241.942
Amendementen en moties		-117.000	-117.000	-117.000
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	21.191.637	18.864.081	18.983.281	18.932.935
Technische mutaties	84.628	84.628	84.628	84.628
Raadswijzigingen	65.058	65.058	65.058	65.058
B en W wijzigingen	7.360	7.360	7.360	7.360
Actuele stand lasten PB 2015-2018	21.348.683	19.021.127	19.140.327	19.089.981
Autonome ontwikkelingen				180.000
Onontkoombare knelpunten	35.000	35.000	35.000	35.000
Beleidsintensivering	6.557.000	7.000	7.000	7.000
Oplossingen/maatregelen	-300.000	-299.000	-565.000	-579.000
Technische mutaties	162.523	-87.118	-269.746	-440.778
Gemeentefonds	1.600.000	1.600.000	1.600.000	1.600.000
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	8.054.523	1.255.882	807.254	802.222

Totaal lasten PB 2016-2019	29.403.206	20.277.009	19.947.580	19.892.203
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Baten:				

Primitieve begroting 2015-2018	8.896.264	8.120.307	8.203.043	8.190.469
Eerste wijziging begroting	-130.010	-130.010	-130.010	-130.010
Amendementen en moties				
Baten vastgestelde PB 2015-2018	8.766.254	7.990.297	8.073.033	8.060.459
Technische mutaties				
Raadswijzigingen	8.674	8.674	8.674	8.674
B en W wijzigingen	140.062	140.062	140.062	140.062
Actuele stand baten PB 2015-2018	8.914.990	8.139.033	8.221.769	8.209.195
Autonome ontwikkelingen				
Onontkoombare knelpunten	-70.000	-70.000	-301.000	-367.000
Beleidsintensivering				
Oplossingen/maatregelen				
Technische mutaties	98.105	191.402	191.636	15.128
Gemeentefonds				
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	28.105	121.402	-109.364	-351.872
Totaal baten PB 2016-2019	8.943.095	8.260.435	8.112.406	7.857.324
Saldo Programmabegroting 2016-2019	-20.460.111	-12.016.574	-11.835.174	-12.034.879

Investerings

Voorgenomen investeringen 2016

	Investerings 2016-2019 (x € 1.000)	B=bestaand, N=nieuw	
Pro- duct	Onderdeel		invest. 2016
010	Livestream	N	85
030	Reguliere vervangingssystemen I&A	B	548
926	Duurzame maatregelen gemeentelijk vastgoed	N	1.275
926	Asbestsanering Kasteel	N	1.200
	TOTAAL		3.108

Toelichting nieuwe investeringen:

010 Livestream

Bij de raadsbehandeling van de begroting 2015 is verzocht een livestream voor raadsvergaderingen te realiseren. Dit om de betrokkenheid van burgers en transparantie te vergroten. Deze livestream vraagt een eenmalige investering van € 85.000. De structurele exploitatielasten bedragen € 7.000 (zie toelichting bij nieuwe ontwikkelingen).

926 Duurzame maatregelen gemeentelijk vastgoed

Voor de verduurzaming van een deel van het gemeentelijke vastgoed is een pakket aan maatregelen opgesteld, die een investering van € 3 miljoen nodig maken. Een deel hiervan (ca. € 1,7 miljoen) past in het meerjaren-onderhoudsprogramma van vastgoed. De meerkosten van de investering worden volledig terugverdiend met lagere energielasten; de maatregelen leveren zelfs op termijn geld op. Het voornemen is om ook de wijkgebouwen op een dergelijke wijze aan te pakken.

926 Asbestsanering Kasteel

In maart 2014 hebben wij uw raad geïnformeerd over de asbestverontreiniging op de zolderverdieping van het Kasteel. Er zijn toen de nodige maatregelen getroffen, waaronder sluiting van de zolderverdieping. Mensen kunnen het kasteel daarom gewoon blijven bezoeken zonder gezondheidsrisico's te lopen. Het afgelopen jaar zijn alle noodzakelijke onderzoeken uitgevoerd en hieruit volgt dat een volledige sanering van de zolder wordt geadviseerd. De kosten hiervan bedragen € 1,2 miljoen. Deze volledige sanering is initieel duurder maar, in verband met jaarlijkse monitoringskosten bij een gedeeltelijke sanering, na circa 6 jaar al goedkoper dan een gedeeltelijke sanering. Daarnaast is de volledige sanering ook de meest veilige oplossing: toekomstige financiële en veiligheidsrisico's worden geminimaliseerd. Wij gaan ervan uit dat de werkzaamheden begin 2016 kunnen worden uitgevoerd.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

4 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Wethouder P.H.M. Smeulders: Portefeuillehouder financiën

In dit hoofdstuk worden de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente uitgewerkt en nader toegelicht. De baten uit deze algemene dekkingsmiddelen zijn niet meegenomen bij de diverse programma's, met uitzondering van de lokale heffingen waarvan de besteding gebonden is aan de opbrengsten (zoals rioolopbrengsten, opbrengsten uit afvalstoffen, leges, markten, parkeren e.d.).

	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting (mutaties t.o.v. 2016)		
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lasten	7.620.700	8.328.719	9.186.277	10.755.843	11.465.398	12.184.069
Baten	138.531.625	204.654.282	205.655.422	202.486.720	201.536.613	201.739.797
Saldo	130.910.925	196.325.563	196.469.145	191.730.877	190.071.215	189.555.728

Verrekening met reserves

Storting	27.723.028	9.926.012	35.330.544	1.319.465	619.465	594.465
Onttrekking	27.229.088	17.966.412	52.342.491	2.559.412	1.786.412	1.057.412

Saldo	130.416.986	204.365.963	213.481.092	192.970.824	191.238.162	190.018.675
-------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Specificatie per hoofdproduct		2016 Lasten	2016 Baten	2016 Saldo
HP940	Post onvoorzien	859.395	2.426.949	1.567.554
HP944	Overige financiële middelen	5.536.707	13.876.279	8.339.572
HP950	Onroerend zaak belasting	932.516	19.235.051	18.302.535
HP960	Overige belastingen	657.248	1.259.120	601.872
HP970	Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	1.794.876	169.279.449	167.484.573
HP975	Mutaties reserve Alg. dekkingsmiddelen	34.736.079	51.921.065	17.184.986
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		44.516.821	257.997.913	213.481.092

Aansluiting met vorige begroting

Onderstaande tabel geeft de aansluiting weer tussen de huidige Programmabegroting 2016-2019 en de voorgaande Programmabegroting 2015-2018. De regel 'Actuele stand lasten (of baten) PB 2015-2018' geeft de saldi aan waarover de raad eerder al heeft besloten. De regels daaropvolgend in de tabel geven de nieuwe ontwikkelingen aan waarover de raad met vaststelling van de Programmabegroting 2016-2019 akkoord gaat.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Lasten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	10.476.972	11.775.164	11.248.164	11.248.164
Eerste wijziging begroting	2.692.101	2.587.101	2.587.101	2.587.101
Lasten vastgestelde PB 2015-2018	13.169.073	14.362.265	13.835.265	13.835.265
Technische mutaties	19.000	19.000	19.000	19.000
Raadswijzigingen	-801.704	70.708	51.254	51.254
Actuele stand lasten PB 2015-2018	12.386.369	14.451.973	13.905.519	13.905.519
Autonome ontwikkelingen				
Incidentele vrijval	4.283.539			
Oplossingen/maatregelen	-300.000	-800.000	-800.000	-800.000
Technische mutaties	29.407.719	514.403	436.754	348.345
Gemeentefonds	-1.260.806	-2.091.068	-1.457.410	-675.330
Totaal nieuwe ontwikkelingen lasten	32.130.452	-2.376.665	-1.820.656	-1.126.985

Totaal lasten PB 2016-2019	44.516.821	12.075.308	12.084.863	12.778.534
-----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Baten:	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting 2015-2018	181.118.510	180.398.003	179.720.327	178.991.327
Eerste wijziging begroting	3.411.426	1.721.426	1.721.426	1.721.426
Baten vastgestelde PB 2015-2018	184.529.936	182.119.429	181.441.753	180.712.753
Technische mutaties	26.695.652	26.695.652	26.695.652	26.695.652
Raadswijzigingen	-989.055	-989.055	-989.055	-989.055
Actuele stand baten PB 2015-2018	210.236.533	207.826.026	207.148.350	206.419.350
Autonome ontwikkelingen	333.000	333.000	333.000	333.000
Incidentele vrijval	18.841.539			

Oplossingen/maatregelen		500.000		
Technische mutaties	29.836.807	873.543	778.644	686.048
Gemeentefonds	-1.249.966	-4.486.437	-4.936.969	-4.641.189
Totaal nieuwe ontwikkelingen baten	47.761.380	-2.779.894	-3.825.325	-3.622.141
Totaal baten PB 2016-2019	257.997.913	205.046.132	203.323.025	202.797.209
Saldo Programmabegroting 2016-2019	213.481.092	192.970.824	191.238.162	190.018.675

4.1 Lokale heffingen

Bij dit onderdeel wordt een totaalbeeld gegeven van de opbrengsten uit lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is aan de opbrengsten. In de paragraaf "overzicht lokale heffingen" wordt naast de geraamde inkomsten uit lokale heffingen ook aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van lokale heffingen, lokale lastendruk en het kwijscheldingsbeleid.

Tabel opbrengsten lokale heffingen

Soort heffing	raming 2016
Onroerende zaakbelasting	19.239.131
Hondenbelasting	536.976
Precariobelasting	322.000
Totaal lokale heffingen	20.098.107

4.2 Algemene uitkeringen

Het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten en de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate de financiële ruimte van gemeenten. De laatste ontwikkelingen met betrekking tot de uitkering over de jaren 2016 en verder zijn gepubliceerd in de meicirculaire 2015.

Omdat de ministeries van BZK en financiën constateerden dat de verdeling van de middelen niet meer goed aansloot op de kosten die gemeenten maakten is de afgelopen jaren groot onderhoud aan de verdeling van het gemeentefonds uitgevoerd. De eerste effecten hiervan werden duidelijk bij de meicirculaire 2015. Met ingang van 2016 worden de uitkomsten van de tweede fase doorgevoerd. Het effect hiervan is voor een gemeente, met een korting van € 71.000 in 2016 aflopend naar € 4.000 in 2019, verwaarloosbaar.

In de tweede fase van het groot onderhoud is de verdeling voor het subcluster VHROSV (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing) gedeeltelijk – voor 33% - ingevoerd. In 2015 wordt nog een verdiepingsonderzoek gestart naar de kosten van gemeenten op dit taakgebied. Hieruit zal blijken of een aanpassing op dit onderdeel voor 2017 en latere jaren nodig is. In de meicirculaire 2016 worden de resultaten opgenomen.

Sinds 2015 is de omvang van het gemeentefonds enorm gestegen als gevolg van de overdracht van taken op de gebieden WMO, jeugd en participatie. Vanaf 2015 worden de middelen voor drie jaar verstrekt via één integratie-uitkering Sociaal domein. Er is geen bestedingsvoorwaarde verbonden aan de inzet van deze middelen, waardoor gemeenten maximale vrijheid hebben om – binnen de kaders van de wetgeving – eigen afwegingen te maken over de inzet van de middelen. Ons standpunt is dat deze middelen voor Helmond ook nodig zijn – en ingezet worden – voor de taken die voortkomen uit de decentralisaties.

Met ingang van 2016 zijn de objectieve verdeelmodellen voor de WMO en jeugd van toepassing. Daarnaast heeft het rijk ook de macrobudgetten verlaagd, wat voornamelijk een negatief effect heeft op het taakgebied jeugd.

Op basis van de meicirculaire 2015 is een nieuwe berekening gemaakt van het gemeentefonds voor de begroting 2016. Deze herberekening is meegenomen in het meerjarenperspectief 2016 - 2019. Hieruit komt naar voren dat onze gemeente in de jaren 2016 - 2019 een voordeel heeft van in totaal ruim € 1,3 miljoen. Dit is echter een incidenteel voordeel aangezien de verwachting is dat de ruimte met ingang van 2020 terugloopt.

Ook de komende jaren blijven de verschillende onderdelen van het gemeentefonds in beweging en de uitkering blijft daarmee onzeker.

4.3 Ruimte Onvoorziene uitgaven

In onze begroting nemen we jaarlijks ruimte op voor het opvangen van onvoorziene zaken (post onvoorzien).

De omvang van deze post wordt gevoed door de renteopbrengsten, die we genereren over bestemmingsreserves en de voorzieningen. Als maatregel is de post onvoorzien verlaagd van € 1,3 miljoen in 2015 naar € 0,5 miljoen in 2016. Dit is mogelijk omdat we anders met risico's omgaan en omdat deze post alleen nog wordt gebruikt voor de "echte" kosten (calamiteiten, onontkoombare knelpunten) die niet voorzien waren.

5 Verplichte paragrafen

Deze (verplichte) paragrafen geven een beeld van enkele onderwerpen die van belang zijn voor de inschatting van de financiële positie van onze gemeente. In deze paragraaf beschrijven we relevante cijfers en voorgenomen activiteiten voor 2016 op het gebied van organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering, financiering, treasury, deelnemingen, verbonden partijen en grondbeleid van gemeente Helmond.

5.1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de opbouw van het weerstandsvermogen en beheersing van de risico's van de gemeente Helmond.

De term 'weerstandsvermogen' verwijst niet naar euro's, maar vertegenwoordigt een verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is een maatstaf om te beoordelen of de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te kunnen vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd.

De *beschikbare* weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om onverwachte substantiële kosten te dekken. De *benodigde* weerstandscapaciteit heeft betrekking op alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De term 'weerstandscapaciteit' verwijst wel naar euro's. Hoeveel euro's zijn benodigd versus hoeveel euro's zijn beschikbaar. Het verhouding tussen deze beide is het weerstandsvermogen.

Op grond van de financiële verordening artikel 212 wordt deze paragraaf zowel in de begroting als in het jaarverslag opgenomen.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- de uitgangspunten, de nieuwe beleidsuitgangspunten weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- de ratio weerstandsvermogen, de verhouding tussen de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit;
- de beschikbare weerstandscapaciteit;
- de risico's en onzekerheden, de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de gekwantificeerde risico's;
- de basis set van 5 financiële kengetallen, met ingang van de begroting 2016 zijn gemeenten op basis van de BBV om 5 voorgeschreven financiële kengetallen weer te geven in deze paragraaf.

5.1.1 Uitgangspunten weerstandsvermogen

De afgelopen jaren is risico- en kwaliteitsmanagement een steeds belangrijker item geworden. Onvoldoende beheerste risico's bedreigen de kwaliteit en de processen en dit kan leiden tot onverwachte schades. Zoals aangegeven bij de jaarrekening 2014 zijn het bestaande systeem en de beleidskaders van het weerstandsvermogen en risicobeheersing verbeterd. Inmiddels zijn de risico's binnen onze gemeente geïnventariseerd en zoveel mogelijk gekwantificeerd.

Risicomanagement betreft het daadwerkelijk sturen op bedreigingen en kansen die de realisatie van de doelstellingen in de weg staan of daaraan juist bijdragen. Bij de beoordeling van de risico's zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Van ieder risico is een inschatting gemaakt van de financiële impact en de kans van optreden.
- Risico's zijn gekwantificeerd en daarop zijn de consequenties van een eventuele beheersmaatregel in mindering gebracht. Per saldo blijft een restrisico over.
- Niet alle onderzochte risico's zijn te vertalen in een financiële omvang of bandbreedte en worden pm weergegeven.

- Gestreefd wordt naar een ratio weerstandsvermogen tussen de 1,5 en 2,0. Dat wil zeggen dat alle (rest)risico's voor 1,5 à 2 maal gedekt kunnen worden vanuit de beschikbare financiële ruimte in het weerstandsvermogen.

Risicomangement is een dynamisch proces, de huidige kadernota "Weerstandsvermogen en risicomangement" dateert uit 2006. De ingang gezette verbetering is een eerste stap, de nadere uitwerking daarvan zal vastgelegd worden in een herziene kadernota die ter vaststelling aan u zal worden voorgelegd.

5.1.2 Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen kan bepaald worden door de verhouding tussen de weerstandscapaciteit die de gemeente beschikbaar heeft en de verwachte financiële gevolgen van de risico's en kan weergegeven worden als een ratio:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Risico's (risicoprofiel)}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 36,8 miljoen, deze wordt nader toegelicht bij het onderdeel "Beschikbare weerstandscapaciteit" verderop in deze paragraaf.

Het totaal aan risico's, de benodigde weerstandscapaciteit, wordt ingeschat op € 21,7 miljoen + PM, de onderbouwing daarvan is opgenomen bij het onderdeel "Risico's en onzekerheden".

De ratio weerstandsvermogen bedraagt dan

$$\frac{\text{€ 36,8}}{\text{€ 21,7}} = 1,69$$

Een ratio die lager is dan 1,0 duidt op een kwetsbare financiële positie omdat de capaciteit niet voldoende is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Een ratio van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geeft aan dat er meer middelen beschikbaar zijn dan er worden ingezet en kan erop duiden dat onnodig middelen in reserve worden gehouden waardoor bijvoorbeeld ambities onnodig op de "reservelijst" blijven staan.

De ratio geeft een goed beeld van de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en de noodzakelijke weerstandscapaciteit. Het is echter geen wetmatigheid dat bij een ratiowaarde kleiner dan 1,0 of groter dan 2,0 direct geanticipeerd moet worden op maatregelen in de middelen sfeer. Niet alle geïdentificeerde risico's zullen zich tegelijkertijd voordoen.

Het berekende ratio van 1,69 past prima binnen de streefwaarde tussen de 1,5 en 2,0.

5.1.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De omvang en het beschikbaar hebben van reserves is mede bepalend voor de mogelijkheden om tegenvallers te kunnen opvangen. Zoals aangegeven in de voorjaarsnota hebben we ons reservebeleid opnieuw bekeken. Uitgangspunt hierbij was dat de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit tenminste van voldoende niveau moet zijn om de gekwantificeerde risico's te kunnen opvangen. De uitkomsten van dit onderzoek, inclusief de bijbehorende keuzes en eventuele (budgettaire) gevolgen, zijn nader uitgewerkt in de bij deze begroting behorende nota reservebeleid.

Incidentele beschikbare weerstandscapaciteit

Voor een totaal overzicht van alle beschikbare reserves wordt verwezen naar de nota "Reserve en voorzieningenbeleid". Onderstaand de meest relevante reserves met betrekking tot de beschikbare weerstandscapaciteit.

Algemene reserve vrij aanwendbaar	€ 19.716.499
Algemene reserve grondbedrijf	€ 14.381.234
Reserve achtervang I-deel	€ 4.200.000
Reserve achtervang jeugd	€ 1.280.160
Reserve achtervang WMO	€ 8.652.793

Hierbij een overzicht van de meest relevant reserves en de stand per 1 januari 2016:

Alleen de algemene reserve (vrij aanwendbaar en grondbedrijf) kan direct ingezet worden voor het opvangen van risico's. De reserves achtervang Jeugd, Wmo en I-deel worden gezien de onzekerheden als gevolg van de decentralisatie buiten de beschikbare weerstandscapaciteit gehouden.

De weerstandscapaciteit is in Helmond gedefinieerd als alle middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast hoeven te worden. De weerstandscapaciteit kent zowel een incidentele als een structurele component.

Op basis van de verwachte stand per 1 januari 2016 bedraagt de beschikbare incidentele weerstandscapaciteit:

Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	€ 34.100.000
Post onvoorzien incidenteel	€ 500.000
Totale incidentele weerstandscapaciteit	<u>€ 34.600.000</u>

Ten aanzien van het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve grondbedrijf, wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Voor de post onvoorzien incidenteel is jaarlijks in de exploitatie € 500.000 opgenomen.

De stille reserves (activa waarbij de actuele waarde hoger is dan de huidige boekwaarde) zijn op dit moment niet bepaald en zijn daarom niet in de berekening opgenomen. Indien deze wel meegenomen zouden zijn zou de beschikbare weerstandscapaciteit hoger zijn, waardoor er meer vermogen beschikbaar is om de risico's af te dekken.

Structurele beschikbare weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Helmond kan haar belastingen verhogen of haar heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen. De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijke opbrengst uit het totaal van de onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffingen enerzijds en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren als zij een beroep zou doen op een aanvullende bijdrage op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm) anderzijds. Volgens die norm moeten de afvalstoffenheffing en de rioolheffing 100% kostendekkend zijn, of zou de onderdekking gecompenseerd mogen worden door een hoger OZB-tarief.

Uit de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit blijkt dat de gemeente Helmond nog een ruimte van € 2,24 miljoen heeft (tot het redelijk peil op basis van artikel 12).

De toets aan de artikel 12- norm geeft derhalve het volgende beeld:

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

<i>(bedragen x € 1 mln)</i>	<i>Huidige Inkomsten</i>	<i>Maximale Inkomsten</i>	<i>Onbenutte capaciteit</i>
OZB	19,24	21,48	2,24
Reinigingsheffingen	9,2	9,2	0
Rioolheffing	9,79	9,79	0
Totaal	38,23	40,47	2,24

Gemeenten zijn in principe vrij om de hoogte van de OZB-tarieven te bepalen. Bestuurlijk is echter vastgelegd, dat de minister de gemeenten maant om de tariefstijging op macro-niveau te matigen, waarbij uitgangspunt is, dat de tariefstijging landelijk niet meer dan 3,00% mag zijn in 2015. De overschrijding van de macro-norm, die door het onderzoeksinstituut Coelo is berekend op 1,17%-punt, wordt meegenomen bij het bestuurlijk overleg in het najaar, waarbij de kabinetsplannen voor verruiming van het gemeentelijke belastinggebied besproken worden. De uitkomsten van dat overleg zullen worden meegenomen bij de besluitvorming over de macronorm. De nieuwe macronorm voor 2016 zal dan ook pas worden vastgesteld bij de september-circulaire gemeentefonds 2015.

De totale beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt:

Incidenteel	€ 34.600.000
Structureel	<u>€ 2.240.000</u>
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	<u><u>€ 36.840.000</u></u>

5.1.4 Risico's en onzekerheden

Risico's beschouwen we niet per definitie als iets negatiefs, dat zoveel mogelijk moet worden uitgebannen. Beleid maken en uitvoeren brengt nu eenmaal risico's met zich mee. Wel is het van belang dat van te voren goed moet zijn nagedacht over de mogelijke gevolgen, zodat een afgewogen besluit kan worden genomen. Dit vraagt om goed risicomanagement. De risico's beheersen door deze op gestructureerde wijze expliciet te inventariseren, beheersmaatregelen uit te voeren en te evalueren ter vermindering of vermindering van die risico's.

Het gaat daarbij niet alleen om de omvang van de risico's, maar ook om de kans dat een risico zich feitelijk gaat voordoen. Dat inzicht is nodig om te kunnen bepalen wat de minimale omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn, zodat risico's die zich voordoen, ook volledig opgevangen kunnen worden.

Specifieke risico's

De specifieke risico's zijn risico's die van toepassing zijn op Helmond. Zoals aangegeven in de inleiding zijn we bezig om verbeteringen aan te brengen op het gebied van weerstandsvermogen en risicobeheersing. Op dit moment hebben we een poging gewaagd om de bekende risico's te kwantificeren.

Bij de kans dat een risico zich voordoet wordt rekening gehouden met de volgende kans-scores:

- Uitstaande geldleningen en borgstellingen (5%)
- Zeer onwaarschijnlijk (10%)
- Onwaarschijnlijk (25%)
- Mogelijk (50%)
- Waarschijnlijk (100%)

Voor een aantal risico's zijn reeds beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregel wordt in mindering gebracht op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit.

Onderstaand het overzicht van de gekwantificeerde risico's, gebaseerd op specifiek voor de gemeente Helmond geldende risico's. De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 21,7 miljoen + PM. Alle risico's worden nader toegelicht.

	Risico's	Incidenteel/Structureel	Kans %	Risico x € 1.000	Beheersing	Dekking x € 1.000	Restrisico x € 1.000
1.	Grondbedrijf	I	100	42.000	Winstverwachting	27.600	14.400
2.	Juridische claims	I	50	700			350
3a.	3-Decentralisaties	I	100	10.300	Reserves 3D's	10.300	0
3b.	Participatiewet BUIG	S	50	3.500			1.750
4a.	Verstekte geldleningen	I	5	25.700			1.285
4b.	Borgstellingen	I	5	36.000			1.800
5.	Leegstand Vastgoed	I	10	7.000	stelpost begroting	150	550
6.	Vennootschapsbelasting	I/S	100	PM			PM
7.	BTW sport	S	50	200			100
8.	Werkkostenregeling	S	10	150			15
9.	Fiscale claims	I	25	320			80
10.	Claim Attero	I	100	1.700	Reserve Afval	1.700	0
11a.	Garantiesalarissen ODZOB	S	100	50			50
11b.	Ontvlechting W&I/Z&O	I	100	1.650	Reserve winst AG	1.200	450
12.	Schade door natuurgeweld	I	10	1.000			100
13.	Calamiteiten	I	10	5.000			500
14.	Contractuele verplichting	I	50	500			250
15.	Organisatie ontwikkeling	I	50	PM			PM
	Totale restrisico						21.680
							+ PM

1. Grondexploitatie

Het grondbeleid van de gemeente Helmond is uitgewerkt in de nota grondbeleid 2013 - 2016. Voor een nadere onderbouwing en toelichting op de daarbij behorende risico's wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Het waarschijnlijke risico bedraagt € 42 miljoen waar een winstverwachting van € 27,6 miljoen ter dekking tegenover staat. Het restrisico bedraagt dan € 14,4 miljoen.

2. Juridische geschillen

Binnen de gemeente Helmond dreigen er enkele juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één juridische risico. Het gaat daarbij in totaal om een mogelijk risico van afgerond € 700.000.

3. 3 Decentralisaties

Jeugd/Wmo

Per 1 januari 2015 zijn de taken op het gebied van zorg en jeugd overgegaan van rijk naar gemeente. De invoering van deze "decentralisaties" is dus een feit; de doorontwikkeling (en met name de benodigde "transformatie") is nog in volle gang. Er zijn inhoudelijke en financiële onzekerheden. De opgebouwde reserves bieden voorsnog ruimte om de taken en transformatie uit te voeren voor de gemeente Helmond.

Vanwege de onzekerheden wordt dit risico niet meegenomen in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Daar staan de bestemmingsreserves Jeugd en Wmo (€ 1,3 resp. € 8,7 miljoen per 1 januari 2016) tegenover, het restrisico wordt daarom voor alsnog op nihil bepaald.

Participatiewet

De wijzigingen met betrekking tot de participatiewet leiden tot een integraal budget voor de gemeentelijke re-integratietaken en de afbouw van de wettelijke WSW-taken. Beide taken dienen taakstellend gerealiseerd te worden binnen de beschikbare middelen ten behoeve van de participatiewet. In principe wordt daarbij geen risico gelopen.

Het inkomensdeel daarentegen kan wel leiden tot een risico. Overschrijdingen op de WWB-uitkeringen leiden tot een eigen risico van gemiddeld 10%. Bij deze open einde regeling is het risico dan ook aanwezig dat daarop een beroep gedaan wordt. De totaal geraamde WWB-uitkeringen bedragen ongeveer € 35 miljoen. Het mogelijke risico is dan 10% daarvan, namelijk € 3,5 miljoen.

4. Leningen en borgstellingen

Door het gewijzigde leningen- en borgstellingenbeleid, waarbij een aanvraag voor een lening of een garantie alleen in behandeling wordt genomen als voldaan is aan een aantal strenge criteria, is het aantal nieuwe verstrekkingen beperkt. Een paar dossiers heeft bijzondere aandacht omdat er signalen van problemen zijn die gevolgen kunnen hebben voor de risicopositie van de gemeente, zoals bijvoorbeeld de lening die verstrekt is aan de GemSuytkade. Zie hiervoor ook de paragrafen grondbeleid. Ook de relatie met de stichting Belangen Helmond Sport baart in afgeleide zin zorgen. Er is sprake van een aanzienlijke financieringsrelatie, die onder druk staat als gevolg van de kwetsbare positie van de betaald voetbalorganisatie Helmond Sport als huurder van het stadion. Op basis van besluitvorming in 2010 is besloten om een tweetal leningen aan de stichting belangen Helmond Sport en één lening aan de stichting BVO Helmond Sport te verstrekken.

Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt momenteel € 25,7 miljoen, de gewaarborgde geldleningen € 36 miljoen. Op basis van het vastgestelde leningen- en borgstellingenbeleid bedraagt het risico 5% van de totaal uitstaande geldleningen. Het waarschijnlijke risico bedraagt dan € 3,1 miljoen.

5. Leegstand, Vastgoed

Als gevolg van de economische ontwikkelingen, demografische ontwikkelingen en de ingezette bezuinigingsmaatregelen loopt de gemeente risico op een toenemende leegstand van gemeentelijk vastgoed, een overschot aan kantoren en appartementen. De economische crisis zorgt voor een cumulerend effect door nog meer leegstand en minder markt. Door de ingestelde bezuinigingen is niet uit te sluiten dat huurders van gemeentelijk vastgoed failliet gaan of minder m² ruimte willen huren, hetgeen de leegstand vergroot.

De totaal geraamde huuropbrengsten bedragen ongeveer € 7 miljoen, het risico van leegstand wordt voor de relatief lage huren opgevangen binnen de exploitatie. Vanwege de economische situatie is daarbij al rekening gehouden met een huurderving van € 100.000 om de eventuele tijdelijke leegstand te dekken.

Echter een drietal panden met een huuropbrengst van meer dan € 500.000 kennen een laag risicoprofiel, maar hebben wel direct een grote impact. De huuropbrengst van de Cacaofabriek, het Kunstkwartier en de Bibliotheek bedragen samen € 1,8 miljoen. Het zeer onwaarschijnlijk risicoprofiel bedraagt € 700.000, waarmee een eerste jaar van leegstand opgevangen moet kunnen worden. In de begroting is als een stelpost opgenomen van € 150.000 aan huurderving. Per saldo bedraagt het restrisico € 550.000.

6. Vennootschapsbelasting

Momenteel worden de gevolgen van de vennootschapsbelastingplicht voor de organisatie geïventariseerd door het in kaart brengen van de bestaande activiteiten van de gemeente Helmond. Tevens wordt gekeken naar de samenhang met de BTW en de gevolgen van de Wet Markt & Overheid. De daadwerkelijke financiële en administratieve impact wordt beoordeeld. Duidelijk is dat de invoering van deze wet voor de gemeente leidt tot extra administratieve lasten als gevolg van het voeren van een fiscale administratie, het opstellen van een fiscale openingsbalans en het doen van periodieke belastingaangiften. De financiële administratie wordt hierop ingericht, hetgeen extra inspanning en capaciteit vraagt.

De eerste aangifte zal niet voor 2018 worden gedaan, deze kunnen leiden tot mogelijke boetes in verband met onjuiste aangifte of het niet op orde hebben van de fiscale administratie. Risico wordt daarbij vooralsnog ingeschat op PM.

7. BTW gelegenheid geven tot sport

Indien het gelegenheid geven tot sport wordt vrijgesteld van btw dan heeft dit financiële consequenties. Op investeringen die de afgelopen 10 jaar hebben plaatsgevonden kan herzienings-btw van toepassing zijn, hetgeen een incidenteel effect heeft. Toekomstige investeringen in sportaccommodaties worden duurder.

Structureel bestaat een mogelijk risico op een kostenverhoging van maximaal € 200.000 zijnde de huidige terug te vorderen btw op de jaarlijkse exploitatielasten.

8. Effecten werkkostenregeling

De werkkostenregeling is per 1 januari 2015 ingevoerd. Op basis van de gerealiseerde uitgaven over 2013 en 2014 blijkt dat de gemeente Helmond hierbij een jaarlijks risico loopt van € 150.000 waarvan de kans dat dit zich over 2015 voordoet groot is. Een beheersmaatregel voor 2016 en verder is het reduceren van deze personele uitgaven, hetgeen zal leiden tot een verlaging naar een zeer onwaarschijnlijk risico.

9. Fiscale claims

Ten aanzien van diverse (fiscale) onderwerpen is het mogelijk dat er een claim uit voortkomt. deze afzonderlijke risico's worden samengevoegd tot één fiscaal risico.

Het betreft hier met name:

- Geschil belastingdienst ten aanzien van het Werkgeversplein

- Herziening btw-compensatie brandweerkazerne Brandevoort
- Fietsenstalling station (risico bij heffing vergoeding)

Op deze onderdelen wordt een onwaarschijnlijk risico van € 320.000 ingeschat.

10. Afvalcontract Attero

Door Attero is bij gemeenten een claim neergelegd bij gemeenten in verband met het vermeend niet nakomen van de aanleververplichtingen. Het mogelijke risico is de voorlopige claim van Attero tot februari 2017 van € 1,7 miljoen. Door gemeenten wordt deze claim betwist. Tot het moment dat duidelijk is of de gemeente Helmond is dit risico afgedekt door hiervoor in de reserve Afvalstoffen de benodigde ruimte te reserveren. Hierdoor is het restrisico nihil.

11. Samenwerkingsverbanden

Bestaande samenwerkingsverbanden

a. Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Bij de oprichting van de ODZOB is personeel van het voormalige SRE overgegaan. Een aantal personeelsleden zijn daarbij ingeschaald op een lagere functie, met behoudt van salaris (garantielonen). De kosten voor de 5 jaren komen grotendeels ten laste van de Metropoolregio Eindhoven, die daarvoor incidentele dekking heeft. Dit is de uitkomst van een mediation traject tussen ODZOB en MRE.

Met ingang van juli 2017 zullen deze kosten ten laste van de gehanteerde uurtarieven van de ODZOB gebracht worden. Daarmee worden de taken die de ODZOB uitvoert voor gemeenten duurder. Het Helmondse deel (12% op basis van inwoners) bedraagt structureel € 50.000 waarbij de kans waarschijnlijk is dat dit risico zich voordoet.

Nieuwe samenwerkingsverbanden

b. Ontvlechting ten behoeve van GR Peel 6.1 en Werkbedrijf Atlant de Peel

Beide gemeenschappelijke regelingen zijn nieuw op te richten. Daarbij worden zowel bestaande als nieuwe (van het Rijk overgedragen) taken overgedragen aan een nieuwe organisatie. Vooral met betrekking tot de reeds bestaande taken betekent dit een ontvlechttingsvraagstuk voor de gemeente Helmond. In het totaal gaan ruim 200 fte vanuit de gemeente overgeplaatst worden naar de nieuwe gemeenschappelijke regelingen. Dit brengt zowel op de directe formatie, op de ondersteunende formatie als op de overhead een kans op ontvlechttingskosten met zich mee. Indien de overdracht van de ondersteunende formatie later dan 1 januari 2016 plaatsvindt ontstaan tijdelijk extra te financieren ontvlechttingskosten. Ervan uitgaande dat de overdracht van de helft van de overheadfuncties direct realiseerbaar is, wordt dit waarschijnlijke risico ingeschat op € 1,2 miljoen voor W&I en op € 450.000 voor Zorgpoort.

Het risico van ontvlechting W&I kan opgevangen worden door de reservering van de winstuitkering Atlant Groep 2014.

12. Schade door natuurgeweld

Bij natuurrampen kunnen in de openbare ruimte grote schades ontstaan die niet door verzekering worden gedekt. Door goed regulier onderhoud in de openbare ruimte, vooral bomen, wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst. De kans dat zich een natuurramp voor doet is onwaarschijnlijk, maar heeft wel een grote impact, geschat op € 1 miljoen. Hetgeen een restrisico betekent van € 100.000.

13. Calamiteiten

Calamiteiten, rampen met een grote impact en schade op de Helmondse bevolking. Het actueel houden van het beschikbare rampenplan. Door regelmatig overleg met

ketenpartners (politie, veiligheidsregio, ggd etc.) wordt dit risico zoveel mogelijk beheerst. De kans dat zich een calamiteit voordoet is onwaarschijnlijk maar kent een grote impact, geschat op € 5 miljoen. Daarmee is het restrisico € 500.000.

14. Contractuele verplichtingen gemeente

Als gevolg van de economische ontwikkelingen en door de raad besloten bezuinigingsmaatregelen bestaat de kans dat partijen failliet gaan. Op basis van contractuele verplichtingen kan het zijn dat de gemeente geconfronteerd wordt met mogelijke frictiekosten van deze partijen. Dit mogelijk risico wordt ingeschat op € 500.000.

15. Doorontwikkeling organisatie

De organisatie van de gemeente Helmond wordt de komende jaren aangepast voor de veranderende vraag naar dienstverlening en aan de samenwerking in Peelverband. Dit betekent investeren in de kwaliteit van de organisatie waardoor de dienstverlening verder wordt geoptimaliseerd. De processen binnen de organisatie worden daartoe ook in verregaande mate gedigitaliseerd en er zal veel meer worden gedaan in co-creatie. Voor deze doorontwikkeling zijn extra middelen uitgetrokken, waarbij voorsnog geen rekening is gehouden met frictie- of mobiliteitskosten voor het personeel.

Algemene risico's

Naast die hiervoor benoemde specifieke risico's kennen alle gemeenten ook algemene risico's, bijvoorbeeld macro-economische ontwikkelingen en rente-, loon- en prijsontwikkelingen. Ook zijn er onzekerheden over (toekomstig) rijksbeleid en ontwikkelingen in wet- en regelgeving (bijvoorbeeld fiscale wetgeving) die risico's met zich meebrengen. Door deze onzekerheden is het op dit moment vaak nog niet mogelijk de eventuele financiële omvang van deze risico's te kwantificeren. Deze risico's zijn onzekerheden die nagenoeg niet beïnvloedbaar noch kwantificeerbaar. Indien deze algemene risico's voor de gemeente Helmond leiden tot meer specifieke en kwantificeerbare risico's zullen deze opgenomen worden bij de specifieke risico's. In een cyclisch proces worden deze risico's voortdurend up-to-date gehouden.

1. Ontwikkelingen Gemeentefonds (incl. herverdeling) en aanvullende bezuinigingen .

Wijzigingen in het uitgavenniveau van de Rijksoverheid, waaronder (verdere) bezuinigingen, hebben invloed op de ontwikkeling (accres) van het gemeentefonds en brengen daarom financiële risico's met zich mee (trap-op trap-af systematiek). Eveneens kunnen aanpassingen van de maatstaven (aantal bijstandsgerechtigden, leerlingenaantallen etc.) leiden tot wijzigingen. Dit kan bijvoorbeeld doordat het Rijk de tarieven aanpast, maar ook de aantallen kunnen wijzigen. En daarnaast is de uitkeringsfactor ook van grote invloed op de uitkering.

2. Economische ontwikkelingen

De huidige economische situatie brengt een aantal mogelijke risico's met zich mee waarvan de omvang en kans van optreden lastig in te schatten zijn. De ontwikkelingen in Helmond volgen redelijk het landelijk beeld en werken door in verschillende uiteenlopende gebieden zoals bijv. het aantal bijstandsgerechtigden, de grond- en woningverkoop, leegstand van gemeentelijke panden en onze eigen (belasting) inkomsten. Gemeenten lopen met name risico bij de zgn 'open eind' financieringen, zoals op de WWB-uitkeringen, bijzonder bijstand, Jeugd en Wmo-voorzieningen, leerlingenvervoer e.d.. Daarnaast zijn de economische ontwikkelingen ook van invloed op het rijksbeleid en daaruit volgende gemeentelijke inkomsten uit het gemeentefonds. Een en ander kan leiden tot lagere rijksinkomsten, welke niet altijd (zonder meer en meteen) binnen de begroting kunnen worden opgevangen.

3. *Bezuinigingen en frictiekosten*

Verschillende budgetten in de begroting zijn gebaseerd op algemene veronderstellingen bijvoorbeeld loon- en prijspeil, aantallen inwoners of woningen, rentestand, bezoekersaantallen en bezuinigingen. Dit kan uiteraard ook tot mee- of tegenvallers leiden en het mogelijk niet realiseren van de afgesproken doelstellingen. Ook de voorgestelde bezuinigingen brengen de nodige risico's met zich mee. Bezuinigingen kunnen niet haalbaar blijken, op termijn pas realiseerbaar zijn dan wel leiden tot de nodige frictiekosten.

De hieruit voortvloeiende financiële problemen worden in principe binnen de betreffende beleidsterrein opgelost.

4. *Planschades, fiscale claims en overige juridische geschillen*

Mede door de toegenomen juridisering van de samenleving en door specifieke ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en jurisprudentie worden gemeenten in toenemende mate geconfronteerd met verzoeken tot schadevergoedingen. Voor zover bekend, zijn er thans geen procedures gaande, die de vermogenspositie sterk zouden kunnen aantasten.

5. *Schade als gevolg van bestuurlijk of ambtelijk handelen*

Inherent aan het overheidshandelen op lokaal niveau is dat er korte lijnen zijn tussen bestuurders en ambtenaren enerzijds en ondernemingen of burgers anderzijds. Het is bijna onvermijdelijk dat daarbij wel een toezeggingen, mededelingen e.d. worden gedaan (bijv. in het kader van vergunningverlening of subsidieverstrekking) die later niet haalbaar blijken of die niet meer terug te draaien zijn. Uiteraard dienen dergelijke zaken zoveel mogelijk te worden voorkomen. Dit kan met name door goede procedures op te stellen, maar naar verwachting zijn deze risico's nooit helemaal uit te sluiten.

6. *Wijzigende wet- en regelgeving*

Gemeenten zullen moeten voldoen aan door de hogere overheden opgelegde wet- en regelgeving. Wijzigingen daarop zullen door de gemeenten ingevoerd moeten worden. Dit kan leiden tot wijzigingen in de organisatie als gevolg van overdracht van taken en daarbij behorende financiële consequenties, zoals bij de 3 decentralisaties. Wijzigingen op fiscaal gebied of als gevolg van de BBV kunnen leiden tot administratieve en ook mogelijk financiële consequenties. De belangrijkste wijzigingen voor de gemeente Helmond zijn momenteel;

a. Decentralisaties sociaal domein

Het Rijk geeft gemeenten steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Met name de drie decentralisaties in het sociale domein springen hierbij in het oog: invoering van de participatiewet, overheveling van taken uit de AWBZ naar de Wmo en decentralisatie van de Jeugdzorg naar gemeenten. Bovendien gaat deze ontwikkeling gepaard met flinke bezuinigingen. Voor gemeenten brengt dit forse veranderingen met zich mee in de komende jaren en hier zijn risico's aan verbonden op zowel organisatorisch, financieel als maatschappelijk vlak.

De middelen voor de Participatiewet zijn bedoeld om de risico's met betrekking tot het aantal uitkeringsgerechtigden en de daarmee gepaard gaande uitvoeringskosten op te vangen.

Bij vaststelling van het macrobudget I-deel is het uitgangspunt dat voor alle gemeenten tezamen een toereikend budget wordt vastgesteld. Het macrobudget wordt voorlopig vastgesteld in september voorafgaand aan het uitvoeringsjaar. In september van het uitvoeringsjaar wordt het budget definitief vastgesteld. De mogelijkheid bestaat dat het definitieve budget afwijkt (positief of negatief) van het voorlopig vastgestelde budget ten gevolge van actuele inzichten in conjunctuur en gevolgen van het kabinetsbeleid.

Op 15 mei 2014 heeft staatssecretaris Klijnsma het verdeelmodel inkomensdeel en participatiebudget van 2015 bekend gemaakt. De staatssecretaris heeft gekozen voor het multiniveau-model ontwikkeld

door het SCP. Om de herverdeeleffecten die gepaard gaan met de overgang naar een nieuw model te beperken en de financiële gevolgen voor gemeenten beheersbaar te houden is er sprake van een overgangsregime voor de eerste drie jaren. Het financiële effect van dit nieuwe model is nu nog onbekend.

b. Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven

Het is de bedoeling dat overheidsondernemingen per 1 januari 2016 een belasting over de winst (vennootschapsbelasting) gaan betalen om een gelijk speelveld met belastingplichtige marktpartijen te creëren. Op 26 mei 2015 heeft de Eerste Kamer met het wetsvoorstel ingestemd. Wat uiteindelijk de financiële consequenties zijn van deze wetswijziging is momenteel nog niet bekend.

c. Verandering BTW wetgeving Sport

Het kabinet speelt met de gedachte om het bieden van gelegenheid tot sportbeoefening vrij te stellen van BTW. Onduidelijk is nog op welk moment dit ingaat. De Fiscale Verzamelwet 2015 is hierover niets opgenomen.

Op zich lijkt deze regeling voor de stad gunstig, echter de betaalde BTW op sportaccommodaties kan dan niet langer verrekend worden. Onduidelijk is daarbij of reeds verrekende BTW met terugwerkende kracht terugbetaald moet worden zoals eerder ook heeft gespeeld bij de brandweerkazernes. Deze ideeën van het kabinet kunnen een incidenteel en structureel nadeel opleveren voor gemeenten.

7. Samenwerkingsverbanden

Samenwerken staat bij de gemeente Helmond hoog in het vaandel, met de 4 K's als uitgangspunt namelijk kosten reductie, kwaliteitsverbetering, minder kwetsbaar en klantgerichtheid. Daar staat tegenover dat bij bestaande samenwerkingsverbanden uitvoeringstaken zijn ondergebracht, hetgeen betekent dat op deze taken het directe zeggenschap en de grip verminderd is. Deze taken worden namelijk uitgevoerd onder verantwoordelijk van het samenwerkingsverband. De periodieke paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de samenwerkingsverbanden en de daarbij behorende risico's.

Het vormen van nieuwe samenwerkingsverbanden, zoals GR Peel 6.1 en het Werkbedrijf Atlant de Peel waarbij bestaande gemeentelijke taken onder worden gebracht, leiden voor de gemeente Helmond tot een ontvlechtingproblematiek. Dit kan leiden mogelijke frictiekosten, van zowel de direct over te dragen taken als van de ondersteunende taken.

5.1.5 Financiële kengetallen

Vanaf het begrotingsjaar 2016 is op basis van het BBV verplicht om een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de begroting. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk inzicht in de financiële positie van de gemeente.

De voorgeschreven kengetallen geven het volgende beeld:

Begroting 2016 kengetallen	Verloop van de kengetallen		
	rekening 2014	begroting 2015	begroting 2016
netto schuldquote	53,3%	43,0%	42,6%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	34,3%	34,9%	34,6%
solvabiliteitsratio	49,9%	50,5%	47,0%
structurele exploitatieruimte	2,9%	1,6%	4,8%
grondexploitatie	40,8%	36,2%	35,8%
belastingcapaciteit	100,8%	103,7%	103,7%

Netto schuldquote

Een goed kengetal om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen, is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. De hoogte van de inkomsten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schulden een gemeente kan dragen. Hoe hoger het inkomen des te meer schuld een gemeente kan aangaan.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen de 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Voorzichtigheid is dan geboden aldus de VNG.

Helmond heeft bij de jaarrekening 2014 een netto schuldquote van ruim 50%, voor de begroting 2015 en 2016 wordt een verlaging voorzien tot ruim 40%. Indien de netto schuldquote gecorrigeerd wordt voor alle verstrekte leningen aan derden, wordt de netto schuldenlast verlaagd. Dit levert voor de Helmond een lagere schuldquote op van rond de 35%.

Hieruit blijkt dat Helmond een goede score heeft, de druk van de rentelasten en aflossing op kan vangen binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De ratio geeft het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal.

De solvabiliteit geeft aan op welke wijze de bezittingen, die op de actiefzijde van de balans staan, zijn gefinancierd, namelijk met eigen vermogen en/of vreemd vermogen.

Een solvabiliteit van ongeveer 50% geeft aan dat de helft van het totale vermogen van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Dit ratio is voor de Helmond positief, dat wil zeggen dat nog niet alle structurele baten vast liggen in structurele lasten.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (ingevolge artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie en de risico's wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage.

De totale woonlasten liggen voor Helmond, met 103,7% in de buurt van het landelijk gemiddelde. Ook blijft de gemeente Helmond met de woonlasten binnen de zogenaamde artikel 12-norm, zoals aangegeven bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit eerder in deze paragraaf.

5.2 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De gemeenteraad stelt in deze paragraaf de kaders voor onderhoud van wegen, rioleringen en gebouwen. Het spreekt echter voor zich, dat het kwaliteitsniveau daarbij in grote mate bepalend is voor de kosten. Het is derhalve zaak om d.m.v. onderhoudsplannen een goed evenwicht te vinden tussen minimaal acceptabel en een eventueel hoger gewenst kwaliteitsniveau met de daaraan verbonden extra kosten. Bovendien zullen door het periodiek actualiseren van deze plannen knelpunten tijdig zichtbaar worden en zo mogelijk voorkomen kunnen worden.

In geval van discrepanties tussen het afgesproken onderhoudsniveau en de beschikbare budgetten worden beleidsbijstellingen opnieuw bepaald en aan college en raad ter vaststelling voorgelegd. Te denken valt aan het bijstellen van het kwaliteitsniveau, het bijstellen van het budget, het oplossen van knelpunten door incidentele impulsen, een kostenbesparende werkwijze, afstoting, functieverandering etc.

In gemeente zijn de volgende onderhoudsplannen beschikbaar:

Onderhoudsplannen	Planperiode	Status plan
Beheerplan Wegen	2014-2018	Vastgesteld door college
Progr. Onderhoud Wegen	2016	Vast te stellen door college
Openbare verlichting	2014-2018	Vastgesteld door college
Verkeersregelinstallaties	2014-2018	Vastgesteld door college
Civieltechn. Kunstwerken	2013-2017	Vastgesteld door college
Waterlopen / waterpartijen	Continue	Doorlopende actualisatie
Rioleringen GRP 2010-2017	2010-2017	Vastgesteld door raad en verlengd
Operationeel Progr. Riolering	2016	Vast te stellen door college
Groenvisie, wijkgewijs	2013-2020	Helmond-Oost vastgesteld door college in 2013. Groenvisies overige wijken worden opgesteld mede in licht van bezuinigingsopgave 2017, co-creatie ed.
Bedrijfsplan Vastgoed	2013-2016	Vastgesteld door college
Camera's Veiligheid Openbare Ruimte	2011-2025	Vastgesteld door college

Overzicht onderhoud

	<u>1-1-2014</u>	<u>1-1-2015</u>	<u>1-1-2016</u>
<u>Wegen e.d. (x 1.000 m2)</u>			
Elementverhardingen	3.139	3.160	3.155
Asfaltverhardingen	1.984	1.972	2.002
Halfverhardingen	189	189	159
VRI's	64	64	65
Lichtpunten en -masten	24.000	24.250	24.502
<u>Openbaar groen (ha)</u>			
Bossen e.d.	552 ha	552 ha	552 ha
Stedelijk groen	501 ha	510 ha	508
Recreatiegebieden	55 ha	55 ha	66
Bomen in onderhoud	50.500	50.300	50.000
<u>Water e.d.</u>			
Oppervlakte water (ha)	54,6 ha	54,6 ha	54,6 ha
Watergangen en -wegen in onderhoud	158 km	158 km	155
Vijvers	14	14	14
Duikers	1.113	1.113	1.113
Riolering	615 km	615 km	675 km
Hoofdgemalen	76	70	72
Drukrioolgemalen	134	138	138
Bergbezinkbassins	16	16	16

5.2.1 Wegen

Beheerplan, Programma Onderhoud Wegen c.a. (POW)

In 2014 heeft het college het POW 2014 inclusief Meerjarenplanning 2014-2018 geaccordeerd. De Meerjarenplanning is het onderliggende document voor de jaarlijkse onderhoudsprojecten. Uit deze meerjarenplanning kwam in 2014 naar voren dat de gemeente achterstallig onderhoud had van 1 jaar en dit is in 2016 gelijk gebleven inclusief een jaarlijkse bezuiniging van 200.000,- op het grootschalige onderhoud. Deze bezuiniging is bereikt door het laten vervallen van 4 grote onderhoudslocaties uit de meerjarenplanning. Op deze locaties wordt het straatbeeld op peil gehouden d.m.v. kleinschalig herstel.

Financieel resultaat

In 2017 wordt de verharding opnieuw geïnspecteerd. Deze inspectie werd in het verleden 2 jaarlijks uitgevoerd. Door eerdere bezuinigingen wordt er vanaf 2010 4 jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van de inspectieresultaten wordt in 2018 via het uitvoeren van de maatregeltoets de meerjarenplanning opgesteld voor de periode van 2019 t/m 2023. Op dat moment wordt duidelijk of er op het achterstallige onderhoud wordt ingelopen of dat er sprake is van een toename van het achterstallige onderhoud.

Financiën derden

Buiten het onderhoudsbudget wordt er door de gemeente Helmond ook vanuit andere middelen verhardingsareaal vervangen. Bijvoorbeeld via herstructureringen (Helmond-west, Binnenstad-oost

en Leonardus), (integrale) verkeersprojecten en rioleringsprojecten. Dit beïnvloedt de onderhoudsachterstand in positieve zin.

Onderhoudsniveau

Voor het beheer en onderhoud van verhardingen worden landelijke richtlijnen gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in beeldkwaliteiten (A+, A, B, C en D) die tevens gerelateerd worden aan zwaarteklassen voor de wegen. Beeldkwaliteit D is achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud kost voor herstel over het algemeen meer dan "gewoon" onderhoud.

Beeldkwaliteit C komt overeen met de onderkant van verantwoord wegbeheer. Beeldkwaliteit B wordt gedefinieerd als waarschuwingsgrens. Groot onderhoud bij niveau B is binnen 3 tot 5 jaar aan de orde, waarvoor tussentijds een extra toets wordt uitgevoerd.

Vanzelfsprekend maken de verhardingen die voldoen aan de beeldkwaliteiten B, C en D onderdeel uit van de meerjarenplanning. Het overgrote deel (90%) van het verhardingsareaal voldoet aan beeldkwaliteit A of A+. Verhardingen die achterstallig onderhoud hebben zijn o.a. de Engelse weg (wordt aangepakt in 2016), Nachtegaallaan (2016), Helmondselaan (2017) en Varendschut (2018).

Planning

De uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden verloopt volgens planning. Elk jaar wordt het onderhoud zoals beschreven in het POW uitgevoerd binnen planning en budget. Deze planning wordt wel bijgesteld aan de hand van de ingeboekte bezuiniging. Voor 2016 komt dit neer op € 380.000. (10% van het onderhoudsbudget wegen, wegverharding). Door de bezuinigingen worden onderhoudsprojecten verschoven.

Klachten en schademeldingen

Naast de technische inspectie worden ook de signalen vanuit de burgers en bedrijven verwerkt in de te nemen maatregelen in de onderhoudsprogramma's. De klachten aan de verharding zijn ongeveer gelijk gebleven met 2014, de schademeldingen met betrekking tot boomwortels nemen iets af. Voor gemelde letselschade als gevolg van niet deugdelijke verharding geldt dat deze nagenoeg gelijk is gebleven. Ook dit zijn gegevens die betrekking hebben op de onderhoudstoestand van de verharding.

Beleidsvoornemens

De Mierloseweg vraagt vanuit de samenleving om opgepakt te gaan worden.

De gemeente blijft investeren in het terugdringen van de boomwortelproblematiek, in verband met risico's op letselschade en onevenredig veel onderhoud.

5.2.2 Onderhoudsplan kunstwerken

Helmond beschikt over een vastgesteld Beheerplan Civieltechnische Kunstwerken 2013-2017

Per 1 januari 2015 telt de gemeente 155 civieltechnische kunstwerken (incl. fonteinen) en 18,7 km water- en/of grondkeringsvoorziening. De totale vervangingswaarde is geschat op ca. € 171,5 miljoen (prijsspeil 2014). Hierin zijn, ten opzichte van 2015, de volgende civieltechnische kunstwerken toegevoegd: 2 roosterbruggen in Park Goorloop Noord.

In 2016 wordt de conservering van de wanden van de Henri Dunanttunnel afgerond. Daarnaast zullen alle geplande constructieve berekeningen voor 2014 t/m 2016 in 2016 uitgevoerd worden (m.u.v. de brug Berenbroek. Deze hoeft niet herberekend te worden i.v.m. verlaging verkeersklasse). In 2016 wordt tevens de voorbereiding voor de werkzaamheden aan sluis 8 opgepakt.

De fontein 't Cour wordt in 2016 ontmanteld in verband met risico's ten opzichte van de onderliggende parkeergarage.

5.2.3 Waterlopen/waterpartijen

Helmond beschikt over een digitaal onderhoudsplan voor alle waterlopen en vijvers.

In 2012 is een onderhoudsovereenkomst met het Waterschap Aa en Maas gesloten over het onderhoud van leggerwatergangen. Een aantal stedelijke wateren is opgenomen op de Legger van het Waterschap, waardoor deze autoriteit onderhoudsplichtig is geworden. In veel gevallen voert de gemeente nog steeds het onderhoud uit in deze wateren, maar ontvangt daarvoor een vergoeding van het Waterschap. In 2016 worden de waterpartijen in de Groene Loper en de vijver Hortensiapark gebaggerd. Tussen Waterschap en Gemeente wordt een kostenverdeling afgesproken conform de onderhoudsovereenkomst.

5.2.4 Onderhoudsplan rioleringen (GRP, OPR en Waterplan)

In het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2010-2015 zijn de keuzes voor de wettelijke taken met betrekking tot afvalwater, hemelwater en grondwaterstand verwerkt. In dit wettelijk verplichte plan is ook het beheer en onderhoud van riolering en aanpalende voorzieningen vastgelegd (vervangingswaarde alle voorzieningen € 343 miljoen / prijspeil 2011). De jaarlijkse werkzaamheden, waaronder de vervangingswerken, worden opgenomen in het Operationeel Programma Rioleringen (OPR 2016).

De kwaliteit van onze riolering is op een acceptabel niveau. De kwaliteitsbewaking is gebaseerd op inspecties volgens de NEN-normen en de resultaten hiervan zijn de basis voor te nemen maatregelen. Een aspect dat steeds belangrijker wordt, is het voorkomen van wateroverlast/waterschade bij hevige regenval. In 2013 is een onderzoek uitgevoerd naar gebieden in Helmond die gevoelig zijn voor wateroverlast/waterschade. Voor een specifiek gebied, Twijnsterhof, is een nadere beschouwing gemaakt. Deze wordt in 2016 afgerond en kan daarna mogelijk leiden tot maatregelen.

Het opstellen van een nieuw, integraal GRP en Waterplan is uitgesteld. Reden hiervan is de behoefte om samen met de Peelgemeenten eerst een gezamenlijke visie te ontwikkelen op de waterketen en het watersysteem. Ter voorbereiding hierop is wel een nieuw kostendekkingsplan opgesteld en in 2015 door uw Raad vastgesteld, dat vertaald is in de begroting 2016.

5.2.5 Onderhoudsplan groen

Het onderhoud omvat circa 1.126 hectare openbaar groen (inclusief de natuurgebieden Bundertjes en Groot Goor) en het onderhoud van ca. 50.000 bomen. Naast duurzame instandhouding van deze bomen gaat de aandacht ook uit naar het handhaven van een adequaat veiligheidsniveau in het kader van de wettelijke zorgplicht.

Door middel van sturing op kwaliteitsniveaus kan worden vastgelegd wat de kwaliteit van onderhoud (Groen) zou moeten zijn of worden. De budgetten in de begroting 2016 zijn gebaseerd op het huidige kwaliteitsniveau en worden als voldoende geacht om het onderhoud uit te kunnen voeren. In het licht van de bezuinigingsopgave per 1-1-2017 zal in 2016 de aanpassing van de kwaliteitsniveaus uitgewerkt en bestuurlijk vastgesteld worden. Hierna wordt dit vertaald naar de zogenaamde Beeldbestekken Openbaar Groen, die eind 2016 dan opnieuw meerjarig worden aanbesteed.

5.2.6 Onderhoudsplan gebouwen

De gemeentelijke vastgoedpanden (ca. 150.000 m²) worden met regelmaat clustergewijs aan een technische herinspectie onderworpen met ondersteuning vanuit het geautomatiseerde gebouwenbeheerssysteem. In 2015 is dit voor bijna het gehele gebouwenareaal gedaan en zijn de uitkomsten daarvan verwerkt in de meerjarenonderhoudsplanningen die nu volledig zijn geactualiseerd, ook door de eenheidsprijzen en hoeveelheden (bouwelementen) kritisch tegen het licht te houden. In deze actualisatie is tevens de bezuinigingsopgave ad € 200.000,- per jaar verwerkt, die met ingang van 2016 moet worden gerealiseerd. Hierbij worden uiteraard geen concessies gedaan aan veiligheidsaspecten in de openbare gebouwen en de verplicht uit te voeren onderhoudsactiviteiten vanuit wetgeving en bouwbesluit: legionella-beheersing, het functioneren van de liften, de werking van brandmeldcentrales en overige installaties e.d. blijven op het "oude" onderhoudsniveau, zodat aan de formele voorschriften voldaan blijft worden. Daar waar mogelijk zijn wel onderhoudscycli verlengd en zullen onderhoudselementen minder snel preventief vervangen worden. Aan objecten die de gemeente eventueel op de kortere termijn zou willen verkopen, wordt vooralsnog alleen instandhoudingsonderhoud gepleegd. In het kader van het verhuurgeschikt maken en houden van panden, zal de gemeente als contractuele verplichting uiteraard alle noodzakelijke onderhoudsactiviteiten blijven verrichten.

De benodigde budgetten voor huidig en toekomstig onderhoud zijn structureel voorzien in de begroting 2016 en in de onderhoudsvoorziening. Fluctuaties in de onderhoudsuitgaven worden opgevangen door de onderhoudsvoorziening. De komende jaren zal daar zeker een beroep op gedaan worden als het programma duurzaamheidsmaatregelen (zonnepanelen, verlichtings- en klimaatinstallaties e.d.) in een aantal gemeentelijke panden in combinatie met het regulier onderhoud uitgevoerd gaat worden. Op termijn zullen daar extra onderhoudsmaatregelen uit voort vloeien, maar die kunnen ruimschoots worden opgevangen door de energiebesparingsvoordelen die er uit voortvloeien.

5.3 Paragraaf bedrijfsvoering

Voor een goede dienstverlening aan de burger is een gerichte efficiënte bedrijfsvoering randvoorwaardelijk. De bedrijfsvoering is er op gericht dat de interne en externe processen zo efficiënt mogelijk verlopen en dat de missie van de gemeente wordt ondersteund. De bedrijfsvoeringstaken waaronder personeel, organisatie, communicatie, informatie, automatisering, financieel, kwaliteit, juridisch en huisvesting gaan we verder optimaliseren en beter op elkaar afstemmen.

5.3.1 Planning- en control cyclus

De planning- & control cyclus voor het jaar 2016 is in het voorjaar 2015 gestart met de voorjaarsnota. De nu voorliggende begroting geeft vervolgens de budgettaire kaders op hoofdlijnen weer, inclusief een geactualiseerd meerjarenperspectief 2017-2019. In het begrotingsjaar zelf informeren wij u over de voortgang via bestuursrapportages. Vervolgens verantwoorden we ons in het voorjaar van 2017 met het jaarverslag en de -rekening.

De gemeente Helmond werkt aan de doorontwikkeling van de p&c- producten. In dat kader is er een aantal verbeteringen doorgevoerd in de voorliggende Programmabegroting die vooral tot doel hebben om de leesbaarheid te vergroten mede i.v.m. de introductie van de web-based versie van de begroting. Deze verbeteringen zullen ook worden doorgevoerd in de nog te verschijnen p&c-producten.

5.3.2 Vennootschapsbelasting

Voortgang implementatie belastingplicht Vennootschapsbelasting:

Vanaf 1 januari 2016 wordt de gemeente Helmond belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting indien en voor zover zij ondernemingen drijft. Het vaststellen van de ondernemingen moet plaatsvinden op activiteitsniveau waardoor de gemeente Helmond meerdere ondernemingen zal gaan uitoefenen. Om de implementatie van de belastingplicht goed te kunnen uitvoeren is in maart 2015 een projectgroep ingesteld. In eerste instantie heeft de projectgroep zich beziggehouden met het verzamelen van kennis en het leggen van contacten met interne en externe partijen. In juni 2015 is besloten dat Deloitte Belastingadviseurs de implementatie zal gaan begeleiden. Samen met Deloitte is een stappenplan opgesteld. Op dit moment loopt de inventarisatiefase. Aan de hand van een door Deloitte ontwikkeld model worden de diverse ondernemingen gedetecteerd en wordt een koppeling gelegd tussen de ondernemingen en de bijbehorende grootboekrekeningen. Deze fase moet begin oktober worden afgerond. Aan de hand van de inventarisatie kan in oktober een voorlopige financiële analyse worden gemaakt van de effecten van de invoering van de vennootschapsbelasting. Aan de hand van de verkregen informatie zal worden beoordeeld of er mogelijkheden zijn tot fiscale optimalisatie. Deze fase is voorzien tot eind november.

In de inventarisatiefase heeft een koppeling plaatsgevonden tussen de ondernemingen en de bijbehorende grootboekrekeningen. Deze koppeling is de basis voor het opstellen van de aangifte vennootschapsbelasting over het jaar 2016. De aangifte moet worden ingediend in 2017.

5.3.3 Personeel en organisatie

Investeren in de kwaliteit van de organisatie

De Gemeente Helmond is volop in beweging. Externe ontwikkelingen maken ingrijpende veranderingen bij de gemeente noodzakelijk, zoals de drie decentralisaties (jeugdzorg, werk en inkomen & zorg aan langdurig zieken en ouderen), de intensivering van de samenwerking binnen de Peel, de komst van de omgevingswet en de noodzaak tot bezuinigingen, vanwege de economische omstandigheden en de kortingen op de gemeentelijke inkomsten. Deze externe ontwikkelingen hebben gevolgen voor de strategie, besturing, structuur, werkprocessen, financiën en systemen van de organisatie. Dit alles is nu al merkbaar op de terreinen werk en inkomen, zorg en jeugd. Maar de ontwikkelingen vragen ook om een nieuwe visie binnen de domeinen dienstverlening, ruimte en economie. Voor staf & ondersteuning betekent dit alles een verdere professionalisering. Aandacht is onder meer nodig voor de digitalisering van de werkprocessen (klantprocessen) en de bestuurs- en managementinformatie. Maar ook voor het werken met een concernplanning en het sturen op meerjarige performance (resultaat) door o.a. aandacht te besteden aan de planning & controlcyclus, de HR-cyclus, opleidingen & trainingen en de kwaliteit van het management.

Teneinde de gewenste klantgerichte, flexibele en vernieuwende organisatie te worden zal een forse investering in tijd, menskracht en middelen de komende jaren nodig zijn. Zodanig dat de organisatie in staat is te voldoen aan de gestelde ambities van de stad, de regio en de Peel, zoals ook verwoord in het Coalitieakkoord. Hier hoort bij dat we minder denken en handelen vanuit de hiërarchisch gestuurde organisatie, maar meer zullen gaan werken vanuit een drietal domeinen om thema's en op te lossen vraagstukken tegemoet te treden. Concreet betekent dit:

- Meer opereren vanuit drie domeinen, te weten '**Bestuur en beleid**', '**Bedrijfsvoering**' en '**Dienstverlening**' in samenwerking met ketenpartners zoals ondernemers, bewoners, Peelgemeenten, belangengroepen, etc.. Bij de ontwikkeling of uitvoering van beleid wordt in principe uitgegaan van zelfredzaamheid van de samenleving. De dienstverlening is persoonlijk waar het kan en digitaal waar mogelijk. Hierdoor ontstaat een dynamische organisatie die enerzijds flexibel (breed inzetbare medewerkers vooral rondom het domein Bestuur & Beleid) en anderzijds planmatig en procesmatig (vooral het domein dienstverlening) is ingericht
- De organisatie is ingericht vanuit de logica van de vraag (burger, cliënt)
- In deze keten is één medewerker duidelijk verantwoordelijk voor een taak of dienst zodat cliënten/burgers niet van het kastje-naar-de-muur gestuurd worden.
- Managers sturen op het faciliteren van besluitvormings- of uitvoeringsprocessen, resultaat & ontwikkeling van medewerkers en teamvorming.
- Programma- en projectsturing loopt dwars door de organisatie heen.
- De organisatie is efficiënt georganiseerd.

In de komende periode zal hier een nadere uitwerking van gemaakt worden.

Politiek-bestuurlijke ambities en organisatieontwikkelingen

Onderstaand zijn in het kort de belangrijkste ambities van de stad en de politiek verwoord:

Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord staan de ambities van de coalitie voor de komende 4 jaar als volgt verwoord:

1. Kracht en creativiteit van mensen aanspreken: nieuwe vormen van samenwerking ontwikkelen en zorgen voor een transparante overheid
2. Een Sociale stad zijn met een sociaal vangnet

3. Ruimte aan ontwikkeling en initiatief, passend bij stad en economisch tij
4. Voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, (vraag uit de markt), meer banen en stageplekken
5. Initiatieven nemen om duurzaamheid te versterken.
6. Veilige stad: respectvolle omgang, veiligheids- en sociaal beleid nauw verweven. Discriminatie tolereren wij niet.
7. De Gemeente houden wij financieel gezond; bezuinigen noodzaak.

Stadsvisie

De belangrijkste ambities: werk voor iedereen; levendig en aantrekkelijk centrum; kwaliteitswijken; de kracht van sport, recreatie en cultuur; goede bereikbaarheid; regionale samenwerking; een gezamenlijk Helmond.

Peel 6.1.

Een andere belangrijke pijler voor de gemeente is de visie op regionale samenwerking in de Peel. Het versterken van de strategische positie van de Peelregio en de stad Helmond vraagt om intensivering van de samenwerking. Inmiddels wordt al uitvoering gegeven aan de samenwerking op de terreinen werk & inkomen en zorg (WMO & jeugd).

Windkracht 14

De afgelopen twee jaar heeft in het ambtelijk apparaat een brede herbezinning plaatsgevonden op de rol en functie van de moderne ambtenaar onder de noemer Windkracht 14. Navolgende inzet wordt breed gedragen als het gaat om de kernelementen van een modern overheidsapparaat:

- Co-creatie met de samenleving
- Klantgericht, betrokken en slagvaardig
- Kwaliteitsvolle en vernieuwende dienstverlening
- Inspirerende werkgever en flexibele organisatie
- Professionele medewerkers met passie
- Hands-on mentaliteit en lef behouden.

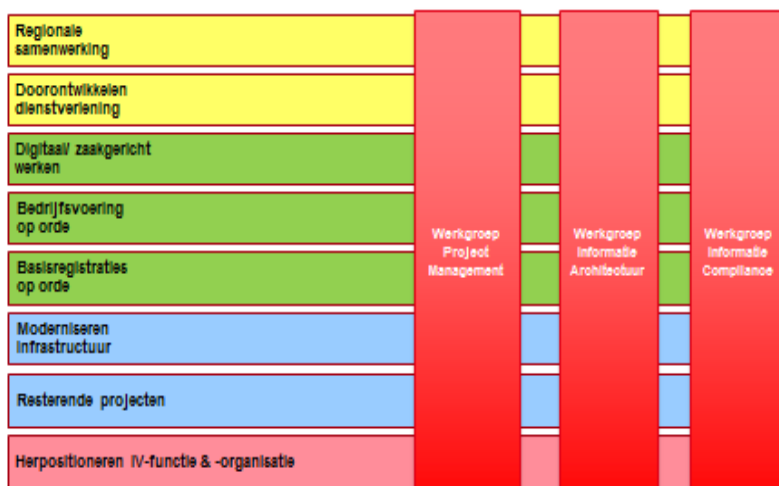
De organisatie, dienstverlening en handhaving

O.a. uit Windkracht 14, de bovenstaande geschetste ontwikkelingen en observatie is het nodig de organisatie verder te professionaliseren. Helmond heeft in het verleden fors geïnvesteerd in dienstverlening. De Stadswinkel is daar het levend bewijs van. Tegelijkertijd moeten we constateren dat deze ontwikkeling nu stagneert. Mede door de verkokering lukt het niet om alle frontoffice-diensten integraal te bundelen en lukt het niet om een ingrijpende digitaliseringsslag te maken. Daarnaast legt de regionalisering van taken een nieuwe uitdaging neer bij gemeenten om de kwaliteit van dienstverlening goed te borgen (voorkomen van groei aan loketten). Dit vraagt om goede afspraken, eenduidige dienstverleningskanalen en een vergaande informatiedeling met ketenpartners. Hier ligt een grote opdracht voor de organisatie. Deze krijgt inmiddels vorm via het programma Dienstverlening en Digitalisering.

4. Besturingsorganisatie

Kernteam Dienstverlening en Digitalisering

Voor 2016 gaat dit betekenen dat een nieuwe dienstverleningsvisie met uitvoeringsplan het licht gaat zien, dat gebouwd wordt aan een nieuwe (toptaken)website, dat de organisatie over de volle breedte digitaal-zaakgericht gaat werken, dat factuurstromen digitaal worden afgehandeld etcetera. Hiermee is dit programma één van de voertuigen om de organisatie te laten doorontwikkelen.

De kracht van de organisatie is haar actiebereidheid. In het verleden heeft dit de gemeente veel opgeleverd, vooral binnen de domeinen economie, ruimte en het sociale domein. In de cultuur is dit positief zichtbaar doordat veel zaken opgepakt worden en er vaak gezocht wordt naar oplossingen. In het negatief leidt het tot verkokering waardoor management en medewerkers onvoldoende scherp hebben voor welke opgaven ze nu als concern precies staan. Ook heeft dit een negatief effect op HRM, financiën en ICT. Zo ontbreekt het aan een strategische beleidsmatige, financiële en personele planning. Ook de kwaliteit en efficiency van de stukkenstroom en mandaat laat te wensen over. De uitdaging is tot meer concernsturing te komen en daarbij de natuurlijke kracht van de organisatie te benutten, zodat een cultuur kan ontstaan die uitgaat van: verantwoordelijke, professionele medewerkers die elkaar feedback durven te geven, managers die sturen op resultaat en de ontwikkeling van hun medewerkers en teams, er aandacht is voor planning en control (verwachtingen managen), concernplanning, en het effectief en efficiënt inrichten van de organisatie o.a. door processen te digitaliseren, doublures en lacunes uit werkprocessen te halen, systemen te verbeteren en te investeren in de kwaliteit van medewerkers en managers.

Extra aandacht is eveneens nodig voor de handhaving en integriteit. Het Rapport G&I inzake integriteit bestuur en organisatie heeft laten zien dat de gemeente het been op dit gebied dient bij te trekken. De situatie bij de Stadswacht heeft de urgentie daartoe versterkt.

Ontwikkeling personeelsformatie

Op dit ogenblik is de meerjarige formatie en de hiermee gemoeide kosten als volgt weer te geven. De ontvlechting van de afdeling Werk en inkomen en de hieraan te relateren formatie in de ondersteuning en overhead is nog niet in onderstaande tabel verwerkt. Dit geldt ook voor de ontvlechting van Zorg en ondersteuning.

Ontwikkeling formatie

Formatie meerjarig	2016		2017		2018		2019		2020	
	fte	€	fte	€	fte	€	fte	€	fte	€
Bestuur en Veiligheid	42,6	3.453.883	42,6	3.453.883	42,6	3.453.883	42,6	3.453.883	42,6	3.453.883
Financiën en Control	64,0	4.466.703	64,0	4.466.703	64,0	4.466.703	64,0	4.466.703	64,0	4.466.703
Raad	0,0	665.051	0,0	665.051	0,0	665.051	0,0	665.051	0,0	665.051
GS & College BW	22,6	2.116.189	22,6	2.116.189	22,6	2.116.189	22,6	2.116.189	22,6	2.116.189
Griffie	3,0	275.701	3,0	275.701	3,0	275.701	3,0	275.701	3,0	275.701
Organisatie en Faciliteiten	71,6	4.620.488	71,6	4.620.488	71,6	4.620.488	71,6	4.620.488	71,6	4.620.488
Samenleving en Economie	307,3	19.815.354	307,3	19.815.354	307,3	19.815.354	307,3	19.815.354	307,3	19.815.354
Sted. Ontwikkeling en Beh.	210,0	15.037.795	210,0	15.037.795	210,0	15.037.795	210,0	15.037.795	210,0	15.037.795
Totaal-Generaal	721,0	50.451.165	721,0	50.451.165	721,0	50.451.165	721,0	50.451.165	721,0	50.451.165

Inhuur

De gemeente Helmond maakt noodzakelijk gebruik van een flexibele schil. Enerzijds is dat op momenten dat vacatures (nog) niet zijn ingevuld of sprake is van bijvoorbeeld ziekte. Anderzijds wordt specialistische kennis ingezet indien deze niet binnen de gemeente aanwezig is en wel benodigd is voor het behalen van bepaalde doelstellingen.

De grote onzekerheid met betrekking tot de definitieve structuur en toekomstige omvang van het gemeentelijk ambtelijk apparaat nieuwe stijl, noodzaakt tot grote voorzichtigheid met betrekking tot het invullen van vacatures met eigen vast personeel. De organisatie is op dit moment dan ook zeer terughoudend met het aantrekken van nieuw personeel. Een aantal plekken in de organisatie wordt bewust tijdelijk ingevuld, om de grootst mogelijke flexibiliteit in de ontwikkelingsfase te behouden.

Wetgeving

Wetsontwerp Normalisering rechtspositie ambtenaren

In het najaar van 2015 is de behandeling voorzien van het wetsontwerp normalisering rechtspositie ambtenaren in de Eerste Kamer. Als dit wetsontwerp in werking treedt, zullen ook de medewerkers van de gemeente Helmond over enkele jaren niet langer een ambtelijke status hebben doch op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam zijn. Bij geschillen is dan niet langer de ambtenarenrechter doch de civiele rechter aan zet. Over de materiële gevolgen voor de medewerkers zal door de werkgevers nog met de vakorganisaties gesproken moeten worden.

5.4 Paragraaf verbonden partijen

5.4.1 Algemeen

Vanwege bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en mogelijk dito risico's wordt in deze programmabegroting aandacht besteed aan andere rechtspersonen, waarmee de gemeente Helmond een bestuurlijke én een financiële band heeft.

In artikel 1 lid c BBV wordt **financieel belang** gedefinieerd als: *“Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”*.

In artikel 1 lid d BBV tenslotte wordt **bestuurlijk belang** gedefinieerd als: *“Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”*.

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang. De eerste reden is dat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partij. De tweede reden betreft de kosten, het budgettaire beslag en de financiële risico's die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

De visie op verbonden partijen is vastgelegd in de Kadernotitie gemeentelijke betrokkenheid privaatrechtelijke rechtspersonen en in het visiedocument intergemeentelijke samenwerking voor wat betreft de publiekrechtelijke samenwerkingen. De visie en realisatie van de doelstellingen zijn per publiekrechtelijke samenwerking vastgelegd in afzonderlijke beleidsdocumenten. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe, geïntegreerde nota verbonden partijen.

5.4.2 Publiekrechtelijke rechtspersonen

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn te karakteriseren als verlengd lokaal bestuur. Op deze wijze participeert de gemeente Helmond in de onderstaande 7 gemeenschappelijke regelingen. Vervolgens worden de regelingen nader toegelicht.

1. GR Metropoolregio Eindhoven
2. GR Reiniging Blink
3. GR Veiligheidsregio Zuidoost Brabant
4. GR Atlant Groep
5. GR GGD Brabant Zuid-oost
6. GR Peel 6.1
7. GR Omgevingsdienst Zuidoost Brabant

De uitgaven die voortvloeien uit deelname aan gemeenschappelijke regelingen zijn verplichte uitgaven die in de gemeentebegroting opgenomen dienen te worden. Op grond van het bepaalde in de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft uw raad de mogelijkheid opmerkingen over de ontwerp begroting kenbaar te maken aan het algemene bestuur van de betreffende gemeenschappelijke regeling. In het voorjaar wordt aan de ontwerpbegrotingen van de 7 openbare lichamen gepresenteerd om uw gevoelens kenbaar te maken.

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Op 25 februari 2015 is de GR SRE gewijzigd in de GR Metropoolregio Eindhoven. Deze GR is, gebaseerd op de Wijzigingswet Wgr-plus, waarbij per 1 januari 2015 de plusstatus is komen te vervallen. Vanaf dat moment is de provincie Noord-Brabant met deze taken belast.

Gevestigd: Keizer Karel V Singel 8, 5615 PE Eindhoven

Ontwikkelingen

De bestuursorganen van de gemeente Helmond; de gemeenteraad, burgemeester en wethouders en de burgemeester nemen deel aan de regeling Metropoolregio Eindhoven. Per 25 februari 2015 is de Metropoolregio Eindhoven doorontwikkeld tot een bestuurlijk platform met een kleine servicegerichte organisatie die de regionale strategie uitwerkt op de thema's economie, infrastructuur, ruimte en ook het regionale stimuleringsfonds beheert.

De transformatie van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven is in 2015 geheel afgerond; wel is nog voorzien dat tot 2018 deels gewerkt zal worden aan de afbouw van de oude SRE-organisatie. Om de financiële gevolgen op te vangen is een transformatiereserve in het leven geroepen.

In 2015 is vastgesteld de Regionale Agenda 2015-2018 met focus op thema's, ruimte, economie en mobiliteit. Uitwerking van deze thema's gebeurt in de werkplaatsen, die in 2014 al geïnstalleerd zijn. Beleidsvoorstellen zullen in de komende tijd gepresenteerd gaan worden aan het Regionaal Platform en via wijzigingen van de Regionale Agenda die vertaald worden in de begroting van het MRE ook worden voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten. De Metropoolregio heeft zelf geen bevoegdheden aangaande de uitvoering van de regionale opgaven die uit de regionale agenda voortkomen. Uitvoering van de regionale opgaven is een verantwoordelijkheid van de colleges van de deelnemende gemeenten.

Aard activiteiten (belang)

- a. een gezamenlijke strategie en agenda opstellen, met doelen voor de regionale inzet;
- b. samenhang en afstemming organiseren tussen alle betrokken regionale partijen;
- c. gezamenlijk optrekken naar hogere overheden.

Visie

Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties wordt samengewerkt aan een regionale strategie op de domeinen economie, ruimte en mobiliteit.

Beleidsvoornemens

In 2017 vindt een evaluatie plaats van de werkwijze van deze nieuwe netwerkorganisatie. Deze werkwijze is gebaseerd op de Regionale Agenda 2015-2018 en de wijzigingen die na 1 januari 2015 plaatsvinden.

Bestuurlijke betrokkenheid

1 lid met een stemgewicht van 6 wordt door de gemeenteraad uit hun midden of uit leden college aangewezen (aangewezen is burgemeester Blanksma - Van den Heuvel) én

1 plaatsvervanger wordt door de gemeenteraad uit hun midden of uit leden college aangewezen (aangewezen is in 2014 wethouder Van der Zanden).

n.b. Door de benoeming van burgemeester Blanksma - Van den Heuvel tot lid van het dagelijks bestuur is wethouder Van der Zanden lid geworden van de regioeraad. Wethouder Stienen is in 2014 aangewezen als plaatsvervangend lid.

Risico's

1. Adequate besteding EU-middelen.
2. Realisering transformatie binnen budgettaire kaders, daarvoor heeft het SRE een transformatiereserve gevormd. Deze is gevormd tbv:
 - wegvallende plus-status;

<p>- transformatie SRE naar Metropoolregio (afgestote taken);</p> <p>3. Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen of exploitatielasten voortvloeiend uit Regionale Agenda 2015-2018, noch voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.</p>			
<p><i>Financiering</i></p> <p>Financiering o.b.v. middelen EU, derden en gemeentelijke bijdragen.</p> <p>Het aandeel van de gemeente Helmond bedraagt 12%, gebaseerd op het aantal inwoners.</p>			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 6.929.090	€ 6.358.180	€ 5.514.580
Vreemd vermogen	€ 187.978.151	€ 27.737.132	€ 27.699.895
Resultaat	€ 540.910	Nihil	Nihil
Inwonerbijdrage	€ 1.300.631	€ 1.193.663	€ 1.193.663

2. Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

<p>Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink, raadsbesluit d.d.7 februari 2006, bijlagenr. 18</p> <p>Gevestigd: Weg op den Heuvel 35; 5701 NV Helmond</p>			
<p><i>Ontwikkelingen</i></p> <p>Per 1 januari 2016 treedt het college van de gemeente Deurne toe tot gemeenschappelijke regeling Blink. Met ingang van dezelfde dag treedt de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in werking.</p>			
<p><i>Aard activiteiten (belang)</i></p> <p>Uitvoering afvalinzamelings- en reinigingstaken.</p>			
<p><i>Bestuurlijke betrokkenheid</i></p> <p>Een lid aangewezen door raad uit leden college (wethouder Smeulders) en een plaatsvervangend lid (wethouder De Vries).</p>			
<p><i>Aard van activiteiten (belang)</i></p> <p>De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie heeft tot het doel zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van de inzameling, sortering, vermarkting en (eind)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijke afvalstoffen, de gladheidsbestrijding en de reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten.</p>			
<p><i>Beleidsvoornemens</i></p> <p>Inspanningen binnen de gemeente op het gebied van afvalinzameling zijn gericht op het realiseren van de doelstellingen uit het landelijk Afval Plan II en de ambities uit de zgn. Mansveld-brief van januari 2014. In Helmond is dat vertaald in de Kadernotitie Afvalbeleid die op 11 maart 2014 is vastgesteld.</p>			
<p><i>Risico's</i></p> <p>1. De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Blink opereert in een dynamische beleidsmatige context, die rekening moet houden met de ontwikkelingen in de markt.</p> <p>2. Verder teruglopen aanbod aan afvalstoffen/ noodzaak tijdig afbouw van lopende verwerkingscontracten.</p>			
<p><i>Financiering</i></p> <p>Deelnemende gemeenten betalen een bijdrage, gebaseerd op de werkelijke kosten van de uitvoering van de werkzaamheden. GR Blink kent een kostendekkende begroting gerelateerd aan de hoogte van de Afvalstoffenheffing.</p>			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	€ 0	€ 0	€ 0
Resultaat	Nihil	Nihil	Nihil
Bijdrage in exploitatie	€ 2.984.543	€ 3.221.207	€ 3.221.207

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Zuidoost

<p>Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Zuidoost, raadsbesluit d.d. september 2013, raadsvoorstel 76. Gevestigd: Postbus 242, 5600 AE Eindhoven</p>			
<p><i>Ontwikkelingen</i> De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft in 2015 de Eindrapportage Toekomstvisie brandweezorg vastgesteld. Deze heeft tot doel een sobere en doelmatige invulling van de brandweezorg voor de hele regio te realiseren. Op regionaal niveau leidt dit in oplopende mate in de komende jaren tot een aanzienlijke bezuiniging.</p>			
<p><i>Aard activiteiten (belang)</i> De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van:</p> <ol style="list-style-type: none"> Brandweezorg; Ambulancezorg; Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; Rampenbestrijding en crisisbeheersing. 			
<p><i>Bestuurlijke betrokkenheid</i> De gemeenteraad wijst de burgemeester aan. Zo nodig wordt burgemeester Blanksma - Van den Heuvel vervangen door loco-burgemeester De Vries.</p>			
<p><i>Aard van activiteiten (belang)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Adequaat reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven. - Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen. - Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot onze taak. - Het organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevals slachtoffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg. - Het ondersteunen van de hulpverlening door gemeenten. 			
<p><i>Realisatie beleidsvoornemens</i> Het bevorderen van een veiligere leefomgeving voor mensen die in Zuidoost-Brabant wonen of verblijven. Als het noodzakelijk is, wordt professionele hulp geboden. De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is een organisatie waarin brandweer, GHOR en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden.</p>			
<p><i>Risico's</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Gemeente is aansprakelijk voor tekorten naar rato van de bijdrage aan de gemeente uit het gemeentefonds. Mogelijkheden om opgedragen bezuinigingstaakstellingen te realiseren binnen aangegeven tijdsbestek. Rechtspositionele vraagstukken als gevolg van afslanking organisatie en arbeidsonrust. 			
<p><i>Financiering</i> Financiering geschiedt o.b.v. rijksbijdragen, bijdragen zorgverzekeraars en de deelnemende gemeenten.</p>			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 7.498.079	Gegevens niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	€ 28.666.527		
Resultaat	€ 3.507.060	Nihil	Nihil
Gemeentelijke bijdrage	€ 4.712.475	€ 4.576.129	€ 4.552.926

4. Gemeenschappelijke regeling Atlant Groep

Gemeenschappelijke regeling Atlant Groep 2008 raadsbesluit d.d. 10 juni 2008, bijlagenr. 60.
Gevestigd: Montgomeryplein 6, 5705 AX Helmond

Ontwikkelingen

De gemeente Helmond neemt met een vijftal andere gemeenten deel aan de gemeenschappelijke regeling Atlant Groep, die belast is met de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening. Samen met de afdeling Werk en Inkomen (gemeente Helmond) wordt in 2015 de uitvoering van de Participatiewet ter hand genomen, die per 1 januari 2015 is ingegaan.

Met de invoering van de Participatiewet heeft de overheid de WWB (Wet Werk en Bijstand) en een deel van de Wajong samengevoegd (Wajong is per 1 januari 2015 afgesloten voor jongeren met arbeidspotentieel en vallen per die datum onder de Participatiewet). De Wsw (Wet sociale werkvoorziening) is per 1 januari 2015 afgesloten voor nieuwe instroom en wordt via natuurlijk verloop afgebouwd. Gemeenten zijn nu verantwoordelijk voor alle mensen die kunnen werken en daarbij ondersteuning nodig hebben. De bedoeling is dat meer mensen – ook mensen met een arbeidsbeperking – aan de slag kunnen.

De betrokken partijen werken nu nauw samen aan de uitvoering ervan. Per 1 januari 2016 wordt die samenwerking ondergebracht in het nieuw te vormen regionale Werkbedrijf Atlant De Peel voor arbeidsmarktgebied Helmond-de Peel, de 6 Peelgemeenten en gemeente Geldrop-Mierlo. De totale uitvoering van de Participatiewet wordt ondergebracht in dat Werkbedrijf, om zo werkgevers en werkzoekenden snel en adequaat te kunnen bedienen. Het Werkbedrijf in oprichting is reeds per 1 januari 2015 van start gegaan. De Wsw wordt per die datum ook uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Atlant Groep in opdracht van het Werkbedrijf i.o..

In het najaar van 2015 zal de gewijzigde gemeenschappelijke regeling Atlant Groep en de daarbij behorende 1e begrotingswijziging 2016 voor toestemming respectievelijk het geven van een zienswijze aan uw raad voorgelegd worden.

Bestuurlijke betrokkenheid

Het college van de gemeente Helmond krijgt het recht uit zijn midden, de voorzitter inbegrepen, 2 leden aan te wijzen. Een van hen wordt lid van het dagelijks bestuur en vervult tevens de functie van voorzitter.

Aard van activiteiten (belang)

Het openbaar lichaam Atlant Groep heeft tot doel het in stand houden van een gemeenschappelijke voorziening voor de integrale uitvoering van de Wsw, de daaruit voortvloeiende en daarmee verband houdende voorschriften en regelingen alsmede het rechtstreeks of middellijk aanbieden van een integraal dienstenpakket op het gebied van arbeidsre-integratie en aangepaste arbeid aan de op afstand van de reguliere arbeidsmarkt staande inwoners van de gemeenten die deelnemen aan deze regeling. In 2015 is op basis van een tijdelijk convenant de samenwerking met de afdeling Werk & Inkomen gestalte gegeven bij de uitvoering van de Participatiewet. Met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in het verschiet is al toegewerkt naar het ontstaan van één organisatorische eenheid per 1 januari 2016.

Beleidsvoornemens

Uitvoeren van de taakstelling die door de Peelgemeenten is vastgesteld en is afgesproken met het werkbedrijf .

Risico's

1. In 2016 zal gewerkt dienen te worden aan de volledige integratie van de afdeling Werk & Inkomen in het openbaar lichaam Werkbedrijf Atlant De Peel, waarbij financiële, personele en organisatorische uitdagingen om een oplossing zullen vragen.
2. Onvlechtungskosten die bij de gemeente Helmond zullen optreden.
3. Als gevolg van de modernisering van de Wsw moet marktgericht geopereerd worden, waarbij

risico's niet volledig afgedekt worden uit subsidies gemeenten.

4. Omzet Werkbedrijf is afhankelijk van economische ontwikkelingen.
5. De door de Atlant Groep opgerichte BV's dienen te functioneren onder bestuurlijke verantwoording en financieel toezicht van het algemeen bestuur van het Werkbedrijf Atlant De Peel i.o.

Gemeenschappelijke regeling Atlant Groep wordt in 2015 omgevormd in gemeenschappelijke regeling Werkbedrijf Atlant De Peel.

Financiering

De financiering geschiedt door gemeentelijke subsidies, bijdragen van gemeenten en bijdragen derden. Het aandeel van de gemeente Helmond bedraagt ongeveer 55% op basis van de taakstelling arbeidsjaren.

	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 16.583.000	Gegevens niet beschikbaar inzake voorbereiding wijziging GR per 1 januari 2016	
Vreemd vermogen	€ 7.834.000		
Resultaat	€ 2.948.000		
Wsw subsidie	€ 22.626.892	€ 21.197.266	

5. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant Zuid-Oost laatstelijk gewijzigd bij raadsbesluit d.d. 2 november 2009 bijlagenr. 127. Wijziging gemeenschappelijke regeling is voorzien per 1 januari 2016 in verband met Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen
Gevestigd: Vestiging Eindhoven; Stadhuisplein 2, 5611 EM Eindhoven
Nevenvestiging Helmond; De Callenburgh 2, 5701 PA Helmond

Aard activiteiten (belang)

Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van de gezondheidszorg en de organisatie van het ambulancevervoer in Zuid-Oost Brabant (RAV) per 1 januari 2016

Bestuurlijke betrokkenheid

De gemeenteraad wijst een lid (wethouder De Leeuw-Jongejans) en een plaatsvervangend lid (wethouder Van der Zanden) aan voor het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen. De voorzitter wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen.

Aard van activiteiten (belang)

De GGD Brabant-Zuidoost streeft - onder regie van de gemeenten - door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, om zo een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en zelfredzaamheid te vergroten. De dienstverlening betreft gezondheid, preventie en snelle interventie, is professioneel en betrouwbaar en komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met de opdrachtgevers en samenwerkingspartners".

Beleidsvoornemens

De GGD adviseert over gezondheid en helpt zo gezondheidsproblemen te voorkomen. Zij verzorgen inentingen, geven voorlichting op bijvoorbeeld scholen of aan verenigingen en adviseren gemeenten over hun gezondheidsbeleid. Met aparte campagnes wordt aandacht besteed aan speciale aspecten van gezondheid, zoals overgewicht of het gevaar van alcohol voor pubers. Soms behandelt de GGD ook gezondheidsproblemen, zoals bij tuberculose en seksueel overdraagbare aandoeningen (Soa's). De GGD is er voor iedereen maar in het bijzonder ook voor de gemeenten. Alle gemeenten in Nederland hebben de taak om de gezondheid van hun inwoners te beschermen en te verbeteren. De GGD voert deze taak voor de gemeenten uit. Een deel van deze activiteiten is in de wet vastgelegd.

Risico's

1. Mogelijkheden om opgedragen bezuinigingstaakstellingen te realiseren binnen aangegeven

<p>tijdsbestek.</p> <p>2. Financiële basis is zwak. Bestuur loopt risico in verband met (niet tijdig kunnen) verkopen kantoor Helmond.</p> <p>3. Aandacht is gevraagd voor het versterken van het weerstandsvermogen.</p>			
<p><i>Financiering</i></p> <p>Financiering o.b.v. bijdrage deelnemende gemeenten, bijdragen ziektekostenverzekeraars ambulancehulpverlening en bijdrage particulieren.</p>			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 2.282.000	€ 2.122.000	€ 2.168.000
Vreemd vermogen	€ 12.593.000	€ 12.715.000	€ 12.545.000
Resultaat	€ 139.000	Nihil	Nihil

6. *Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1*

<p>Gemeenschappelijke regeling Peel 6.1 in werking getreden op 1 juli 2014. (Wijziging is voorzien per 1 januari 2016 in verband met Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen en beslissing om uitvoering Participatiewet onder te brengen bij het openbaar lichaam Werkbedrijf Atlant De Peel) Gevestigd: Zandstraat 94, 5705 AZ Helmond.</p>
<p><i>Ontwikkelingen</i></p> <p>Met ingang van 1 juli 2014 is de gemeenschappelijke regeling Peel 6.1 opgericht. Op verzoek van het bestuur van het openbaar lichaam Peel 6.1 zijn in 2014 en in 2015 taken op het gebied van Wmo, de Jeugdzorg en BMS uitgevoerd door de gemeente Helmond. Dat is gebeurd op basis van lichte gemeenschappelijke regelingen (DVO's). Op dit moment lopen de onderhandelingen onder welke voorwaarden personeel in deze gemeenschappelijke regeling te werk kunnen worden gesteld nog steeds. Hier is met de vakbonden en ondernemingsraden nog geen akkoord over. Dit betekent dat de gemeenschappelijke regeling Peel 6.1 op dit moment geen medewerkers in dienst kan nemen om taken uit te voeren. Voorzien wordt dat deze situatie ook in 2016 nog een tijd gecontinueerd wordt. Op het moment dat de medewerkers in dienst genomen kunnen worden en de taken door het openbaar lichaam Peel 6.1 zelf uitgevoerd kunnen worden, zal een begrotingswijziging aan uw raad voor zienswijze worden voorgelegd.</p>
<p><i>Aard activiteiten (belang)</i></p> <p>Gezamenlijke uitvoeringsorganisatie van de 6 Peelgemeenten voor taken die voortvloeien uit de aanpassing van de Wmo de Jeugdwet en BMS. Er zullen voorlopig geen business cases worden toegevoegd aan Peel 6.1. Uiteraard staat het de gemeenten vrij om andere samenwerkingsvormen onderling of met andere gemeenten aan te gaan.</p>
<p><i>Bestuurlijke betrokkenheid</i></p> <p>De colleges van burgemeester en wethouders wijzen uit hun midden aan twee leden van het Algemeen bestuur. Ook wijzen zij uit hun midden twee plaatsvervangende leden van het algemeen bestuur aan. Tot lid van het algemeen bestuur zijn aangewezen burgemeester Blanksma - Van den Heuvel en wethouder Stienen.</p>
<p><i>Aard van activiteiten (belang)</i></p> <p>De deelnemende gemeenten richten een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie op in de vorm van een openbaar lichaam voor de uitvoering van gemeentelijke taken, dragen tezamen zorg voor de besturing ervan en houden daarbij rekening met de bevoegdhedenverdeling over de gemeentelijke organen en de zelfstandigheid van ieder van de deelnemende gemeenten.</p>
<p><i>Beleidsvoornemens</i></p> <p>Per 1 januari 2016 of op een later tijdstip over gaan tot het zelf in mandaat uitvoeren van de taken op het gebied van Wmo, Jeugdwet en Bijzondere Bijstand, Minimaregelingen en Schuldienstverlening.</p>
<p><i>Risico's</i></p>

Het openbaar lichaam Peel 6.1 wordt vanuit het niets opgebouwd. Nog niet alle opstartkosten zijn in beeld. Programmakosten ten behoeve van de uitvoering van taken op het vlak van de Wmo, Jeugdwet en BMS kunnen hoger uitvallen dan de te verwachten inkomsten uit het Gemeentefonds voor de gedecentraliseerde taken.

Er komen mogelijk:

- a. Transformatiekosten als garantietoelagen aan medewerkers Zorg & Ondersteuning betaald moeten worden (voor verkrijgende of voor latende organisatie).
- b. Aanloopkosten die opgenomen moeten worden in het bedrijfsplan/aangepaste begroting.
- c. Exploitatierisico's als rijksbudget tekort schiet.
- d. Gemeente Helmond heeft ontvlechtingkosten.

Financiering

Programmakosten voor de uitvoering van de Wmo, de Jeugdwet en BMS gebeurt op basis van de werkelijk gemaakte kosten per deelnemende gemeente. Operationele kosten van het openbaar lichaam worden afgerekend op basis van inwoneraantal. Het belang van de gemeente Helmond is gebaseerd op het aantal inwoners.

	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	Nvt	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen	Nvt	€ 0	€ 0
Resultaat	Nvt	Nihil	Nihil

7. *Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)*

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB).

Opgericht op 1 januari 2013 door de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten in Zuidoost-Brabant en door het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Wijziging is voorzien per 1 januari 2016 in verband met Wijzigingswet Wet gemeenschappelijke regelingen.

Gevestigd: Wal 28, 5611 GG Eindhoven (per 15 november 2015)

Aard activiteiten (belang)

De ODZOB is een uitvoeringsorganisatie die gericht is op vergunningverlening, toezicht- en handhaving binnen de Wabo, waarvoor wij als gemeente het bevoegd gezag zijn en blijven. Belangrijke focus daarbij is optimalisatie en uniformiteit in relatie tot een veilige werk- en leefomgeving. Alles is gebaseerd op afspraken tussen het Rijk, IPO en VNG en richt zich binnen het verplichte basispakket vooralsnog specifiek op de milieutaken. Naast de basistaken is het ook mogelijk een breder pakket aan verzoektaken bij de ODZOB uit te laten voeren.

Bestuurlijke betrokkenheid

Het college van burgemeester en wethouders heeft 1 lid uit zijn midden aangewezen tot lid van het algemeen bestuur (wethouder Smeulders). Voorts wijst het college een plaatsvervangend lid aan.

Beleidsvoornemens

De bijdrage van de ODZOB richt zich voor Helmond vooral op het uitvoeren van de wettelijke, verplicht bij de ODZOB onder te brengen, milieutaken. De ODZOB is voor het overgrote deel van haar taakstelling in Helmond gemandateerd door het college.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn de instrumenten die hierbij door de ODZOB worden ingezet. Verder zal de komst van de Omgevingswet een mogelijk andere samenwerking met de opleveren met de ODZOB.

Risico's

1. Gemeenten zijn aansprakelijk voor tekorten o.b.v. afname diensten. Hoe men afneemt, hoe hoger het risico.
2. Afhankelijkheid van fluctuaties in het aantal vergunningaanvragen.

3. Vertraging inrichting nieuwe organisatie, de aanwezigheid van bovenformatief personeel en de garantiesalarissen.

Financiering

De bijdrageverplichting van de gemeente is gebaseerd op een toerekening van kosten voor afgenomen landelijke basis- en verzoektaken. Het belang van de gemeente Helmond is gebaseerd op de verstrekte opdrachten.

	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 1.033.316	€ 1.112.000	€ 1.290.000
Vreemd vermogen	€ 6.754.377	€ 5.255.000	€ 3.755.000
Resultaat	€ 631.194	€ 117.729 -/-	€ 178.484

5.4.3 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek nader geregeld, en kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt de term deelneming geïntroduceerd.

De gemeente Helmond participeert in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen. Die afzonderlijk toegelicht worden.

1. Brainport Development NV
2. Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding
3. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
4. Enexis Holding NV
5. Suytkade CV

1. Brainport Development NV

Brainport Development NV Gevestigd: Emmasingel 11, 5611 AZ Eindhoven
<i>Aard activiteiten (belang)</i> Het creëren van een duurzaam innovatief ecosysteem dat internationaal kan concurreren en zo de basis vormt voor welvaart en welzijn in de regio en daarbuiten, welk doel zij realiseert door: a. Brainportstrategie-ontwikkeling en -monitoring van resultaten; b. projectontwikkeling en het uitvoeren van projecten en programma's; c. marketing, communicatie, promotie en acquisitie; d. bedrijfsadvies en -financiering; e. advies aangaande bedrijfshuisvesting en het ontwikkelen en exploiteren van onroerende zaken en bedrijvencentra, alsmede het verrichten van al hetgeen met het vorenstaande in de meest ruime zin genomen in verband staat of daartoe bevorderlijk kan zijn.
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i> De gemeente Helmond is aandeelhouder van Brainport Development N.V.. Commissarissen worden benoemd door de stichting Brainport. Burgemeester Blanksma is bestuurslid van de stichting Brainport.
<i>Aard van activiteiten (belang)</i> Brainport Development N.V. is een economische ontwikkelingsorganisatie die samen met partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid werkt aan het versterken van Brainport Regio Eindhoven High tech en design in combinatie met hoogwaardige maakindustrie en ondernemerschap leveren de oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van morgen.
<i>Beleidsvoornemens</i> Brainport Development ontwikkelt de regionale economische strategie, stimuleert en realiseert regionale en (inter)nationale projecten en programma's, promoot Brainport Regio Eindhoven in binnen- en buitenland en ondersteunt het regionale innovatieve bedrijfsleven met advies, financiering en huisvesting in high tech bedrijvencentra.
<i>Risico's</i> 1. Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen. 2. Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.
<i>Financiering</i>

Inleg aandelenkapitaal: 328 aandelen à € 453,78 = € 148.840 (de aandelen zijn daadwerkelijk verkocht in 2014).			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 3.253.780	Gegevens niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	€ 1.608.825		
Resultaat	€ 283.000		

2. Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding

Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding Gevestigd: Emmasingel 11, 5611 AZ Eindhoven			
<i>Aard activiteiten (belang)</i>			
a. het opzetten, exploiteren, deelnemen in en beheren van facilitaire testcentra op de High Tech Automotive Campus in Helmond;			
b. het oprichten, verkrijgen en vervreemden van vennootschappen en ondernemingen, het verkrijgen en vervreemden van belangen daarin en het beheren of doen beheren, en het voeren of doen voeren van bestuur over vennootschappen en ondernemingen en het financieren of doen financieren daarvan.			
<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i>			
De gemeente Helmond is aandeelhouder. De directie wordt momenteel gevoerd door de directie van AutomotivNL. B.V.			
<i>Beleidsvoornemens</i>			
Er zijn vier testlaboratoria ontwikkeld: voor elektrische mobiliteit, voor cooperative driving, voor manufacturing processes, training en education, en voor endurance, safety en testing. Om een open innovatie te stimuleren, kunnen onderwijsinstellingen en startende bedrijven onder gunstige voorwaarden van deze testlabs gebruikmaken. Het programma realiseert bovendien een accelerator center met werkplaatsen en kantoorunits voor startende automotive bedrijven.			
<i>Risico's</i>			
1. Verlies inleg aandelenkapitaal bij gedwongen liquidatie.			
2. Het niet voor handen hebben van middelen voor investeringen.			
3. Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.			
4. Gemeente in rol als ontwikkelaar.			
<i>Financiering</i>			
Het maatschappelijk kapitaal bedraagt per 1 januari 2014 €70.000 en het geplaatst kapitaal € 57.820 De gemeente Helmond neemt deel voor 38% van het geplaatst aandelenkapitaal.			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 6.000	Gegevens niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	€ 2.065.000		
Resultaat	€ -/- 92.000		

3. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten Gevestigd: Koninginnegracht 2, 2514 AA Den Haag			
<i>Aard activiteiten (belang)</i>			
De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Uiteindelijk leidt dit voor de burger tot lagere kosten voor verschillende voorzieningen			

<i>Bestuurlijke betrokkenheid</i> Jaarlijks is er een aandeelhoudersvergadering.			
<i>Beleidsvoornemens</i> De strategie van de BNG is met 'de klant' mee te bewegen. De bank doet dit door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Wij participeren ook in publiek-private samenwerking (PPS).			
<i>Risico's</i> Macro-economische omstandigheden kunnen sterke vermogenspositie beïnvloeden. Risico's worden laag ingeschat (thans tripple AAA)			
<i>Financiering</i> Gemeente Helmond bezit 52.650 aandelen à € 2,50. Gegevens mbt de vermogenspositie voor het komende begrotingsjaar, stelt de BNG bank niet beschikbaar.			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 3.582 miljoen	Gegevens niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	€ 149.891 miljoen		
Resultaat	€126.000.000		

4. Enexis Holding NV

<p>Als gevolg van de verkoop van de aandelen van de gemeente Helmond in Essent NV in 2009 is er een aantal andere deelnemingen bijgekomen waarvan</p> <p>a. Enexis Holding N.V. de belangrijkste is.</p> <p>In 2009 is besloten de aandelen in het productie- en leveringsbedrijf van Essent te verkopen aan energiebedrijf RWE. En in 2014 is besloten de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf van Attero te verkopen aan private equity organisatie Waterland. Uit de verkoop aan RWE en Waterland vloeien de deelnemingen zoals genoemd onder b t/m h voort. Gemeente Helmond is aandeelhouder in deze deelnemingen.</p> <p>b. CBL. Vennootschap B.V.;</p> <p>c. Vordering Enexis B.V.;</p> <p>d. Verkoop Vennootschap B.V.;</p> <p>e. Extra Zekerheid Vennootschap B.V.;</p> <p>f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.;</p> <p>g. Claim Staat Vennootschap;</p> <p>h. Essent Milieu Holding B.V.</p> <p>Gevestigd: Enexis Holding, Magistratenlaan 116, 5223 MB 's-Hertogenbosch</p>
<p><i>Aard activiteiten (belang)</i></p> <p>(a) Enexis Holding NV beheert het leidingennetwerk voor de doorvoer van energie, b.c.d.e.f ,g en h zekerstelling belangen voormalige aandeelhouders Essent N.V.</p> <p>(i) Essent Milieu Holding BV voert beheerstaken uit op gebied van milieu (voormalige regionale stortplaatsen).</p>
<p><i>Bestuurlijke betrokkenheid</i> Jaarlijks is er een aandeelhoudersvergadering.</p>
<p><i>Beleidsvoornemens:</i></p> <p>b.d. en f. De vennootschappen zullen eind 2015 (mogelijk begin 2016) kunnen worden geliquideerd. Een positief liquidatiesaldo zal vrijvallen aan de aandeelhouders.</p>
<p><i>Risico's</i> Risico's worden laag ingeschat vanwege het afbouw scenario</p>

<i>Financiering</i>		
Gemeente Helmond bezit 23.177 aandelen à € 1 in Enexis Holding NV, voor het geringe aandelenkapitaal in de andere BV's wordt verwezen naar de paragraaf financiering.		
	1 januari 2016	31 december 2016
a. Enexis Holding N.V		
Eigen vermogen	€ 3.616.000.000	€ 3.716.000.000
Vreemd vermogen	Geen inschatting te maken	
Resultaat 2015	€ 200.000	
b. CBL. Vennootschap B.V		
Eigen vermogen	\$ 9.000.000	\$ 0
Vreemd vermogen	\$ 100.000	\$ 0
Resultaat 2015	\$ -/- 800.000	
c. Vordering Enexis B.V.		
Eigen vermogen	€ 45.000	€ 25.000
Vreemd vermogen	€ 860.000.000	€ 355.000.000
Resultaat 2015	€ -/- 20.000	
d. Verkoop Vennootschap BV		
Eigen vermogen	€ 370.000.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 65.000.000	€ 0
Resultaat 2015	€ 10.000.000	
e. Claim Staat Vennootschap		
Eigen vermogen	€ -/- 40.000	€ -/- 90.000
Vreemd vermogen	€ 80.000	€ 130.000
Resultaat 2015	€ -/- 50.000	
f. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.		
Eigen vermogen	€ 1.600.000	€ 0
Vreemd vermogen	€ 100.000	€ 0
Resultaat 2015	€ -/- 20.000	

5. Suytkade CV

<p>Suytkade commanditaire vennootschap (CV) waarin, na ondertekening van de vaststellingsovereenkomst in het najaar van 2015, enkel wordt deelgenomen door de gemeente Helmond, als commanditaire vennoot en door Suytkade Beheer BV als beherende vennoot. Gevestigd: Weg op den Heuvel 35, 5701 NV Helmond</p>
<p>Aard activiteiten (belang) Suytkade CV is een grondexploitatiemij. waarvoor de gemeente vanaf het najaar 2015 alleen risicodragend is. Overleg is gaande over de vraag of CV/BV constructie om juridische en/of fiscale reden (voorlopig) nog gehandhaafd moet worden.</p>
<p>Bestuurlijke betrokkenheid Jaarlijks is er een aandeelhoudersvergadering van Suytkade Beheer B.V. Gemeente heeft voordrachtsrecht voor 2 commissariszetels in raad van commissarissen Suytkade Beheer B.V.</p>
<p>Beleidsvoornemens Gemeente krijgt na ondertekening van de vaststellingsovereenkomst in het najaar van 2015 de mogelijkheid alleen regie te voeren over grondexploitatie. Realisatie is afhankelijk van marktomstandigheden.</p>

<i>Risico's</i>			
Regulier grondexploitatie-risico waarbij de gemeente vanaf 1 september 2015 alleen risicodragend is.			
<i>Financiering</i>			
Gemeente Helmond heeft via het Grondbedrijf € 7.400.000 kapitaal ingebracht.			
	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Eigen vermogen	€ 5.766.569 -/-	Gegevens niet beschikbaar	
Vreemd vermogen	€ 13.490.347		
Resultaat	€ 5.614.611 -/-		

5.5 Paragraaf grondbeleid

5.5.1 Beleidsuitgangspunten

Het grondbeleid van de gemeente Helmond is uitgewerkt in de nota grondbeleid 2013-2016. Deze nota is eind 2012 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze nota zijn de uitgangspunten en kaders van het grondbeleid opgenomen. In 2016 zal een aanvang worden gemaakt met de nota grondbeleid voor de jaren 2017-2020 en zal worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Het grondbeleid richt zich op de (her-)ontwikkeling van vastgoed voor de ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Helmond in ruime zin. Zeker tegen de achtergrond van de economische conjunctuur kunnen zich hierbij zowel positieve als negatieve ontwikkelingen voordoen. Uitgangspunt voor het grondbeleid is om zowel een faciliterend als (terughoudend) actief grondbeleid te voeren.

In 2015 is met behulp van externe ondersteuning een analyse gedaan naar de grondexploitatie. Uit die analyse is een aantal actiepunten gekomen voor nader onderzoek en meer concrete voorstellen voor verbetering. Uiteraard zullen aspecten die de beslissingsbevoegdheid van de Gemeenteraad raken, ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd.

Daarnaast wordt een proces in gang gezet om de informatie over de grondexploitatie beter te laten aansluiten bij de behoefte van de Gemeenteraad. Om die behoefte van de Raad helder te krijgen, wordt in oktober 2015 een verdiepingsavond grondbeleid georganiseerd.

5.5.2 Ontwikkelingen

De woningmarkt verbetert langzaam. Met name in de bestaande woningmarkt stijgen de verkopen behoorlijk. Tegelijkertijd is in de loop van 2015 ook de interesse in met name de particuliere vrije sector kavels toegenomen. Inmiddels (peildatum juli 2015) zijn 14 kavels verkocht en zijn 13 opties genomen op kavels. De meeste belangstelling is voor de locatie Brandevoort 2 waar te nemen maar ook bij andere bouwprojecten is te merken dat de interesse toeneemt.

De uitgifte van bedrijventerreinen is op dit moment minimaal. De aantrekkende economie resulteert vooralsnog niet in een vergrote vraag naar bedrijventerreinen.

De gemeente Helmond voert een terughoudend aankoopbeleid. Alleen voor de voortgang van de actuele grondexploitaties wordt gefaseerd aangekocht. Maar ook daarvoor geldt dat het maken van kosten zoveel mogelijk wordt uitgesteld.

5.5.3 Grondprijzenbeleid

In de Nota Grondbeleid is als uitgangspunt gehanteerd dat de grondprijzen marktvolgend worden benaderd met als streven de inflatie te volgen, maar met een nullijn als minimum.

In deze begroting wordt voorgesteld de grondprijzen voor 2016 gelijk te houden aan het niveau van 2015. Dit geldt ook voor de bedrijventerreinen waarvoor de afgelopen jaren de grondprijzen wel met de inflatie werden verhoogd.

In het kader van de genoemde Tussenrapportage worden de grondprijzen tegen het licht gehouden. Daartoe is een extern bureau gevraagd de gemeentelijke grondprijzen te beoordelen. Bovendien is in de regio een werkgroep actief die in regionaal verband naar de grondprijzen kijkt. Na afronding van dit extern en intern onderzoek komen we terug met een nader voorstel. Op dit moment zijn de uitkomsten van dit onderzoek nog niet bekend. In de begroting 2017 zullen de uitkomsten van dit onderzoek meegenomen worden. Mocht er aanleiding toe zijn, dan zal een tussentijds voorstel voor de wijziging van grondprijzen in roulatie worden gebracht.

5.5.4 Voortgang beleidsuitvoering

Woongebieden

Brandevoort 2

De planexploitatie Brandevoort 2 is qua omvang voor de gemeente Helmond de belangrijkste exploitatie in het Grondbedrijf. Al jaren blijft de productie achter bij de ramingen. Middels een 'ontslakkingspilot' wordt getracht om het productietempo op te voeren. De eerste voorlopige resultaten daarvan worden al zichtbaar doordat ook marktpartijen het ontwikkeltraject versnellen. Daarnaast wordt geprobeerd om middels CPO- (collectief particulier opdrachtgeverschap)- trajecten de marktvraag beter te benutten en te faciliteren.

Suytkade

Met van Wijnen is een akkoord gesloten dat zij onder voorwaarden terugtreden uit de GEM. Dit wordt uitgewerkt in een definitieve vaststellingsovereenkomst en een leveringsakte voor de aandelenoverdracht. Vervolgens moet de afweging worden gemaakt of we als gemeente de CV/BV-constructie laten voortbestaan dan wel ontmantelen om de exploitatie in zijn geheel onder te brengen bij het gemeentelijk Grondbedrijf. Inmiddels lopen al gesprekken om nieuwe ontwikkelingen in gang te zetten. Wij vertrouwen erop dat daarmee de productie weer geleidelijk op gang komt. Verwezen wordt naar programma 9, 1.1.2.3.

Centrumplan

Het Centrumplan wordt eind 2015 opnieuw tegen het licht gehouden. Daarmee zullen de contouren, het programma en de fasering van dit plan opnieuw bepaald worden. (zie ook programma 9, 1.1.2.4.)

Industriegebieden

Regionaal vindt op dit moment overleg plaats om de behoefte aan bedrijventerreinen beter op elkaar af te stemmen. De uitkomsten van dit overleg zullen naar verwachting in de loop van 2016 zichtbaar worden. In hoeverre hieraan voor de gemeente Helmond nog consequenties zijn verbonden, zal dan zichtbaar worden.

5.5.5 Weerstandsvermogen en beheersing onvoorzienbare risico's

In de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening 2014 is uitgebreid ingegaan op het weerstandsvermogen en de beheersing van onvoorzienbare risico's. Daarbij is inzicht gegeven in de te verwachten resultaten in de toekomst en zijn scenario's beschreven om inzicht te krijgen in de risico's en de weerstandscapaciteit die daarbij nodig wordt geacht. Voor meer inzicht hierin verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening 2014.

Het weerstandsvermogen is daarbij als volgt bepaald :

Het weerstandsvermogen per 31 december 2014 bedroeg € 14,4 miljoen

Beschikbare weerstand

Actueel weerstandsvermogen in 2014 € 14,4 miljoen

Te verwachten winsten € 27,6 miljoen

Beschikbaar totaal € 42,0 miljoen

Tegenover verwachte winsten staan ook risico's (extra faseringen, prijsrisico's etc.) in de lopende grondexploitaties, waarvoor eventuele voorzieningen kunnen worden getroffen. Naarmate de kans groter wordt dat deze zogenaamde. onvoorziene risico's werkelijkheid kunnen worden, is het raadzaam om zo nodig hierop voorbereid te zijn. Het is daarom goed om via toetsing aan scenario's inzicht te krijgen in mogelijke toekomstige risico's. Dergelijke scenario's zijn gebaseerd op eventuele ontwikkelingen/algemene verwachtingen van de woningmarkt op dat moment.

In de nota grondbeleid 2013-2016 (paragraaf 5.6) en jaarlijks bij de paragraaf grondbeleid van de jaarrekening is hieraan al invulling gegeven. Daarbij is bij enkele scenario's een relatie gelegd met de looptijd van de complexen en de daarbij behorende opbrengsten.

Wanneer rekening wordt gehouden met deze scenario's om onvoorzienbare risico's te kunnen beheersen ontstaat het volgende beeld:

Beslag op weerstand als gevolg van scenario's

Scenario risicoanalyse op projectniveau blijft binnen de IFO toets

Scenario IFLO methode € 41,8 miljoen

Het beslag op de weerstand in deze scenario's valt binnen de beschikbare weerstandscapaciteit. Een goede monitoring van de feitelijke ontwikkelingen zal kunnen leiden tot het treffen van extra voorzieningen om de weerstandscapaciteit op voldoende niveau te houden. Daarbij dient te worden benadrukt dat binnen deze weerstandscapaciteit de te verwachten winsten niet direct beschikbaar zijn en dat deze uiteindelijk (aan het eind van de looptijd van de verschillende exploitatierekeningen) ook nog gerealiseerd moeten gaan worden.

5.5.6 Invoering vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelastingplicht voor gemeenten gaat in per 1 januari 2016. Met name ook voor het Grondbedrijf zijn hier naar verwachting consequenties aan verbonden. De vennootschapsbelasting zal tot € 200.000 20% zijn en daarboven 25%. De belasting wordt geheven over de winst van overheidsondernemingen. Op dit moment is nog niet precies duidelijk welke gemeentelijke activiteiten als fiscale onderneming gezien moeten worden en hoe de winst exact bepaald gaat worden. Wel duidelijk is dat het behoorlijk wat extra werk op gaat leveren omdat de fiscale winst niet gelijk hoeft te

zijn aan de “commerciële” winst en de administratie dus aanmerkelijk ingewikkelder zal worden. Bovendien moet aangifte gedaan worden en zal bij iedere activiteit en/of voorstel de fiscale gevolgen betrokken moeten worden.

Op dit moment (medio juli 2015) vindt nog overleg plaats tussen de Vereniging van Grondbedrijven, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Financiën over de manier waarop deze vennootschapsbelastingplicht voor de grondexploitatie gaat werken. De VNG roept op tot afstemming van bestaande financiële voorwaarden met de berekening van fiscale winst. De impact hiervan op het Grondbedrijf is derhalve nu nog niet te overzien. Mocht er meer duidelijk zijn, zal hierover aan de Raad gerapporteerd worden.

5.6 Paragraaf financiering

5.6.1 Treasury: risicobeheer

Vanuit treasury- en risicobeheer zijn de volgende zaken van belang.

Kasgeldlimiet

De wettelijke norm van de kasgeldlimiet is bepaald op 8,5% van het begrotingstotaal. Binnen de kasgeldlimiet wordt een deel van de financieringsbehoefte afgedekt uit kortlopende leningen (kasgeldleningen). Voor 2016 betekent dit een limietbedrag van € 29,8 miljoen. Door de decentralisaties van rijkstaken in het sociaal domein, is sinds 2015 sprake van een forse stijging van de geldstromen naar de gemeente.

Renterisiconorm

De gemeente Helmond is de afgelopen jaren ruimschoots onder de vastgestelde norm gebleven. Dit geldt naar verwachting ook voor de komende begrotingsjaren.

	jaar 2016	jaar 2017	jaar 2018	jaar 2019
Renterisiconorm				
(bedragen x € 1 mln)				
1. Renteherziening	13,9	13,5	13,1	12,9
2. Aflossingen	4,7	4,7	2,7	12,7
Totaal risico (1+2)	18,6	18,2	15,8	25,6
Renterisiconorm	70,0	70,0	70,0	70,0
Ruimte onder renterisiconorm	51,4	51,8	54,2	44,4

Ontwikkeling leningen- en garantieportefeuille.

Het verloop van onze leningen- en garantieportefeuille is nader uitgewerkt in onderstaande tabel.

(bedragen x 1mln)	stand 1-1-2014	stand 1-1-2015	raming 1-1-2016
geldleningen:			
Woningbouwcorporaties	17,1	10,4	5,4
verpleeg/verzorgingshuizen	22,6	21,6	4,8
overige	27,4	21,3	15,5
totaal geldleningen	67,1	53,3	25,7
gewaarborgde leningen netto risico bedrag *	36,7	36,5	32,5
totaal geldleningen en gewaarborgd leningen	103,8	89,8	58,2

* Dit betreft het netto risico-bedrag, dus excl. garanties die verstrekt zijn door bijv. een waarborgfonds. Geen rekening is gehouden met door de gemeente gestelde zekerheden alsmede de financiële positie van de betreffende instelling

Er is duidelijk sprake van een forse terugloop van de leningenportefeuille. Een en ander heeft met name te maken met de buitengewone aflossing van geldleningen door de Stichting Vitalis Residentiële Woonvormen als gevolg van de verkoop van het complex Boscotondo. Daarnaast is de oorzaak het vervallen van de verstrekte geldlening aan de GemSuytkade vanwege de beëindiging van de samenwerking met Van Wijnen Groep Helmond B.V. Er worden bovendien niet of nauwelijks nieuwe geldleningen en borgstellingen verstrekt. Dit mede ook als gevolg van het strakkere leningen- en borgstellingenbeleid.

Het bedrag aan geldleningen van woningbouwcorporaties waar de gemeente de zogenaamde achtervangfunctie vervult jegens het Waarborgfonds Sociale Woningbouw loopt naar verwachting iets terug. Voor de woningbouwcorporaties Woonpartners, Volksbelang, Compaen en Wocom is een gelimiteerde achtervangovereenkomst met de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gesloten. Hieronder ziet u het verwachte verloop van deze portefeuille.

(bedragen x 1mln)	stand 1-1-2014	stand 1-1-2015	raming 1-1-2016
achtervang via W.S.W.	519,9	512,1	504,7

Het WSW bepaalt voor iedere deelnemende corporatie minimaal een keer per jaar het zogenaamde borgingsplafond. Het borgingsplafond is het maximale bedrag dat een corporatie in een zekere periode onder WSW borging mag lenen voor geplande activiteiten die voldoen aan de bestedingsdoelen zoals geformuleerd in het Reglement van Deelneming van het WSW. Ook voor de in Helmond werkzame corporaties is een dergelijke borgingsplafond vastgesteld.

Voor wat betreft de risico's op de huidige leningen- en borgstellingportefeuille wordt verwezen naar de paragraaf financiële weerbaarheid.

Treasury: gemeentefinanciering

Overzicht verwacht verloop leningen o/g	
bedragen x € 1 mln.	Eigen financiering
Begrote stand per 1-1-2016	148,1
reguliere aflossingen	4,3
aan te trekken leningen	0
buitengewone aflossingen	0
begrote stand per 31-12-2016	143,8

Behoudens de normaal contractueel verschuldigde aflossingen worden er voor 2016 geen grote mutaties verwacht in de leningenportefeuille o/g.

Gembank

De afgelopen jaren was er sprake van een toegenomen mismatch tussen de geldleningen u/g en o/g. De oorspronkelijke opzet van de Gembank waarbij sprake was van 1:1 lening u/g en o/g is in de loop van de afgelopen jaren door diverse oorzaken voor een belangrijk deel weg. Een en ander is ook aan de orde geweest en nader toegelicht bij de vaststelling van de afgelopen jaarrekeningen. Dit jaar is daarom de administratieve eenheid Gembank opgeheven. Een en ander heeft geen budgettaire gevolgen.

Uitzettingen

Financiering derden:

Behoudens de herfinancieringslening van bijna € 2 mln aan de Stichting Vitalis Residentiële Woonvormen zullen er naar verwachting in 2015 geen nieuwe financieringen verstrekt gaan worden. Ook voor 2016 worden in dit verband geen nieuwe transacties verwacht.

Borgstellingen

In de eerste helft van 2015 zijn 4 nieuwe overeenkomsten gesloten met het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor de vervulling van de achtervangfunctie voor een totaal bedrag van € 23,2 mln ten behoeve van de woningbouwcorporaties Woonpartners en Volksbelang.

Garantieproduct ABN-AMRO

De gemeente ontvangt op basis van deze belegging een gegarandeerd beleggingsrendement van 4% samengesteld per jaar. Daarnaast is contractueel vastgelegd, dat jaarlijks vanaf 2011 t/m 2019 aan de gemeente een uitkering wordt gedaan van € 453.780. De stand per 30 juni 2015 van deze belegging is afgerond € 7,7 mln. De belegging loopt af per 1 september 2020.

APG-IS Rentefonds

Dit fonds heeft per 30 juni 2015 een marktwaarde van afgerond € 7,6 mln..

Relatiebeheer

Sinds 1 juli 2011 is de Rabobank de huisbankier van de gemeente Helmond. Contractueel kan de bank na 3 jaar de voorwaarden aanpassen. Voor de periode tot juli 2016 zijn aangepaste afspraken gemaakt. Aangezien de contractstermijn van 5 jaar daarmee is afgelopen, wordt in het najaar 2015 gestart met de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure voor het huisbankierschap voor de komende jaren.

Naast de Rabobank en de Bank Nederlandse Gemeenten heeft de gemeente ook nog een bankrekening bij de ABN-AMRO Bank en de ING-bank. De afgelopen jaren zijn de nodige bankrekeningen afgesloten. Het beleid om het aantal rekeningen zoveel mogelijk terug te brengen, zal de komende periode wordt afgerond.

Rentevisie

Bij het nemen van beslissingen in het kader van het aantrekken van financieringen c.a. is het natuurlijk van groot belang dat we de actuele marktontwikkelingen op zowel de geld- als kapitaalmarkt nauw volgen. We laten ons daarbij in het algemeen leiden door de rentevisies van een aantal (grotere) financiële instellingen.

Op basis van deze visies kan in het algemeen het volgende hierover worden opgemerkt.

De internationale conjunctuur, waaronder de eurozone, blijft zich de komende jaren naar verwachting gematigd ontwikkelen. Gesproken wordt van een economische groei van 1,5% oplopend tot ca. 1,8% in 2016.

Daarnaast is de prognose dat de Europese Centrale Bank een ruim monetair beleid blijft voeren, waardoor de lange rentetarieven onder invloed van het gematigd economisch herstel wat verder zullen oplopen.

Door de lage inflatie en genoemd ruim monetair beleid van de ECB zal de stijging naar verwachting beperkt blijven. Ook de korte rentetarieven blijven naar verwachting de komende periode onveranderd aan de lage kant.

Het beleid van de gemeente Helmond is thans erop gericht om de financieringsbehoefte zoveel mogelijk af te dekken met kortlopende schulden omdat de rente op de kortlopende schulden in het algemeen nog lager is dan de rente op de langlopende middelen. De afgelopen periode was zelfs sprake van een negatieve rente op de kasgeldleningen.

Bij dit beleid is de gemeente Helmond wel gehouden aan de kasgeldlimiet, die bepaald dat de gemiddelde schuld over drie maanden gezien niet boven 8,5% van het begrotingstotaal mag uitkomen. Zoals hiervoor aangegeven is de kasgeldlimiet voor de gemeente Helmond voor 2016 bepaald op € 29,8 miljoen.

Het mag duidelijk zijn, dat dit beleid verder wordt bepaald door de marktontwikkelingen. Bij veranderde omstandigheden (bijvoorbeeld sterke stijging van de geldmarkttarieven) zal het beleid daarop worden aangepast.

5.6.2 Treasury overige ontwikkelingen

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet HOF)

De wet HOF is ingegaan op 1 januari 2014 en in deze wet zijn de Europese afspraken ter beheersing van de Europese begrotingsdoelstellingen (zoals bijv. de ontwikkeling van het EMU-saldo en de EMU-schuld) opgenomen.

De rijksoverheid en de decentrale overheden zijn samen verantwoordelijk voor het terugdringen van het begrotingstekort. Door deze gezamenlijke inspanningsplicht dragen zowel het Rijk als de decentrale overheden bij aan het realiseren en behouden van een houdbare budgettaire positie voor de Nederlandse overheid als geheel. Deze gelijkwaardige inspanningsplicht is vertaald naar een macronorm in EMU-saldo.

In het Financieel Akkoord van 2013 zijn tekortnormen afgesproken over de ontwikkeling van het EMU-saldo. Voor 2014 en 2015 is afgesproken dat het EMU saldo van decentrale overheden gezamenlijk maximaal -0,5% bbb mag bedragen. In 2015 volgt een evaluatie waarbij wordt bekeken of de daling van het EMU-saldo naar -0,4% in 2016 en -0,3% in 2017 verantwoord en mogelijk is.

Voor wat betreft de berekening van het EMU-saldo 2016 wordt verwezen naar de bijlagen.

Schatkistbankieren

De wet schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun overtollige liquide middelen en beleggingen aan te houden bij het ministerie van Financiën. Dit behoudens een drempelbedrag wat bepaald is op 0,75% van het begrotingstotaal. Voor Helmond is in dit 2016 € 2,6 mln.

Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector. Dit verlaagt nl. de externe financieringsbehoefte van het Rijk, waardoor het Rijk minder hoeft te financieren op de markt, hetgeen zich weer vertaalt in een lagere staatsschuld. Daarnaast verwacht het Rijk een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld. De middelen die een decentrale overheid in de schatkist aanhoudt, blijven beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak. Wel

De Gemeente Helmond heeft onder normale omstandigheden geen overtollige middelen. Door de vervroegde aflossing van de geldleningen door de Stichting Vitalis Residentiële Woonvormen zal mogelijk in de laatste maanden van 2015 een situatie ontstaan waardoor sprake is van tijdelijk

schatkistbankieren. Naar verwachting zullen de effecten van schatkistbankieren in 2016 verder beperkt zijn.

Deelnemingen

Als vast onderdeel van deze paragraaf wordt er een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de betreffende instelling en al dan niet sprake van een dividenduitkering dan wel een andere vorm van een uitkering.

Deelnemingen		
Omschrijving	Nominaal bedrag historische uitgaven	Ontvangsten
Automotive Facilities Brainport Holding NV: 1104 aandelen	22.080	0
HNG		421.426
Enexis Holding NV 23.177 aandelen à € 1,-	23.177	29.835
Essent Milieu Holding BV	1	0
Publiek belang Electr. Prod. BV	1	0
CBL Vennootschap BV	3	0
Claim Staat Vennootschap BV	3	0
Enexis BV	3	0
Verkoop Vennootschap BV	3	0
NV Bank Nederlandse Gemeenten 52.650 aandelen à € 2,50	131.625	78.449
Suytkade inbreng kapitaal via Grondzaken *)		0
	176.896	529.710

*) Naar verwachting afwikkeling in 2015

5.7 Paragraaf Lokale heffingen

5.7.1 Uitgangspunten tarievenbeleid

Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven bedraagt voor 2016 bedraagt 1,75%. Daar waar een afwijkend percentage van toepassing is wordt dit vermeld in de onderstaande tekst. Daarnaast mogen de tarieven van rechten die vallen onder een wettelijke beperking (m.n. leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing) maximaal kostendekkend zijn.

5.7.2 Ontwikkeling woonlasten

Een belangrijke uitgangspunt is een gelijkblijvende lastendruk tijdens deze bestuursperiode. Wij houden vast aan het uitgangspunt uit het coalitieakkoord: de gemeentelijke lastendruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor de inwoners gaat in zijn totaliteit – exclusief de inflatiecorrectie – in deze bestuursperiode niet omhoog. Voor het jaar 2016 wordt het hiervoor genoemde percentage voor de inflatiecorrectie, zijnde 1,75% toegepast.

De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar van dat pand.

Belastingen die tot woonlasten voor gebruikers leiden (in €)

Jaar	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2010	226,32	230,28	456,60	3,01%
2011	228,12	232,08	460,20	0,79%
2012	231,96	232,08	464,04	0,83%
2013	231,96	232,08	464,04	0,00%
2014	237,12	212,40	449,52	-3,13%
2015	222,12	216,60	438,72	-2,40%
2016	225,96	220,44	446,40	1,75%
2017*	225,96	196,68	422,64	-5,32%
2018*	225,96	196,68	422,64	-0,00%

* In de doorkijk naar 2017 en 2018 zijn de cijfers exclusief toekomstige inflatiecorrectie opgenomen.

Bij de afvalstoffenheffing is de daling van de lasten in verband met het aflopen van restafval-contracten vanaf 2017 ingecalculleerd.

Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt deze ook Onroerend-zaakbelasting (OZB).

De totale stijging voor het jaar 2016 bedraagt ten opzichte van het voorgaande jaar niet meer dan de inflatiecorrectie. Door afrondingsverschillen valt de totale stijging zelfs iets lager uit. Zie onderstaande tabel.

Tabel: Belastingen die tot woonlasten voor eigenaren/gebruikers leiden (in €).

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2010	235,00	226,32	230,28	691,60	2,72%
2011	236,00	228,12	232,08	696,20	0,67%
2012	240,50	231,96	232,08	704,54	1,20%
2013	247,00	231,96	232,08	711,04	0,92%
2014	253,00	237,12	212,40	702,52	-1,20%
2015	291,50	222,12	216,60	730,22	3,94%
2016	296,00	225,96	220,44	742,40	1,67%
2017**	296,00	225,96	196,68	718,64	-3,20%
2018**	296,00	225,96	196,68	718,64	-0,00%

* Voor de bepaling van de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde waarde van een woning van € 235.889 in 2009, dalend naar € 198.404 voor het belastingjaar 2016

** In de doorkijk naar 2016 en 2017 zijn de cijfers exclusief toekomstige inflatiecorrectie opgenomen. Bij de afvalstoffenheffing is de daling van de lasten in verband met het aflopen van restafvalcontracten vanaf 2017 ingecalculerd.

Op basis van de huidige inzichten is het vooralsnog niet nodig om de verlaging van de afvalstoffenheffing in 2017 te compenseren met een verhoging van de OZB.

5.7.3 Uitgangspunten tarieven 2016

Onroerende zaakbelastingen

Bij de tariefbepaling voor 2016 is uitgegaan van een totaalopbrengst, gebaseerd op de OZB-opbrengsten over 2015 vermeerderd met de gevolgen van areaaluitbreidingen en inflatiecorrectie. Daarnaast wordt de waardeontwikkeling van de onroerende zaken als gevolg van de jaarlijkse herwaardering gecompenseerd in de tarieven voor het jaar 2016, conform de afgesproken systematiek. Omdat voor de woningen sprake is van een waardedaling, zal dit leiden tot een hoger tarief. Bij de niet-woningen is sprake van gemiddeld nagenoeg gelijkblijvende waarden, waardoor de OZB-aanslag gemiddeld met ongeveer het inflatiecorrectiepercentage zal stijgen.

Afvalstoffenheffing

Voor de afvalstoffenheffing geldt naast het beginsel van 100% kostendekking, het principe “de vervuiler betaalt”, wat tot uiting komt in een tarief dat afhankelijk is van de grootte en het aantal van de afvalcontainer(s), waarvan men gebruik maakt.

Ten opzicht van het belastingjaar 2015 wordt het tarief voor deze heffing met 1,75% verhoogd tot € 220,44 op jaarbasis per perceel.

In het tarief is rekening gehouden met de omstreden afvalstoffenbelasting, die inmiddels is ingevoerd. Nieuw aan deze belasting is een heffing op het verbranden van afval. Door minder aanbod van afval en de doorgevoerde inflatiecorrectie worden de kosten van deze heffing binnen het nieuwe tarief gedekt.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsheffing, waarmee de kosten die noodzakelijk zijn voor niet alleen een doelmatig werkende riolering maar ook overige maatregelen ten aanzien van het beheer van

hemelwater en grondwater kunnen worden verhaald. In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2010-2015 is meerjarig tarievenbeleid vastgelegd. Dit GRP wordt dit jaar met 2 jaar verlengd, om qua looptijd aan te kunnen sluiten bij de omliggende Peelgemeenten.

Helmond kent twee categorieën tarieven, namelijk een basistarief dat behoort bij een waterverbruik van minder dan 1.200 m³ en een aantal (degressieve) tarieven gebaseerd op een waterverbruik van meer dan 1.200 m³. Deze tarieven worden conform algemeen tarievenbeleid met 1,75% verhoogd.

Hondenbelasting

Voor het houden van een hond binnen de gemeente wordt hondenbelasting geheven. Deze algemene belasting wordt ingezet voor de bestrijding van de gevolgen van hondenoverlast. Alleen de perceptiekosten van de heffing van hondenbelasting worden hierop in mindering gebracht. In de gemeente worden per 1 januari 2015 ruim 8.200 honden gehouden. Controle op het hondenbezit is sinds 2010 uitbesteed aan de Stichting Stadswacht Helmond.

Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op of boven gemeentegrond. Deze belasting geldt als algemeen dekkingsmiddel. Op grond van ervaringen van de laatste jaren is gebleken dat de precariobelasting tot wisselende opbrengsten kan leiden; de mate van gebruik van de openbare ruimte is moeilijk te voorspellen.

Via regelmatige controles wordt het gebruik van gemeentegrond gevolgd, waarna bij constatering van belastbare feiten een aanslag precariobelasting volgt. Om te voorkomen dat ieder klein feit al tot een aanslag leidt is met ingang van 2015 een drempelbedrag van € 50,00 ingevoerd.

Door deregulering zullen extra controles op gebruik van gemeentegrond noodzakelijk zijn.

Voor precariobelasting wordt een breed scala aan tarieven gehanteerd, dat te uitgebreid is om in de tarieventabel aan het einde van deze paragraaf op te nemen.

Marktgelden

Uitgangspunt is, dat een kostendekkend tarief wordt gehanteerd. De gemiddelde tariefstijging ligt ongeveer in lijn met de algemene inflatiecorrectie van 1,75%.

Wel is er een wijziging in de doorberekening van de promotiegelden geweest: het tarief voor de woensdagmarkt is komen te vervallen, omdat de inspanning hiervoor praktisch te beperkt was. Voor de zaterdagmarkt is dit tarief normaal geïndexeerd. Dit bedrag wordt door de gemeente geïncasseerd voor de marktreclamecommissie.

Ondernemersfonds: Reclamebelasting en opslag OZB niet-woningen

De tarieven Reclamebelasting worden jaarlijks aangepast bij het opstellen van de begroting voor het volgende jaar, waarbij wordt gekeken naar de kosten, verbonden aan het activiteitenprogramma van het centrummanagement resp. van de winkelboulevard Engelseweg, verhoogd met de perceptiekosten van de gemeente, die samenhangen met deze heffing. De tarieven voor het centrumgebied worden voor 2016 verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,75%.

Met ingang van 2013 is een gemeentebreed Ondernemersfonds ingesteld, waaruit allerlei activiteiten ter bevordering van het ondernemersklimaat in de stad kunnen worden gefinancierd. Dit is een initiatief van de gezamenlijke ondernemersverenigingen, te weten de Stg. Centrummanagement, de Stg. Bedrijventerreinen en de FOH (de federatie van buurt- en wijkwinkelcentra), die het gemeentebestuur hier nadrukkelijk om gevraagd hebben. Het gaat hier om een opslag op de al bestaande Onroerende-Zaakbelasting, die alle niet-woningen over de gehele stad aangaat.

De extra OZB-inkomsten (ongeveer 8% van de totale OZB-inkomsten van niet-woningen) worden als subsidie verstrekt aan de Stichting Ondernemersfonds, die zorgt voor de verdeling van de gelden via zogenaamde trekkingsrechten over alle partijen.

Leges

Voor de Legesverordening moet het uitgangspunt van maximaal kostendekkende tarieven nauwlettend in de gaten worden gehouden. Overschrijding hiervan zou voor de gemeente tot onnodige risico's leiden. Wel bestaat de mogelijkheid van kruissubsidiering, waarbij een onderdekking op het ene product uit de legesverordening mag worden gecompenseerd met een surplus aan inkomsten op een ander product. Dit naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 hierover.

Van Rijksweg zijn de laatste jaren maximumtarieven voor een aantal producten ingevoerd, zoals reisdocumenten, rijbewijzen, e.d. Deze maximumtarieven worden door de gemeente Helmond gevolgd.

De tarieven voor de omgevingsvergunning worden niet wezenlijk aangepast, al zullen er enkele praktische wijzigingen noodzakelijk zijn. Duidelijk is wel, dat de opbrengstenramingen van de voorgaande jaren niet haalbaar zijn, waardoor deze raming naar beneden is bijgesteld.

Voor een verdere uitwerking wordt verwezen naar de legesverordening 2015 met bijbehorende tarieventabel.

5.7.4 Overige belastingaangelegenheden

Uitvoering kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet en Invorderingswet bevoegd kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In Helmond zijn voor 2016 alleen de rioolheffing en afvalstoffenheffing in de kwijtschelding betrokken. Op landelijk niveau zijn er in de afgelopen periode ontwikkelingen geweest ten aanzien van uitbreiding van de beleidsvrijheid voor decentrale overheden voor wat betreft het verlenen van kwijtschelding.

Zo kent de Gemeente Helmond al jaren het beleid om de kosten van bestaan te stellen op maximaal 100% van de bijstandsnorm (de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 stelt de norm op 90% van de bijstandsnorm). Daarnaast is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om kwijtschelding aan kleine ondernemers te verlenen voor wat betreft gemeentelijke privé-belastingen (raadsbesluit 10 januari 2012).

De gemeente Helmond maakt maximaal gebruik van de geboden beleidsvrijheid.

Ongewijzigd is de mogelijkheid voor kwijtscheldingsgerechtigden om middels geautomatiseerde bestandsvergelijking kwijtschelding toegewezen te krijgen. De gemeente maakt sinds 2011 van deze mogelijkheid gebruik, wat zowel voor de burger als voor de gemeente onnodige administratieve lasten voorkomt, dan wel zoveel mogelijk beperkt. De gemeente toetst hierbij ambtshalve via het Inlichtingenbureau of belastingschuldige nog in aanmerking komt voor kwijtschelding.

Kostenonderbouwing leges

Voor de bepaling van de mate van kostendekkendheid van de totale legesverordening wordt gekeken naar samenhangende stelsels van diensten, die vallen onder de werkingssfeer van de Europese Dienstenrichtlijn. Deze onderdelen zijn geclusterd in Titel 3 van deze verordening.

Daarnaast is door een uitspraak van de Hoge Raad van 13 februari 2015 bepaald, dat kruissubsidiering tussen de overige hoofdstukken en titels van de Legesverordening mogelijk is. Feitelijk geldt dus de eis van kostendekkendheid voor de legestarieven binnen de totale legesverordening en voor ieder hoofdstuk van Titel 3 per onderdeel afzonderlijk.

Wel wordt de roep om transparantie in de vaststelling van de leges steeds groter. Hiervoor heeft de minister van BZK de gemeenten opgeroepen om inzicht te geven in de vaststelling van de tarieven

van de diverse producten van de legesverordening. Door hierbij ook een heldere kostenonderbouwing, liefst als onderdeel van deze paragraaf op te nemen zou hier in de toekomst vorm aan kunnen worden gegeven.

Rapport Commissie Rinnooy Kan

In juni van dit jaar presenteerde de Commissie Rinnooy kan haar rapport: "Bepalen betekent betalen", met een advies van de Commissie over de Financiële ruimte voor gemeenten.

Hierin kwam naar voren, dat de gemeenten behoefte hebben aan een groter lokaal belastinggebied en daar gezien de toename van de taken en verantwoordelijkheden van de gemeenten ook recht op hebben. In het rapport worden ook concreet voorstellen gedaan hoe hieraan invulling gegeven kan worden, waarbij met name een ingezetenebelasting en de herinvoering van het gebruikersdeel OZB voor woningen eruit worden gelicht. Het zou daarbij gaan om een verschuiving van de lasten, niet om een belastingverhoging.

De voorstellen zouden onderdeel uit moeten maken van de herziening van het belastingstelsel, maar door de politieke ontwikkelingen is dat vooralsnog op de lange baan geschoven.

Ontwikkelingen WOZ

Op het terrein van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ) zijn er een aantal ontwikkelingen. Zo zal met de invoering van de Landelijke Voorziening WOZ komend jaar de WOZ-waarde openbaar worden. Achterliggende gedachte hierbij is, dat de overheid transparant wil zijn naar de burger toe en dit gegeven dus vrij wil geven. Aansluitend hierop heeft de gemeente Helmond vorig jaar al voor de eerste maal aan een aantal wijken toegang te gegeven tot de WOZ-gegevens via een voormelding met een prognose van de nieuwe WOZ-waarde. De ervaringen waren positief, waardoor ook dit jaar hier een vervolg wordt gegeven.

Verder wordt eraan gewerkt om met ingang van 2015 de aanslagbiljetten / WOZ-beschikkingen digitaal te ontsluiten via Mijn Overheid. Hierdoor zal een veel groter deel van de burgers op digitale weg zijn aanslagbiljetten ontvangen in een beveiligde omgeving, waar deze ook opvraagbaar blijven. Op het moment dat er een nieuw aanslagbiljet wordt aangeboden zal de burger hiervan per e-mail in kennis worden gesteld.

Bij de versturing van de aanslagen Gemeentelijke Heffingen 2016 zal hier naar verwachting rond de 10 % van de burgers mee te maken krijgen.

Doordat met ingang van 1 oktober 2015 de WOZ-waarde in het kader van het nieuwe Woningwaarderingstelsel mede bepalend gaat worden voor de vaststelling van de hoogte van de maximale huurprijzen krijgen ook huurders van woningen voortaan een belang bij de WOZ-waarde. Daarom zullen ook gebruikers van woningen met ingang van 2016 op hun aanslag Gemeentelijke Heffingen voortaan een beschikkingsregel met daarop de nieuwe WOZ-waarde aantreffen.

5.7.5 Overzicht tarieven

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste en meest voorkomende tarieven, waarmee burgers en bedrijven geconfronteerd worden.

	2014	2015	2016
<u>Onroerende Zaakbelastingen</u>			
- tarief eigenaren woningen	0,1221%	0,1458%	0,1492%
- tarief eigenaren niet-woningen	0,2101%	0,2225%	0,2208%
- tarief gebruikers niet-woningen	0,1681%	0,1780%	0,1766%
<u>Afvalstoffenheffing</u>			
- basistarief 2 x 140 lt	212,40	216,60	220,44
- tarief 1 x 140 lt & 1 x 240 lt	245,76	250,68	255,12
- tarief 2 x 240 lt	279,12	284,76	289,80
- tarief extra bak van 140 lt	46,68	47,76	48,60
- tarief extra bak van 240 lt	80,04	81,84	83,28
<u>Rioolheffing</u>			
- basistarief per jaar	237,12	222,12	225,96
<u>Hondenbelasting</u>			
- tarief 1e hond	57,36	58,44	59,40
- tarief 2e hond en volgende	114,72	116,88	118,80
- kenneltarief	286,80	292,20	297,00
<u>Marktgeden</u>			
- Zaterdagmarkt (per m ² per kwartaal)	9,00	9,20	9,40
<u>Reclamebelasting (basis)</u>			
- Centrumgebied per jaar	414,00	422,40	429,60
- Engelseweg per jaar	426,00	426,00	433,20
<u>Leges (meest voorkomende producten)</u>			
- Paspoorten jonger dan 18 jaar *	51,00	51,20	<i>Volgt *</i>
- Paspoorten 18 jaar en ouder *	66,90	67,10	<i>Volgt *</i>
- ID-kaarten jonger dan 18 jaar *	28,30	28,40	<i>Volgt *</i>
- ID-kaarten 18 jaar en ouder *	52,90	53,00	<i>Volgt *</i>
- Rijbewijzen *	38,48	38,83	<i>Volgt *</i>
- Wabo / bouwactiviteiten (t/m € 500,000)**	35 ‰	35 ‰	35 ‰
- Wabo / bouwactiviteiten (> € 500,000)**	26,5 ‰	26,5 ‰	26,5 ‰

* De maximumtarieven voor de reisdocumenten en rijbewijzen worden nog door het Rijk vastgesteld.

** Tarief Wabo-leges met ingang van 2014 gestaffeld, met een hoog tarief tot en met € 500.000 bouwkosten, en een lager tarief voor het gedeelte van de bouwkosten dat daarboven ligt.

6 Totaaloverzicht baten en lasten

Dit hoofdstuk geeft een recapitulatie van alle baten en lasten van deze begroting.

In onderstaande tabel is het totaal opgenomen van de lasten en baten per programma, waarbij de verrekeningen in de reserves afzonderlijk inzichtelijk zijn weergegeven.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2016	2017	2018	2019
Lasten (excl. stortingen reserves)				
01 Veiligheid en handhaving	8.005.815	7.684.761	7.450.878	7.463.576
02 Werk en inkomen	84.603.795	81.098.909	79.802.770	78.204.651
03 Zorg en welzijn	57.064.054	56.248.728	56.405.063	55.206.065
04 Jeugd en onderwijs	43.132.066	42.597.766	42.675.847	42.626.528
05 Cultuur	11.554.720	11.260.520	11.011.520	10.858.020
06 Sport en recreatie	5.828.154	5.775.691	5.675.691	5.675.691
07 Economisch beleid en werkgelegenheid	2.971.508	3.131.906	3.131.906	3.041.906
08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	48.061.891	47.883.165	47.883.165	47.903.891
09 Stedelijke vernieuwing	4.215.455	4.144.455	4.144.455	4.144.455
10 Verkeer en mobiliteit	1.906.581	1.906.581	1.906.581	1.906.581
11 Openbare ruimte en natuurbescherming	21.628.174	20.970.148	20.673.672	20.573.096
12 Milieu	25.212.434	24.866.986	24.712.804	24.710.700
13 Bestuur en organisatie	28.744.913	20.168.716	19.839.287	19.783.910
90 Algemene dekkingsmiddelen	9.186.277	10.755.843	11.465.398	12.184.069
Totaal lasten	352.115.837	338.494.175	336.779.037	334.283.139
Baten (excl. onttrekkingen reserves)				
01 Veiligheid en handhaving	774.635	774.635	774.635	774.635
02 Werk en inkomen	43.147.503	43.147.503	43.147.503	43.147.503
03 Zorg en welzijn	3.239.381	3.222.381	3.222.381	3.222.381
04 Jeugd en onderwijs	2.479.736	2.479.736	2.479.736	2.479.736
05 Cultuur	1.356.507	1.356.507	1.356.507	1.356.507
06 Sport en recreatie	742.118	742.118	742.118	742.118
07 Economisch beleid en werkgelegenheid	277.572	277.572	277.572	277.572
08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	42.698.488	42.650.488	42.650.488	42.650.488
09 Stedelijke vernieuwing	262.179	262.179	262.179	262.179
10 Verkeer en mobiliteit	0	0	0	0
11 Openbare ruimte en natuurbescherming	5.452.479	5.459.479	5.168.479	5.168.479
12 Milieu	22.540.884	22.525.584	22.525.584	22.525.584
13 Bestuur en organisatie	7.022.995	6.297.845	6.184.445	5.941.936
90 Algemene dekkingsmiddelen	205.655.422	202.486.720	201.536.613	201.739.797
Totaal baten	335.649.899	331.682.747	330.328.240	330.288.915
Resultaat programma's (voor verrekening met reserves)	-16.465.936	-6.811.427	-6.450.797	-3.994.224
Verrekeningen met reserves				
Stortingen in reserves	44.344.655	1.908.576	1.208.576	1.183.576
Onttrekkingen aan reserves	60.810.591	8.720.003	7.659.373	5.177.800
Totaal verrekeningen met reserves	16.465.936	6.811.427	6.450.797	3.994.224
Resultaat programma's	0	0	0	0

7 Bijlagen

7.1 EMU-saldo

(opgave aan CBS)

Algemene gegevens:	
Gemeentenaam:	Helmond
Jaar:	2016
Omschrijving	x € 1.000
	Volgens begroting
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-16.466
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	11.632
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.446
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	16.144
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	2.434
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	20.878
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	32.028
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	
10 Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	
11 Verkoop van effecten: a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee) b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	☐ ja ☒ nee
Berekend EMU-saldo	-3.948

7.2 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten	2016 raming		2017 raming		2018 raming		2019 raming	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma 1								
Bijdrage t.b.v. Regionaal IVB fonds tbv RIEC, PCT en projecten. Dekking uit de reserve Incidentele Middelen Begroting 2013.	50.000	50.000						
Bijdrage t.b.v. het Veiligheidshuis. Dekking uit de reserve Incidentele Middelen Begroting 2013.	70.000	70.000						
Bijdrage t.b.v. Taskforce B5. Dekking uit de reserve Incidentele Middelen Begroting 2014.	100.000	100.000						
Programma 2								
Bijdrage t.b.v. Armoedebeleid: Schuldhulpverlening. Dekking uit de reserve Incidentele Middelen Begroting 2015.	534.000	534.000	534.000	534.000	534.000	534.000		
Bijdrage t.b.v. tijdelijke inzet W&I. Dekking uit de reserve Algemene reserve uitvoeringskosten.	1.300.000	1.300.000						
Besparingsverlies bezuinigingen accommodatiebeleid	250.000							
Kosten i.v.m. overhead W&I. Dekking vanuit reserve achtervang I-deel	1.200.000	1.200.000						
Programma 3								
Accommodatiebeleid: afbouw impuls Geseltonk. Dekking uit de reserve accommodatiebeleid.	20.000	20.000						
Programma 5								
Bijdrage bedrijfsplan Cacaofabriek.	580.000							
Exploitatie orgelmuseum	50.000							
Cultuur (besparingsverlies bezuinigingen)	450.000		250.000		100.000			
Programma 6								
Berkendonk. Dekking uit reserve Groene Peelvallei	1.000.000							
Programma 7								
Bijdrage t.b.v. Brainport 2016. Dekking uit de reserve Incidentele middelen Begroting 2013	400.000	400.000						
Onderzoek (ruimtelijke) oriëntatie toekomst Vlisco	50.000							
Bijdrage aan programma Food	270.000							
Helmond stagestad. Dekking uit reserve WWB	25.000	25.000						
50+ beleid arbeidsmarkt. Dekking uit reserve WWB	298.000	298.000						
High Tech Automotive Campus	4.725.000							
Programma 9								
Buurtbeheer	71.000							
Programma 10								
Diverse initiatieven mobiliteit/Verkeersveiligheid	1.000.000							
Programma 11								
Natuur- en onderhoudsvriendelijk groen	300.000							
Voortzetting gratis fiesenstalling station. Dekking via subsidie Beter Benutten 2.0	284.000	284.000	291.000	291.000				
Parkeerbeleid; bezoekersregeling. Dekking uit reserve parkeren			43.000	43.000				
Programma 12								
Bijdrage boventallig personeel. Dekking uit de Reserve Incidentele Middelen Begroting 2014.	255.000	255.000	155.000	155.000				
Programma 13								
Actualisatie rijbewijzen (incl. egaliseringsreserve voor opvangen fluctuerende opbrengsten)	425.000							
Bijdrage t.b.v. ID-banen SB. Dekking uit de Reserve ID-banen SB voormalig ID-banen GH.	76.979	76.979	76.979	76.979	76.979	76.979	76.979	76.979
Storting in egaliseringsreserve verkiezingen	125.000							
Cofinancieringsfonds	2.000.000							
Doorontwikkeling organisatie	4.000.000							
Algemene Dekkingsmiddelen								
Kasschuif 2016 - 2017	500.000		500.000					
Vrijval reserves e.d. (zie 2.4.)		14.558.000						
Verrekening reserve incidentele middelen	978.000	1.690.000	725.000		25.000			
TOTALEN:	21.386.979	20.860.979	2.074.979	1.599.979	735.979	610.979	76.979	76.979

7.3 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Toevoeging aan de reserves t.i.v. programma's	Raming 2015	Waarvan structureel	Raming 2016	Waarvan structureel
Programma 1				
Programma 2	3.600.000			
Programma 3	1.549.460			
Programma 4				
Programma 5			580.000	
Programma 6			1.000.000	
Programma 7			4.995.000	
Programma 8	1.793.327			
Programma 9				
Programma 10			1.000.000	
Programma 11			300.000	
Programma 12			480.818	
Programma 13	374.258	108.293	658.293	108.293
Programma AD	17.966.412		35.330.544	
Totaal	25.283.457	108.293	44.344.655	108.293

Onttrekking aan de reserves t.g.v. programma's	Raming 2015	Waarvan structureel	Raming 2016	Waarvan structureel
Programma 1				
Programma 2	6.840.000	400.000	2.735.000	190.000
Programma 3	2.116.460		1.637.000	
Programma 4	132.750		3.000	
Programma 5			240.000	
Programma 6			300.000	
Programma 7	642.000		413.000	
Programma 8	220.000	220.000	220.000	220.000
Programma 9				
Programma 10			600.000	600.000
Programma 11			100.000	
Programma 12			300.000	
Programma 13	5.887.457		1.920.100	1.843.121
Programma AD	9.926.012	235.986	52.342.491	235.986
Totaal	25.764.679	855.986	60.810.591	3.089.107

7.4 Reserves en Voorzieningen

Naam reserve / voorziening	Boek-waarde (1)		Mutaties 2016 voorstellen begroting (beslispunten)		Boek-waarde na besluitvorming begroting 1-1-2016	Mutaties 2016		Boek-waarde 31-12-2016	Mutaties 2017		Boek-waarde 31-12-2017	Mutaties 2018		Boek-waarde 31-12-2018	Mutaties 2019		Boek-waarde 31-12-2019
	1-1-2016	1-1-2016	Vrijval	Toevoeging		Onttrekking	Toevoeging		Onttrekking	Toevoeging		Onttrekking	Toevoeging		Onttrekking	Toevoeging	
I. RESERVES																	
A. ALGEMENE RESERVES																	
Algemene reserve	15.582.499	4.134.000			19.716.499			19.716.499						19.716.499			19.716.499
Algemene reserve grondbedrijf	14.381.234	600.000			14.381.234			14.381.234						14.381.234			14.381.234
Algemene reserve -ideel	3.600.000				4.200.000		1.200.000	3.000.000						3.000.000			3.000.000
Reserve achtervang jeugd	1.280.160				1.280.160			1.280.160						1.280.160			1.280.160
Reserve achtervang WMO	8.600.793	52.000			8.652.793			8.652.793						8.652.793			8.652.793
Subtotal Algemene reserves	43.444.686	4.786.000	0	4.786.000	48.230.686	0	1.200.000	47.030.686	0	0	47.030.686	0	0	47.030.686	0	0	47.030.686
B. BESTEMMINGSRESERVES																	
B1. DEKKINGSRESERVES																	
Dekkingsreserve investeringen economisch nut	36.532.430		309.828		36.532.430		1.843.121	34.689.309		1.885.612		1.850.982		30.952.715		1.838.409	29.114.306
Dekkingsreserve investeringen maatschappelijk nut	2.145.326				1.835.498		455.332	1.380.166						1.380.166			1.380.166
Subtotal Dekkingsreserves	38.677.756	309.828	309.828	0	38.367.928	0	2.298.453	36.069.475	0	1.885.612	34.183.863	0	1.850.982	32.332.881	0	1.838.409	30.494.472
B2. EGALISATIERESERVES																	
Egalisatiereserve onderhoud buitensport	0				0			0						0			0
Egalisatiereserve gemeentemuseum	276.790				276.790		276.790	0						0			0
Egalisatiereserve rentekosten GZ	0				0			0						0			0
Egalisatiereserve Ribbewijzen en Reisdocum.	0	425.000			425.000			425.000						425.000			425.000
Egalisatiereserve Verkiezingen	0	125.000			125.000			125.000						125.000			125.000
Subtotal Egalisatiereserves	276.790	550.000	0	550.000	826.790	0	276.790	550.000	0	0	550.000	0	0	550.000	0	0	550.000
B3. FINANCIERINGSRESERVES																	
Garantieproduct ABN	8.258.800				8.258.800			8.258.800						8.258.800			8.258.800
Financieringsreserves begroting	49.461.079				49.461.079			49.461.079						49.461.079			49.461.079
Subtotal Egalisatiereserves	57.719.879	0	0	0	57.719.879	0	0	57.719.879	0	0	57.719.879	0	0	57.719.879	0	0	57.719.879
B4. SPECIEFIEKE BESTEMMINGSRESERVES																	
Reserve eenmalige investeringsimpuls	3.434.025				3.434.025		235.986	3.198.039		235.986				2.962.053		235.986	2.490.081
Reserve infrastructurele werken	0				0			0						0			0
Reserve revitalisering bedrijventreinen	0				0			0						0			0
Reserve parkeervoorzieningen	980.044	15.000			980.044	15.000		995.044		15.000				1.025.044		15.000	1.040.044
Reserve afvalstofverheffing	4.709.621				4.709.621			4.709.621						4.709.621			4.709.621
Reserve rioleringen	1.359.985				1.359.985			1.359.985						1.359.985			1.359.985
Reserve strategische investeringen	16.972.014	12.925.000			4.047.014			4.047.014						4.047.014			4.047.014
Reserve ISV invest. Sted.Vernieuwing	1.703.476	1.600.000			103.476	480.818		584.294		480.818				1.545.930		480.818	2.026.748
Reserve verzekeringsgelden theater	1.621.637				1.621.637			1.621.637						1.621.637			1.621.637
Reserve parkeren	1.849.463	1.806.463			43.000			43.000						0			0
Reserve stedelijke vernieuwing	1.551.911				1.551.911		1.474.000	77.911						77.911			77.911
Reserve integraal veiligheidsbeleid	0				0			0						0			0
Reserve topsport	16.225				16.225			16.225						16.225			16.225
Reserve Citysporthal	3.180.028	1.000.000			2.180.028			2.180.028						2.180.028			2.180.028
Reserve GSB-reserve	95.947				95.947			0						0			0
Reserve Wet werk en Bijstand	591.462	219.962			48.500			48.500						48.500			48.500

Naam reserve / voorziening	Boek-waarde (1)		Mutaties 2016 voorstellen begroting (beslispunten)		Boek-waarde na besluitvorming begroting		Mutaties 2016 Totaal		Boek-waarde 31-12-2016		Mutaties 2017 Totaal		Boek-waarde 31-12-2017		Mutaties 2018 Totaal		Boek-waarde 31-12-2018		Mutaties 2019 Totaal		Boek-waarde 31-12-2019	
	1-1-2016	Vrijval	Toevoeging	Onttrekking	1-1-2016	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2016	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2017	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	31-12-2019
Reserve gezondheidsbeleid	290.102	20.000	52.000		218.102	70.000		117.000	101.102	70.000		101.102		101.102					101.102			101.102
Reserve WVO	70.000				70.000				70.000					70.000					70.000			70.000
Reserve voormalige ID-banen GH	537.694		600.000		537.694			17.475	478.190	15.541		76.979	13.544	76.979	11.483				76.979			287.821
Reserve in- en doorstroombanen	2.123.215				1.523.215				235.000	1.288.215		210.000	1.078.215	190.000					888.215			698.215
Reserve accommodatiebeleid	20.228				20.228				20.000	228			228						228			228
Reserve automi/vern grote systemen	1.054.987				1.054.987				1.054.987	1.054.987			1.054.987					1.054.987				1.054.987
Reserve resultaat jaarrekening lgv exploitatie	1.548.682				1.548.682			86.192	1.634.874	86.192			86.192					1.807.258				1.893.450
Reserve resultaat jaarrekening vrije inzetbaar	0		5.126.539		0				0	0			0					0				0
Reserve samen investeren brabantstad	196.000	193.000			3.000				3.000	3.000			3.000					3.000				3.000
Reserve brabantnet	77.531	34.000			43.531				43.531	43.531			43.531					43.531				43.531
Reserve helmond west	2.104.181				2.104.181			950.000	1.154.181	679.181			475.000					0				0
Reserve onderhoud gebouwen	1.300.000				1.300.000				1.300.000	1.300.000			1.300.000					1.300.000				1.300.000
Reserve domotica	0				0				0	0			0					0				0
Reserve incidentele middelen begroting 2012	2.796				2.796				2.796	2.796			2.796					2.796				2.796
Reserve incidentele middelen begroting 2013	550.301				550.301				550.000	301			301					301				301
Reserve incidentele middelen begroting 2014	2.883.000	1.470.000			1.413.000			615.000	798.000	388.000			410.000					410.000				410.000
Reserve organisatieontwikkeling	2.464.930				2.464.930				2.464.930	2.464.930			2.464.930					2.464.930				2.464.930
Reserve volkshuisvesting	1.540.000				1.540.000			220.000	1.320.000	220.000			1.100.000					880.000				660.000
Reserve incidentele middelen begroting 2015	2.161.336	241.500			1.919.836			978.000	2.304.000	593.836		725.000	25.000					729.000				836
Res. Hypoth. Noord-Brabant Gem. ledenrekening	2.107.130				2.107.130			421.426	1.685.704	421.426			1.264.278					842.852				421.426
Capaciteit werk en inkomsten	1.300.000				1.300.000				1.300.000	0			0					0				0
Reserve 50+ Beleid	0		298.000		298.000				298.000	0			0					0				0
Reserve Caracafabriek	0		580.000		580.000				340.000	190.000			150.000					50.000				0
Reserve cofinancieringsfonds	0		2.000.000		2.000.000			400.000	1.600.000	400.000			1.200.000					800.000				400.000
Reserve de Waart	0		1.000.000		1.000.000				1.000.000	1.000.000			0					200.000				0
Reserve groene peulvallei	0		25.000		25.000				25.000	0			0					0				0
Reserve Helmond Stagestad	0		4.725.000		4.725.000				4.725.000	945.000			3.780.000					2.835.000				1.890.000
Reserve High Tech Automotive Campus	0		1.000.000		1.000.000			600.000	1.836.345	600.000			1.236.345					636.345				36.345
Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid	1.436.345		300.000		300.000			100.000	200.000	100.000			100.000					100.000				0
Reserve Natuur- en onderhoudsvriendelijk Groen	0		270.000		270.000			90.000	180.000	90.000			90.000					90.000				0
Reserve Programma Food	0		4.500.000		4.500.000			1.500.000	3.000.000	1.500.000			1.500.000					1.500.000				0
Reserve Sociaal Innovatief Fonds	0		700.000		700.000			300.000	400.000	400.000			400.000					400.000				400.000
Reserve versnelingsagenda duurzaamheid	0		0		0			0	0	0			0					0				0
Subtotaal Specifieke bestemmingreserves	66.960.835	5.680.872	16.398.000	20.026.539	57.651.424	1.577.485	12.372.391	46.856.518	1.322.551	9.899.184	1.322.551	8.013.572	40.165.497	620.554	6.283.391	34.502.660	593.493	3.339.391	31.756.762	593.493	5.177.800	120.521.113
B Subtotaal Bestemmingsreserves	163.635.260	5.990.700	16.948.000	20.026.539	154.566.021	1.577.485	14.947.634	141.195.872	1.322.551	9.899.184	1.322.551	8.013.572	40.165.497	620.554	6.283.391	34.502.660	593.493	3.339.391	31.756.762	593.493	5.177.800	120.521.113

Naam reserve / voorziening	Boek-waarde (1)		Mutaties 2016 voorstellen begroting (beslispunten)		Boek- waarde na besluitvorming begroting 1-1-2016	Mutaties 2016 Totaal		Boek- waarde 31-12-2016	Mutaties 2017 Totaal		Boek- waarde 31-12-2017	Mutaties 2018 Totaal		Boek- waarde 31-12-2018	Mutaties 2019 Totaal		Boek- waarde 31-12-2019
	1-1-2016	Vrijval	Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking		Toevoeging	Onttrekking	
II. VOORZIENINGEN																	
Voorziening Grote Steden Beleid	14.212				14.212			14.212			14.212			14.212			14.212
Voorziening arbeidsvoorwaardenbeleid	938.895				938.895			938.895			938.895			938.895			938.895
Voorziening PGB	123.057				123.057			123.057			123.057			123.057			123.057
Voorziening wethouderspansioenen	4.230.937				4.230.937	25.000		4.255.937	25.000		4.280.937	25.000		4.305.937	25.000		4.330.937
Voorz. Startersleningen	858.766				858.766		200.016	658.750	166.138		492.612	132.073		360.539	68.418		292.121
Voorziening zonnepanelen Brandevoort	44.650				44.650		13.032	31.618	13.032		18.586	13.032		5.554	5.554		0
Voorziening rioleringslasten	3.849.785				3.849.785	2.420.710		6.270.495	2.499.383		8.769.878	2.580.613		11.350.491	2.664.483		14.014.974
Voorziening vastg onderh gem geb	0				0			0			0			0			0
Risicovoorziening Sig.Combiwise	0				0			0			0			0			0
Voorz. vordering verkoop vennootschap BV	68.383				68.383			68.383			68.383			68.383			68.383
Voorz deelneming gem suwtkade cv	3.184.709				3.184.709	103.503		3.288.212	106.867		3.395.079	110.340		3.505.419	113.926		3.619.345
TOTAAL VOORZIENINGEN	13.313.394	0	0	0	13.313.394	2.549.213	213.048	15.649.559	2.631.250	179.170	18.101.640	2.715.953	145.105	20.672.488	2.803.409	73.972	23.401.925
TOTAAL RESERVES EN VOORZIENINGEN	220.393.340	5.990.700	21.734.000	20.026.539	216.110.101	4.126.698	16.360.682	203.876.117	3.953.801	10.078.354	197.751.565	3.336.507	8.279.478	192.808.594	3.396.902	5.251.772	190.953.724

7.5 Investeringsprogramma totaal

Progr	Inv project	Toelichting/dekking	Investering en 2015	Investering en 2016	Kap.lasten 2015	Kap.lasten 2016	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Progr. 04.	Verordening huisvestingsvoorziening	Dekking: vrijval kapitaallasten onderwijz	454.000	908.000	-	-	-	-	-
Totaal			454.000	908.000					
Progr. 05.	Muse umbeveiliging	Uit ruimte IVP	30.000	300.000	2.475	2.475	2.426	2.378	2.329
	Orge lhuis	Dekking: Opbrengsten grond Gavoizaal			-	-	-	-	-
	Muse um verlichting	Dekking: Energiebesparing	165.000	50.000	-	-	-	-	-
Totaal			195.000	350.000	2.475	2.475	2.426	2.378	2.329
Progr. 06.	Sportparken en terreinen	Uit ruimte IVP	68.626		4.518	4.518	4.444	4.369	4.295
Totaal			68.626		4.518	4.518	4.444	4.369	4.295
Progr. 07.	Herstructurering Induma-Wes	Dekking: Bijdragen derden	800.000		-	-	-	-	-
	High Tech Automotive Campus	Dekking: reserve revitalisering (€ 600.000)	600.000		-	-	-	-	-
		Dekking: reserve investeringsimpuls	882.000	455.332	-	-	-	-	-
Totaal			2.282.000	455.332					
Progr. 09.	Herontwikkeling grondexploitatie	Dekking: Reserve stedelijke vernieuwing		150.000	-	-	-	-	-
	Goorloopzone	Uit ruimte IVP	289.800	365.400	23.909	54.054	53.583	52.518	51.454
	Overig stationskwartier	Uit ruimte IVP	219.994		14.483	14.483	14.245	14.006	13.768
	Parkeervoorzieningen Binnenstad-Oost, onrendabele top	Dekking: Reserve stedelijke vernieuwing	89.697		-	-	-	-	-
	Planontwikke ling	Uit ruimte IVP	530.000		43.725	43.725	42.864	42.003	41.141
	Strategische verwervingen Centrum	Dekking: Reserve Samen Investeren	266.405	210.000	-	13.825	13.825	13.598	13.370
	Aanpassing Kantine Speeltuin Leonardus	Dekking: Bijdrage Rijk ISV-middelen		160.000	-	-	-	-	-
	HW: Diverse sociaal-maatschappelijke maatregelen	Dekking: Bijdrage Rijk ISV-wegen		485.000	-	-	-	-	-
	HW Ruimtelijke struct., wonen en groen	Dekking: Onderhoudsprogramma wegen	62.789	250.000	-	-	-	-	-
		Dekking: Opbrengst Mariaschool	400.000		-	-	-	-	-
		Dekking: Reserve Helmond-West	495.819	2.104.181	-	-	-	-	-
		Dekking: Reserve stedelijke vernieuwing	477.579		-	-	-	-	-

Progr	Inv project	Toelichting/dekking	Investering en 2015	Investering en 2016	Kap.lasten 2015	Kap.lasten 2016	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
	Leonardus: Wijkperspectief 2016-2021	Dekking: Bijdrage Rijk ISV-middelen Dekking: Resene stedelijke vernieuwing Dekking: Resene strategische investeringen Uit ruimte IVP Dekking: POW Dekking: Krediet aanpak Leonardusbuurt	210.000 1.324.000 1.800.000 570.000 121.000 45.000	- - - 47.025 - -	- - - 47.025 - -	- - - 47.025 - -	- - - 46.099 - -	- - - 46.099 - -	- - - 45.173 - -
Totaal			7.794.581	173.112	82.116	171.541	168.223	164.905	
Progr. 09.			2.832.083						
Progr. 10.	Fietsbeleidsplan	Dekking: Bijdrage SRE 2010 t/m 2013 € 1.571.00 Uit ruimte IVP	164.200 165.000						
	Hoofdwegenstructuur : diverse kleine maatregelen	Dekking: Bijdragen derden	119.750		10.863	10.684	10.505	10.326	
	Hoogwaardige fietsverbinding Eindhoven-Helmond	Dekking: Bijdragen derden	576.128						
	Verkeersveiligheidsplan	Uit ruimte IVP Dekking: Bijdrage SRE (50%) Dekking: resene investeringsimpuls	576.128 117.544 117.544		37.928	37.304	36.680	36.056	
	Verbeteringsprogramma overwegen	Uit ruimte IVP	342.500			45.381	44.268	43.155	
	Beter benutten 2	Dekking: Bijdrage derden 75% Dekking: Resene mobiliteit Dekking: rijksbijdrage Dekking: Resene strategische investeringen (mob) Dekking: Resene investeringsimpuls (kl maatregelen)	1.027.500 280.000 668.000 79.250 104.900						
	Mobiliteit(-sfonds) Smart-mobility	Dekking: Resene investeringsimpuls (aangep. infrastructuur) Dekking: Resene strategische investeringen (mob nw) Uit ruimte IVP	155.697 82.153 300.000			7.783	7.653	7.523	
	Beter benutten logistiek	Dekking: Resene strategische investeringen (mob) Dekking: Resene strategische investeringen (mob nw) Uit ruimte IVP	50.000 193.453 3.283.453						
Totaal			1.956.500	127.718	56.704	126.785	124.110	121.435	
Progr. 10.			3.283.453	25.633	25.633	25.633	25.004	24.375	

Progr	Inv project	Toelichting/dekking	Investering en 2015	Investering en 2016	Kap.lasten 2015	Kap.lasten 2016	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Progr. 11.	Cameratoezicht	Dekking: Reserve integraal veiligheidsbeleid	54.000		-	-	-	-	-
	Dierdonk Planrand Noord / waterbergingswerken (RIW)	Dekking: Reserve infrastructurele werken (RIW)	350.200		-	-	-	-	-
	Groene Peelvallei	Dekking: Reserve Samen Investeren	355.000		-	-	-	-	-
	Openbare ruimte Stiphout-Dorpsstraat	Dekking: Reserve infrastructurele werken (RIW)	802.400		-	-	-	-	-
	Opwaarderen openbare verlichting, woonwijken	Uit ruimte IVP	114.650	113.939	7.548	15.049	14.925	14.677	14.429
	Vervangen van camera's	Dekking: reserve investeringsimpuls		66.000	-	-	-	-	-
	Vervanging en instandhouding stedelijk groen- en boomstructuren	Uit ruimte IVP	99.621		6.558	6.558	6.450	6.343	6.235
	Vervanging sluizen 8 en 9 voorbereiding	Uit ruimte IVP	450.000		23.625	23.625	23.333	23.040	22.748
Totaal			2.225.871	179.939	37.731	45.232	44.708	44.059	43.411
Progr. 11.									
Progr. 12.	Basisvoorzieningen kunststofinzamelingen	Dekking: Tariieven afval	457.346		-	-	-	-	-
	Investerings rioleringszorg GRP 2010-2015	Dekking: Tariieven riolering	100.000		-	-	-	-	-
	vervanging bestuursystemen gemalen								
	Investerings rioleringszorg GRP 2010-2015	Dekking: Tariieven riolering	240.000		-	-	-	-	-
	vervanging drukrooalgemalen								
	Investerings rioleringszorg GRP 2010-2015	Dekking: Tariieven riolering	200.000		-	-	-	-	-
	vervanging elektromechanisch deel gemalen								
	Investerings rioleringszorg GRP 2010-2015	Dekking: Tariieven riolering	2.604.000		-	-	-	-	-
	vervanging renovatie riolen								
	Ondergrondse afvalvoorzieningen de Veste	Dekking: Tariieven afval	128.968	64.484	-	-	-	-	-
Totaal			3.730.314	64.484					
Progr. 12.									
Progr. 13.	Reguliere vervangingsystemen I&A	Dekking: Programma I&A	837.000	548.000	-	-	-	-	-
	Strategische investeringen ruimte	Uit ruimte IVP			-	-	-	-	-
	Duurzame maatregelen gemeentelijk vastgoed	Dekking: Onderhoudsprogramma vastgoed			-	-	-	-	-
		Dekking: Lagere energiekosten (via huren)		1.275.000	-	-	-	-	-
	Asbestsanering Kasteel	Uit ruimte IVP		1.200.000	-	99.000	99.000	97.050	95.100
	Livestream	Uit ruimte IVP		85.000	-	19.763	19.763	19.210	18.658
Totaal			837.000	3.108.000		118.763	118.763	116.260	113.758
Progr. 13.									
Eindtotaal			14.581.394	16.143.789	183.545	471.818	468.666	459.400	450.133

7.6 IVP kansrijke investeringen totaal

Progr	Inv project	Investeringen 2017	Investeringen 2018	Investeringen 2019	Totaal	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018	Kap.lasten 2019
Progr. 04.	Verordening huisvestingsvoorziening	454.000			454.000	-	-	-
Totaal		454.000			454.000			
Progr. 06.	Kosten sloop citysporthal		2.200.000		2.200.000			
Totaal			2.200.000		2.200.000			
Progr. 10.	Flankerende maatregelen Noord-Oost Corridor	1.350.000	1.350.000	1.350.000	4.050.000	88.875	177.750	265.163
	Fietsbeleidsplan ná 2016	-	-	-	-	-	-	-
	Beter benutten 2	300.000			300.000	39.750	39.750	38.775
	Smart-mobility	450.000	750.000	750.000	1.950.000	59.625	159.000	256.913
	Vervanging VRI's	193.453			193.453	25.633	25.633	25.004
Totaal		2.293.453	2.100.000	2.100.000	6.493.453	213.883	402.133	585.854
Progr. 10.								
Progr. 11.	Opwaarderen openbare verlichting,	112.000			112.000	7.373	7.373	7.252
	Vervangen van camera's	16.000			16.000	-	-	-
	Vervanging sluis 8	3.500.000	3.500.000		7.000.000	253.750	507.500	502.950
	Vervanging sluis 9 in 2020-2021				-	-	-	-
	Herinrichting Mierloseweg	1.825.000			1.825.000	-	-	-
	Centrumontwikkeling (o.a. Havenpark)	2.000.000	1.000.000	1.000.000	4.000.000	145.000	217.500	287.400
Totaal		7.453.000	4.500.000	1.000.000	12.953.000	406.123	732.373	797.602
Progr. 11.								
Progr. 13.	Reguliere vervangingssystemen I&A	149.000	95.000		244.000			
Totaal		149.000	95.000		244.000			
Progr. 13.								
Eindtotaal		10.349.453	8.895.000	3.100.000	22.344.453	620.006	1.134.506	1.383.456

7.7 Lijst van afkortingen

ACE	Automotive Center of Expertise
AFB	Automotive Facilities Brainport
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BCH	Brabant Culturele Hoofdstad
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BZOB	Bedrijventerrein Zuid Oost Brabant
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EVZ	Ecologische VerbindingsZone
FTPB	Food Technology Park Brainport
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GEO	Gebiedsgericht Economische Ontwikkeling
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GIH	Gebiedsgerichte Integrale Handhaving
GKP	Gemeentelijk Kunstwerkenbeheer Plan
GRP	Gemeentelijk Riolerings Plan
HNG	Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten
HTAC	High Tech Automotive Campus
IB-signalen	Signalen van het Inlichtingenbureau
IBP	Informatie Beleids Plan
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ID	Instroom Doorstroom
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werklozen
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
IVP	Investeringsprogramma
MAC	MBO Automotive Center
MUP	Milieu Uitvoerings Programma
NOx	Stikstofoxides
NUP	Nationaal Uitvoerings Programma
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
ODZOB	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant
OLO	OmgevingsLOket
OOGO	Op Overeenstemming Gericht Overleg
O&S	Onderzoek en Statistiek
OVD	Officier Van Dienst
OLV-kerk	Onze Lieve Vrouwekerk
OPR	Operationeel Programma Riolering
OZB	Onroerende Zaakbelasting
PO	Persoonlijke Ondersteuning
P&O	Personeel & Organisatie

POW	Programma Onderhoud Wegen
PS	Provinciale Staten
RHCe	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
RIB	Raads Informatie Brief
RI&E	Risico Inventarisatie & Evaluatie
TCO	Total Cost of Ownership
SEPA	Single Euro Payments Area
SIEH	Stichting Industrieel Erfgoed Helmond
S&B	Stedelijke Ontwikkeling en Beheer
SOK	Samenwerkingsovereenkomst
SOx	Zwaveloxides
SRE	Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VR	Veligheids Regio
VSV	Voortijdig School Verlaters
VVE	Vroeg- en Voorschoolse Educatie
UP's	Uitvoerings Programma's
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
WI	Werk en Inkomen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WP	Woonpartners
WWB	Wet Werk en Bijstand